

Vsebina

II Nezakonodajni akti

SKLEPI

- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1824 z dne 23. julija 2014 o ukrepih, ki jih je Nemčija izvedla v zvezi z letališčem Niederrhein (Weeze) in družbo Flughafen Niederrhein GmbH – SA.19880 in SA.32576 (ex NN/2011, ex CP/2011) (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5084)⁽¹⁾** 1
- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1825 z dne 31. julija 2014 o nepriglašeni državni pomoči SA.34791 (2013/C) (ex 2012/NN) – Belgija – Pomoč za reševanje za družbo Val Saint-Lambert SA (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5402)⁽¹⁾** 47
- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1826 z dne 15. oktobra 2014 o državni pomoči SA.33797 – (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2011/CP) ki jo je Slovaška izvedla za podjetje NCHZ (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 7359)⁽¹⁾** 71
- ★ **Sklep Komisije (EU) 2015/1827 z dne 23. marca 2015 o državni pomoči SA 28876 (12/C) (ex CP 202/09), ki jo je Grčija odobrila podjetjema Piraeus Container Terminal S.A. in Cosco Pacific Limited (notificirano pod dokumentarno številko C(2015) 66)⁽¹⁾** 93

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1824

z dne 23. julija 2014

o ukrepih, ki jih je Nemčija izvedla v zvezi z letališčem Niederrhein (Weeze) in družbo Flughafen Niederrhein GmbH – SA.19880 in SA.32576 (ex NN/2011, ex CP/2011)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5084)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ⁽²⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Komisija je med letoma 2003 in 2006 prejela več pritožb, da so regionalni organi dodelili nezakonito državno pomoč letališču Niederrhein-Weeze (v nadaljnjem besedilu: letališče).
- (2) Komisija je z dopisi z dne 13. oktobra 2005, 2. marca 2007, 3. avgusta 2007, 19. oktobra 2010 in 1. aprila 2011 Nemčijo zaprosila za informacije v zvezi z navedenimi pritožbami.
- (3) Nemčija je odgovorila nanje z dopisi z dne 21. decembra 2005, 2. februarja 2006, 14. junija 2007, 18. oktobra 2007, 11. novembra 2010 in 30. maja 2011. Vendar je bil njen odgovor z dne 30. maja 2011 nepopoln, saj ni odgovorila na vprašanja v zvezi z zadevami, ki so se nanašale na obdobje pred julijem 2009. Navedla je, da ne želi odgovarjati na takšne zadeve, ker so bile navedene zadeve predmet preiskave, ki jo je Komisija domnevno končala julija 2009.

⁽¹⁾ Člena 87 in 88 Pogodbe ES sta z učinkom od 1. decembra 2009 postala člen 107 oziroma člen 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU). Vsebinsko sta enaka prejšnjima členoma. V tem sklepu je treba sklicevanja na člena 107 PDEU in 108 PDEU po potrebi razumeti kot sklicevanja na člena 87 oziroma 88 Pogodbe ES. S PDEU so bile uvedene tudi nekatere spremembe terminologije, pri čemer je bila na primer beseda „Skupnost“ nadomeščena z besedo „Unija“, besedna zveza „skupni trg“ pa z besedno zvezo „notranji trg“. V tem sklepu se uporablja terminologija iz PDEU.

⁽²⁾ UL C 279, 14.9.2012, str. 1.

- (4) Komisija je 24. avgusta 2011 Nemčiji poslala opomin v skladu s členom 10(3) Uredbe Sveta (ES) 659/1999R ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: postopkovna uredba), s katerim je nemškimi organom omogočila, da zagotovijo informacije do 19. septembra 2011. Dodala je, da bo obravnavala možnost izdaje odredbe o predložitvi podatkov, če odgovora v navedenem roku ne bo prejela.
- (5) Nemčija je 13. septembra 2011 po elektronski pošti poslala zahtevo za podaljšanje roka do 19. oktobra 2011. Komisija je tej zahtevi ugodila.
- (6) Nemčija je predložila odgovor 19. oktobra 2011. Vendar je bil še vedno nepopoln, saj Nemčija še naprej ni želela obravnavati zadev, ki so se nanašale na obdobja pred julijem 2009.
- (7) Komisija je z dopisom z dne 25. januarja 2012 Nemčijo obvestila, da se je odločila začeti postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) v zvezi z navedeno nezakonito pomočjo (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).
- (8) Nemčija je 1. februarja 2012 po elektronski pošti poslala zahtevo za podaljšanje roka za predložitev pripomb v zvezi s sklepom o začetku postopka. Službe Komisije so ga z elektronsko pošto z dne 10. februarja 2012 odobrile.
- (9) Nemčija je 13. marca 2012 Komisiji predložila svoja stališča in jih 4. marca 2013 dopolnila z dodatnimi dokumenti.
- (10) Popravki sklepa o začetku postopka so bili sprejeti 13. julija 2012.
- (11) Sklep o začetku postopka je bil v *Uradnem listu Evropske unije* objavljen 14. septembra 2012 ⁽⁴⁾. Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe o zadevnih ukrepih v enem mesecu od datuma objave.
- (12) Komisiji so pripombe poslali letališče Düsseldorf, okrožje Kleve, družba FN GmbH in več drugih zainteresiranih strani, predvsem podjetja, katerih dejavnosti so odvisne od obstoja letališča Niederrhein-Weeze. Komisija je te pripombe 18. aprila 2013, 3. maja 2013 in 19. junija 2014 posredovala Nemčiji. Nemčija je z dopisoma z dne 19. avgusta 2013 in 3. julija 2014 poslala svoja stališča glede pripomb zainteresiranih strani.
- (13) Komisija je z dopisi z dne 18. aprila 2013, 29. oktobra 2013, 17. marca 2014 in 16. maja 2014 zaprosila za dodatne informacije. Nemčija se je odzvala z dopisi z dne 19. avgusta 2013, 17. decembra 2013, 15. januarja 2014, 16. aprila 2014, 8. maja 2014 in 25. maja 2014.
- (14) Z dopisom z dne 18. junija 2014 se je Nemčija strinjala s sprejetjem tega sklepa v angleškem jeziku. Zato je besedilo v angleškem jeziku edino verodostojno.

2. SPLOŠNO OZADJE

2.1 Splošna predstavitev letališča

- (15) Letališče je v Nemčiji v deželi Severno Porenje – Vestfalija v okrožju Kleve med občinama Weeze in Kevelaer blizu nemško-nizozemske meje. Južno od letališča je najbližje večje mesto Duisburg, ki je oddaljeno približno 60 km. Na severu je mesto Nijmegen (Nizozemska) oddaljeno približno 50 km.

⁽³⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU) št. 734/2013 z dne 22. julija 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 204, 31.7.2013, str. 15).

⁽⁴⁾ UL C 279, 14.9.2012, str. 1.

- (16) Deset najbližjih letališč:
- Düsseldorf (oddaljeno 51 minut potovalnega časa po cesti ali 76 km),
 - Eindhoven, Nizozemska (1 ura 12 minut ali 88 km),
 - Maastricht, Nizozemska (1 ura 14 minut ali 98 km),
 - Köln-Bonn (1 ura 23 minut ali 133 km),
 - Dortmund (1 ura 25 minut ali 120 km),
 - Liege, Belgija (1 ura 41 minut ali 152 km),
 - Antwerpen, Belgija (1 ura 54 minut ali 153 km),
 - Rotterdam, Nizozemska (1 ura 44 minut ali 172 km),
 - Münster-Osnabrück (1 ura 46 minut ali 175 km) in
 - Bruselj, Belgija (2 uri 10 minut ali 200 km).
- (17) Med letoma 1954 in 1999 so letališče uporabljale Kraljeve letalske sile Združenega kraljestva kot vojaško letališče. Ko je bilo preurejeno v civilno letališče, so se leta 2003 na njem začeli izvajati potniški leti.
- (18) Vzletno-pristajalna steza je dolga 2 440 metrov. Zmogljivost terminala je 3,5 milijona potnikov. Razvoj števila potnikov:

Preglednica 1

Promet na letališču Niederrhein-Weeze med letoma 2003 in 2012

Leto	Število potnikov (skupno)	Indeks rasti
2003	207 992	100
2004	796 745	383
2005	591 744	285
2006	585 403	281
2007	848 852	408
2008	1 524 955	733
2009	2 403 115	1 155
2010	2 896 999	1 392

Leto	Število potnikov (skupno)	Indeks rasti
2011	2 421 720	1 164
2012	2 200 000	1 058

Vir: Stališča Nemčije v zvezi s sklepom o začetku postopka za obdobje 2003–2011 in <http://unternehmen.airport-weeze.com/de/historie.html> za leto 2012.

- (19) Letališče zdaj uporabljata družbi Ryanair in Transavia⁽⁵⁾. Ta letalska prevoznika opravljata lete na več kot 50 mednarodnih destinacij. Celotno število potnikov na letališču zdaj ustvarita nizkocenovna prevoznika. Družba Ryanair ima [80–99] (*)-odstotni delež celotnega števila potnikov na letališču. Dejavnosti na letališču opravlja od njegovega odprtja, v tem času pa je letališče postalo ena od njenih nemških baz, kjer je trajno nameščenih devet zrakoplovov družbe (od poletja 2013).
- (20) Do leta 2010 je bilo na letališču več kot 50 % potnikov z Nizozemske, preostali potniki pa so bili predvsem iz bližnjih nemških in deloma belgijskih regij. Glede na najnovejše javno dostopne podatke⁽⁶⁾ se je delež nizozemskih potnikov zmanjšal na približno 40 %.

2.2 Razvoj letališča

2.2.1 Razvoj lastništva nad letališčem

- (21) Letališče so leta 1954 za vojaško uporabo ustanovile Kraljeve letalske sile. Na začetku devetdesetih let so sporočile, da se nameravajo umakniti z letališča do leta 1999. Lastništvo nad letališčem bi se tako preneslo na nemško zvezno vlado. Okrožje Kleve in občina Weeze sta zaradi pričakovane izgube približno 400 civilnih delovnih mest leta 1993 izdelala načrt za ustanovitev civilnega letališča (*Euroregionales Zentrum für Luftverkehr, Logistik und Gewerbe*, v nadaljnjem besedilu: *EuZZLG*) na nekdanjem vojaškem letališču. Zato sta ustanovila družbo Flughafen Niederrhein GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba FN GmbH) za upravljanje preureditve nekdanjega vojaškega letališča za poznejšo civilno uporabo.
- (22) Družba FN GmbH je bila registrirana leta 1993 kot zasebna družba z omejeno odgovornostjo z lastniškim kapitalom v višini 50 000 DM (= 25 564 EUR). Ustanovitvena delničarja sta bila okrožje Kleve (52 %) in občina Weeze (48 %).
- (23) Od začetka sta načrtovala, da bo letališče upravljala zasebna družba. Za doseg navedenega cilja so bili opredeljeni štirje koraki:
- pridobitev zasebnega vlagatelja, odgovornega za pripravo in upravljanje letališča;
 - pridobitev potrebnega dovoljenja za preureditev vojaškega letališča v civilno;
 - sklenitev pogodbe z Nizozemsko glede uporabe njenega zračnega prostora;
 - nakup območja od zvezne vlade.
- (24) Kraljeve letalske sile so lastništvo nad letališčem na nemško zvezno vlado prenesle 30. novembra 1999.
- (25) Okrožje Kleve in občina Weeze sta 16. decembra 1999 ustanovili drugo družbo, in sicer *Entwicklungs- und Erschließungsgesellschaft Laarbruch GmbH* (v nadaljnjem besedilu: družba EEL GmbH). Okrožje Kleve ima v lasti 52 % delnic družbe EEL GmbH, občina Weeze pa 48 %.

⁽⁵⁾ Letališče so v preteklosti poleg družb Ryanair in Transavia uporabljale tudi družbe Air Berlin, Wizz Air, XL Airways, Sky Airlines, Corendon Airlines in Bulgaria Air ter podjetji za čarterske prevoze Tailwind in SolidExecutive (glej uvodno izjavo 11 sklepa o začetku postopka).

(*) Zaupne informacije

⁽⁶⁾ Vir: <http://unternehmen.airport-weeze.com/de/kurzportrait.html>.

- (26) Takratne naloge družbe EEL GmbH so bile drugačne od nalog družbe FN GmbH. Medtem ko je bila družba FN GmbH ustanovljena, da bi upravljala preureditev nekdanjega vojaškega letališča, je bila družba EEL GmbH odgovorna zlasti za upravljanje objektov od zaprtja vojaškega letališča leta 1999 do takrat, ko bi ga kupil zasebni vlagatelj.
- (27) V skladu s tem je morala družba EEL GmbH porušiti infrastrukturo in objekte nekdanjega vojaškega letališča za poznejšo komercialno uporabo.
- (28) Ko je zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija 23. avgusta 2000 odobrila načrt za preureditev vojaškega letališča, ki sta ga predložila okrožje Kleve in občina Weeze, in ko je Bezirksregierung Düsseldorf 20. junija 2001 družbi FN GmbH podelila licenco za upravljanje civilnega letališča ⁽⁷⁾, so bile dejavnosti in nepremičnine letališča privatizirane v dveh fazah:
- (a) *prva faza*: okrožje Kleve in občina Weeze sta se 1. julija 2001 umaknila iz družbe FN GmbH s prodajo 99,261-odstotnega deleža družbe za [0,5–3] milijone EUR zasebnemu vlagatelju, in sicer družbi Airport Niederrhein Holding GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba ANH GmbH). Družba ANH GmbH je hčerinska družba nizozemske družbe Airport Network B.V., ki je njen stoo odstotni lastnik. Okrožje Kleve in občina Weeze sta do 31. decembra 2011 obdržala 0,0459 % oziroma 0,0279 % delnic. Ko sta javna organa prodala družbo FN GmbH družbi ANH GmbH, družba FN GmbH praktično ni imela fizičnega premoženja [...];
- (b) *druga faza*: nemška zvezna vlada je 14. marca 2002 družbi FN GmbH prodala zemljišče, na katerem je bilo zgrajeno letališče, za [5–15] milijonov EUR. Pred prodajo tega zemljišča družbi FN GmbH je vzpostavila neformalne stike z drugimi morebitnimi kupci. Samo en drug vlagatelj je izrazil zanimanje, pri čemer je ponudil [...] milijonov EUR in še dodatnih [...] milijonov EUR, če bi bili do leta 2009 doseženi nekateri cilji v zvezi z dobičkom.
- (29) Nemška zvezna vlada je določila prodajno ceno za zemljišče, na katerem je bilo zgrajeno letališče, v skladu s členom 63(3) *Bundeshaushaltsordnung* in *Wertermittlungsverordnung*. V skladu s to določbo mora zvezna vlada prodati lastnino po njeni trenutni vrednosti, tj. po tržni ceni, ki jo določi neodvisni strokovnjak v skladu s pravili iz *Wertermittlungsverordnung*. V zadevnem primeru je neodvisni strokovnjak ocenil vrednost zemljišča na [11–20] milijonov EUR, vrednost zgradb na zemljišču pa na [4–10] milijonov EUR na podlagi predlaganega koncepta razvoja in uporabe zemljišča. Od teh vrednosti je odštel [4–10] milijonov EUR za stroške rušenja vojašnic v okviru preureditvenih del in dodatnih [2–5] milijonov EUR za stroške sprejetja ukrepov, potrebnih v skladu z veljavno okoljsko zakonodajo in zakonodajo za prostorsko načrtovanje. Od leta 2001 so se izvajali prvi gradbeni ukrepi (rušenje bunkerjev, infrastrukture za čistilne naprave itd.), da bi se letališče pripravilo za civilno uporabo.

2.2.2 *Gospodarski razvoj družb EEL GmbH in FN GmbH*

- (30) Družba EEL GmbH je takoj po ustanovitvi leta 1999 prevzela upravljanje letaliških nepremičnin na podlagi pogodbe o zakupu. Prvi razvojni in gradbeni ukrepi so bili izvedeni v letih 2000 in 2001.
- (31) Ko je Bezirksregierung Düsseldorf družbi FN GmbH podelila licenco za upravljanje civilnega letališča v skladu z nemškim letalskim pravom in ko je bil končan nakup družbe FN GmbH s strani zasebne naložbene skupine ANH 1. julija 2001, je skupina ANH družbi EEL GmbH povrnila stroške, ki jih je ta imela z upravljanjem letališke infrastrukture, vključno z nekaterimi preureditvenimi deli.
- (32) Družba EEL GmbH je leta 2002 prenesla upravljanje letališke infrastrukture na družbo FN GmbH. Družba FN GmbH je leta 2002 ustvarila 0,3 milijona EUR izgube. Družba EEL GmbH od leta 2003 ne opravlja več nalog v zvezi z upravljanjem letaliških nepremičnin. Okrožje Kleve in občina Weeze je leta 2003 kljub temu nista likvidirala.

⁽⁷⁾ Deležniki so vložili več kot 1 000 pritožb zoper podelitev operativne licence družbi FN GmbH pred začetkom delovanja, ki se je zato lahko začelo šele 1. maja 2003. Leta 2006 se je operativna licenca zopet pravno izpodbijala, kar je ustvarilo pravno negotovost za delovanje letališča. Zadeva je bila rešena 1. februarja 2007, ko je Bundesverwaltungsgericht dovolilo letalske operacije na letališču. Popolna skladnost z zakonodajo je bila zagotovljena s spremembo operativne licence, ki so jo regionalni organi izdali 1. maja 2009.

- (33) Preden je družba FN GmbH ustvarila dobiček, je ustvarjala finančno izgubo, kot prikazuje preglednica v nadaljevanju:

Preglednica 2

Letni rezultati in EBITDA za obdobje 2003–2011

(v tisoč EUR)

Leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Letni dobiček	- 6 960	- 8 336	- 7 914	- 4 822	663	707	426	34
EBITDA	- 4 805	- 4 718	- 4 399	- 1 172	4 372	5 508	6 108	6 286

Vir: Nemčija

3. OPIS UKREPOV, KI SE OCENJUJEJO, IN NJIHOVEGA OZADJA

3.1 Ukrep 1: posojila, ki jih je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH

- (34) Družba FN GmbH se je na začetku leta 2003 spopadala s finančnimi težavami, ki so ogrozile začetek opravljanja komercialnih letov (pričakovano je bilo, da se bodo začeli 1. maja 2003) ter s tem celotni projekt preureditve in razvoja letališča. Javna lastnika družbe EEL GmbH sta se zato odločila, da bo njuna družba še naprej delovala. Družba EEL GmbH je 11. aprila 2003 družbi FN GmbH odobrila prvo posojilo (v nadaljnjem besedilu: prvo posojilo) v višini [11–20] milijonov EUR z obrestno mero [1–5] % nad izhodiščno obrestno mero. Nemčija trdi, da je bila izhodiščna obrestna mera, ki se je uporabila za to posojilo, običajna mera, določena v členu 247 nemškega civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch* ali BGB), ki je na zadevni datum znašala 1,97 % ⁽⁸⁾. Datum zapadlosti posojila je bil 30. junij 2005. Posojilo je bilo zavarovano z zemljiškim dolgom (*Grundsschuld*) na zemljišču in zgradbah letališča v korist družbe EEL GmbH v znesku posojila, tj. [11–20] milijonov EUR. Poleg tega zneska je bilo treba dodati [15–23]-odstotne obresti na leto, če bi se zavarovanje uporabilo v primeru neplačila. Nadalje je [...] zagotovil osebno jamstvo za posojilo (*selbstschuldnerische Bürgschaft*) v znesku do največ [5–15] milijonov EUR. Nemčija ni zagotovila podrobnosti v zvezi z vrednostjo tega osebnega jamstva. To osebno jamstvo je bilo 8. junija 2003 nadomeščeno z osebnim jamstvom v višini [5–15] milijonov EUR, ki ga je zagotovil [...]. Poleg tega so zasebni delničarji družbe FN GmbH zastavili svoje deleže deležev, ki jih je imela družba ANH GmbH v kapitalu družbe FN GmbH (ocenjene na [20–30] milijonov EUR), in deleže družbe Airport Network B.V. v kapitalu družbe ANH GmbH. Nemčija ni zagotovila vseh podrobnosti v zvezi z vrednostjo zagotovljenega zavarovanja.
- (35) Pa navedbah Nemčije sta javna lastnika družbe EEL GmbH s tem posojilom hotela družbi FN GmbH zagotoviti premostitveno posojilo za kritje operativnih likvidnostnih primanjkljajev, da bi ji omogočila dokončanje prevzema in namestitve sredstev, potrebnih za pravočasen začetek delovanja letališča.
- (36) Leta 2003 je letališče začelo delovati, družba FN GmbH pa je ustvarila 7 milijonov EUR izgube. Leta 2004, torej samo eno leto po začetku opravljanja komercialnih letov na letališču, je nizozemska družba V-Bird, najpomembnejši letalski prevoznik letališča, prenehala opravljati dejavnosti zaradi insolventnosti. Ker so se finančne težave družbe FN GmbH zaradi tega nadaljevale, ji je družba EEL GmbH v letu 2004 še naprej zagotavljala posojila:
- (a) 17. junija 2004 ji je odobrila drugo posojilo (v nadaljnjem besedilu: drugo posojilo) v višini [2–5] milijonov EUR z istim rokom zapadlosti, kot je bil določen za prvo posojilo iz leta 2003 (tj. do 30. junija 2005).

⁽⁸⁾ Izhodiščna obrestna mera se 1. januarja in 1. julija vsako leto spremeni za toliko odstotnih točk, kolikor se je referenčna obrestna mera zvišala ali znižala od zadnje spremembe izhodiščne obrestne mere. Referenčna mera je obrestna mera za zadnjo operacijo glavnega refinanciranja, ki jo Evropska centralna banka izvede pred prvim koledarskim dnevom ustreznega šestmesečnega obdobja. Banka Deutsche Bundesbank objavi efektivno izhodiščno obrestno mero v zveznem uradnem listu takoj po 1. januarju in 1. juliju.

Obrestna mera je bila določena [1–5] % nad veljavno izhodiščno mero. Po navedbah Nemčije se je za to posojilo uporabila izhodiščna obrestna mera, ki je bila v členu 247 BGB določena na navedeni datum, tj. 1,14 %. Posojilo je bilo zavarovano z zemljiškim dolgom (*Grundschuld*) na zemljišču in zgradbah letališča v korist družbe EEL GmbH v vrednosti [2–5] milijonov EUR. Poleg tega je bilo treba dodati [15–23]-odstotne obresti na leto, če bi se zavarovanje uporabilo v primeru neplačila. Nadalje so bili zastavljeni deleži družbe Airport Network B.V. v kapitalu družbe ANH GmbH in deleži družbe ANH GmbH v kapitalu družbe FN GmbH. Nemčija ni zagotovila vseh podrobnosti v zvezi z vrednostjo zagotovljenega zavarovanja;

- (b) družba EEL GmbH je en mesec pozneje, tj. 28. julija 2004, družbi FN GmbH odobrila tretje posojilo (v nadaljnjem besedilu: tretje posojilo) v višini [2–5] milijonov EUR. Datum zapadlosti tretjega posojila je bil 31. december 2007, obrestna mera pa je bila [3–8] % nad veljavno izhodiščno obrestno mero. Po navedbah Nemčije se je za to posojilo uporabila izhodiščna obrestna mera, ki je bila v členu 247 BGB določena na navedeni datum, tj. 1,13 %. Posojilo je bilo zavarovano z zemljiškim dolgom (*Grundschuld*) na zemljišču in zgradbah letališča v korist družbe EEL GmbH v vrednosti [2–5] milijonov EUR. Poleg tega je bilo treba dodati [15–23]-odstotne obresti na leto, če bi se zavarovanje uporabilo v primeru neplačila ⁽⁹⁾. Nadalje so bili zastavljeni deleži družbe Airport Network B.V. v kapitalu družbe ANH GmbH in deleži družbe ANH GmbH v kapitalu družbe FN GmbH. Zastavljeno je bilo tudi podjetje družbe FN GmbH. Nemčija ni zagotovila vseh podrobnosti v zvezi z vrednostjo zagotovljenega zavarovanja.
- (37) Družba FN GmbH je samo v letu 2004 prejela skupno [4–10] milijonov EUR posojil, ki jih je odobrila družba EEL GmbH (poleg drugega sklopa ukrepov, ki so predmet preiskave in jih je neposredno zagotovilo okrožje Kleve – glej oddelek 3.2). Po navedbah Nemčije so bila ta posojila odobrena za razvoj in preureditev nekdanjega vojaškega letališča, in ne za stroške poslovanja.
- (38) Družba FN GmbH je ob koncu leta 2004 znova ustvarila izgubo, in sicer v višini 8,3 milijona EUR. Še enkrat se je zdelo, da družba FN GmbH potrebuje dodatno likvidnostno podporo. Rok za odplačilo prvega in drugega posojila (ki sta skupaj znašala [10–20] milijonov EUR), ki ju je odobrila družba EEL GmbH, je bil 30. junij 2005. Družba FN GmbH je takrat deloma povrnila obresti od prejšnjih posojil. Vendar so izgube, ki jih je družba FN GmbH ustvarila med letoma 2002 in 2006, po navedbah Nemčije nosili zasebni lastniki družbe.
- (39) V teh okoliščinah je družba EEL GmbH 1. julija 2005 družbi FN GmbH odobrila četrto posojilo (v nadaljnjem besedilu: četrto posojilo) v višini [4–10] milijonov EUR z datumom zapadlosti 31. decembra 2010. Točka 2 odstavka 1 posojilne pogodbe je določala, da je posojilo namenjeno samo za naložbe. Poleg tega je morala družba FN GmbH (in družba EEL GmbH, če je to zahtevala) v skladu z odstavkom 2 preverjati, da so računi povezani izključno s končanjem del na letališču in da je družba EEL GmbH (in ne družba FN GmbH) plačala račune iz posojila. Poleg tega so bila prva tri posojila, ki so skupaj znašala [15–30] milijonov EUR (brez obresti), obnovljena (v nadaljnjem besedilu: prvo podaljšanje). Datum zapadlosti teh posojil je bil usklajen in podaljšan do 31. decembra 2010. Za vsa ta posojila je bila določena fiksna obrestna mera [1–5] %, ki je začela veljati 1. julija 2005. Tako se je obrestna mera za prvo, drugo in tretje posojilo znižala. Za zavarovanje je bil uporabljen zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah letališča (*Grundschuld*) v korist družbe EEL GmbH v vrednosti četrtega posojila ([4–10] milijonov EUR) poleg podaljšanja prejšnjih zastavitev za prvo, drugo in tretje posojilo (ki jim je bilo treba dodati [15–23]-odstotne obresti na leto, če bi se zavarovanje uporabilo v primeru neplačila). Poleg tega je [...] 1. julija 2005 zagotovil osebno jamstvo (*selbstschuldnerische Bürgschaft*) v najvišjem znesku [20–30] milijonov EUR (skupaj z obrestmi in obrestnimi obrestmi) za zavarovanje vseh terjatev družbe EEL GmbH iz vseh posojil. S tem jamstvom se je podaljšalo prejšnje jamstvo, ki ga je [...] 8. junija 2003 zagotovil v zvezi s prvim posojilom. Končno, zastavljeni so bili deleži družbe Airport Network B.V. v kapitalu družbe ANH GmbH in deleži družbe ANH GmbH v kapitalu družbe FN GmbH. Nemčija ni zagotovila vseh podrobnosti v zvezi z vrednostjo zagotovljenega zavarovanja.
- (40) Nadalje sta se družbi EEL GmbH in FN GmbH dogovorili, da bi morala družba FN GmbH plačati obresti na datum zapadlosti, tj. najpozneje do 31. decembra 2010, oziroma če bi družba FN GmbH dosegla prag dobička in postala donosna pred tem datumom, bi morala začeti plačevati obresti od datuma, ko je prenehala ustvarjati izgubo. Kar zadeva obrestne mere za prva tri posojila do njihove uskladitve v skladu s posojilno pogodbo, sklenjeno 1. julija 2005, je v členu 5 (5.4) pogodbe o obnovitvi (*Darlehensverlängerungsvertrag*), sklenjene 29. novembra 2010, navedeno, da veljajo za vsako od štirih posojil v primeru neplačila letne obresti v višini [15–23] % ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Razlika v višini [1–3] milijone EUR med zneskom posojila in zemljiškim dolgom je posledica dejstva, da sta družbi FN GmbH in EEL GmbH 14. julija 2004 sklenili pogodbo o premostitvenem posojilu, ki je vključevala zemljiški dolg v vrednosti [1–3] milijone EUR. To pogodbo o premostitvenem posojilu je nadomestila pogodba o tretjem posojilu, sklenjena 27. julija 2004, vendar zemljiški dolg ni bil razveljavljen, zato je bilo s pogodbo o tretjem posojilu potrebno samo zavarovanje v znesku [1–5] milijonov EUR.

⁽¹⁰⁾ Nobena pogodba ne vključuje posebne določbe v zvezi z zamudnimi obrestmi, saj so te zakonsko določene s členom 288 BGB in se zato uporabljajo za vse posojilne pogodbe.

- (41) Nemčija je navedla, da se je družba EEL GmbH strinjala s podreditvijo svojih terjatev (*Rangrücktrittklärung*) v zvezi z zavarovanjem v obliki zemljiškega dolga za obdobje od marca 2009 do 31. decembra 2010, da bi družbi FN GmbH omogočila prejem kratkoročnega posojila, ki ji ga je odobrila [banka] (glej uvodno izjavo 73).
- (42) Družba FN GmbH je postala donosna leta 2007. Kljub temu v nasprotju s predhodnimi pogodbenimi obveznostmi ni začela vračati niti posojil niti obresti. Izračunano od datuma zapadlosti, ki sta ga določili pogodbenici, tj. 31. decembra 2010, je družbi EEL GmbH dolgovala [20–30] milijonov EUR za posojila in [7–10] milijonov EUR obresti, kar skupaj znaša [24–40] milijonov EUR. Družba EEL GmbH je še drugič privolila v obnovitev vseh štirih posojil in plačil nakopičenih obresti (drugo podaljšanje). Družbi FN GmbH in EEL GmbH sta 29. novembra 2010 sklenili peto posojilno pogodbo, s katero se je zapadlost vseh posojil podaljšala do 31. decembra 2016.
- (43) Obrestna mera pri tem drugem podaljšanju je bila [1–5] % na leto. Nemčija je navedla, da je bila obrestna mera za posojilno pogodbo, sklenjeno 29. novembra 2010, določena kot vsota [...] bazičnih točk in referenčne obrestne mere 1,24 % ⁽¹¹⁾. V skladu z dogovorom med družbama EEL GmbH in FN GmbH so se obresti, ki jih je bilo treba plačati do 31. decembra 2010, prištele glavnici, s čimer se je posojilo povečalo na [24–40] milijonov EUR. Poleg tega je morala družba FN GmbH obresti plačevati vsako četrletje, pri čemer je prvo plačilo obresti zapadlo ob koncu prvega četrletja leta 2011.
- (44) V spodnji preglednici so povzete glavne lastnosti petih posojilnih pogodb, ki se ocenjujejo:

Preglednica 3

Pregled ukrepov javne podpore, ki jih je družba EEL GmbH izvedla v korist družbe FN GmbH

Znesek (v mio. EUR)	Datum posojilne pogodbe	Obrestna mera	Zapadlost/obnovitev posojila	Zavarovanje	Način financiranja (EEL)
[11–20]	11.4.2003	[1–5] % nad izhodiščno obrestno mero (1,97 %)	Prvi rok zapadlosti: 30.6.2005, prvič obnovljen do 31.12.2010, drugič do 31.12.2016.	<ul style="list-style-type: none"> — Zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah (<i>Grundschulden</i>), — osebno jamstvo [...] (<i>selbstschuldnerische Bürgschaft</i>), — zastavitev deležev družb ANH GmbH in FN GmbH. 	Posojilo, ki ga je odobrilo okrožje Kleve: ([5–15] mio. EUR z obrestno mero [1–5] %); [2–5] mio. EUR posojilo [banke], (javni izdajatelj osebne jamstva: občina Weeze). Posojilo v višini [2–5] mio. EUR se pretvori 30.6.2005, [banka] postane novi upnik.
[2–5]	17.6.2004	[1–5] % nad izhodiščno obrestno mero (1,14 %)	Prvi rok zapadlosti: 30.6.2005, prvič obnovljen do 31.12.2010, drugič do 31.12.2016.	<ul style="list-style-type: none"> — Zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah (<i>Grundschulden</i>), — deleži družb ANH GmbH in FN GmbH. 	Posojilo, ki ga je okrožje Kleve odobrilo družbi EEL GmbH (<i>Kassenkredite</i>).
[2–5]	28.7.2004	[3–8] % nad izhodiščno obrestno mero (1,13 %)	Prvi rok zapadlosti: 31.12.2007, prvič obnovljen do 31.12.2010, drugič do 31.12.2016.	<ul style="list-style-type: none"> — Zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah (<i>Grundschulden</i>), — zastavitev deležev družb ANH GmbH in FN GmbH, — zastavitev podjetja družbe FN GmbH. 	Posojilo, ki ga je okrožje Kleve odobrilo družbi EEL GmbH (<i>Kassenkredite</i>). Okrožje Kleve in občina Weeze zagotovita družbi EEL GmbH kapitalsko injekcijo v višini [0,4–1] milijona EUR. GmbH.

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Znesek (v mio. EUR)	Datum posojilne pogodbe	Obrestna mera	Zapadlost/obnovitev posojila	Zavarovanje	Način financiranja (EEL)
[4–10]	1.7.2005	[1–5] %	Prvi rok zapadlosti: 31.12.2010, obnovljen do 31.12.2016.	<ul style="list-style-type: none"> — Zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah (<i>Grundschulden</i>), — osebno jamstvo [...] (<i>selbstschuldnerische Bürgschaft</i>), zastavitev deležev družb ANH GmbH in FN GmbH. 	Okrožje Kleve in občina Weeze zagotovita družbi EEL GmbH kapitalsko injekcijo v višini [0,4–1] milijona EUR.
[24–40] (= [20–30] (vsota vseh štirih posojil) skupaj z nabranimi obrestmi (= [4–10])	29.11.2010	[1–5] %	31.12.2016	<ul style="list-style-type: none"> — Zemljiški dolg na zemljišču in zgradbah (<i>Grundschulden</i>), — osebno jamstvo [...] (<i>selbstschuldnerische Bürgschaft</i>), — zastavitev deležev družb ANH GmbH in FN GmbH. 	Podaljšanje vseh predhodnih posojil, ki jih je družbi EEL GmbH odobrilo okrožje Kleve (<i>Kassenkredite</i>), in posojila [banke], morebiti z nadaljevanjem javnega jamstva občine Weeze.

- (45) Družba FN GmbH ob koncu prvega četrletja leta 2011 spet ni bila sposobna prvega plačila obresti, dogovorjenega v okviru podaljšanja posojilnih pogodb (*Darlehensverlängerungsvertrag*) z dne 29. novembra 2010. Okrožje Kleve je sprejelo ponudbo delničarja družbe FN GmbH, v skladu s katero naj bi do marca 2011 v zameno za nadaljnji odlog plačila obresti in glavnice prejel delnice družbe FN GmbH v okviru zamenjave terjatev v lastniške deleže⁽¹²⁾. Vendar je bil sporazum o tej zamenjavi terjatev v lastniške deleže podpisan šele ob koncu leta 2012. Okrožje Kleve ima zdaj v lasti 1,88 % osnovnega kapitala družbe FN GmbH⁽¹³⁾.

3.2 Ukrep 2: podpora, ki jo je zagotovila zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija

- (46) Zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija je 15. oktobra 2002 družbi FN GmbH dodelila javno podporo v višini 3,525 milijona EUR za financiranje 50 % naslednjih stroškov: letališke ploščadi, območja za točenje goriva, širjenja voznih stez in sanacije obstoječih ploščadi, sistema osvetlitve za natančni prilet, osvetlitev roba in osvetlitev vzletno-pristajalne steze.
- (47) Pravna podlaga za to podporo je bil odlok o javni podpori za gradnjo in obnovo (infrastrukturne naložbe) za letališča v Severnem Porenju – Vestfaliji, ki ga je izdalo ministrstvo te zvezne dežele za promet, energijo in prostorsko načrtovanje (*Richtlinien über die Gewährung von Zuwendungen für Ausbau- und Erneuerungsmaßnahmen auf Flugplätzen RdErl. – MBl.NRW.1993 S. 617*) (v nadaljnjem besedilu: odlok iz leta 1993). Te smernice so pozneje nadomestile smernice z referenčno oznako (VA 5 – 10 – 60/195- v. 25. novembra 2002)⁽¹⁴⁾, ki so veljale od 1. januarja 2003 do 1. januarja 2008.
- (48) V skladu z odlokom iz leta 1993 so stroški za naložbe, za katere je bilo mogoče dodeliti finančno podporo, vključevali nekatere vrste letališke infrastrukture, kot so vzletno-pristajalne steze, vozne steze, ploščadi, varnostni pasovi, infrastruktura za kontrolo zračnega prometa (stolp, radar, optični opozorilni sistemi), navigacijske luči, optične naprave za podporo pri pristajanju, visoke zgradbe (terminali, hangarji itd.), parkirne prostore, ograje, infrastrukturo za varnost letenja, oskrbo in odstranjevanje, protihrupno zaščito, protipožarno zaščito, zimsko in reševalno službo ter stroške naložb za kompenzacijske ukrepe za ohranjanje pokrajine in varstvo okolja. Zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija je na podlagi odloka iz leta 1993 zagotovila podporo za največ 40 %

⁽¹²⁾ Na podlagi dogovora, sklenjenega 31. marca 2011, so bile delnice na družbo EEL GmbH prenesene 31. decembra 2011. Ščasoma so bile prenesene na okrožje Kleve.

⁽¹³⁾ V tem sklepu se ne obravnavajo ta zamenjava terjatev v lastniške deleže ali drugi ukrepi, ki bi jih Nemčija odobrila v korist družbe FN GmbH po letu 2011.

⁽¹⁴⁾ https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_bes_text?anw_nr=1&gld_nr=9&ugl_nr=96&bes_id=1284&val=1284&ver=7&sg=&aufgehoben=N&menu=1.

upravičenih stroškov za navedene vrste letališke infrastrukture. Mednarodna in regionalna letališča so lahko prejela podporo za največ 65 % upravičenih stroškov. Na podlagi vloge letališča je bilo mogoče dodeliti podporo za največ 80 % upravičenih stroškov za parkirne zmogljivosti, ograje in infrastrukturo za varnost letenja.

3.3 Ukrep 3: podpora, ki jo je okrožje Kleve dodelilo neposredno družbi FN GmbH v zvezi z nakupom nepremičnin letališča

- (49) Kot je navedeno v uvodni izjavi 28, je nemška zvezna vlada 14. marca 2002 prodala zemljišče letališča družbi FN GmbH za [5–15] milijonov EUR. Okrožje Kleve je istega dne z družbo FN GmbH sklenilo pogodbo v zvezi z zagotovitvijo premostitvenega posojila za financiranje dela stroškov prevzema nepremičnin letališča. Premostitveno posojilo je bilo dodeljeno kot brezobrestno posojilo, ki je bilo v celoti zavarovano z zemljiščem letališča (ki je bilo torej na dan dodelitve posojila vredno [5–15] milijonov EUR). V skladu z dogovorom je moralo okrožje Kleve zagotoviti predhodno financiranje v višini [4–10] milijonov EUR od skupnega zneska v višini [5–15] milijonov EUR. Družba Airport Network B.V., matična družba družbe ANH GmbH, je morala okrožju Kleve povrniti prvi obrok tega brezobrestnega posojila v višini [2–5] milijonov EUR do 30. decembra 2003 (kar je naredila). Drugi obrok v višini [2–5] milijonov EUR je bilo treba plačati pet let po datumu začetka letalskih operacij na letališču, najpozneje pa do 31. decembra 2007, razen v primeru izpolnitve klavzule v zvezi z ustvarjanjem novih delovnih mest (350 delovnih mest), ki je bila vključena v pogodbo, sklenjeno med okrožjem Kleve in družbo FN GmbH.
- (50) Okrožje Kleve je 8. julija 2004 odločilo, da družbi FN GmbH ni treba povrniti drugega obroka v višini [2–5] milijonov EUR, saj je že bilo ustvarjenih več kot 350 delovnih mest.

3.4 Ukrep 4: javna podpora, zagotovljena družbi EEL GmbH

- (51) Družba EEL GmbH je potrebovala refinanciranje, da je lahko zagotovila posojila družbi FN GmbH. Družba EEL GmbH se je refinancirala s posojili v višini:
- (a) [5–15] milijonov EUR in [2–5] milijonov EUR, pri čemer je bila obrestna mera [1–5] % na leto, datum zapadlosti pa 30. junij 2005. Ti dve posojili je okrožje Kleve odobrilo 11. aprila 2003 oziroma 16. junija 2004;
- (b) [1–5] milijonov EUR, pri čemer je bila obrestna mera [2–5] % na leto, datum zapadlosti pa 30. december 2007. To posojilo je okrožje Kleve odobrilo 28. julija 2004 ⁽¹⁵⁾.
- (52) Strukturo kapitala družbe EEL GmbH sta julija 2005 preoblikovala delničarja družbe, ki sta sprejela odločitev o kapitalski injekciji v višini [5–15] milijonov EUR in zamenjavi terjatev v lastniške deleže v vrednosti [1–4] milijone EUR, pri čemer se je dolg od prvega posojila zmanjšal na [3–13] milijonov EUR. Družba EEL GmbH je povrnila drugo posojilo v višini [2–5] milijonov EUR. Končno, preostali posojilni pogodbi v vrednosti [3–13] milijonov EUR in [2–5] milijonov EUR sta bili podaljšani do 31. decembra 2010. Obrestna mera je bila 1. julija 2005 določena na [3–8] %, od 1. novembra 2005 pa je znašala [3–8] %. Ti posojili sta bili znova podaljšani 29. novembra 2010, in sicer do 31. decembra 2016, pri čemer je bila obrestna mera [3–8] %.
- (53) Okrožje Kleve je družbi EEL GmbH zagotovilo dodatni kapitalski injekciji leta 2006 ([1–5] milijonov EUR) in leta 2007 ([2–6] milijonov EUR). Ti zneski so bili knjiženi kot kapitalske rezerve družbe, povrniti pa jih je treba skupaj s poplačili posojil ob koncu leta 2016. Javna delničarja sta družbi EEL GmbH zagotovila skupno [24–40] milijonov EUR ([15–25] milijonov EUR v kapitalskih injekcijah, vključno z zamenjavo terjatev v lastniške deleže, in [10–20] milijonov EUR s posojili).
- (54) Hkrati s tem je družba EEL GmbH 2. maja 2003 prejela posojilo v višini [2–5] milijonov EUR od zasebne [banke]. Datum zapadlosti posojila je bil 30. junij 2005, obrestna mera pa [1–5] %. Za to posojilo je občina Weeze zagotovila 100-odstotno javno jamstvo v korist družbe EEL GmbH oziroma [banke]. To posojilo je bilo preoblikovano 30. junija 2005, pri čemer je [banka], ki je v javni lasti (hčerinska družba [banke]), nadomestila [banko] kot upnica. Rok zapadlosti je bil prvič podaljšan do 30. decembra 2010, pri čemer je bila obrestna mera [1–5] %, drugič pa leta 2010 do 31. decembra 2016, pri čemer je bila obrestna mera [1–5] %.

⁽¹⁵⁾ To pomeni, da so bila posojila, ki jih je družbi EEL GmbH odobrilo okrožje Kleve, in posojilo v višini [1–5] milijonov EUR, ki ga je družbi EEL GmbH odobrila [banka], obnovljena, ko je družba EEL GmbH obnovila posojila, odobrena družbi FN GmbH.

4. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

4.1 Ukrep 1: posojila, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH

- (55) Komisija je v sklepu o začetku postopka dvomila, ali so bila posojila, ki jih je družbi FN GmbH zagotovila družba EEL GmbH, odobrena in obnovljena pod tržnimi pogoji. Komisija je ugotovila, prvič, da Nemčija ni predložila kreditne zgodovine ali bonitetne ocene prejemnika posojila. Poleg tega Komisija ni mogla izključiti, da je bila družba FN GmbH podjetje v finančnih težavah. Izpostavila je tudi, da Nemčija ni predložila pojasnil v zvezi z obrestnimi merami, ki so se uporabile za posamezna posojila, ali prejetim zavarovanjem. Ugotovila je še, da ni bilo pojasnjeno, zakaj je posojilodajalka, ki je v javni lasti, večkrat privolila v obnovevitev posojil in pri tem vsakič podaljšala njihovo zapadlost ter zakaj do zdaj ni zahtevala niti povračila glavnice niti plačila obresti.
- (56) Na podlagi teh preudarkov je sprejela predhodno stališče, da družba EEL GmbH pri odobritvi posojil družbi FN GmbH in njihovi obnovitvi ni ravnala kot vlagatelj v tržnem gospodarstvu ali upnik na trgu. Glede na to, da se je vseskozi zdelo, da je družba FN GmbH podjetje v težavah, ki vsaj do konca leta 2010 ni moglo pridobiti sredstev od poslovnih bank, je Komisija sprejela predhodno stališče, da bi bilo treba celotni znesek posojil skupaj z neplačanimi obrestmi opredeliti kot državno pomoč.
- (57) Ker so bili ti ukrepi izvedeni, ne da bi bila Komisija o njih obveščena, je začasno sklenila, da pomenijo nezakonito državno pomoč.
- (58) Nazadnje, Komisija je dvomila o združljivosti obravnavanih pogodb z notranjim trgom, če bi pogodbe pomenile državno pomoč, zlasti ob upoštevanju pravil iz smernic za reševanje in prestrukturiranje ⁽¹⁶⁾.

4.2 Ukrep 2: podpora, ki jo je družbi FN GmbH zagotovila zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija

- (59) Komisija je v sklepu o začetku postopka navedla, da je bila podpora, ki jo je družbi FN GmbH dodelila zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija, selektiven ukrep, saj do takšne podpore niso bila upravičena vsa letališča v zvezni deželi. Ker se je podpora financirala iz javnih sredstev in ker je letališče s podporo za naložbe pridobilo prednost, ni bilo mogoče izključiti, da podpora pomeni državno pomoč.
- (60) Ker so bili ti ukrepi izvedeni, ne da bi bila Komisija o njih obveščena, je začasno sklenila, da pomenijo nezakonito državno pomoč.
- (61) Nazadnje, Komisija je dvomila o združljivosti obravnavanega ukrepa z notranjim trgom, če bi ukrep pomenil državno pomoč, zlasti ob upoštevanju pravil iz smernic za reševanje in prestrukturiranje ⁽¹⁷⁾.

4.3 Ukrep 3: neposredna podpora, ki jo je družbi FN GmbH dodelilo okrožje Kleve

- (62) Kar zadeva neposredno podporo, ki jo je družbi FN GmbH dodelilo okrožje Kleve, je Komisija sprejela začasno stališče, da noben vlagatelj na trgu ne bi zagotovil takšne podpore brez povračila. Poleg tega je Komisija dvomila, da bi se bil vlagatelj v tržnem gospodarstvu pripravljen odpovedati delu povračila neporavnane pomoči zaradi ustvarjanja delovnih mest v regiji.
- (63) Ker so bili ti ukrepi izvedeni, ne da bi bila Komisija o njih obveščena, je začasno sklenila, da pomenijo nezakonito državno pomoč.
- (64) Nazadnje, Komisija je dvomila o združljivosti obravnavanega ukrepa z notranjim trgom, če bi ukrep pomenil državno pomoč, zlasti ob upoštevanju pravil iz smernic za reševanje in prestrukturiranje ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

⁽¹⁷⁾ Glej opombo 16.

4.4 Ukrep 4: kapitalske injekcije in posojila v korist družbe EEL GmbH

- (65) Komisija je v sklepu o začetku postopka dvomila, ali je bilo financiranje, ki sta ga družbi EEL GmbH zagotovila njena javna delničarja, dodeljeno in obnovljeno pod tržnimi pogoji.
- (66) Ker so bili ti ukrepi izvedeni, ne da bi bila Komisija o njih obveščena, je začasno sklenila, da pomenijo nezakonito državno pomoč.
- (67) Nazadnje, Komisija je dvomila o združljivosti obravnavanih ukrepov z notranjim trgom, če bi ukrepi pomenili državno pomoč.

5. PRIPOMBE NEMČIJE

5.1 Splošne pripombe

5.1.1 Ozadje projekta

- (68) Nemčija opozarja na ozadje projekta, opisano v oddelku 2.1 in 2.2 zgoraj. Osnova „Euroregionales Zentrum für Luftverkehr, Logistik und Gewerbe“ je bil razvoj zasebnega civilnega letališča, ki ga upravlja zasebni izvajalec, na nekdanjem vojaškem letališču.
- (69) Nemčija trdi, da so rast prometa ovirali zunanji dejavniki. Prvič, stečaj družbe V-Bird, ki je imela glavno bazo na letališču Niederrhein-Weeze, oktobra 2004 je povzročil pomembno izgubo prometa, ki je ni bilo mogoče popolnoma nadomestiti z dodatnimi leti družb Ryanair in Hapagfly do leta 2008, ko je promet dosegel raven iz leta 2004. Drugič, številne tožbe, vložene pri nacionalnih sodiščih, so nenehno ustvarjale pravno negotovost za letalske prevoznike⁽¹⁸⁾, pomenile pa so tudi, da bi lahko imela družba FN GmbH zaradi njih nepredvidene dodatne stroške. Dokler ni družba FN GmbH leta 2009 pridobila končne operativne licence, ni mogla izvajati svoje strategije zaradi sodnih postopkov, ki so potekali, in se je odločala za izvensodne poravnave. Vendar je morala za ugoden izid plačati odškodnine udeležencem v teh postopkih, ki so znašale [5–10] milijonov EUR. Tretjič, leta 2010 je izbruh vulkana Eyjafjallajökull na Islandiji povzročil motnje v zračnem prometu in s tem izpad prometa na letališču. Četrto, Nemčija navaja, da je septembra 2010 uvedla potniško takso, ki je zmanjšala konkurenčnost letališča v primerjavi z drugimi evropskimi letališči, na katerih se navedena taksa ni uporabljala. Po trditvah Nemčije je družba Ryanair zato zmanjšala število letov z letališča Niederrhein-Weeze, na katerem se je posledično število potnikov v letih 2011 in 2012 zmanjšalo.
- (70) Nemčija trdi, da kljub tem neugodnim dogodkom, na katere družbi FN GmbH in družba EEL GmbH ter njuni delničarji niso imeli vpliva, uspeh projekta dokazuje dejstvo, da se je promet v obdobju, ki je zajeto v preiskavo, stalno povečeval (glej uvodno izjavo 18) ter je dosegel ali celo presegel napovedi prometa iz različnih strokovnih študij (razen leta 2011). Poleg tega opozarja, da bi lahko družba FN GmbH sčasoma tudi povečala prihodke, ki niso povezani z letalstvom, in izboljšala donosnost.

5.1.2 Logika zasebnega financiranja letališča

- (71) Nemčija opozarja, da je letališče Niederrhein-Weeze „zgodba o uspehu“, saj je zdaj ne le tretje največje letališče v Severnem Porenju – Vestfaliji, ampak tudi edinstveni primer privatizirane infrastrukture, ki je bila prodana po tržni ceni. Dodaja, da so bile naložbe v letališče nenehno na zelo visoki ravni. V obdobju 2002–2011 so naložbe družbe FN GmbH skupno znašale [60–90] milijonov EUR, od tega je bilo [20–30] milijonov EUR namenjenih za razvoj poslovnih zgradb, [10–20] milijonov EUR za zmogljivosti za lete in ploščad, [5–10] milijonov EUR pa za projekte za zagon in širitev. Nemčija trdi, da se lahko družba FN GmbH vse od privatizacije zanaša na zasebne vire za financiranje teh pomembnih naložb, in sicer: (i) posojila in kapitalske injekcije delničarjev, (ii) posojila poslovnih bank in (iii) lastni dobiček iz poslovanja družbe FN GmbH.
- (72) Kar zadeva podporo večinskega delničarja, Nemčija meni, da so družba ANH GmbH in njeni delničarji svoji hčerinski družbi FN GmbH večkrat dodelili podporo za kritje začetnih izgub iz poslovanja in naložb v letališko

⁽¹⁸⁾ Glej sprotno opombo 7.

infrastrukturo. Ta podpora je bila dodeljena s kapitalskimi injekcijami in posojili, za katere je večinski delničar privolil v podreditev svojih terjatev (*Rangrücktrittklärung*). S tem je preoblikoval neporavnane dolgove v lastniški delež, ki ne more več biti del stečajne mase. Vendar Nemčija ugotavlja, da edini zasebni delničarji niso mogli nositi celotnega finančnega bremena za tako veliko naložbo in so potrebovali dodatne vire financiranja, ki so jih lahko pod tržnimi pogoji zagotovili samo javni organi. Ta zunanja podpora se je že upoštevala v poslovnem načrtu iz leta 2003 (glej uvodno izjavo 95).

- (73) Nemčija v zvezi s posojili poslovnih bank trdi, da je lahko družba FN GmbH pri poslovnih bankah zelo hitro pridobila posojilo zaradi svojega poslovnega uspeha. Po trditvah Nemčije bi dostop do bank dokazal trajnost poslovnega modela, temelječega na zasebnem financiranju. Družba FN GmbH je lahko v prvi polovici leta 2009 z [banko] podpisala posojilno pogodbo za naložbeno posojilo v višini [0–10] milijonov EUR. Obrestna mera za to posojilo je bila [2–6] %, vendar je bila pri tem potrebna podreditev terjatev družbe EEL GmbH, povezanih s posojili, ki jih je odobrila družbi FN GmbH (zato je morala družba EEL GmbH privoliti v nižjo uvrstitev med upniki). Datum zapadlosti posojila je bil 31. december 2010. Glede na to Nemčija trdi, da so bili pogoji zavarovanja in obrestne mere iz pogodb za družbo FN GmbH razmeroma ugodni. Družba FN GmbH je [banki] povrnila celotno posojilo na datum zapadlosti. Nemčija dodaja, da je [banka] ponudila družbi FN GmbH dva kreditna programa ([8–15] milijonov EUR in [1–5] milijonov EUR) z okvirno obrestno mero v višini [1–5] % ⁽¹⁹⁾ in da je bilo mogoče z [banko] podpisati pogodbo o financiranju zakupa v znesku [0–3] milijone EUR.
- (74) Nemčija v zvezi s samofinanciranjem opozarja, da je lahko družba FN GmbH zaradi pozitivnih poslovnih denarnih tokov sama vedno bolje financirala svoje naložbe. Prvi pozitivni EBITDA (dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo) je bil evidentiran leta 2006, prvi čisti dobiček pa leta 2007, le nekaj let po začetku delovanja letališča. Nemčija poleg tega Komisiji očita, da je v sklepu o začetku postopka napačno in zavajajoče predstavila številke o prometu in stroških družbe FN GmbH. V skladu s tem je predložila naslednje informacije o primerjavi razvoja prometa in stroškov v obdobju 2003–2010.

Preglednica 4

Prihodki in stroški družbe FN GmbH v obdobju 2003–2010

(v tisoč EUR)

Leto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Promet (<i>Umsatz</i>)	2 225	7 968	7 364	7 136	8 281	13 338	19 900	23 759
Drugi prihodki iz poslovanja (<i>Sonstigebetriebliche Erträge</i>)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— vključno z zemljiškim poslom, povezanim z davkom (<i>Grundstückstransaktion</i>)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Nakupi (<i>Materialaufwand</i>)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Stroški zaposlenih (<i>Personalaufwand</i>)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Drugi stroški poslovanja (<i>Sonstiger betrieblicher Aufwand</i>)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽¹⁹⁾ Vendar ta ponudba ni bila uresničena.

- (75) Nemčija trdi, da Komisija zlasti ne bi upoštevala vseh stroškov, povezanih z dejavnostmi v javnem interesu (stroškov negospodarskih dejavnosti), ki se ne pripisujejo vsakodnevni dejavnostim letališča, s čimer bi umetno zmanjšala dobiček iz poslovanja. Meni, da se v preglednici v nadaljevanju kaže resnična donosnost poslovanja družbe FN GmbH.

Preglednica 5

Struktura prilagojenih stroškov družbe FN GmbH (brez stroškov, povezanih z dejavnostmi v javnem interesu)

(v tisoč EUR)

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dobiček glede na letno poročilo	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dejavnosti v javnem interesu	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
a) Varnost in varovanje, od tega:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— varstvo pred požarom (zaposleni)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— amortizacija stroškov naložb (varstvo pred požarom)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— stroški amortizacije (videonadzor)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— patroljiranje	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— varnostno osebje	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
b) Zaščita potnikov in zrakovplovov	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— kontrolne naprave (osebe in predmeti)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— varnost letenja DFS TTC	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
— amortizacija (kontrolni stolp)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Prilagojeni letni dobiček	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Prilagojeni EBITDA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

5.1.3 Pojem pomoči – gradnja letališča kot negospodarska dejavnost

- (76) Nemčija je menila, da gradnja letališča ni gospodarska dejavnost, ki bi se je bili zasebni vlagatelji pripravljene lotiti sami, in da v Evropi ni takega primera (glej naslednji oddelek). Po njenih trditvah bi zasebne vlagatelje veliko bolj zanimalo upravljanje obstoječe letališke infrastrukture, saj to pomeni manjša in obvladljiva tveganja.

- (77) Predlagala je, naj se gradnja letališke infrastrukture izvzame s področja nadzora državnih pomoči, da se odpravi pomanjkanje zasebnih naložb na tem področju. Trdi, da je gradnja takšne infrastrukture instrument, s katerim lahko država usmerja gospodarski razvoj in s prometno politiko strukturira načrtovanje rabe zemljišč.
- (78) Poleg tega meni, da je bila javna podpora v zadevnem primeru usmerjena predvsem v dejavnosti v javnem interesu, ki ne spadajo na področje nadzora državnih pomoči, ki ga izvaja Komisija. Od [20–30] milijonov EUR bi jih bilo [20–30] vloženih v protipožarne in varnostne sisteme. Dodala je, da se je nepravilni znesek v višini [2–5] milijonov EUR v celoti porabil za financiranje drugih dejavnosti leta 2011.

5.1.4 Pojem pomoči – neobstoje hipotetičnega referenčnega vlagatelja

- (79) Nemčija meni, da v Evropi ni trga za financiranje infrastrukture zasebnih regionalnih letališč. Po njenih trditvah je v Evropi le nekaj popolnoma privatiziranih letališč. Primera takšnih letališč sta Glasgow-Prestwick in Luton. Čeprav ni bilo preiskave državnih pomoči v zvezi s takšnimi popolnoma zasebnimi letališči, je Nemčija dvomila, da navedena letališča niso prejela javne podpore. Poudarila je, da je tudi v primeru letališča Lübeck-Blankensee občina Lübeck leta 2009 znova postala lastnica letališča. Dejstvo, da je zasebno lastništvo tako redko, je povezano z visoko stopnjo fiksnih stroškov, ki so neizbežni pri gradnji letališke infrastrukture, kar je Komisija priznala v osnutku smernic za letalski sektor iz leta 2014, ki so se pripravljale med formalnim postopkom preiskave⁽²⁰⁾. Nemčija je navedla še, da so pravne negotovosti, ki jih je povzročil obvezni certifikacijski postopek letališča, sočasna sodba v zadevi *Aéroports de Paris* in podpis mednarodne pogodbe med Nemčijo in Nizozemsko odvrnili zasebne vlagatelje od tovrstnih projektov. Po njenih trditvah je Komisija v prvi oceni v sklepu o začetku postopka napačno prezrla dejstvo, da poslovne banke po pričakovanjih niso bile naklonjene financiranju gradnje zasebnih letališč in da na tem področju ni bilo delujočega trga.
- (80) Nemčija meni, da predhodna ocena Komisije ni temeljila na jasnih merilih za oceno skladnosti obravnavanih ukrepov s trgov. Po njenih trditvah bi se morala Komisija v nasprotju s tem opirati na ustaljeno sodno prakso⁽²¹⁾ v okviru univerzalnih poštnih storitev, ki bi potrdila, da se za postavitev in vzdrževanje omrežja ni mogoče uporabiti zgolj komercialnega pristopa. Predlaga tudi, naj se upošteva veljavna praksa Komisije, v skladu s katero naj bi Komisija odobrila podobne ukrepe podpore. Nemčija je svoje mnenje utemeljila s primerom financiranja infrastrukture letališča Kassel-Calden.
- (81) Glede na uspešen razvoj letališča je Nemčija sklenila, da bi vsak zasebni vlagatelj vložil v letališče Niederrhein-Weeze, tako kot je Nemčija.

5.1.5 Družba FN GmbH ni opredeljena kot podjetje v težavah

- (82) Nemčija zavrača predhodno sklepno ugotovitev Komisije, da je mogoče družbo FN GmbH opredeliti kot podjetje v težavah v smislu Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje)⁽²²⁾.
- (83) Nemčija se pri navedeni trditvi opira na pet razlogov. Prvič, družba FN GmbH bi že po zelo kratki zagonski fazi dosegla dobičke (prvi pozitivni EBITDA leta 2006 – brez upoštevanja stroškov dejavnosti v javnem interesu – in prvi čisti dobiček leta 2007). Nemčija ugotavlja, da Komisija pri oceni ukrepov financiranja v korist regionalnih letališč ni nikoli opredelila upravičenca, ki je ustvarjal izgubo v zagonski fazi, kot podjetje v težavah. Če bi Komisija vztrajala pri navedenem razlogovanju, po mnenju Nemčije sploh ne bi bilo mogoče, da bi se katera koli letališka infrastruktura financirala dlje od te faze.
- (84) Drugič, Nemčija trdi, da nikoli niso bila izpolnjena „trdna“ merila za podjetje v težavah. Nasprotuje pripombam v zvezi z negativnim premoženjem iz sklepa o začetku postopka in dodaja, da je večinski delničar ohranjal podjetje pri življenju v finančnem smislu s posojilom, novo kapitalsko injekcijo in privoljenjem v nižjo uvrstitev med

⁽²⁰⁾ Za več informacij o končnih smernicah za letalski sektor iz leta 2014 glej uvodno izjavo 38.

⁽²¹⁾ Glej združene zadeve C-83/01 P, C-93/01 P in C-94/01, *Chronopost proti Ufex in drugim*, EU:C:2003:388, točka 37.

⁽²²⁾ Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

upniki (*Rangrücktrittklärung*). Poleg tega izpodbija razlago, ki jo je Komisija sprejela v zvezi s sodbami Splošnega sodišča v zadevah T-102/07 in T-120/07, *Freistaat Sachsen proti Komisiji*, če ta razlaga pomeni, da so pogoji za podjetje v težavah samodejno izpolnjeni, če obstaja negativno premoženje. Po mnenju Nemčije je merilo negativnega premoženja samo eno od več meril, ki jih je Splošno sodišče opredelilo za ugotovitev, ali je podjetje v težavah.

- (85) Tretjič, Nemčija navaja, da družba FN GmbH ne kaže znakov, da je podjetje v težavah, saj je njen poslovni razvoj pozitiven že od samega začetka. Zlasti dejstvo, da se stroški obresti, ki jih ima družba FN GmbH, povečujejo, ne bi razkrilo finančnih težav, kot je prezadolženost, temveč bi kazalo večkratne naložbe glavnega delničarja v družbo FN GmbH.
- (86) Četrtrič, Nemčija trdi, da bi lahko družba FN GmbH rešila svoje finančne težave z dobički iz poslovanja, posojili poslovnih bank ter posojili in sredstvi, ki jih ji je zagotovil večinski delničar.
- (87) Končno, Nemčija trdi, da družbe FN GmbH ni mogoče opredeliti kot podjetje v težavah v smislu smernic za reševanje in prestrukturiranje, ki iz navedene opredelitve izključujejo podjetja, ustanovljena pred manj kot tremi leti (kot je družba FN GmbH).

5.1.6 Izkrivljanje konkurence

- (88) Nemčija trdi, da Komisija v sklepu o začetku postopka ni dokazala učinkov ukrepov podpore na konkurenco na zadevnem trgu, ki ga ni opredelila.
- (89) Nemčija je po navedbi teh splošnih pripomb sprejela stališče do različnih ukrepov, ki se ocenjujejo:

5.2 Ukrep 1: Podpora, ki jo je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH

5.2.1 Nadzor družbe EEL GmbH nad družbo FN GmbH

- (90) Nemčija je trdila, da so bila vsa plačila, financirana s posojili, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH, pod strogim nadzorom družbe EEL GmbH, ki je nadzorovala njihov neposredni prenos na upnike v imenu (*treuhänderisch*) družbe FN GmbH.
- (91) Po trditvah Nemčije je lahko družba EEL GmbH tako zagotovila, da se njena sredstva namenijo izključno za naložbe, in ne za vsakodnevne dejavnosti.
- (92) Dodaja še, da sta okrožje Kleve in občina Weeze kot delničarja družbe EEL GmbH imela v skladu z ustanovitvenim aktom (*Geschäftsvertrag*) družbe FN GmbH več izključnih pravic, kot so pristojnost za imenovanje izvršnega direktorja družbe FN GmbH (uveljavljena leta 2004) ter več pravic do veta v zvezi s posameznimi ukrepi upravljanja in prilagoditvami ali prodajo kapitala družbe FN GmbH. Te pravice bodo veljale, dokler ne bo družba FN GmbH poravnala vseh dolgov do teh dveh delničarjev.

5.2.2 Predhodna ocena tržnih pogojev in potrebnih naložb

- (93) Nemčija je trdila, da so vse odločitve za naložbe v obdobju, ki ga zajema preiskava, temeljile na tržnih študijah, katerih sklepe ugotovitve so sistematično kazale na potrebo po naložbah.
- (94) V zvezi s tem najprej navaja študijo iz leta 1998 (ki jo je izvedel [...]), v skladu s katero se je zdel projekt letališča Niederrhein-Weeze gospodarsko smiseln in trajnosten. Omenila je dodatne študije, ki so bile izvedene kmalu za tem in v katerih se je priporočala specializacija nove letališke infrastrukture za nizkocenovne prevoznike, saj je bilo to področje ob koncu devetdesetih let opredeljeno kot najobetavnejši vir rasti. Kot konkurenčne prednosti so bile opredeljene gradnja infrastrukture, izrecno prilagojene prometu nizkocenovnih prevoznikov, geografski položaj letališča (ki zajema približno 35 milijonov prebivalcev) ter zasičenost bližnjih letališč v Amsterdamu in Düsseldorfu.

- (95) Nemčija se sklicuje še na nadaljnje poslovne načrte, v katerih se je na podlagi pričakovane rasti prometa nizkocevnih prevoznikov, zasičenosti sosednjih letaliških platform in podpisa sporazuma z družbo Ryanair predvideval finančni uspeh letališča. Glede na potrebo po izvrševanju okoljevarstvenih pravil je družba FN GmbH sočasno naročila napoved zračnega prometa pri [...] (v nadaljnjem besedilu: študija [...]), ki je za leto 2010 predvidela 2,88 milijona potnikov, za leto 2020 pa med 3,1 in 4,85 milijona potnikov. Nemčija navaja, da evidence o prometu kažejo, da se je poslovni načrt kljub zgoraj opisanim neugodnim dogodkom do leta 2010 v celoti upošteval.
- (96) Nadalje pojasnjuje, da je družba FN GmbH leta 2009 zaradi povečanega obsega dejavnosti družbe Ryanair na letališču naročila drug poslovni načrt za obdobje 2009–2020 (v nadaljnjem besedilu: poslovni načrt iz leta 2009). Ta je bil predložen [banki], ki je lahko to strokovno študijo upoštevala pri odločanju o odobritvi komercialnega posojila družbi FN GmbH.
- (97) Nemčija je na podlagi navedenih elementov izpodbijala predhodna stališča Komisije, da poslovni model družbe FN GmbH ni bil trajosten ter da je bil postopek privatizacije izveden na podlagi političnih preudarkov, ne pod izključno komercialnimi pogoji.

5.2.3 Skladnost posojil, ki jih je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH, s trgov

- (98) Nemčija je navedla, da je bila v sklepu o začetku postopka uporabljena nepravilna pravna podlaga za oceno skladnosti obrestnih mer posojil, ki jih je odobrila družba EEL GmbH, s trgov. Po njenih trditvah je Komisija pri oceni uporabila Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj iz leta 2008 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008) ⁽²³⁾. Trdi, da bi morala Komisija uporabiti obvestilo o načinu določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj iz leta 1997 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997) ⁽²⁴⁾, saj je bila večina obravnavanih ukrepov odobrena med letoma 2003 in 2005.
- (99) Ne glede na to, katero od teh sporočil bi bilo treba uporabiti *ratione temporis*, je Nemčija dvomila o primernosti katere koli referenčne obrestne mere Komisije za obravnavano zadevo zaradi domnevnega neobstoja delujočega finančnega trga za gradnjo letališke infrastrukture.
- (100) Dodala je, da so bila posojila, ki so jih zagotovili javni organi, popolnoma skladna s trgov, ker so:
- (a) vse posojilne pogodbe določale vračilo glavnice skupaj z obrestmi, skladnimi s trgov, in/ali zakonsko veljavnimi obrestmi;
 - (b) bila vsa posojila, odobrena družbi FN GmbH, vedno v celoti zavarovana z (i) zemljiškimi dolgovi na prvorazrednem zemljišču (*Grundschild auf sämtliche Grundstücke*), (ii) deleži družbe Airport Network B.V. v kapitalu družbe ANH GmbH ter (iii) deleži družbe ANH GmbH v kapitalu družbe FN GmbH;
 - (c) bile obrestne mere posojil, odobrenih družbi FN GmbH, v višini [1–8] % vedno skladne s trgov glede na pomemben začetni delež (približno [20–50]-odstotni) k celotnemu financiranju projekta, izveden z zasebnimi kapitalskimi injekcijami, in visoke stopnje zavarovanja;
 - (d) te obrestne mere enakovredne obrestnim meram, določenim za posojila z zapadlostjo deset let, ki so 80-odstotno zavarovana z nepremičninami.
- (101) Kar zadeva preizkus zasebnega vlagatelja, se je Nemčija sklicevala na sodno prakso v zadevi *Italijanska republika proti Komisiji* ⁽²⁵⁾, v kateri je Sodišče navedlo: „Za opredelitev, ali imajo takšni ukrepi naravo državne pomoči, je treba presoditi, ali bi v podobnih okoliščinah zasebni vlagatelj, katerega velikost je primerljiva z velikostjo organov javnega sektorja, zagotovil kapital v takšnem znesku.“ Nemčija je trdila, da bi zasebni vlagatelj v enakem položaju, kot je bila družba EEL GmbH, upošteval obveznost skladnosti z zakonodajo in bi sprejel možnost, da bo naložba zaradi stroškov skladnosti postala donosna šele pozneje, kar je Komisija priznala v pretekli zadevi o

⁽²³⁾ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj, (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

⁽²⁴⁾ Obvestilo Komisije o načinu določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 273, 9.9.1997, str. 3).

⁽²⁵⁾ Zadeva C-305/89, *Italijanska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti*, EU:C:1991:142, točka 19.

posamezni pomoči *Einzelbeihilfe für Wasserwerke* ⁽²⁶⁾. Nemčija je dodala še, da lahko zasebni vlagatelj upošteva tudi strateško naravo/cilj poslovnega modela, da prilagodi svoje napovedi donosnosti. V skladu s točko 3.2(v) sporočila Komisije z dne 14. septembra 1984 o deležih javnih organov v kapitalu družbe ⁽²⁷⁾ „je strateška narava naložbe v smislu trgov ali blaga takšna, da je mogoče pridobitev deleža šteti za običajno ravnanje ponudnika kapitala, kljub zapoznjeni donosnosti“. Nemčija je sklenila, da ta določba izključuje prisotnost gospodarske prednosti, ki vključuje državno pomoč.

5.3 Ukrep 2: Ukrep podpore, ki ga je zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija zagotovila družbi FN GmbH

- (102) Po trditvah Nemčije ukrep podpore, ki ga je zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija s sklepom 15. oktobra 2002 zagotovila družbi FN GmbH v znesku 3,525 milijona EUR, dejansko ne pomeni pomoči ali vsaj veljavne pomoči v smislu postopkovne uredbe. Trdila je, da je bil ukrep sprejet na podlagi odloka iz leta 1993. Po njenih trditvah je bil odlok sprejet pred obvestilom Komisije o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe ES ter člena 61 Sporazuma EGP za državne pomoči v letalskem sektorju (v nadaljnjem besedilu: smernice za letalski sektor iz leta 1994) ⁽²⁸⁾.
- (103) Dodala je, da je bilo financiranje letaliških infrastruktur šele pozneje opredeljeno kot državna pomoč in je postalo predmet nadzora Komisije, in sicer po tem, ko je: (a) Komisija leta 2005 sprejela smernice Skupnosti o financiranju letališč in zagonski državni pomoči letalskim družbam z odhodi z regionalnih letališč (v nadaljnjem besedilu: smernice za letalski sektor iz leta 2005) ter (b) po temeljnih sodbah Splošnega sodišča in Sodišča Evropske unije za navedeni sektor ⁽²⁹⁾.
- (104) Nemčija je v zvezi s tem trdila tudi, da je Komisija v sklepu o začetku postopka uporabila nepravilno pravno podlago za predhodno oceno ukrepa 2. Dejansko je sklep o začetku postopka ⁽³⁰⁾ temeljil na novi različici odloka iz leta 1993, ki je začel veljati 1. januarja 2003, po dodelitvi ukrepa.
- (105) Končno, Nemčija meni, da zaradi razveljavitve odloka iz leta 1993, na podlagi katerega je bil sprejet ukrep pomoči, ki se pregleduje, Komisiji ni treba uporabiti določb postopkovne uredbe v zvezi z veljavno pomočjo.

5.4 Ukrep 3: Neposredna podpora, ki jo je okrožje Kleve zagotovilo družbi FN GmbH

- (106) Nemčija meni, da je bilo treba poleg zasebne naložbe v letališče v zagonski fazi odobriti tudi premostitveno posojilo. V zvezi z odločitvijo okrožja Kleve, da se odpove drugemu obroku povračila posojila, ki ga je morala plačati družba FN GmbH, meni, da je okrožje namenoma sprejelo navedeno odločitev, saj je družba FN GmbH izpolnila zakonsko obveznost in ustvarila vsaj 350 delovnih mest.

5.5 Ukrep 4: refinanciranje družbe EEL GmbH s strani javnih delničarjev

- (107) Nemčija izpodbija trditev, da refinanciranje družbe EEL GmbH pomeni ukrep, ki vključuje državo, saj je zgolj kapitalska injekcija, ki sta jo zagotovila delničarja družbe EEL GmbH. Poudarja, da so refinanciranje družbe EEL GmbH izvedli javna lastnika in zasebne banke.
- (108) Trdi, da je domnevna državna pomoč v sklepu o začetku postopka upoštevana dvakrat (refinanciranje družbe FN GmbH, ki ga je izvedla družba EEL GmbH, in refinanciranje družbe EEL GmbH, ki sta ga izvedla njena javna delničarja), čeprav je to en sam ukrep. Nemčija opozarja, da Komisija ni opravila dvojne ocene v podobni zadevi *Leipzig/Halle* ⁽³¹⁾.

⁽²⁶⁾ Odločba Komisije z dne 15. junija 2011, N 322/10–, točka 49, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/237041/237041_1243261_83_3.pdf.

⁽²⁷⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/transparency_extract_en.pdf.

⁽²⁸⁾ Uporaba členov 92 in 93 Pogodbe ES ter člena 61 Sporazuma EGP za državne pomoči v letalskem sektorju (UL C 350, 10.12.1994, str. 5).

⁽²⁹⁾ Zlasti sodba Sodišča prve stopnje (tretji senat) z dne 12. decembra 2000 v zadevi T-128/98, *Aéroports de Paris proti Komisiji*, Recueil, str. II-3929, EU:T:2000:290; sodba Sodišča prve stopnje (osmi razširjeni senat) z dne 17. decembra 2008 v zadevi T-196/04, *Ryanair Ltd proti Komisiji Evropskih skupnosti*, EU:T:2008:585, ter sodba Splošnega sodišča (osmi senat) z dne 24. marca 2011 v zadevah T-443/08 in T-445/08, *Freistaat Sachsen in Land Sachsen-Anhalt proti Evropski komisiji*, EU:T:2011:117.

⁽³⁰⁾ Uvodna izjava 42.

⁽³¹⁾ Državna pomoč SA.30743 – *Financiranje infrastrukturnih ukrepov na letališču Leipzig/Halle (2)* (UL C 284, 28.9.2011, str. 6).

- (109) Nemčija zanika, da je bila družba EEL GmbH vključena v kakršno koli gospodarsko dejavnost, in trdi, da bi bilo treba družbo obravnavati kot začasno namensko družbo, ustanovljeno za upravljanje in razvoj letališke infrastrukture. Po njenem mnenju je bila družba EEL GmbH ustanovljena, da bi učinkoviteje kot njena ločena delničarja (okrožje Kleve in občina Weeze) upravljala projekt in pregledneje usmerjala zagonsko podporo, ki sta jo zagotovila. Nemčija trdi, da noben zasebni vlagatelj ne bi opravljal istih dejavnosti, kot jih je družba EEL GmbH.
- (110) Končno, dodala je, da je bila stopnja dobička družbe EEL GmbH posledica razlike med obrestnimi merami posojil, ki sta jih zagotovila delničarja družbe, in obrestnimi merami, ki so bile odobrene družbi FN GmbH.

5.6 Ocena združljivosti

- (111) Nemčija dvomi, da je Komisija temeljito ocenila združljivost ukrepov podpore v sklepu o začetku postopka. Dodaja, da glede na vprašanje v zvezi z legitimnimi pričakovanji, ki je pojasnjeno v nadaljevanju, Komisija ne bi smela nadaljevati preiskave niti obravnavati vračila ukrepa podpore. Končno, navaja, da je Komisija že dovolila ukrepe podpore, ki so bili dodeljeni letališču Kassel-Calden in so podobni ukrepom, dodeljenim letališču Niederrhein-Weeze. Nemčija na podlagi tega sklepa, da bi morala Komisija razglasiti združljivost zadnjenavedenih ukrepov z notranjim trgovom.

5.7 Legitimna pričakovanja

- (112) Nemčija je v pripombah v zvezi s sklepom o začetku postopka ponovila prejšnje trditve, povezane z legitimnimi pričakovanji. Po njenem mnenju bi jo Komisija julija 2009 ⁽³²⁾ obvestila o tem, da nima namena nadaljevati preiskave zadeve, in bi tako ustvarila legitimna pričakovanja. Sklenila je, da je nato Komisijo zavezovalo načelo dobrega upravljanja in bi morala končati predhodno preiskavo. V utemeljitev svojega mnenja je navedla, da je Sodišče Evropske unije v zadevi *Salzgitter* ⁽³³⁾ odločilo, da zamuda Komisije pri izvajanju njenih pooblastil nadzora in pri odredbi za vračilo državne pomoči povzroči nezakonitost te odločbe o vračilu le v izjemnih primerih (kot je ta), kot sta očitno nedelovanje Komisije in očitna kršitev obveznosti skrbnega ravnanja.
- (113) Nemčija je trdila, da je Komisija med formalno preiskavo prezrla druge akte Komisije, kot sta odločba Konver II iz leta 2005 (o dodelitvi 14,9 milijona ECU za preoblikovanje nekdanjih vojaških letališč v Severnem Porenju – Vestfaliji) in akcijski načrt za zmogljivost letališč, učinkovitost in varnost v Evropi ⁽³⁴⁾, v katerih se izrecno poziva h gradnji nove letališke infrastrukture.

6. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

6.1 Družba Flughafen Düsseldorf GmbH

- (114) Družba Flughafen Düsseldorf GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Flughafen Düsseldorf), upravljavka letališča Düsseldorf, je izrazila stališče, da so štirje ukrepi, ki se preučujejo, vplivali na konkurenco na enotnem trgu in bi jih bilo treba razglasiti za nezdružljive. Po njenih trditvah se je promet na letališču Niederrhein-Weeze povečal za desetkrat v manj kot desetih letih samo zato, ker se je z javno podporo umetno znižala struktura stroškov letališča. Ker je družba Ryanair začela izvajati lete na letališču Niederrhein-Weeze, je v svojih trženjskih kampanjah zlorabljala blagovno znamko „Düsseldorf“ ter z njimi zavajala in preusmerjala morebitne stranke z letališča Düsseldorf na letališče Niederrhein-Weeze.

6.2 Gospodarska zbornica Niederrheinische Industrie — und Handelskammer Duisburg Wesel Kleve zu Duisburg

- (115) Krajevna gospodarska zbornica Niederrheinische Industrie— und Handelskammer Duisburg Wesel Kleve zu Duisburg (v nadaljnjem besedilu: gospodarska zbornica Niederrheinische IHK) opozarja, da je okrožje zaradi zaprtja vojaškega letališča izgubilo 400 delovnih mest in približno 100 milijonov EUR letnih prihodkov, v

⁽³²⁾ Glej uvodno izjavo 54 sklepa o začetku postopka.

⁽³³⁾ Zadeva C-408/04 P, *Komisija Evropskih skupnosti proti Salzgitter AG*, EU:C:2008:236, točka 106.

⁽³⁴⁾ COM(2006) 819.

nasprotju s tem pa je imel poslovni razvoj letališča Niederrhein-Weeze izjemno pozitivni učinek in je bilo v regiji ustvarjenih več kot 1 200 delovnih mest. Navaja še, da se je letališče razvijalo v skladu s poslovnim načrtom iz leta 2003 in je postalo tretje največje regionalno letališče v zvezni deželi. Nedavno zmanjšanje potniškega prometa je treba pripisati predvsem uvedbi potniške takse v zračnem prevozu v Nemčiji.

6.3 Potovalni agenciji Erlebe-Fernreisen in Atlasreisen

- (116) Lokalni potovalni agenciji Erlebe-Fernreisen GmbH (v nadaljnjem besedilu: agencija Erlebe-Fernreisen) in Atlasreisen Partnerunternehmen (v nadaljnjem besedilu: agencija Atlasreisen) sta podprli stališče letališča Niederrhein-Weeze v postopku. Agencija Erlebe-Fernreisen meni, da sta obnova vojaškega letališča in sodelovanje z vodstvom letališča Niederrhein-Weeze okrepila rast podjetja. Agencija Atlasreisen opozarja, da je letališče prestalo zahteven certifikacijski postopek, in na uvedbo potniške takse v zračnem prometu v Nemčiji.

6.4 Družba Agello

- (117) Ponudnik letaliških storitev družba Agello Service GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Agello) meni, da je letališče Niederrhein-Weeze zaradi pozitivnega poslovnega razvoja postalo tretje največje regionalno letališče v zvezni deželi in ga šteje za uspešen evropski projekt. Po mnenju družbe je treba nedavno zmanjšanje potniškega prometa pripisati predvsem uvedbi potniške takse v zračnem prevozu v Nemčiji.

6.5 Pro:niederrhein

- (118) Pro:niederrhein, skupina lokalnih prebivalcev, ki podpira letališče Niederrhein-Weeze, meni, da ukrepi, ki se ocenjujejo, niso nezakoniti in da je letališče pomembno za regijo, kot je pokazala peticija iz leta 2006, s katero je bilo zbranih več kot 20 000 podpisov.

6.6 Družbi Tower Company in STI

- (119) Ponudnik letaliških storitev, pristojen za varnost letenja, družba Tower Company GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Tower Company) in družba STI Security Training International GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba STI), ponudnik storitev pregledov potnikov, menita, da dejavnosti v javnem interesu, ki jih opravljata, ne bi bilo mogoče preseliti, če bi se letališče zaprlo. Komisijo pozivata, naj pri oceni upošteva zaposlenost.

6.7 Družbi Serve2fly in I-Punkt

- (120) Ponudnik storitev zemeljske oskrbe zrakoplovov družba Serve2fly Heico Losch Airport Service GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Serve2fly) in lokalno gradbeno podjetje I-Punkt GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba I-Punkt) menita, da je bil poslovni razvoj letališča Niederrhein-Weeze izjemno pozitiven in je vodil v ustvarjanje več kot 1 000 delovnih mest v tem manj razvitem delu regije Severno Porenje – Vestfalija. Družba Serve2fly trdi, da so stališča iz sklepa o začetku postopka v nasprotju s smernicami Komisije, saj lokalnim letališčem preprečujejo, da bi konkurirala na trgu. Družba Serve2fly opozarja na zunanje neugodne dogodke, s katerimi se je moralo spopadati letališče, in Komisijo poziva, naj jih upošteva.

6.8 Družba Gaetan Data

- (121) Družba Gaetan Data GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Gaetan Data), lokalno podjetje za usposabljanje, trdi, da ima letališče edinstven pomen v smislu usposabljanja na področju zračnega prometa, in meni, da bi morala Komisija čim prej končati zadevo.

6.9 Družbe Van Boekel, RAS in SOV

- (122) Družba Van Boekel GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba Van Boekel), lokalno podjetje, ki se med drugim ukvarja z gradbenimi deli na cestah in krajinsko arhitekturo, družba Rheinland Air Service Werft & Handel GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba RAS), ponudnik storitev polnjenja rezervoarjev zrakoplovov, in družba Schilling Omnibusverkehr GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba SOV), ki izvaja avtobusne prevoze med letališčem Niederrhein-Weeze ter Kölnom in Düsseldorfom, trdijo, da je letališče zdaj donosno zasebno letališče, ki ima resnično evropsko razsežnost.

6.10 Družba NRN Energie

- (123) Družba NRN Energie GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba NRN Energie) navaja, da je letališče financiral zasebni vlagatelj, medtem ko se je letališče Eindhoven lahko zanašalo na dodatno financiranje, ki ga je Nizozemska zagotavljala za vojaške operacije. Kar zadeva uporabo javnih sredstev, so bila po mnenju družbe NRN javna posojila odobrena pod tržnimi pogoji. Tako kot Nemčija je tudi družba NRN Energie zaskrbljena zaradi kršitve legitimnih pričakovanj.

6.11 Družba KPP

- (124) Družba KPP Steuerberatungsgesellschaft GmbH (v nadaljnjem besedilu: družba KPP), ki opravlja storitve davčnega svetovanja, se sklicuje na pomemben donos kapitala ([10–20] %) družbe FN GmbH leta 2010. Trdi, da bi bilo treba posojila, ki jih je prejela družba FN GmbH, obravnavati kot navidezni lastniški kapital za pomemben delež in da so bila vsekakor v celoti zavarovana.

6.12 Okrožje Kleve

- (125) Okrožje Kleve podpira vse pripombe Nemčije, zlasti tiste v zvezi s kršitvijo legitimnih pričakovanj. Poudarja še, da se v Severnem Porenju – Vestfaliji, enem najgosteje poseljenih območij v Evropi, povečuje povpraševanje po regionalnih letališčih, ki ga bližnje in skoraj zasičeno letališče Düsseldorf ne more v celoti izpolniti. Dodaja, da je bilo financiranje letališča Niederrhein-Weeze strogo v skladu s smernicami za letalski sektor iz leta 2005, pri čemer je bilo letališče uvrščeno v kategorijo D (do vključno leta 2007).

6.13 Družba FN GmbH

- (126) Družba FN GmbH podpira vse pripombe Nemčije v zvezi s sklepom o začetku postopka, h katerim je tudi prispevala. Poudarja, da ukrepi, ki se preučujejo, zlasti posojila, ki jih je odobrila družba EEL GmbH pod tržnimi pogoji, ne pomenijo državne pomoči. Trdi, da ji je kljub zelo obsežnim naložbam v letališko infrastrukturo ([50–100] milijonov EUR) uspelo ohraniti visok delež lastniškega kapitala (nad [20–50] %), delež ukrepov financiranja, ki se preučujejo, pa omejiti na manj kot [20–50] % celotnega financiranja. Družba FN GmbH dodaja, da se od začetka delovanja leta 2003 povečujejo promet in dobički iz poslovanja, pri čemer ima letni dobiček od leta 2007. Nadalje ugotavlja, da se prihodki iz poslovanja povečujejo in v glavnem presegajo stroške poslovanja, ki se ne spreminjajo. Trdi, da bi bila ta zanesljiva poslovna uspešnost še boljša, če bi se vsi stroški, povezani z dejavnostmi v javnem interesu, v izkazih poslovnega izida odšteli.
- (127) Poudarja, da ni podjetje v težavah in da so bila vsa posojila odobrena pod tržnimi pogoji. Trdi, da so obrestne mere za posojila, ki jih je odobrila družba EEL GmbH, za ta bonitetni razred višje od obrestnih mer banke Bundesbank za nove zavarovane kredite ali obrestnih mer iz indeksa Pfandbriefindex⁽³⁵⁾ (z običajnim pribitkom 80–120 bazičnih točk).

6.14 Druge tretje osebe

- (128) Pet posameznikov dvomi, da:
- (a) so bile v informacijah, ki jih je zagotovila Nemčija, izraženi dejanski zneski, dodeljeni družbama EEL GmbH in FN GmbH;
 - (b) je bilo letališče sposobno preživeti brez javnih posojil;
 - (c) ni bilo delujočega finančnega trga, ki bi lahko financiral projekte, kot je projekt letališča Niederrhein-Weeze;
 - (d) bi lahko družba FN GmbH vrnila vsa posojila in obresti na datume vračila leta 2016; zadevne tretje osebe v zvezi s tem trdijo, da bi bila Nemčija prisiljena sprejeti zamenjavo terjatev v lastniške deleže, ki se je obravnavala leta 2011, kar bi pomenilo nezakonito pomoč in dejavnost, ki je ne bi izvedel noben zasebni vlagatelj;

⁽³⁵⁾ Indeks vsebuje obrestne mere za obveznice nemške banke, ki imajo večinoma oceno AAA.

- (e) obrestne mere, ki jih je družbi FN GmbH zaračunala Nemčija, ustrezajo tržni stvarnosti;
- (f) je družba FN GmbH ustvarila 350 delovnih mest (kar je bil osnovni pogoj, ki ga je družbi FN GmbH določila Nemčija za odpoved vračila drugega obroka v višini [2–5] milijonov EUR leta 2004);
- (g) je realna vrednost zavarovanj, ki jih je zagotovila družba Airport Network B.V. za posojila, odobrena družbi FN GmbH, visoka ⁽³⁶⁾;
- (h) bi vlagatelj tvegala in odobrila posojila letališču, ki ni že na začetku pridobilo operativne licence.

7. PRIPOMBE NEMČIJE K PRIPOMBAM TRETJIH OSEB

- (129) Nemčija je menila, da se elementi, ki jih je predložil g. Kleinschnittger, ne morejo veljavno uporabiti v postopku, saj razkrivajo zaupne informacije s posvetovanj skupščine okrožja Kleve, ki so bile nezakonito pridobljene in posredovane Komisiji.
- (130) Kar zadeva pripombe nekaterih posameznikov, se je sklicevala na svoja dopisa z dne 18. marca 2013 in 19. avgusta 2013, povzeta v oddelku 5.

8. OCENA UKREPOV

- (131) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (132) Merila iz člena 107(1) PDEU so kumulativna. Da torej ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, mora biti izpolnjen vsak od naslednjih štirih pogojev. Finančna podpora:
 - je dodeljena s strani države ali iz državnih sredstev,
 - daje prednost določenim podjetjem ali proizvodnji določenega blaga,
 - izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco in
 - vpliva na trgovino med državami članicami.
- (133) V zadevnem primeru je Nemčija trdila, da so družba EEL GmbH in njena delničarja vedno ravnali kot preudarni udeleženci v tržnem gospodarstvu, ki si prizadevajo za donosnost, ter da ukrepi, ki se ocenjujejo, družbi niso zagotovili gospodarske prednosti, ki je ta ne bi mogla pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji. Če to drži, potem ukrepi, ki jih je izvedla Nemčija, ne bi pomenili državne pomoči.

8.1 Legitimna pričakovanja

- (134) V nasprotju s trditvami Nemčije Komisija ni ustvarila legitimnih pričakovanj v zvezi z zaključkom predhodne preiskave. Prvič, trditev, da Komisija ne bi ukrepala, je nepomembna. Sodišče je v združenih zadevah *Demesa in Territorio Histórico de Álava proti Komisiji* ⁽³⁷⁾ potrdilo, da je vsako navidezno nedelovanje nepomembno, kadar ukrep pomoči ni bil priglašen. Ker Nemčija ni priglasila pomoči (glej uvodno izjavo 247), se ne more sklicevati na legitimno pričakovanje. Komisija ugotavlja, da je sklicevanje na sodno prakso v zadevi *Salzgitter* nepomembno, saj se ta sodba nanaša samo na obdobje vračila v primeru pomoči, ki je na podlagi sklepa Komisije razglašena za nezdružljivo, in ne na obdobje predhodne preiskave, ki ga zajemajo pripombe Nemčije. Končno, Komisija ugotavlja, da ima pravico nadaljevati formalno preiskavo, saj ni Nemčije nikoli obvestila o zaključku obravnavane zadeve.

⁽³⁶⁾ Zadevne tretje osebe so dvome v zvezi s tem utemeljile s trditvijo, da je družba Airport Network B.V. nenehno ustvarjala izgubo.

⁽³⁷⁾ Združeni zadevi C-183/02 P in C-187/02 P, *Demesa in Territorio Histórico de Álava proti Komisiji Evropskih skupnosti*, ZOdl., EU:C:2004:701, točka 52.

8.2 Podjetje v težavah

- (135) Komisija je v sklepu o začetku postopka navedla, da ni mogoče izključiti, da je družba FN GmbH podjetje v finančnih težavah. Vendar na podlagi informacij, ki jih je predložila Nemčija, Komisija meni, da se je finančni položaj družbe FN GmbH sčasoma izboljšal:
- (a) družba je ustvarila pozitivne denarne tokove v manj kot petih letih po začetku delovanja (glej razpredelnico 5), do konca leta 2010, ko je bil izveden zadnji ukrep, ki se preučuje, pa je ustvarila dobiček;
 - (b) družbi je vedno koristila podpora njenih zasebnih delničarjev (glej uvodno izjavo 72) in je sčasoma lahko pridobila posojila poslovnih bank (glej uvodno izjavo 73);
 - (c) vodstvo družbe FN GmbH ni v navedenem obdobju nikoli predvidevalo, da bo vložilo predlog za začetek stečajnega postopka.
- (136) Zato Komisija meni, da ni bila družba nikoli v položaju, opisanem v točki 9 smernic za reševanje in prestrukturiranje, „ko ni zmožn[a] z lastnimi sredstvi ali s sredstvi, ki jih lahko pridobi od svojih lastnikov/delničarjev ali upnikov, preprečiti izgube, ki bi brez zunanjega posredovanja državnih organov kratkoročno ali srednjeročno skoraj gotovo ogrozile obstoj družbe“. Komisija sklepa, da družba FN GmbH ne bi smela biti opredeljena kot podjetje v težavah.

8.3 Obstoj pomoči v zvezi s posojili, ki so bila odobrena družbi FN GmbH (ukrep 1)

8.3.1 Pojem podjetja in gospodarske dejavnosti

- (137) Do nedavnega se je pri razvoju letališč pogosto upošteval izključno teritorialni vidik ali v nekaterih primerih vojaške potrebe. Delovanje letališč je bilo organizirano kot del uprave, in ne kot komercialno podjetje. Konkurenca med letališči in upravljavci letališč je bila prav tako omejena ter se je razvijala postopoma.
- (138) To se je v zadnjih letih spremenilo. Čeprav v nekaterih primerih še naprej obstajajo navedeni preudarki o načrtovanju rabe zemljišč in upravne strukture, je večina letališč ustanovljena v skladu z gospodarskim pravom, da bi se omogočilo njihovo poslovanje pod tržnimi pogoji v vse bolj konkurenčnem okolju. Prehod v zasebni sektor je običajno potekal s privatizacijo ali postopnim odpiranjem kapitala. V zadnjih letih so družbe zasebnega kapitala ter investicijski in pokojninski skladi pokazali veliko zanimanje za prevzem letališč, kar dokazuje tudi zadevni primer.
- (139) Kot je navedeno v točki 44 smernic Komisije o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom (v nadaljnjem besedilu: smernice za letalski sektor iz leta 2014) ⁽³⁸⁾, zaradi postopnega razvoja tržnih sil v letalskem sektorju ni mogoče določiti natančnega datuma, od katerega bi se moralo upravljanje letališča nedvomno obravnavati kot gospodarska dejavnost. Vendar je Sodišče Unije priznalo razvojne spremembe v naravi letalskih dejavnosti. Splošno sodišče je v zadevi *Flughafen Leipzig/Halle* ⁽³⁹⁾ razsodilo, da od datuma sodbe v zadevi *Aéroports de Paris* uporabe pravil o državni pomoči za financiranje letalske infrastrukture ni mogoče več izključiti. Zato je treba od datuma sodbe v zadevi *Aéroports de Paris* (12. decembra 2000) upravljanje in gradnjo letalske infrastrukture obravnavati kot nalogo, ki se uvršča na področje nadzora državnih pomoči.
- (140) V zadevnem primeru so bila različna posojila, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH za financiranje gradnje letališča Niederrhein-Weeze in so zajeta v formalni postopek preiskave, odobrena po letu 2003, tj. po sodbi v zadevi *Aéroports de Paris*. Na podlagi tega Komisija sklepa, da ima pravico preučiti vsa posojila, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH.

⁽³⁸⁾ Smernice o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom (UL C 99, 4.4.2014, str. 3).

⁽³⁹⁾ Sodba Splošnega sodišča (osmi senat) z dne 24. marca 2011 v zadevah T-443/08 in T-455/08, *MitteldeutscheFlughafen AG in Flughafen Leipzig-Halle GmbH proti Evropski komisiji*, ZOdl., EU:T:2011:117, zlastitočki 93 in 94; potrjena v zadevi C-288/11 P, *Mitteldeutsche Flughafen in Flughafen Leipzig-Halle proti Evropski komisiji*, EU:C:2012:821.

8.3.2 Državna sredstva in odgovornost države

- (141) Pojem državne pomoči zajema vsako neposredno ali posredno dodeljeno prednost, ki se financira iz državnih sredstev in jo dodeli država sama ali kateri koli posredniški organ, ki deluje na podlagi svojih pooblastil.
- (142) V zadevnem primeru je pomoč dodelila družba EEL GmbH, ki je v celoti v lasti javnih organov, tj. okrožja Kleve in občine Weeze. Zato je javno podjetje v smislu člena 2(b) Direktive Komisije 2006/111/ES ⁽⁴⁰⁾ o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij.
- (143) Sedanji prevladujoči vpliv okrožja Kleve in občine Weeze je očiten glede na delniško strukturo, saj sta okrožje Kleve (52 %) in občina Weeze (48 %) edina delničarja družbe EEL GmbH. Poleg tega upravni odbor družbe EEL GmbH sestavljata dva predstavnika javnih organov, in sicer župan občine Weeze in predsednik okrožnega sveta okrožja Kleve.
- (144) Javna organa imata tudi odločilen finančni vpliv v družbi EEL GmbH zaradi zgoraj navedenega dejstva, da sta ji delničarja v letih 2004 in 2005 zagotovila različne subvencije (likvidnostno pomoč in kapitalske injekcije). Javna uprava je torej družbi EEL GmbH dodelila neposredno finančno podporo.
- (145) Zato Komisija meni, da je družba EEL GmbH javno podjetje in da je treba njena sredstva obravnavati kot državna sredstva.
- (146) Vendar je Sodišče tudi odločilo, da čeprav lahko država nadzira neko javno podjetje in ima prevladujoč vpliv na njegovo poslovanje, ni mogoče samodejno sklepati, da se tak nadzor v konkretnem primeru dejansko izvaja. Javno podjetje lahko deluje z večjo ali manjšo neodvisnostjo, odvisno od stopnje avtonomije, ki mu jo prepušča država. Zato zgolj dejstvo, da je javno podjetje pod državnim nadzorom, ne zadošča, da se ukrepi navedenega podjetja, kot so obravnavana posojila, pripišejo državi. Sodišče je navedlo, da se ukrep pomoči, ki ga je dodelilo javno podjetje, lahko pripiše državi na podlagi nabora kazalnikov.
- (147) Taki kazalniki so lahko vključenost podjetja v okvir javne uprave, narava njegovih dejavnosti in izvajanje teh dejavnosti na trgu v splošnih pogojih konkurence z zasebnimi izvajalci, pravni status podjetja (glede na to, ali zanj velja javno pravo ali običajno pravo družb), intenzivnost nadzora, ki ga izvajajo javni organi nad upravo podjetja, ali kateri koli drug kazalnik, ki v posameznem primeru kaže na vključenost javnih organov v sprejemanje ukrepa ali majhno verjetnost njihove ne vključenosti, pri čemer se upoštevajo tudi obseg ukrepa, njegova vsebina ali pogoji, ki jih zajema.
- (148) Najprej je treba navesti, da so pomembni naložbeni projekti, ki vplivajo na letališče, pomembni za lokalne organe, ki so pogosto deloma vključeni v takšne projekte. Vzrok za to je, da ima lahko letališče ključno vlogo pri številnih politikah: prometni politiki, politiki regionalnega ali nacionalnega gospodarskega razvoja ali politiki prostorskega načrtovanja na mestni in državni ravni. V zadevnem primeru letališče dejansko upravlja zasebno podjetje. Ne glede na to je bila odločitev, da se nekdanje vojaško letališče preuredi v civilno letališče in proda zasebnemu vlagatelju, politična. Poleg tega sta imela okrožje Kleve in občina Weeze ključno vlogo pri tej preureditvi.
- (149) Komisija ugotavlja, da sta regionalna javna organa ustanovila družbo EEL GmbH, da bi pripravila nepremičnine letališča za nadaljnjo komercialno uporabo na civilnem letališču ter za upravljanje nepremičnin, dokler jih ne bi prevzel zasebni vlagatelj, kot je določeno v členu 2 ustanovitvenega akta družbe (*Gesellschaftsvertrag*) ⁽⁴¹⁾ z dne 16. decembra 1999. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 32, se je ta dejavnost prenehala izvajati, dokler se ni aprila 2003 začela znova izvajati dejavnost družbe. Od takrat je narava dejavnosti družbe EEL GmbH omejena na usmerjanje novih naložb v letališče Niederrhein-Weeze, kar je še naprej skladno z njenim prvotnim namenom.

⁽⁴⁰⁾ Direktiva Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij (UL L 318, 17.11.2006, str. 17).

⁽⁴¹⁾ „Namen družbe je razviti in odpreti nekdanje Natovo letališče Weeze-Laarbruch, kar zadeva potrebnetehnične in infrastrukturne zmogljivosti, ter vzdrževati in obnoviti objekt, da se pripravi za poizkuškomercialno uporabo.“

- (150) Nadalje sta letališče med letoma 1999 in 2001 upravljala okrožje Kleve in občina Weeze (prek družbe FN GmbH, ki je takrat bila v javni lasti), družba EEL GmbH pa je bila ustanovljena posebej za to, da zagotovi delovanje civilnega letališča v prihodnje.
- (151) Iz navedenega sledi, da bi bilo treba družbo EEL GmbH obravnavati tako, kot je opredeljena v uvodni izjavi 109, in sicer kot namensko družbo, ki sta jo ustanovila okrožje Kleve in občina Weeze, da bi izpolnila svoje cilje javne politike v zvezi z letališčem Niederrhein-Weeze, zlasti preureditev vojaškega letališča za civilno uporabo, kar naj bi se financiralo in podprlo z obravnavanimi ukrepi. To so močni znaki, da je mogoče obravnavane ukrepe pripisati okrožju Kleve in občini Weeze.
- (152) Poleg tega sta odločitve, da se družbi FN GmbH odobrijo posojila prek družbe EEL GmbH in da se ta posojila podaljšajo, sprejela delničarja družbe EEL GmbH, ki sta javna organa. Komisija ugotavlja tudi, da sta javna delničarja določila obseg, vsebino in pogoje vseh posojil, ki jih je družba EEL GmbH odobrila v korist družbe FN GmbH, kot je poudarjeno v zapisniku generalne skupščine družbe EEL GmbH.
- (153) Poleg tega je vsa posojila, ki jih je družba EEL GmbH odobrila upravljavki letališča, tj. družbi FN GmbH, refinanciralo okrožje Kleve⁽⁴²⁾. Tudi to kaže, da so odločitve o odobritvi in obnovitvi posojil družbi FN GmbH dejansko sprejeli javni organi.
- (154) Nadalje, družba EEL GmbH nima upravnega odbora. Oba izvršna direktorja sta predstavnika javnih delničarjev. En izvršni direktor družbe je predsednik okrožnega sveta okrožja Kleve, drug pa župan občine Weeze. Poleg tega družba EEL GmbH nima stalnega osebja, vodi pa jo en sam javni uslužbenec iz okrožja Kleve. Glede na navedeno je očitno, da vse odločitve družbe EEL GmbH dejansko sprejmejo predstavniki javnih delničarjev, ki jo vsakodnevno upravljajo in so člani njenih upravnih organov. To potrjuje, da je mogoče obravnavane ukrepe pripisati javnima delničarjema.
- (155) Nadalje, čeprav ima družba EEL GmbH pravno obliko zasebnega podjetja, zanjo veljajo pravila za javno računovodstvo⁽⁴³⁾.
- (156) Končno, načrtuje se, da bo družba EEL GmbH likvidirana, ko ji bo družba FN GmbH povrnila vsa dolgovana posojila in obresti. Kot je trdila Nemčija, bi bilo zato treba družbo EEL GmbH obravnavati kot namensko družbo, ki sta jo ustanovila njena javna delničarja in katere edina funkcija je, da združuje sredstva in jih usmerja v družbo FN GmbH za naložbene namene. Tudi to potrjuje, da je mogoče ukrepe pripisati tema javnima delničarjema.
- (157) Zato Komisija meni, da odločitve družbe EEL GmbH o odobritvi posojil in podaljšanja rokov za njihovo vračilo, ki tvorijo ukrep 1 v korist družbe FN GmbH, pomenijo prenos državnih sredstev in jih je mogoče pripisati državi.

8.3.3 *Selektivna gospodarska prednost – načelo vlagatelja/upnika v tržnem gospodarstvu*

- (158) Komisija uporabi „načelo udeleženca v tržnem gospodarstvu“, da preveri, ali je odobritev posojila pod ugodnimi pogoji podjetju zagotovila gospodarsko prednost. V skladu s tem načelom se kapital, ki ga nekemu podjetju neposredno ali posredno zagotovi država v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim pogojem, ne bi smel šteti za državno pomoč⁽⁴⁴⁾.
- (159) Zato mora Komisija najprej presoditi, ali so pogoji, pod katerimi je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH štiri posojila in jih dvakrat podaljšala, slednji dali gospodarsko prednost, ki je ne bi pridobila pod običajnimi tržnimi pogoji. V zadevnem primeru je Nemčija v zvezi z navedenimi štirimi posojili pojasnila, da je bila verjetnost, da bi družbi FN GmbH posojila odobrile poslovne banke, v tistem obdobju (2003–2005) zelo majhna, kot je pojasnjeno zgoraj.

⁽⁴²⁾ Edina finančna podpora, ki jo je zagotovila občina Weeze, je bila začetna kapitalska injekcija ob ustanovitvidružbe EEL GmbH, vendar je občina tudi podprla vse odločitve, ki sta jih sprejela družba EEL GmbH inokrožje Kleve.

⁽⁴³⁾ V skladu s točko 53 Haushaltsgrundsatzgesetz (HGrG), ki določa proračunska in računovodska načela zajavne subjekte v Nemčiji.

⁽⁴⁴⁾ Sporočilo Komisije državam članicam: uporaba členov 92 in 93 Pogodbe EGS in člena 5 DirektiveKomisije 80/723/EGS za javna podjetja v predelovalni industriji (UL C 307, 13.11.1993, str. 3, točka 11). Tosporočilo obravnava predelovalno industrijo, vendar ga je mogoče uporabiti tudi za druge gospodarskepanoge. Glej tudi zadevo T-16/96, *Cityflyer Express Ltd proti Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil 1998, str. II-757, točka 51.

- (160) Ugotavljanje elementa pomoči pri ukrepih se nanaša na pojem državne pomoči, in kot je Sodišče dosledno menilo, „[p]ojem državne pomoči namreč ustreza objektivnemu stanju, ki se presoja na dan, ko Komisija sprejme odločbo“. Če primerljiva tržna stopnja ni na voljo, lahko Komisija uporabi referenčno stopnjo kot približek, da presodi, ali so bila posojila, financirana iz javnih sredstev, odobrena pod tržnimi pogoji ali pomenijo prednost za posojilodajalca. Zato Komisija meni, da je ustrezna metoda za ugotavljanje elementa pomoči tista iz sporočila Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 ⁽⁴⁵⁾), ki je začela veljati 1. julija 2008. Komisija predlaga, naj se obravnavani ukrepi preučijo na podlagi navedenega sporočila ⁽⁴⁶⁾.
- (161) V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 je marža obrestne mere pri posojilu odvisna od stopnje zavarovanja in ocene kreditne sposobnosti posojilojemalca. Zato mora Komisija upoštevati bonitetno oceno družbe FN GmbH in vrednost zavarovanja za posojilo, da lahko določi ustrezno obrestno mero, ki je skladna s trgom.

Bonitetna ocena družbe FN GmbH

- (162) V obdobju, ko so bila družbi FN GmbH odobrena prva štiri posojila, je ni ocenila nobena bonitetna agencija niti ni bila na voljo notranja ocena banke. Zato je Nemčija pri svetovalnem podjetju [...] (v nadaljnjem besedilu: svetovalec) naročila oceno bonitetne ocene družbe FN GmbH za vsako leto, v katerem je bilo odobreno prvo, drugo, tretje ali četrto posojilo. Svetovalec je pripravil oceno enoletne verjetnosti neplačila in bonitetne ocene. Te ocene je nato preverila in potrdila revizijska družba [...].
- (163) Ocene svetovalca temeljijo na uredbi o solventnosti iz leta 2006 ⁽⁴⁷⁾, s katero se v Nemčiji izvajajo pravila Basel II. V skladu z uredbo o solventnosti morajo banke izračunati enoletno verjetnost neplačila v okviru tako imenovanega pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen. Vendar obveznost izračuna verjetnosti neplačila ne velja za nekatere vrste financiranja, imenovane *Spezialfinanzierungen*. V uredbi o solventnosti je za takšne vrste financiranja namesto tega predvidena preprosta dodelitev uteži tveganja. Svetovalec je oceno verjetnosti neplačila in bonitetne ocene pripravil na podlagi te poenostavljene metode. V skladu z njo se oceni naslednjih pet dejavnikov: finančna trdnost posojilojemalca, politično in pravno okolje, značilnosti posla, stabilnost lastnika, zavarovanje.
- (164) Po ocenah je verjetnost neplačila za vsako posojilo med [0,5–3] % in [1–5] %. Po navedbah svetovalca ta verjetnost neplačila ustreza bonitetni oceni [...]. Opozoriti je treba, da ta ocena bonitetne ocene vključuje oceno stopnje zavarovanja in zato izgubo ob neplačilu, povezano z vsakim posojilom. To pomeni, da ocena svetovalca že vključuje morebitno zvišanje za zagotovitev zavarovanja in pomeni bonitetno oceno izdaje (ne bonitetne ocene izdajatelja). Vendar poročilo svetovalca ne vključuje informacij o vrednosti zagotovljenega zavarovanja za zadevna posojila niti ne zagotavlja informacij o dejanski stopnji izgube ob neplačilu, povezane z vsakim posojilom.
- (165) Če bi se upoštevali samo prvi štirje dejavniki, ki jih je ocenil svetovalec (zadnji, tj. zavarovanje, pa ne), bi morale biti ocenjene bonitetne ocene svetovalca blizu bonitetne ocene izdajatelja. Na primer, povprečno število točk za prve štiri dejavnike je [1–5], kar je mogoče razumeti kot blizu bonitetne ocene [...]. Ta bonitetna ocena izdajatelja velja za prvo, drugo in tretje posojilo. Bonitetna ocena izdajatelja za četrto posojilo, ocenjena na podlagi tega pristopa, je [...].
- (166) Komisija ugotavlja, da poročilo svetovalca vzbuja nekaj dvomov glede kakovosti ocene bonitetne ocene. Poleg tega je treba to oceno bonitetne ocene obravnavati previdno, saj svetovalec nima kreditnega razmerja s posojilojemalcem. Vendar je ocena bonitetne ocene sorazmerno nizko na lestvici, ki jo uporabljajo bonitetne agencije, in se ne zdi neskladna z oceno bonitetne ocene, ki jo je [banka] izdelala za poznejše obdobje.

⁽⁴⁵⁾ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj, (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

⁽⁴⁶⁾ V sporočilu o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 se uveljavlja metoda določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj, ki se uporabljajo kot približek za tržno stopnjo. Čeprav je referenčna mera Komisije samo približek, Komisija nima na voljo drugih dokončnih podatkov za določitev obrestne mere, ki bo jo posojilojemalec lahko dobil na trgu.

⁽⁴⁷⁾ Solvabilitätsverordnung – SolvV z dne 14. decembra 2006, objavljen 20. decembra 2006 v nemškem zveznem uradnem listu Bundesgesetzblatt (del I, št. 61, str. 2926).

- (167) Poleg tega je Nemčija predložila oceno enoletne verjetnosti neplačila za družbo FN GmbH, ki jo je [banka] uporabila za leti 2009 in 2010. [Banka] je leta 2009 družbi FN GmbH zagotovila dvoletno posojilo v višini [4–10] milijonov EUR. Po ocenah [banke] je bila enoletna verjetnost neplačila v letih 2009 in 2010 [1–5] %. V skladu z ocenami povprečnih verjetnosti neplačila, ki so jih objavile bonitetne agencije ⁽⁴⁸⁾, [1–5]-odstotna enoletna verjetnost neplačila ustreza bonitetni oceni med [...] in [...].

Zavarovanje in izguba ob neplačilu ⁽⁴⁹⁾

- (168) Ko je bilo prvo posojilo odobreno (11. aprila 2003), je bilo zavarovano z naslednjim zavarovanjem:
- (a) Zemljiškim dolgom na zemljišču in zgradbah letališča (približno 6,2 milijona kvadratnih metrov). Družba FN GmbH je leta 2002 kupila zemljišče od nemške države za [5–20] milijonov EUR. V poročilu neodvisnega ocenjevalca iz septembra 2002 je navedeno, da je tržna vrednost zemljišča približno [5–20] milijonov EUR. Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča je bila ob koncu leta 2002 približno [5–20] milijonov EUR (vključno z naložbami v zemljišče in zgradbe). Ko je bilo odobreno prvo posojilo, je obstajal prednostna hipoteka na zemljišču v vrednosti [1–6] milijonov EUR v korist [...];
 - (b) osebnim jamstvom, ki ga je zagotovil g. [...]; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti osebnega premoženja izdajatelja osebnega jamstva;
 - (c) zastavitvijo deležev družbe Airport Network (AV) B.V. v družbi Airport Niederrhein Holding (ANH) GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (d) zastavitvijo deležev družbe ANH GmbH v družbi FN GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev.
- (169) Če se upošteva knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča ([5–20] milijonov EUR) in odšteje prednostna terjatev [...] ([1–6] milijonov EUR), ostane približno [5–15] milijonov EUR za kritje terjatev posojilodajalca ([5–15] milijonov EUR). Izguba ob neplačilu se zato ocenjuje na [...] % ⁽⁵⁰⁾. To je najverjetneje konservativna ocena izgube ob neplačilu, saj bi se lahko nekaj dodatne vrednosti pripisalo tudi osebnemu jamstvu in zastavljenim deležem, za katere manjkajo informacije.
- (170) Ko je bilo odobreno drugo posojilo (17. junija 2004), je bilo zavarovano z naslednjim zavarovanjem:
- (a) zastavitvijo zemljišča in zgradb letališča. Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča je bila ob koncu leta 2003 približno [20–40] milijonov EUR (vključno z naložbami v zemljišče in zgradbe). Ko je bilo odobreno drugo posojilo, sta obstajali prednostna hipoteka v vrednosti [1–6] milijonov EUR v korist [...] in prednostna hipoteka za prvo posojilo v vrednosti [11–20] milijonov EUR v korist družbe EEL GmbH (glej prvo posojilo zgoraj);
 - (b) zastavitvijo deležev družbe Airport Network (AV) B.V. v družbi Airport Niederrhein Holding (ANH) GmbH. Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (c) zastavitvijo deležev družbe ANH GmbH v družbi FN GmbH. Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev.
- (171) Če se upošteva knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča ([20–40] milijonov EUR) in odštejeta prednostni terjatvi [...] in družbe EEL GmbH ([1–6] milijonov EUR in [11–20] milijonov EUR), ostane približno [10–25] milijonov EUR za kritje terjatev družbe EEL GmbH za drugo posojilo ([1–5] milijonov EUR). V tem primeru je ocenjena stopnja izterjave približno [...] %. Izguba ob neplačilu se zato ocenjuje na [...] %.

⁽⁴⁸⁾ Glej poročilo bonitetne agencije Standard and Poor's z naslovom „2012 Annual Global Corporate Default Study and Rating Transitions“, objavljeno 18. marca 2013, str. 29, in poročilo bonitetne agencije Moody's z naslovom „Corporate Default and Recovery Rates 1920-2010“, objavljeno 28. februarja 2011, str. 31.

⁽⁴⁹⁾ Stopnja zavarovanj se lahko izmeri kot izguba ob neplačilu (LGD), ki je pričakovana izguba v odstotkih izpostavljenosti dolžnika ob upoštevanju izterljivih zneskov od zavarovanja in postopka likvidacije; LGD jetako obratno sorazmerna z veljavnostjo zavarovanj.

⁽⁵⁰⁾ $LGD = 1 - \text{stopnja izterjave} = 1 - \frac{[\dots] \text{ milijonov EUR}}{[\dots] \text{ milijonov EUR}} = [\dots] \%$.

- (172) Ko je bilo odobreno tretje posojilo (28. julija 2004), je bilo zavarovano z naslednjim zavarovanjem:
- (a) zastavitvijo zemljišča in zgradb letališča. Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča je bila ob koncu leta 2003 približno [20–40] milijonov EUR (vključno z naložbami v zemljišče in zgradbe). Ko je bilo odobreno tretje posojilo, sta obstajali prednostna hipoteka v vrednosti [1–6] milijonov EUR v korist [...] in prednostna hipoteka v korist posojilodajalca za prvo in drugo posojilo v skupni vrednosti [10–20] milijonov EUR;
 - (b) zastavitvijo deležev družbe Airport Network (AV) B.V. v družbi Airport Niederrhein Holding (ANH) GmbH. Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (c) zastavitvijo deležev družbe ANH GmbH v družbi FN GmbH. Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (d) zastavitvijo podjetja družbe FN GmbH. Informacije o vrednosti tega zavarovanja niso na voljo.
- (173) Če se upošteva knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča ([20–40] milijonov EUR) in odštejeta prednostni terjatvi [...] in družbe EEL GmbH ([1–6] milijonov EUR in [10–20] milijonov EUR), ostane približno [10–20] milijonov EUR za kritje terjatev posojilodajalca za tretje posojilo ([2–5] milijonov EUR). V tem primeru je stopnja izterjave približno [...] %. Izguba ob neplačilu se zato ocenjuje na [...] %.
- (174) Ko je bilo odobreno četrto posojilo (1. julija 2005), so bila podaljšana vsa prejšnja posojila skupaj z neporavnanimi in dolgovanimi obrestmi v višini približno [0,5–3] milijone EUR, pri čemer je bil za vse določen isti datum zapadlosti (31. december 2010). Celotni znesek posojil je bil [20–30] milijonov EUR in [0,5–3] milijoni EUR za neporavnane obresti. Te terjatve družbe EEL GmbH so bile zavarovane z naslednjim:
- (a) zastavitvijo zemljišča in zgradb letališča. Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča je bila ob koncu leta 2004 približno [20–40] milijonov EUR (vključno z naložbami v zemljišče in zgradbe). Ko je bilo odobreno četrto posojilo, je obstajala prednostna terjatev v korist posojilodajalca za prvo, drugo in tretje posojilo v skupni vrednosti [10–25] milijonov EUR. V zvezi s posojilom, ki ga je odobril [...], prednostna terjatev ni več obstajala ⁽⁵¹⁾;
 - (b) zastavitvijo deležev družbe Airport Network (AV) B.V. v družbi Airport Niederrhein Holding (ANH) GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (c) zastavitvijo deležev družbe ANH GmbH v družbi FN GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev;
 - (d) poleg tega je [...] 1. julija 2005 zagotovil osebno jamstvo, da bi se zavarovale vse terjatve družbe EEL GmbH za vsa posojila. S tem osebnim jamstvom se je podaljšalo prejšnje jamstvo, ki ga je [...] 8. junija 2003 zagotovil v zvezi s prvim posojilom. Nemčija je predložila oceno vrednosti osebnega premoženja [...], pri čemer ni upoštevala vrednosti njegovih deležev v družbah ANH GmbH in FN GmbH, da bi se izognila dvojnemu številu zavarovanja. Vrednost osebnega premoženja izdajatelja osebnega jamstva ob koncu leta 2004 je bila ocenjena na približno [20–40] milijonov EUR ⁽⁵²⁾.
- (175) Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča ([20–40] milijonov EUR) in osebno jamstvo, ki ga je zagotovil [...] ([20–40] milijonov EUR), krijeta več kot 100 % celotnega zneska posojil in dolgovanih obresti ([20–30] milijonov EUR in [0,5–3] milijoni EUR). Glede na to je stopnja izterjave [...] %, izguba ob neplačilu pa [...].
- (176) Vsa odobrena posojila, ki so skupaj znašala [20–30] milijonov EUR, ter nakopičene in dolgovane obresti v višini [5–10] milijonov EUR so bili 29. novembra 2010 podaljšani za dodatnih šest let do 31. decembra 2016. Dolgovani znesek je bil zavarovan z naslednjim:
- (a) zastavitvijo zemljišča in zgradb letališča. Komisija ni seznanjena s knjigovodsko vrednostjo dolgoročnih sredstev letališča ob koncu leta 2009 (vključno z naložbami v zemljišče in zgradbe). Zadnja znana knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev je [20–40] milijonov EUR ob koncu leta 2005. Nemčija je sporočila, da je bila knjigovodska vrednost zemljišča in zgradb ob koncu leta 2010 [30–70] milijonov EUR ⁽⁵³⁾. Ta vrednost se lahko upošteva kot vrednost razpoložljivega zavarovanja, saj je bila v poslovnih

⁽⁵¹⁾ Glej str. 22 in 23 posojilne pogodbe z dne 1. julija 2005.

⁽⁵²⁾ Glej str. 2 Priloge 2 k dopisu Nemčije z dne 23. maja 2014.

⁽⁵³⁾ Povečanje vrednosti med letoma 2005 in 2010 je predvsem posledica [...].

- knjigah izkazana kmalu po podalšanju drugega posojila. Takrat je obstajala nadrejena hipoteka na zemljišču in zgradbah v vrednosti [0,5–3] milijone EUR, s katero so bile zavarovane terjatve [banke];
- (b) zastavitvijo deležev družbe Airport Network B.V. v družbi Airport Niederrhein Holding (ANH) GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev ob drugem podalšanju;
- (c) zastavitvijo deležev družbe ANH GmbH v družbi FN GmbH; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev ob drugem podalšanju;
- (d) zastavitvijo deležev družbe FN GmbH v družbah FN Gewerbe GmbH in FN Grundbesitzgesellschaft; Nemčija ni zagotovila informacij o vrednosti teh deležev ob drugem podalšanju;
- (e) osebnim jamstvom, ki ga je zagotovil [...] in katerega vrednost je bila ocenjena na približno [30–70] milijonov EUR ⁽⁵⁴⁾.
- (177) Knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev letališča ([30–70] milijonov EUR) in osebno jamstvo z ocenjeno vrednostjo približno [30–70] milijonov EUR, zmanjšana za nadrejeno zastavitve v korist [banke] ([0,5–3] milijoni EUR), krijeta približno [...] % celotnega zneska posojil in dolgovanih obresti ([20–30] milijonov EUR in [5–10] milijonov EUR), kar pomeni, da je izguba ob neplačilu [...].
- (178) V preglednici v nadaljevanju so povzete informacije o bonitetni oceni in zavarovanju za vsako posojilo:

Preglednica 6

Bonitetna ocena in zavarovanje za vsako posojilo

Posojilo	Datum	Znesek v mio. EUR (posojilo + dolgovane obresti)	Bonitetna ocena izdajatelja	Vrednost zavarovanja (zemljišče in zgradbe ter osebno jamstvo)	Prednostna terjatev [...]	Prednostna terjatev [banke]	Stopnja izterjave	LGD
Prvo posojilo	11.4.2003	[11–20]	[...]	[5–20]	[1–6]	[...]	[...]	[...]
Drugo posojilo	17.6.2004	[2–5]	[...]	[20–40]	[1–6]	[...]	[...]	[...]
Tretje posojilo	28.7.2004	[2–5]	[...]	[20–40]	[1–6]	[...]	[...]	[...]
Četrto posojilo in prvo podaljšanje	1.7.2005	[20–33]	[...]	[40–100]	[...]	[...]	[...]	[...]
Drugo podaljšanje	29.11.2010	[24–40]	[...]	[70–120]	[...]	[1–3]	[...]	[...]

- (179) V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 se referenčne obrestne mere določijo tako, da se izhodiščni enoletni obrestni meri doda ustrezna premija za tveganje. Ustrezne premije za tveganje so navedene v preglednici iz sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008, v njih pa se upoštevata kreditna sposobnost posojilojemalca in stopnja zavarovanja posojila. Na primer, drugo podaljšanje posojila je bilo odobreno z velikim zavarovanjem, bonitetna ocena družbe FN GmbH pa je med [...] in [...]. Da bi bila Komisija konservativna, upošteva bonitetno oceno [...]. Zato se družba FN GmbH glede na preglednico iz sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 uvršča v skupino z bonitetno oceno „[...]“ ⁽⁵⁵⁾. Dodatek za tveganja, ki ustreza tej skupini in velikemu zavarovanju, je [...] bazičnih točk. Ko je bilo odobreno podaljšanje posojila (29. novembra 2010), je bila veljavna izhodiščna obrestna mera 1,24 % ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵⁴⁾ Glej str. 2 Priloge 2 k dopisu z dne 23. maja 2014.

⁽⁵⁵⁾ Ta skupina vključuje bonitetne ocene [...].

⁽⁵⁶⁾ Komisija objavi seznam veljavnih izhodiščnih obrestnih mer na spletišču: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/base_rates_eu27_en.pdf.

- (180) V spodnji preglednici so povzete informacije o dejanskih obrestnih merah posojil in referenčnih obrestnih merah, ki so veljale, ko so bila odobrena posojila, v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008:

Preglednica 7

referenčne obrestne mere v primerjavi z zaračunanimi obrestnimi merami

Posojilo	Datum	Trajanje	Bonitetna ocena izdajatelja	LGD	Enoletna obrestna mera EURIBOR (trimesečno povprečje) %	Dodatek za tveganje po SROM	Skupna referenčna obrestna mera	Zaračunana obrestna mera
Prvo posojilo	11.4.2003	[...]	[...]	[...]	2,50	[...]	[1–6]	[3–7]
Drugo posojilo	17.6.2004	[...]	[...]	[...]	2,30	[...]	[1–6]	[3–7]
Tretje posojilo	28.7.2004	[...]	[...]	[...]	2,35	[...]	[1–6]	[6–9]
Četrto posojilo in prvo podaljšanje	1.7.2005	[...]	[...]	[...]	2,20	[...]	[1–6]	[1–5]
Drugo podaljšanje	29.11.2010	[...]	[...]	[...]	2,20	[...]	[1–6]	[1–5]

- (181) Glede na zgornje ocene so bile obrestne mere za prvo, drugo in tretje posojilo bistveno višje od veljavnih referenčnih obrestnih mer. Zato Komisija meni, da družba FN GmbH z navedenimi ukrepi ni pridobila gospodarske prednosti.
- (182) Kar zadeva drugo podaljšanje, zgornji podatki kažejo tudi, da je bilo odobreno pod tržnimi pogoji, saj je obrestna mera pri tem podalšanju višja od ocenjene referenčne obrestne mere. Vseeno obstajajo dvomi o neobstoju državne pomoči pri drugem podalšanju zaradi različnih elementov, kot so dejstvo, da upravičenec pred tem še ni odplačal prejšnjih posojil, obstoj pomoči pri četrtem posojilu in prvem podalšanju ter kratko obdobje med odobritvijo drugega podaljšanja in predhodnim sporazumom, sklenjenim med javnimi organi in družbo FN GmbH, o zamenjavi terjatev v lastniške deleže iz uvodne izjave 45. Če drugo podaljšanje izpolnjuje pogoje za državno pomoč, se lahko po mnenju Komisije vsekakor obravnava kot pomoč, ki je združljiva z notranjim trgov, in sicer iz istih razlogov, ki so navedeni v oddelku 9.4 v zvezi z združljivostjo pomoči, vključene v prvo podaljšanje, z notranjim trgov.
- (183) Obrestna mera pri četrtem posojilu in prvem podalšanju je nižja od referenčne obrestne mere, pri čemer je razlika [...] bazičnih točk. Zato Komisija v zvezi s četrtem posojilom in prvim podaljšanjem meni, da je družba FN GmbH pridobila gospodarsko prednost, ki je ne bi pridobila pod običajnimi tržnimi pogoji ⁽⁵⁷⁾.

8.3.4 Selektivnost

- (184) Komisija v zadevnem primeru ugotavlja, da je ukrep 1 (četrto posojilo, prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje) posamezni ukrep pomoči, ki je bil odobren samo družbi FN GmbH, in ni splošni ukrep.
- (185) Zato je prednost, ki jo je družba FN GmbH pridobila z ukrepom 1 (četrto posojilo, prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje), selektivna.

⁽⁵⁷⁾ Razlika med obrestnima merama v višini [...] bazičnih točk pomeni prednost, ki za trajanje četrtega posojilain prvega podaljšanja znaša približno [...] EUR.

8.3.5 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino

- (186) V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije finančna podpora izkrivlja konkurenco, če okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji⁽⁵⁸⁾. Na splošno velja, da kadar prednost, ki jo dodeli država članica, okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo na danem trgu Unije, je treba to prednost obravnavati kot vpliv na trgovino med državami članicami⁽⁵⁹⁾.
- (187) Upravljalci letališč konkurirajo na evropski ravni, da bi pritegnili letalske prevoznike, ki bi odprli nove proge z njihovih letališč ali povečali pogostost letov na takšnih progah. Letalski prevozniki pri izbiranju letališč, s katerih odpirajo proge ali povečajo pogostost letov na obstoječih progah, primerjajo letališča na podlagi dejavnikov, kot so vrsta ponujenih letalskih storitev in zadevne stranke, prebivalstvo ali gospodarska dejavnost, preobremenjenost, možnost dostopa po kopnem, kot tudi višina pristojbin ter splošni trgovinski pogoji za uporabo letalske infrastrukture in storitev⁽⁶⁰⁾. Ko je Nemčija družbi FN GmbH zagotovila financiranje pod ugodnejšimi pogoji, kot so bili običajni tržni pogoji, ji je omogočila, da je agresivneje konkurirala drugim upravljavcem letališč, da bi pritegnila letalske prevoznike, kot bi lahko, če bi morala plačati stroške kapitala v skladu z običajnimi tržnimi pogoji.
- (188) Zato bi lahko ukrep 1 (četrto posojilo, prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje) izkrivljal konkurenco in prizadel trgovino znotraj EU.

8.3.6 Sklepna ugotovitev

- (189) Primerjava dejanskih obrestnih mer posojil in referenčnih obrestnih mer, določenih na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008, je pokazala, da so bila razen četrtega posojila in prvega podaljšanja vsa posojila in podaljšanja posojil odobrena z obrestnimi merami, ki so bile višje od referenčnih.
- (190) Komisija lahko na podlagi tega sklepa, da je bilo prvo, drugo in tretje posojilo odobreno v skladu s tržnimi pogoji, četrto posojilo in prvo podaljšanje pa ne. Komisija pušča odprto vprašanje, ali je bilo drugo podaljšanje odobreno v skladu s tržnimi pogoji.
- (191) Ker so kumulativna merila iz člena 107(1) PDEU izpolnjena, Komisija meni, da četrto posojilo, prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje iz ukrepa 1 vključujejo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

8.4 Obstoj pomoči v okviru podpore, ki jo je prejela zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija (ukrep 2)

8.4.1 Pojem podjetja in gospodarske dejavnosti

- (192) Uporablja se isto razlogovanje kot za naravo pomoči v ukrepu 1 (glej oddelek 8.3.1), čeprav je Nemčija trdila, da pomeni veljavno pomoč (glej uvodno izjavo 102). Sodišče je s sodbo v zadevi *Leipzig Halle* potrdilo, da bi bilo treba od leta 2000, torej pred 15. oktobrom 2002, ko je bil odobren ukrep 2, uporabljati pravila o državni pomoči tudi za gradnjo letalske infrastrukture. Komisija zato meni, da je ukrep pomenil pomoč, ko je bil izveden. V nasprotju s trditvami Nemčije dejstvo, da je bil ukrep sprejet na podlagi odloka iz leta 1993, ne vpliva na navedeno oceno. Z odlokom iz leta 1993 je bila samo zagotovljena pravna podlaga za morebitne ukrepe podpore regionalnim letališčem, ki jih je lahko zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija preučevala od leta 1993. Vendar z njim ni bila zagotovljena nepreklicna zaveza v zvezi z družbo FN GmbH, da se ji odobri ukrep 2, niti ni bila sama po sebi ustvarjena pravica za upravičenca (kot je izrecno navedeno v členu 1 odloka iz leta 1993). Ukrep 2 dejansko pomeni posamezno uporabo sheme, vzpostavljene z odlokom iz leta 1993.
- (193) Na podlagi tega Komisija sklepa, da ima pravico preučiti zadevni ukrep 2 na podlagi pravil o državni pomoči, saj je bilo očitno, da je družba FN GmbH opravljala gospodarsko dejavnost, ko je bil ukrep odobren.

⁽⁵⁸⁾ Zadeva C-99/02, *Italija proti Komisiji*, Recueil, EU:C:2004:207, točka 65.

⁽⁵⁹⁾ Zadeva C-280/00, *Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (sodba v zadevi *Altmark*), Recueil, EU:C:2003:415.

⁽⁶⁰⁾ Smernice za letalski sektor iz leta 2014, točka 43.

8.4.2 Državna sredstva in odgovornost države

- (194) Kot je navedeno v točki 111 sklepa o začetku postopka, je bila javna podpora dodeljena neposredno iz proračuna zvezne dežele Severno Porenje – Vestfalija z neposrednimi nepovratnimi sredstvi v korist družbe FN GmbH. To pomeni, da je bilo financiranje, ki ga je zagotovila zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija, zagotovljeno iz državnih sredstev, zato se lahko pripiše državi.

8.4.3 Gospodarska prednost

- (195) Za oceno, ali državni ukrep pomeni pomoč, je treba ugotoviti, ali je upravičeno podjetje pridobilo gospodarsko prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi.
- (196) V zadevnem primeru je zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija dodelila javna sredstva v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za podporo infrastrukturnim naložbam na letališču. Ta sredstva je prejela družba FN GmbH kot upravljavka letališča, da bi financirala naložbe na letališču. Komisija ugotavlja, da noben tržni vlagatelj ne bi zagotovil takšnih nepovratnih sredstev brez kakršnega koli povračila ali možnosti donosa.
- (197) Zato ima upravljavec letališča zaradi nepovratnih sredstev za naložbe nižje stroške za naložbe, kot bi jih imel v običajnih razmerah, in to brez kakršnega koli povračila, kar pomeni, da je družba FN GmbH z navedenimi sredstvi pridobila gospodarsko prednost.

8.4.4 Selektivnost

- (198) Komisija v zadevnem primeru ugotavlja, da ukrep 2 pomeni posamezno uporabo sheme, na podlagi katere je prednosti pridobilo letališče Niederrhein-Weeze, pa tudi več drugih letališč v zvezni deželi Severno Porenje – Vestfalija. Vendar zadevna shema ni splošni ukrep za vsa letališča v zvezni deželi Severno Porenje – Vestfalija, saj večji letališči Düsseldorf in Köln/Bonn nista upravičeni do tega ukrepa podpore, ki jo zagotovi zvezna dežela. Če bi bila do ukrepa upravičena vsa letališča v zvezni deželi Severno Porenje – Vestfalija, bi bilo treba takšen sektorski ukrep vsekakor obravnavati kot selektiven, saj je zagotovil korist samo določenemu sektorju v določeni regiji.
- (199) Zato je prednost, ki je bila dana družbi FN GmbH z ukrepom 2, selektivna.

8.4.5 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino

- (200) V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije finančna podpora izkrivlja konkurenco, če okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji ⁽⁶¹⁾. Na splošno velja, da kadar prednost, ki jo dodeli država članica, okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo na danem trgu Unije, je treba to prednost obravnavati kot vpliv na trgovino med državami članicami ⁽⁶²⁾.
- (201) Upravljavci letališč konkurirajo na evropski ravni, da bi pritegnili letalske prevoznike, ki bi odprli nove proge z njihovih letališč ali povečali pogostost letov na takšnih progah. Letalski prevozniki pri izbiranju letališč, s katerih odpirajo proge ali povečajo pogostost letov na obstoječih progah, primerjajo letališča na podlagi dejavnikov, kot so vrsta ponujenih letaliških storitev in zadevne stranke, prebivalstvo ali gospodarska dejavnost, preobremenjenost, možnost dostopa po kopnem, kot tudi višina pristojbin ter splošni trgovinski pogoji za uporabo letališke infrastrukture in storitev ⁽⁶³⁾. Ko je Nemčija družbi FN GmbH zagotovila financiranje pod ugodnejšimi pogoji, kot so bili običajni tržni pogoji, ji je omogočila, da je agresivneje konkurirala drugim upravljavcem letališč, da bi pritegnila letalske prevoznike, kot bi lahko, če bi morala plačati stroške kapitala v skladu z običajnimi tržnimi pogoji.
- (202) Zato bi lahko ukrep 2 izkrivljal konkurenco in prizadel trgovino znotraj EU.

8.4.6 Sklepna ugotovitev

- (203) Ukrep 2 pomeni državno pomoč družbi FN GmbH v smislu člena 107(1) PDEU.

⁽⁶¹⁾ Italija proti Komisiji, EU:C:2004:207, točka 65.

⁽⁶²⁾ Sodba v zadevi Altmark, EU:C:2003:415.

⁽⁶³⁾ Smernice za letalski sektor iz leta 2014, točka 43.

8.5 Obstoje pomoči v okviru podpore, ki jo je zagotovilo okrožje Kleve (ukrep 3)

8.5.1 Pojem podjetja in gospodarske dejavnosti

- (204) Uporabi se isto razlogovanje kot za naravo pomoči posojil, ki jih je zagotovila družba EEL GmbH v javni lasti (glej oddelek 8.3.1 zgoraj). Različni ukrepi, ki tvorijo ukrep 3, so bili dejansko odobreni 14. marca 2002, torej po izreku sodbe v zadevi *Aéroports de Paris*. V skladu z odstavkom 1 točke 4 posojilne pogodbe je datum odobritve ukrepa datum, na katerega je upravičenec sklenil nakup letališke infrastrukture z nemško zvezno vlado, tj. 14. marca 2002.
- (205) Na podlagi tega Komisija meni, da ima pravico preučiti ukrep 3 in oceniti njegovo združljivost s pravili o državni pomoči, saj je bilo očitno, da je družba FN GmbH opravljala gospodarsko dejavnost, ko je bil ukrep odobren.

8.5.2 Državna sredstva in odgovornost države

- (206) Podpora je bila družbi FN GmbH dodeljena neposredno iz proračuna okrožja Kleve. Ukrep 3 se je torej financiral z državnimi sredstvi in se lahko pripiše državi.

8.5.3 Gospodarska prednost

- (207) Za oceno, ali državni ukrep pomeni pomoč, je treba ugotoviti, ali je upravičeno podjetje pridobilo gospodarsko prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi. Komisija mora v zvezi s tem preučiti, ali je okrožje Kleve ravnalo kot vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ko se je odpovedalo enemu obroku premostitvenega posojila, ki je bilo pred tem dodeljeno družbi FN GmbH.
- (208) Vlagatelj v tržnem gospodarstvu se ravna po možnostih donosnosti⁽⁶⁴⁾. Preskus tržnega vlagatelja je običajno izpolnjen, kadar so struktura in obeti družbe takšni, da je v razumnem obdobju mogoče pričakovati običajen donos v obliki plačila dividend ali povečanja vrednosti kapitala glede na primerljivo zasebno podjetje.
- (209) Okrožje Kleve je v zadevnem primeru družbi FN GmbH odobrilo brezobrestno posojilo v višini [4–10] milijonov EUR in se odpovedalo obveznosti družbe, da povrne obrok v višini [2–5] milijonov EUR, ne da bi prejelo drugo povračilo. Ta zadnja odločitev je dejansko pomenila izvedbo klavzule iz odstavka 4 točke 1 posojilne pogodbe, v skladu s katero zadevnega obroka ni treba povrniti, če se izpolni cilj ustanovitve 350 delovnih mest. Zato Komisija ugotavlja, da noben tržni vlagatelj ne bi odobril brezobrestnega posojila in se odpovedal vračilu pomembnega dela posojila brez kakršnega koli drugega povračila.
- (210) Poleg tega se pri oceni vlagatelja v tržnem gospodarstvu ne bi smele upoštevati morebitne pozitivne posledice za gospodarstvo regije, v kateri je letališče, vključno s posledicami v smislu ustvarjanja delovnih mest, saj Komisija presoja, ali neki ukrep pomeni pomoči, s preverjanjem, ali „bi se v podobnih okoliščinah zasebni investitor na podlagi predvidljivih možnosti donosa, ne glede na vse dejavnike socialne narave oziroma regionalno ali sektorsko politiko, odločil za tak prispevek“⁽⁶⁵⁾. V zadevnem primeru je bila določena stopnja ustvarjanja delovnih mest edini ustreznik odpovedi obveznosti povračila. Vendar se v okviru načela udeleženca v tržnem gospodarstvu ustvarjanje delovnih mest ne bi smelo upoštevati. Z drugimi besedami, noben vlagatelj v tržnem gospodarstvu se ne bi odpovedal povračilu zneska v višini [2–5] milijonov EUR na podlagi preudarkov v zvezi z ustvarjanjem delovnih mest v regiji.

⁽⁶⁴⁾ Sodba Sodišča prve stopnje (tretji razširjeni senat) z dne 12. decembra 2000 v zadevi T-296/97, *Alitalia proti Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil, EU:T:2000:289, točka 84; sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi C-305/89, *Italijanska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil, EU:C:1991:142, točka 20.

⁽⁶⁵⁾ Glej smernice za letalski sektor iz leta 2005, točka 46.

- (211) Brezobrestno posojilo in dejstvo, da se je okrožje Kleve odpovedalo povračilu, pomenita, da je imel upravljavec letališča nižje stroške, kot bi jih imel v običajnih razmerah, zato je družba FN GmbH s tem pridobila prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi.

8.5.4 *Selektivnost*

- (212) Zadevna prednost je bila dana samo družbi FN GmbH. Ker je bilo javno financiranje usmerjeno v eno samo podjetje, je selektivno v smislu člena 107(1) PDEU.

8.5.5 *Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino*

- (213) Uporabi se zgoraj opisano razlogovanje za izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino (glej oddelek 8.4.5).

8.5.6 *Sklepna ugotovitev*

- (214) Komisija na podlagi zgoraj navedenih razlogov meni, da javna sredstva, ki jih je zagotovilo okrožje Kleve in so bila dodeljena družbi FN GmbH na podlagi pogodbe o premostitvenem posojilu za financiranje dela stroškov nakupa letaliških nepremičnin, vključujejo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

8.6 Obstoje pomoči v okviru podpore, ki sta jo okrožje Kleve in občina Weeze zagotovila družbi EEL GmbH (ukrep 4)

8.6.1 *Pojem podjetja in gospodarske dejavnosti*

- (215) Nemčija trdi, da je družba EEL GmbH namenska družba za lajšanje učinkovitega in gospodarnega usmerjanja sredstev v družbo FN GmbH.
- (216) Kot je navedeno v uvodni izjavi 25, sta okrožje Kleve in občina Weeze ustanovila družbo EEL GmbH za upravljanje letaliških nepremičnin pred privatizacijo. Družba EEL GmbH je za tem zagotavljala posojila družbi FN GmbH. Zagotavljanje posojil tretjim osebam je samo po sebi gospodarska dejavnost. Družba EEL GmbH je torej opravljala gospodarsko dejavnost, ko so ji bili odobreni različni ukrepi, ki tvorijo ukrep 4.
- (217) Ob sklicevanju na člen 101 PDEU pojem podjetja označuje vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegov pravni status in način financiranja. Družba EEL GmbH je zgolj namenska družba javnih organov in kot taka ni nosilka gospodarskih dejavnosti: njen edini namen je združevati sredstva dveh javnih organov za financiranje razvoja letališča.
- (218) Ker kumulativna merila iz člena 107(1) PDEU niso izpolnjena, Komisija meni, da ukrep 4 ne vključuje državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.
- (219) Tudi če bi bilo treba družbo EEL GmbH pri presoji obravnavati kot podjetje, za katero velja konkurenčno pravo EU, v celotnem obdobju, ko so bili dodeljeni ukrepi, ki tvorijo ukrep 4 (kar pa ni), bi ocena Komisije vodila do iste ugotovitve, da ukrep 4 ne pomeni državne pomoči, kot je dokazano v spodnjih oddelkih.

8.6.2 Državna sredstva in odgovornost države

- (220) Družba EEL GmbH je prejela ves kapital, likvidnostno pomoč in kapitalske injekcije, vključene v ukrep 4, od svojih delničarjev, ki sta te ukrepe financirala iz svojih proračunov. Ukrep 4 prav tako vključuje 100-odstotno jamstvo, ki ga je zagotovila občina Weeze, za kar je izpostavila svoj proračun. Glede na to so bili vsi ukrepi, ki tvorijo ukrep 4, financirani iz proračunskih sredstev dveh lokalnih organov, pri čemer sta navedena organa tudi odločila, da se ti različni ukrepi odobrijo.
- (221) Ukrep 4 se je torej financiral z državnimi sredstvi in se lahko pripiše državi.

8.6.3 Gospodarska prednost

- (222) Za oceno, ali državni ukrep pomeni pomoč, je treba ugotoviti, ali je upravičeno podjetje pridobilo gospodarsko prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi.
- (223) Komisija mora v zvezi s tem presoditi, ali sta okrožje Kleve in občina Weeze ravnala tako, kot bi v enakih okoliščinah ravnali preudarni udeleženci v tržnem gospodarstvu, ki se ravna po možnostih donosnosti⁽⁶⁶⁾, ko sta družbi EEL GmbH odobrila kapitalske ukrepe, jamstva, posojila in podaljšanja rokov za vračilo posojil, ki tvorijo ukrep 4.
- (224) Najprej je treba spomniti na ugotovitve iz oddelka 8.3.2, da je družba EEL GmbH namenska družba, ki sta jo ustanovila njena javna delničarja za upravljanje nepremičnin letališča Niederrhein-Weeze in ki se od leta 2003 uporablja izključno za zagotavljanje financiranja navedenemu letališču. To potrjuje dejstvo, da sta ta javna delničarja na svoji (pisni) generalni skupščini 10. in 11. aprila 2003 strogo omejila nove finančne dejavnosti družbe EEL GmbH na naložbe v letališče Niederrhein-Weeze. Ta cilj je skladen z namenom navedene družbe, določenim v členu 2 ustanovitvenega akta družbe (*Gesellschaftsvertrag*) z dne 16. decembra 1999⁽⁶⁷⁾. Kot je navedeno v uvodni izjavi 153, družba EEL GmbH nima upravnega odbora. Oba izvršna direktorja sta predstavnika javnih organov. En izvršni direktor družbe je predsednik okrožnega sveta okrožja Kleve, drugi pa župan občine Weeze. Poleg tega družba EEL GmbH nima stalnega osebja, vodi pa jo en sam javni uslužbenec iz okrožja Kleve. Iz tega izhaja, da vse odločitve družbe EEL GmbH dejansko sprejmejo predstavniki javnih delničarjev, ki jo vsakodnevno upravljajo in so člani njenih upravnih organov. To potrjuje, da se lahko obravnavani ukrepi pripišejo javnima delničarjema.
- (225) Pri uporabi načela udeleženca v tržnem gospodarstvu za ukrep 4 je treba ustrezno upoštevati dejstvo, da je upravičenec do teh ukrepov financiranja namenska družba, katere ustanovitelja in lastnika sta subjekta, iz katerih izvira ukrep 4, in ki se uporablja izključno za natančno opredeljen cilj, za katerega si prizadevata navedena subjekta. V tem smislu je treba ustrezno upoštevati tudi sam cilj, zaradi katerega se namenska družba uporablja in deluje.
- (226) Zasebna podjetja običajno ustanovijo in uporabljajo namenske družbe v različnih okoliščinah. Uporabijo se lahko na primer, kadar dve neodvisni podjetji ustanovita skupno podjetje, da bi razvili poseben projekt ali opravljali posebno dejavnost ali funkcijo (na primer raziskave in razvoj, proizvodnja, distribucija)⁽⁶⁸⁾, ki koristi obema podjetjema. Namenska družba je torej pravna struktura, ki ji obe podjetji dodelita vire (finance, osebje, sredstva ...), potrebne za izvedbo njunega skupnega projekta ali opravljanje funkcije ali dejavnosti, in prek katere se izvaja ta skupni projekt ali opravlja ta skupna funkcija ali dejavnost. V nekaterih primerih, ko je na primer funkcija namenske družbe omejena samo na proizvodnjo ali raziskave in razvoj, družba prejme finančna sredstva od svojih matičnih družb, ne da bi sama ustvarjala dobiček, ki se lahko prerazporedi med delničarje, na primer v obliki dividend. Namesto da bi ustvarjala takšen dobiček, prispeva k izvajanju dejavnosti, ki jih matični družbi štejeta za potrebne glede na svoje cilje.

⁽⁶⁶⁾ Glej opombo 65.

⁽⁶⁷⁾ Glej sprotno opombo 49.

⁽⁶⁸⁾ Glej Prečiščeno obvestilo Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 o nadzorukoncentracij podjetij (UL C 95, 16.4.2008, str. 1, točka 95).

- (227) Na podlagi tega je očitno, da kadar dve neodvisni zasebni podjetji ustanovita in uporabljata namensko družbo za uresničitev natančno opredeljenega cilja ter ji zagotovita finančna sredstva, to ne pomeni nujno, da sta jih ji dodelili za zagotovitev finančnega donosa v obliki dividend ali plačila obresti, kot bi to storil vlagatelj ali banka. Namesto tega sta jih ji dodelili za doseganje cilja, zaradi katerega se namenska družba uporablja.
- (228) Glede na te preudarke je treba ravnanje okrožja Kleve in občine Weeze v odnosu do družbe EEL GmbH presojati ob upoštevanju dejstva, da sta ta dva javna organa edina delničarja družbe EEL GmbH, in izključnega cilja, ki ga ima družba od leta 2003, tj. da družbi FN GmbH zagotavlja različna posojila in podaljšanja rokov za njihovo povračilo, ki tvorijo ukrep 1. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je očitno, da se lahko različni ukrepi, ki tvorijo ukrep 1, pripišejo okrožju Kleve in občini Weeze, kot je navedeno v oddelku 8.3.2. Z drugimi besedami, javna organa sta pripravila in se odločila izvesti ukrep 1, pri čemer sta se odločila za to uporabiti družbo EEL GmbH.
- (229) Zato je treba pri uporabi načela udeleženca v tržnem gospodarstvu za ukrep 4 kot izhodišče upoštevati dejstvo, da sta se okrožje Kleve in občina Weeze odločila izvesti ukrep 1 in za to uporabiti družbo EEL GmbH. Ustrezno vprašanje, ki ga mora obravnavati Komisija, je: ali bi dva hipotetična udeleženca v tržnem gospodarstvu, ki sta se odločila izvesti takšne ukrepe, kot tvorijo del ukrepa 1, uporabila namensko družbo, kot je družba EEL GmbH, in ji za uresničitev tega cilja zagotovila podobna finančna sredstva, kot so tista iz ukrepa 4?
- (230) Ob upoštevanju tega dejstva, da je družba EEL GmbH morda pridobila nekatera posojila od svojih delničarjev z obrestnimi merami, ki so bile nižje od običajnih tržnih stopenj, ali da je bilo jamstvo zagotovljeno brezplačno, ali da je bila kapitalska injekcija zagotovljena brez jasnih možnosti finančnega donosa, ne bi nujno vodilo v sklep, da okrožje Kleve in občina Weeze v zvezi z družbo EEL GmbH nista ravnala, kot bi ravnali udeleženci v tržnem gospodarstvu. Ustrezno vprašanje je, ali je z vidika udeleženca v tržnem gospodarstvu financiranje, ki ga je družba EEL GmbH prejela v okviru ukrepa 4, upravičeno glede na cilj delničarjev družbe, tj. izvedbo ukrepa 1.
- (231) Preudarna udeleženca v tržnem gospodarstvu, ki si prizadevata uresničiti isti cilj, kot sta ga imela javna delničarja družbe EEL GmbH, bi dejansko imela na voljo dve možnosti: ustanoviti namensko družbo, podobno družbi EEL GmbH (možnost 1), ali odobriti posojila neposredno družbi FN GmbH brez posredovanja namenskega organa (možnost 2). Razumen udeleženec v tržnem gospodarstvu ne bi obravnaval nobene druge možnosti, kot je uporaba zasebnih finančnih posrednikov, ki bi svoje storitve zaračunali. S to možnostjo bi se stroški posredovanja sredstev družbi FN GmbH povišali zaradi teh provizij posrednikov.
- (232) Komisija ugotavlja, da sta javna delničarja z odločitvijo, da bosta družbo EEL GmbH financirala sama in brez finančnih posrednikov, omejila svojo finančno izpostavljenost na najnižjo raven, ki je bila potrebna za financiranje družbe FN GmbH v okviru ukrepa 1:
- (a) stopnja financiranja, ki sta ga javna delničarja neposredno zagotovila družbi EEL GmbH do leta 2010 ([20–40] milijonov EUR)⁽⁶⁹⁾, je bila sorazmerna zneskom, ki jih je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH s posojili ([20–40] milijonov EUR⁽⁷⁰⁾);
- (b) pogoji financiranja družbe EEL GmbH (datum, znesek in rok zapadlosti) so bili usklajeni s financiranjem, ki ga je družba EEL GmbH zagotovila družbi FN GmbH:

Znesek (v mio. EUR)	Datum posojilne pogodbe med družbama EEL GmbH in FN GmbH	Datum javnih ukrepov, ki jih je Nemčija odobrila družbi EEL GmbH	Znesek (v mio. EUR)
[11–20]	11.4.2003	11.4.2003	[5–15] (+ [2–5] od posojila banke z dne 2. maja 2003)
[2–5]	17.6.2004	16.6.2004	[2–5]

⁽⁶⁹⁾ Glej uvodno izjavo 53.

⁽⁷⁰⁾ Glej preglednico 3.

Znesek (v mio. EUR)	Datum posojilne pogodbe med družbama EEL GmbH in FN GmbH	Datum javnih ukrepov, ki jih je Nemčija odobrila družbi EEL GmbH	Znesek (v mio. EUR)
[2–5]	28.7.2004	28.7.2004	[2–5]
Obnovitev posojila do 31.12.2010	1.7.2005	1.7.2005	Obnovitev posojila do 31.12.2010 in prestrukturiranje dolga
Obnovitev posojila do 31.12.2016	29.11.2010	29.11.2010	Obnovitev posojila do 31.12.2016

- (c) družba EEL GmbH v bilanci stanja nima pomembnih sredstev poleg terjatev do družbe FN GmbH. (Majhni) dobički iz dejavnosti financiranja družbe FN GmbH so izkazani samo v računih družbe EEL GmbH, vendar ne ustrezajo denarnim sredstvom ali likvidnosti, saj družba FN GmbH ni poravnala dolga do družbe EEL GmbH;
- (d) glede na strategijo družbe EEL GmbH za financiranje družbe FN GmbH so te obresti dejansko namenjene samo temu, da družbi EEL GmbH omogočajo, da doseže prag dobička in plača obresti obnovljenih posojil, ki so jih odobrili javna delničarja in [banka], kot je razvidno iz zapisnikov generalnih skupščin družbe EEL GmbH;
- (e) zato družba EEL GmbH ni zmožna povrniti zneskov svojima delničarjema in [banki], dokler ji družba FN GmbH ne povrne dolgovanjih posojil in obresti. To pomeni, da v nasprotju s trditvami Nemčije družba EEL GmbH ne more opravljati drugih gospodarskih dejavnosti.
- (233) Komisija na podlagi tega meni, da sta delničarja z izbiro možnosti 1 ravnala skladno s svojim zadanim ciljem, da vire družbe EEL GmbH namenita samo za financiranje družbe FN GmbH.
- (234) Poleg tega meni, da so upravni stroški in stroški upravljanja namenske družbe, kot je družba EEL GmbH, v okviru možnosti 1 znižani na najnižjo raven (poleg terjatev do družbe FN GmbH ni imobilizacije sredstev, ni stalnega osebja in uprave, skoraj brez stroškov poslovanja, poleg povračila posojila, ki ga je odobrila [banka], ni finančnih stroškov). To velja zlasti glede na to, da je družba EEL GmbH že obstajala kot mirujoča struktura in je ni bilo treba ustanoviti *ex nihilo*, ko sta se javna delničarja odločila za izvedbo ukrepa 1. Z izbiro namenske družbe se prav tako olajša upravljanje finančnih transakcij s tretjimi osebami (kot je družba FN GmbH ali zasebna banka) in kar najbolj znižajo stroški transakcij med delničarjema. Po drugi strani bi možnost 2 povzročila podvajanje mehanizmov za podporo družbi FN GmbH, pri čemer bi se zvišali upravni in pravni stroški usmerjanja sredstev v družbo FN GmbH (npr. podvajanje pogodb), prizadeta pa bi lahko bila tudi kakovost nadzora nad projektom in njegovega usklajevanja.
- (235) Zato bi bilo razumno, da bi preudarna udeleženca v tržnem gospodarstvu, ki se ravnata po možnostih srednje- in dolgoročne donosnosti, v takšnem položaju, kot sta bila javna delničarja družbe EEL GmbH, izbrala možnost 1, ne možnosti 2. Komisija meni, da je preskus tržnega vlagatelja uspešno opravljen in da družba EEL GmbH ni pridobila gospodarske prednosti.

8.6.4 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino

- (236) Dejavnost družbe EEL GmbH je bila od leta 2003 strogo omejena na zagotavljanje financiranja družbi FN GmbH. Družba EEL GmbH ni mogla opravljati nobene druge dejavnosti. Tako na primer ni mogla odobriti posojil nobenemu drugemu subjektu.
- (237) Zato bi lahko ukrep 4 vplival na konkurenčno dinamiko samo pri zagotavljanju financiranja družbi FN GmbH. Takšen vpliv na konkurenčnost bi obstajal, če bi drugi ponudniki financiranja, kot so banke ali drugi vlagatelji, razen družbe EEL GmbH, brez ukrepa 4 imeli večjo možnost, da zagotovijo financiranje družbi FN GmbH s ciljem, da ustvarijo dobiček.

- (238) Kot je navedeno v oddelku 8.5.3, pa sta imela okrožje Kleve in občina Weeze jasen namen, da sama izvedeta ukrep 1, da bi družbi FN GmbH zagotovila financiranje. Dejansko je izvedba ukrepa 1 edino, kar utemeljuje ukrep 4.
- (239) Brez ukrepa 4 družba EEL GmbH ne bi mogla izvesti ukrepa 1. Vendar bi se okrožje Kleve in občina Weeze ob neobstoju ukrepa 4 preprosto odločila za izvedbo ukrepa 1 brez uporabe družbe EEL GmbH, na primer tako, da bi vzpostavila neposredno pravno razmerje med sabo in družbo FN GmbH. Zato neobstoj ukrepa 4 ne bi pomenil, da bi imeli banke ali drugi vlagatelji večjo možnost, da družbi FN GmbH zagotovijo financiranje s ciljem, da ustvarijo dobiček, saj bi potrebno financiranje vsekakor zagotovila okrožje Kleve in občina Weeze.
- (240) Ob domnevi, da bi ukrep 4 vključeval gospodarsko prednost v korist družbe EEL GmbH (*quod non*), torej ta prednost ne bi vplivala na konkurenco in trgovino, zato ne bi pomenila državne pomoči v smislu člena 107(1) TFEU.

8.6.5 Sklepna ugotovitev

- (241) Iz zgoraj navedenih razlogov ukrep 4 ne vključuje državne pomoči za družbo EEL GmbH v smislu člena 107(1) PDEU.

8.7 Nova pomoč v primerjavi z veljavno pomočjo

- (242) Primeri, v katerih ukrep pomeni veljavno pomoč, so izčrpno naštet v členu 1 Uredbe (ES) št. 659/1999 ⁽⁷¹⁾.
- (243) Nesporno je, da se obravnavani ukrepi niso začeli izvajati pred pristopom Nemčije k EU (odstavek (b)(i) navedenega člena), se ne štejejo, da so bili odobreni, ker Komisija ni sprejela odločbe v predpisanih postopkovnih rokih (odstavek (b)(iii)) in jih ni mogoče obravnavati kot veljavno pomoč zaradi izteka zastaralnega roka (odstavek (b)(iv)). Pomoč niso postali zaradi razvoja skupnega trga in ker jih država članica ni spremenila (prvi stavek odstavka (b)(v)) ⁽⁷²⁾.
- (244) Ta ocena velja predvsem za ukrep 2, čeprav Nemčija trdi, da pomeni veljavno pomoč (glej uvodno izjavo 102). Sodišče Evropske unije je s sodbo v zadevi *Leipzig Halle* potrdilo, da bi bilo treba od leta 2000 ⁽⁷³⁾, torej pred 15. oktobrom 2002, ko je bil odobren ukrep 2, uporabljati pravila o državni pomoči tudi za gradnjo letališke infrastrukture (glej uvodno izjavo 46). Komisija zato meni, da je ukrep pomenil pomoč, ko je bil izveden. V nasprotju s trditvami Nemčije dejstvo, da je bil ukrep sprejet na podlagi odloka iz leta 1993, ne vpliva na navedeno oceno. Z odlokom iz leta 1993 je bila samo zagotovljena pravna podlaga za morebitne ukrepe podpore regionalnim letališčem, ki jih je lahko zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija preučevala od leta 1993, vendar z njim ni bila zagotovljena pravica za navedena letališča, kot je izrecno navedeno v členu 1 odloka iz leta 1993.
- (245) Datum odobritve ukrepa 2 je zato 15. oktober 2002, tj. po sodbi v zadevi *Aéroports de Paris*. Zato je ukrep 2 pomenil državno pomoč že, ko je bil odobren, kot dokazuje oddelek 8.4.6, in ni pozneje postal državna pomoč zaradi razvoja skupnega trga. Nadalje, ukrep 2 je bil odobren manj kot deset let pred začetkom formalnega postopka preiskave ukrepa, zato ni postal veljavna pomoč zaradi izteka zastaralnega roka. Zato ukrep 2 ne pomeni veljavne pomoči.

⁽⁷¹⁾ Drugi stavek člena 1(b)(v) Uredbe št. 659/1999 se glasi: „Če nekateri ukrepi postanejo pomoč zaradi liberalizacije dejavnosti s pravnimi predpisi Skupnosti, se takšni ukrepi ne štejejo kot veljavna pomoč po datumu, določenem za liberalizacijo.“

⁽⁷²⁾ „Za to pomoč se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bilapomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila. Čenekateri ukrepi postanejo pomoč zaradi liberalizacije dejavnosti s pravnimi predpisi Skupnosti, se takšni ukrepi ne štejejo kot veljavna pomoč po datumu, določenem za liberalizacijo.“

⁽⁷³⁾ Uvodni izjavi 38 in 39.

8.8 Zakonitost pomoči

- (246) Država članica mora v skladu s členom 108(3) PDEU priglasiti vse načrte za dodelitev ali spremembo pomoči, pri čemer predlaganih ukrepov ne sme izvajati, dokler v postopku priglasitve ni sprejet dokončen sklep.
- (247) Ker Nemčija ni priglasila vseh obravnavanih javnih ukrepov, ukrepi 1, 2 in 3 pomenijo nezakonito pomoč.

9. ZDRUŽLJIVOST

9.1 Uporaba smernic za letalski sektor iz let 2014 in 2005

- (248) Zadevne ukrepe bi bilo treba oceniti na podlagi člena 107(3)(c) PDEU, ki določa, da je mogoče: „pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi,“ šteti za združljivo z notranjim trgovim.
- (249) Na podlagi tega smernice za letalski sektor iz leta 2014 zagotavljajo okvir za presojo, ali se lahko pomoč letališčem opredeli kot združljiva v skladu s členom 107(3)(c) PDEU.
- (250) Komisija v skladu s smernicami za letalski sektor iz leta 2014 meni, da se za nerešene zadeve glede nezakonite pomoči za tekoče poslovanje letališčem, ki se je dodelila pred 4. aprilom 2014, ne bi smele uporabiti določbe njenega obvestila o določitvi veljavnih pravil za oceno nezakonite državne pomoči. Načela iz smernic iz leta 2014 bo uporabila za vse zadeve o pomoči za tekoče poslovanje (nerešene prijave in nezakonita nepriglašena pomoč) letališčem, tudi če je bila pomoč dodeljena pred 4. aprilom 2014 in začetkom prehodnega obdobja ⁽⁷⁴⁾.
- (251) Kar zadeva pomoč za naložbe letališčem, bo Komisija v skladu s svojim obvestilom o določitvi veljavnih pravil za ocenjevanje nezakonite državne pomoči za nezakonito pomoč za naložbe letališčem uporabila pravila, ki so veljala v času dodelitve pomoči. V skladu s tem bo uporabila načela iz smernic za letalski sektor iz leta 2005 v primeru nezakonite pomoči za naložbe letališčem, dodeljene pred 4. aprilom 2014 ⁽⁷⁵⁾.
- (252) Komisija je že sklenila, da ukrepa 2 in 3 pomenita nezakonito državno pomoč, dodeljeno pred 4. aprilom 2014, medtem ko ukrepa 1 in 4 ni mogoče opredeliti kot državno pomoč.
- (253) Glede na določbe smernic za letalski sektor iz leta 2014, navedene v uvodnih izjavah 250 in 251, mora Komisija ugotoviti, ali zadevni ukrepi pomenijo nezakonito pomoč za tekoče poslovanje ali pomoč za naložbe.

9.2 Pomoč za naložbe v primerjavi s pomočjo za tekoče poslovanje

9.2.1 Ukrep 1

- (254) Kot je navedeno v oddelku 8.3.6, je družba FN GmbH imela korist od državne pomoči, vključene v četrto posojilo in prvo podaljšanje ter po možnosti drugo podaljšanje, ki tvorijo del ukrepa 1. Komisija bo ocenila naravo vsakega podukrepa posebej.
- (255) Komisija opozarja, da je bilo četrto posojilo odobreno za financiranje naložb, ki jih je izvedla družba FN GmbH: kot je navedeno v uvodni izjavi 39, je v odstavku 1 točke 2 posojilne pogodbe, podpisane 1. julija 2005, določeno, da je posojilo namenjeno izključno za naložbe. Ugotavlja, da je družba EEL GmbH uvedla nadzorne mehanizme, določene v odstavku 2 posojilne pogodbe, v skladu s katerimi je morala družba FN GmbH (in družba EEL GmbH, če je to zahtevala) preverjati, da so računi povezani izključno s končanjem del na letališču in da je družba EEL GmbH (in ne družba FN GmbH) plačala račune iz posojila. Ti nadzorni mehanizmi so se

⁽⁷⁴⁾ Uvodna izjava 172 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

⁽⁷⁵⁾ Uvodna izjava 173 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

izkazali za učinkovite, saj je Nemčija lahko dokazala, do so se obroki, izplačani iz naslova navedenega posojila, uporabili izključno za kritje stroškov za naložbe. Zato Komisija meni, da četrto posojilo pomeni nezakonito pomoč za naložbe, dodeljeno pred 4. aprilom 2014, in da je treba njegovo združljivost oceniti na podlagi smernic za letalski sektor iz leta 2005.

- (256) V zvezi s prvim podaljšanjem ugotavlja, da pomeni obnovitev prvega, drugega in tretjega posojila. Kot tako ni usmerjeno v financiranje novih naložb, česar Nemčiji ni uspelo dokazati. Namesto tega Komisija meni, da je bilo to podaljšanje odobreno zgolj za to, da družbi FN GmbH ne bi bilo treba izpolniti kratkoročne obveznosti povračila vseh nabranih posojil in obresti. Družba EEL GmbH in njena javna delničarja so s tem hoteli preprečiti likvidnostni primanjkljaj družbe GN GmbH, ki bi lahko povzročil, da bi moral upravičenec do pomoči zmanjšati naložbe ali postal podjetje v težavah. Zato Komisija meni, da prvo podaljšanje pomeni nezakonito pomoč za tekoče poslovanje, dodeljeno pred 4. aprilom 2014, in da je treba njegovo združljivost oceniti na podlagi smernic za letalski sektor iz leta 2014.
- (257) Za drugo podaljšanje se uporabijo podobni preudarki, če bi ga bilo treba obravnavati kot državno pomoč.

9.2.2 Ukrep 2

- (258) Družba FN GmbH je imela korist od ukrepa 2 za nadomestilo stroškov pridobitve in namestitve osnovnih sredstev, opisanih v uvodni izjavi 46. V skladu s točko 25 smernic za letalski sektor iz leta 2014, „pomoč za naložbe“ pomeni pomoč za financiranje osnovnih sredstev, zlasti za pokritje „vrzeli v financiranju stroškov investicijskega vzdrževanja“. Zato vsi stroški, podprti na podlagi ukrepa 2, pomenijo stroške za naložbe. Ukrep 2 zato pomeni nezakonito pomoč za naložbe, dodeljeno pred 4. aprilom 2014, njegovo združljivost pa je treba oceniti na podlagi smernic za letalski sektor iz leta 2005.

9.2.3 Ukrep 3

- (259) Kot je opisano v oddelku 3.3, je bil obravnavani ukrep 3 odobren, da bi se družbi FN GmbH zagotovilo premostitveno posojilo za financiranje dela stroškov pridobitve nepremičnin letališča (615 ha in približno 650 zgradb različnih vrst za preoblikovanje v civilno letališče). Kot je določeno v točki 3 preambule in odstavku 1 posojilne pogodbe z dne 14. marca 2002, je bilo premostitveno posojilo dodeljeno brezobrestno in je bilo izrecno namenjeno financiranju odhodkov za naložbe, potrebnih za končanje del na EuZZLG (glej uvodno izjavo 21).
- (260) To premostitveno posojilo zato pomeni nezakonito državno pomoč za naložbe, dodeljeno pred 4. aprilom 2014, njegovo združljivost pa je treba oceniti na podlagi smernic za letalski sektor iz leta 2005.

9.2.4 Sklepna ugotovitev

- (261) Kot je pojasnjeno zgoraj, Komisija meni, da četrto posojilo iz ukrepa 1, ukrep 2 in ukrep 3 pomenijo državno pomoč za naložbe, medtem ko je treba prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje iz ukrepa 1 obravnavati kot pomoč za tekoče poslovanje.

9.3 Združljivost ukrepov pomoči za naložbe

- (262) V skladu s točko 61 smernic za letalski sektor iz leta 2005 mora Komisija preveriti, ali:
- (a) izgradnja in uporaba infrastrukture ustrezata cilju splošnega interesa, ki je jasno opredeljen (regionalni razvoj, dostopnost itd.);
 - (b) je infrastruktura potrebna in sorazmerna z zadanim ciljem;
 - (c) infrastruktura ponuja zadovoljive možnosti srednjeročne uporabe, zlasti glede na uporabo obstoječe infrastrukture;

- (d) je dostop do infrastrukture odprt za vse morebitne uporabnike enako in brez razlikovanja;
- (e) vpliv na razvoj trgovine ni v nasprotju z interesom Skupnosti.
- (263) Poleg zahteve, da se izpolnijo posebna merila združljivosti iz smernic za letalski sektor iz leta 2005, mora biti državna pomoč letališčem tako kot vsak drug ukrep državne pomoči potrebna in sorazmerna glede na želeni legitimni cilj, da se lahko dovoli kot združljiva pomoč ⁽⁷⁶⁾.
- 9.3.1 *Izgradnja in uporaba infrastrukture ustrezata cilju splošnega interesa, ki je jasno opredeljen (regionalni razvoj, dostopnost itd.)*
- (264) Ukrepi pomoči za naložbe, ki se ocenjujejo, so bili namenjeni financiranju preureditve nekdanjega britanskega vojaškega oporišča Weeze v civilno letališče in za bistveni razvoj letališča. Pomembno so prispevali k regionalnemu razvoju in ustvarjanju delovnih mest na območju, katerega gospodarstvo je prizadelo zaprtje britanskega vojaškega oporišča. Kot je navedla Nemčija, je zaradi zaprtja britanskega vojaškega oporišča območje zapustilo približno 6 300 ljudi, kar je povzročilo izgubo 400 civilnih delovnih mest, neposredno povezanih z delovanjem vojaškega oporišča, in izgubo približno 102 milijonov EUR prihodkov za približno 80 podjetij. Poleg tega je zaradi odhoda britanskih vojakov ostalo praznih 1 600 stanovanjskih enot, kar samo za skupnost Weeze pomeni več kot 30 % celotnega stavbnega fonda.
- (265) Komisija ugotavlja, da sta vzpostavitev in razvoj civilnega letališča po trditvah Nemčije vodila v ustvarjanje več kot 1 200 delovnih mest na območju okrožja Kleve in strnitev storitvenih podjetij v prostorih poslovnega parka letališča.
- (266) Kot je opozorila Nemčija, je Komisija deloma že priznala prispevek tega projekta k regionalnemu gospodarskemu razvoju in gospodarski koheziji, ki je pomemben cilj Unije. Komisija je dejansko dodelila strukturna sredstva zvezni deželi Severno Porenje – Vestfalija v okviru programa Konver II, ki je izrecno določal financiranje preureditve nekdanjih vojaških objektov v okrožju Kleve.
- (267) Zadevni ukrepi pomoči za naložbe so prispevali tudi k izboljšanju dostopnosti območja. Dejansko sta letališču Niederrhein-Weeze najbližji letališči Düsseldorf (76 km od letališča, 51 minut potovalnega časa z avtomobilom) in Eindhoven, Nizozemska (88 km, 1 ura 12 minut potovalnega časa z avtomobilom) ⁽⁷⁷⁾.
- (268) Promet na letališčih Düsseldorf in Eindhoven se od leta 2003 stalno povečuje: med letoma 2003 in 2013 se je promet na letališču Düsseldorf povečal s 14,3 milijona potnikov na približno 21 milijonov, na letališču Eindhoven pa z 0,4 milijona na 3,4 milijona. V navedenem obdobju njuno stalno rast zadrževale samo njune težave s preobremenjenostjo in omejitve v zvezi z zmogljivostjo (zlasti premalo razpoložljivih slotov na letališču Düsseldorf). Zmogljivost letališča Düsseldorf je leta 2013 dosegla mejo 22 milijonih potnikov, medtem ko je bila zmogljivost letališča Eindhoven leta 2012 samo 2,5 milijona potnikov. Čeprav je promet na letališču Niederrhein-Weeze naraščal, Komisija ugotavlja, da so se leta 2012 končala ali začela dela za razširitev in povečanje zmogljivosti obeh letališč ⁽⁷⁸⁾.
- (269) Na podlagi tega Komisija sklepa, da naložba v letališče Niederrhein-Weeze ne pomeni podvajanja obstoječe nedonosne infrastrukture. Ravno nasprotno, letališče Niederrhein-Weeze je imelo pomembno vlogo pri razbremenitvi letališča Düsseldorf, pri čemer ni omejilo načrtov za širitev letališč Düsseldorf in Eindhoven. Brez zadevnega projekta je obstajalo tveganje, da regija ne bi bila ustrezno pokrita.
- (270) Komisija lahko zato sklepa, da izgradnja in uporaba infrastrukture ustrezata cilju skupnega interesa, ki je jasno opredeljen, to je regionalnemu gospodarskemu razvoju in izboljšanju dostopnosti regije.

⁽⁷⁶⁾ Glej na primer zadevo SA.34586 (12/N) – Grčija – Posodobitev letališča Chania Airport, točka 49.

⁽⁷⁷⁾ Čeprav je uradno med letališčema Niederrhein-Weeze in Maastricht manj kot 100 km (98 km), je mogoče dotja le z avtomobilom, vožnja pa traja 1 uro 14 minut. Komisija meni, da se to letališče ne bi smelo obravnavati kot del gravitacijskega območja letališča Niederrhein-Weeze.

⁽⁷⁸⁾ Zmogljivost letališča Eindhoven se je po širitvi v letih 2012 in 2013 povečala na 5 milijonov potnikov; dela za razširitev letališča Düsseldorf naj bi se začela poleti 2014.

9.3.2 Infrastruktura je potrebna in sorazmerna z zadanim ciljem

- (271) Po trditvah Nemčije je bila načrtovana posodobitev letališča Niederrhein-Weeze potrebna za dokončanje preureditve nekdanjega vojaškega letalskega oporišča v letališče za civilno letalstvo. Zgraditi in posodobiti je bilo treba vozne steze in ploščadi, da so se lahko začele civilne letalske operacije.
- (272) Kot je trdila Nemčija, je bil infrastrukturni projekt omejen samo na tisto, kar je bilo potrebno za doseg zadanih ciljev: medtem ko je bila infrastruktura zgrajena za največ 3,5 milijona potnikov, statistični podatki o prometu iz preglednice 1 kažejo, da se je promet enakomerno povečeval do leta 2010, ko je dosegel rekordnih 2,9 milijona potnikov, nato pa se je leta 2012 zmanjšal na 2,2 milijona. To pomeni, da je pričakovano povpraševanje po prometu večinoma ustrezalo dejanskemu povpraševanju in da projekt ni nesorazmerno velik ali zapleten.
- (273) Komisija lahko na podlagi tega sklepa, da je zadevna infrastruktura potrebna in sorazmerna z zadanimi cilji.

9.3.3 Infrastruktura ponuja zadovoljive možnosti srednjeročne uporabe, zlasti glede na uporabo obstoječe infrastrukture

- (274) Kot je bilo pojasnjeno, se je leta 2010 število potnikov na letališču Niederrhein-Weeze (2,9 milijona potnikov) približalo meji zmogljivosti letališča (3,5 milijona potnikov). Ta obseg prometa je bil dosežen v šestih letih po začetku delovanja, kar je veliko hitreje kot na drugih nemških letališčih z enako strategijo, povezano z nizkocevnimi prevozniki (na primer Cassel ali Hahn). Pomembna rast letališča Niederrhein-Weeze je posledica njegove pomembne vloge pri razbremenitvi letališč Düsseldorf in Eindhoven ter gostote prebivalstva v gravitacijskem območju letališča (več kot 35 milijonov prebivalcev).
- (275) Na podlagi navedenih števil o potniškem prometu je razvoj projekta letališča Niederrhein-Weeze ponujal zadovoljive možnosti srednjeročne uporabe, zlasti v zvezi z začetno vojaško infrastrukturo, ki je bila z začetnimi naložbami preurejena v civilno.

9.3.4 Dostop do infrastruktur je odprt za vse morebitne uporabnike enako in brez razlikovanja

- (276) Komisija ugotavlja, da je bila razpoložljiva civilna infrastruktura vedno brez razlikovanja odprta za vse morebitne uporabnike.

9.3.5 Vpliv na razvoj trgovine ni v nasprotju z interesom EU

- (277) Ob dodelitvi pomoči, tj. 15. oktobra 2002, je promet na letališču Niederrhein-Weeze obsegal manj kot 1 milijon potnikov na leto, zato je letališče v skladu s smernicami za letalski sektor iz leta 2005 izpolnjevalo pogoje za mala regionalna letališča (kategorija D) ⁽⁷⁹⁾.
- (278) Gravitacijsko območje letališča Niederrhein-Weeze tvorijo zahodne nemške in vzhodne nizozemske regije. Kot je bilo pojasnjeno, letališče Niederrhein-Weeze ni imelo pomembnega negativnega vpliva na konkurenco na tem gravitacijskem območju, tj. na letališčih Düsseldorf in Eindhoven, ki so ju prizadele velike težave s preobremenjenostjo in pomanjkanje slotov (glej uvodno izjavo 268).
- (279) Poleg tega do letališča Niederrhein-Weeze ni železniške povezave niti avtoceste, kar za njegova konkurenta ne velja.
- (280) Nadalje Komisija ugotavlja, da ima dejavnost poslovnih potovanj pomemben 40-odstotni tržni delež na letališču Düsseldorf, medtem ko je ta delež na letališču Niederrhein-Weeze samo 7 %.
- (281) V zvezi z letališčem Eindhoven ugotavlja, da se uporablja za civilne in vojaške letalske operacije ter da si skladno s tem financiranje stroškov infrastrukture delijo upravljavci civilnega letališča in nizozemska vojska. Letališče Eindhoven je v letih 2010 in 2011 na leto plačalo približno 1 milijon EUR za nadomestilo stroškov, ki jih je nizozemska vojska imela večinoma za vzdrževanje infrastrukture, varnost in kontrolo zračnega prometa, vendar ni imelo stroškov začetnih naložb, ki jih je moralo (deloma) nositi letališče Niederrhein-Weeze.

⁽⁷⁹⁾ Glej točko 15 smernic za letalski sektor iz leta 2005.

- (282) Poleg tega je intenzivnost pomoči v okviru celotnega projekta (glej oddelek o nujnosti in sorazmernosti pomoči v nadaljevanju) omejena na vrzel v financiranju. Delničarji upravljavca letališča bodo financirali več kot 50 % stroškov naložb.
- (283) Komisija lahko na podlagi tega sklepa, da vpliv na razvoj trgovine ni v nasprotju s skupnim interesom.

9.3.6 Nujnost in sorazmernost pomoči

- (284) Komisija mora ugotoviti, ali je državna pomoč družbi FN GmbH spremenila vedenje upravičenega podjetja tako, da je prevzela dejavnost, ki prispeva k doseganju cilja javnega interesa in ki (i) je sicer ne bi izvajala brez pomoči ali (ii) bi jo izvajala omejeno ali na drugačen način. Poleg tega se pomoč šteje za sorazmerno samo, če enakega rezultata ni mogoče doseči z manj pomoči in manj izkrivljanja. To pomeni, da morata biti znesek in intenzivnost pomoči omejena na najmanjšo vrednost, potrebno za izvedbo dejavnosti.
- (285) Po trditvah Nemčije je bila pomoč potrebna, ker bi slab finančni položaj družbe FN GmbH v obdobju, ko je bila pomoč dodeljena, ogrozil razvoj letališča. Dodaja še, da bi morali javni organi kriti stroške gradnje in začetne izgube iz poslovanja, če bi projekt izvajali neposredno. Komisija se strinja s tem mnenjem in ugotavlja, da je bila javna podpora dodeljena v obdobju, ko so zasebni delničarji družbe FN GmbH izvedli zelo pomembne naložbe v infrastrukturo v zagonski fazi projekta ([20–60] milijonov EUR v obdobju 2002–2003), pri čemer so prevzeli začetne izgube iz poslovanja letališča. Dvomljivo je, da bi lahko lokalna organa z omejenimi finančnimi sredstvi, kot sta okrožje Kleve in občina Weeze, sama prenesla finančno breme tako velikega projekta, medtem ko sta lahko s podporo zasebni pobudi dosegla enak rezultat z manjšim vložkom. Glede na tvegano naravo projekta, ki pomeni enega redkih primerov zasebnih letališč v Evropi, se zdi, da je omejena javna podpora v zagonski fazi projekta povsem upravičena.
- (286) Po trditvah Nemčije naložbe brez pomoči ne bi bilo mogoče izvesti v enakem obsegu brez ukrepov 1, 2 in 3. Kot pravilno trdi Nemčija, bi bilo mogoče izvesti samo omejeno število naložb, na primer za širjenje vzletno-pristajalne steze. Nekatere naložbe bi bilo treba precej odložiti, zaradi česar bi letališče imelo resne težave z delovanjem ali pa bi to preprečilo izpolnitev pričakovanega povpraševanja letalskih prevoznikov in potnikov gravitacijskem območju letališča. Na podlagi tega je mogoče sklepati, da so imeli ukrepi 1, 2 in 3 spodbujevalni učinek, saj so upravičencu omogočili izvedbo naložbe.
- (287) Kar zadeva oceno sorazmernosti ukrepa 2, je stopnja javnega financiranja, ki je bilo dejansko dodeljeno letališču, znašala [2–5] milijonov EUR. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 46, ta ukrep podpore ustreza financiranju 50 % upravičenih stroškov v skladu z odlokom iz leta 1993. Preostanek ([2–5] milijonov EUR) je financirala družba FN GmbH. Intenzivnost pomoči je torej 50 %.
- (288) Ker smernice za letalski sektor iz leta 2005 vprašanje intenzivnosti pomoči puščajo odprto, mora biti največji dovoljeni znesek pomoči omejen na to, kar je nujno potrebno. Komisija ugotavlja, da so bile naložbe, podprte z ukrepom 2, financirane pod enakovrednimi (*pari passu*) pogoji. Zato se zdi, da je v zadevnem primeru 50-odstotna intenzivnost pomoči upravičena.
- (289) Kar zadeva sorazmernost posojila 4 iz ukrepa 1 in ukrepa 3, Komisija ugotavlja, da odobritev posojila z nizkimi obrestmi ali brezobrestnega posojila pomeni manj izkrivljajoči ukrep kot neposredna nepovratna sredstva. Poleg tega je bila finančna udeležba javnih organov zelo omejena, saj so v celoti zavarovali posojila. Kar zadeva sorazmernost odpovedi obveznosti povračila polovice premostitvenega posojila, se Komisija strinja z Nemčijo, da pogoj v zvezi z ustvarjanjem 350 delovnih mest pomeni spodbudo za zasebne lastnike letališča, da končajo gradbena dela in razvoj letališke infrastrukture. Komisija ugotavlja, da je bila ta spodbuda učinkovita, saj je bilo ustvarjenih 445 delovnih mest v letu, ko je bilo povračilo odpovedano (2004), kar je veliko pred iztekom roka iz pogodbe (ob koncu leta 2007).

9.3.7 Sklepna ugotovitev v zvezi z ukrepi 1 (četrto posojilo), 2 in 3

- (290) Komisija glede na navedeno oceno sklepa, da so ukrepi 1 (četrto posojilo), 2 in 3 združljivi z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) PDEU.

9.4 Združljivost ukrepa pomoči za tekoče poslovanje

- (291) V oddelku 5.1.2 smernic za letalski sektor iz leta 2014 so določena merila, ki jih bo Komisija uporabila pri presoji združljivosti pomoči za tekoče poslovanje z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) PDEU. Zlasti bo v skladu s točko 172 smernic za letalski sektor iz leta 2014 uporabila ta merila za vse zadeve v zvezi s pomočjo za tekoče poslovanje letališču, vključno s primeri nerešenih prijav in nezakonite nepriglašene pomoči, tudi če je bila pomoč dodeljena pred 4. aprilom 2014, tj. pred začetkom veljavnosti smernic za letalski sektor iz leta 2014. Merila združljivosti za pomoč za tekoče poslovanje, ki se lahko dodeli za prehodno 10-letno obdobje od datuma objave smernic za letalski sektor iz leta 2014, so:
- (a) *prispevek k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa*: ta pogoj je med drugim izpolnjen, če pomoč poveča mobilnost državljanov EU in povezljivost regij ali spodbuja regionalni razvoj ⁽⁸⁰⁾;
 - (b) *potreba po posredovanju države*: pomoč mora biti usmerjena v primere, ko lahko zagotovi pomembne izboljšave, ki jih trg sam ne more doseči ⁽⁸¹⁾;
 - (c) *obstoj spodbujevalnega učinka*: ta pogoj je izpolnjen, če bi se ob odsotnosti pomoči za tekoče poslovanje in ob upoštevanju možnega obstoja pomoči za naložbe ter ravni prometa raven gospodarske dejavnosti zadevnega letališča verjetno znatno zmanjšala ⁽⁸²⁾;
 - (d) *sorazmernost zneska pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno)*: da bi bila pomoč letališču za tekoče poslovanje sorazmerna, mora biti omejena na najmanjšo potrebno, da se dejavnost z dodeljeno pomočjo izvede ⁽⁸³⁾;
 - (e) *izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino* ⁽⁸⁴⁾.
- (292) Glede na to, da je bila pomoč za tekoče poslovanje, ki jo tvorita prvo podaljšanje in po možnosti drugo podaljšanje iz ukrepa 1, v celoti dodeljena pred začetkom veljavnosti smernic za letalski sektor iz leta 2014, se ta merila združljivosti uporabijo v skladu s preudarki iz točke 137 smernic za letalski sektor iz leta 2014 (to pomeni, da se nekateri pogoji ne uporabijo).

9.4.1 Pomoč za tekoče poslovanje prispeva k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa

- (293) Pomoč za tekoče poslovanje, ki se ocenjuje, je bila namenjena ohranjanju ustrezne ravni delovanja letališča Niederrhein-Weeze.
- (294) V skladu s točko 113 smernic za letalski sektor iz leta 2014 se pomoč letališčem za tekoče poslovanje obravnava kot prispevek k doseganju cilja skupnega interesa, če poveča mobilnost državljanov Unije in povezljivost regij, pomeni boj proti preobremenjenosti letalskega prevoza na velikih letaliških vozliščih Unije ali spodbuja regionalni razvoj.
- (295) Kot je navedeno v uvodni izjavi 270, gradnja in upravljanje letališča Niederrhein-Weeze izpolnjujeta natančno opredeljene cilje skupnega interesa, in sicer regionalni gospodarski razvoj in izboljšanje dostopnosti regije.

9.4.2 Potreba po posredovanju države

- (296) V skladu s točko 116 in naslednjimi smernic za letalski sektor iz leta 2014 se šteje, da je pomoč letališčem za tekoče poslovanje potrebna, če zagotovi pomembne izboljšave, ki jih trg sam ne more doseči. Poleg tega smernice izražajo priznanje, da bo potreba po javnem financiranju za stroške poslovanja zaradi visokih fiksnih stroškov običajno sorazmerno večja za manjša letališča ter da letališča z letnim potniškim prometom med 200 000 in 700 000 potniki na leto morda ne bodo zmožna pokriti znatnega deleža svojih stroškov poslovanja.

⁽⁸⁰⁾ Točki 137 in 113 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

⁽⁸¹⁾ Točki 137 in 116 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

⁽⁸²⁾ Točki 137 in 124 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

⁽⁸³⁾ Točki 137 in 125 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

⁽⁸⁴⁾ Točki 137 in 131 smernic za letalski sektor iz leta 2014.

- (297) Od leta 2003, ko je začel delovati novi terminal, je letno število potnikov na letališču Niederrhein-Weeze znašalo 207 992 leta 2003, 796 745 leta 2004 in 591 744 leta 2005 (glej preglednico 1). Komisija ugotavlja, da so bila nihanja potniškega prometa v tej zagonski fazi zelo velika, zlasti občutno je bilo 34-odstotno zmanjšanje med letoma 2004 in 2005. Komisija zato meni, da je potniški promet v teh treh letih v povprečju ostal v okviru med 200 000 in 700 000 potniki. Sočasno ugotavlja, da je družba FN GmbH vedno ustvarjala izgubo (glej preglednico 5) in ni mogla pokriti niti svojih stroškov poslovanja (prilagojeni EBITDA je za leti 2004 in 2005 negativen), kar je v smernicah za letalski sektor iz leta 2014 opredeljeno kot značilno za letališče takšne velikosti.
- (298) Zato Komisija meni, da je pomoč letališču Niederrhein-Weeze za tekoče poslovanje potrebna.

9.4.3 Ustreznost državne pomoči kot instrumenta politike

- (299) V skladu s točko 120 smernic za letalski sektor iz leta 2014 mora biti pomoč za tekoče poslovanje ustrezen instrument politike za doseganje nameravanega cilja ali reševanje težave, ki jo je treba obravnavati. Ker letališče Niederrhein-Weeze ustvarja izgubo na ravni poslovanja, je pomoč za tekoče poslovanje edini ustrezeni instrument, ki mu omogoča nadaljnje delovanje, s katerim se zagotavlja povezljivost Spodnjega Porenja. Drugi instrumenti, kot so pomoč za naložbe ali regulativni ukrepi, se ne zdijo primerni za obravnavo finančnih težav, ki jih ima letališče Niederrhein-Weeze na ravni poslovanja. Zato Komisija meni, da je pomoč letališču Niederrhein-Weeze za tekoče poslovanje ustrezen instrument.

9.4.4 Obstoj spodbujevalnega učinka in sorazmernost zneska pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno)

- (300) V skladu s točko 124 smernic za letalski sektor iz leta 2014 ima pomoč za tekoče poslovanje spodbujevalni učinek, če bi se ob njeni odsotnosti in ob upoštevanju možnega obstoja pomoči za naložbe ter ravni prometa raven gospodarske dejavnosti letališča verjetno znatno zmanjšala.
- (301) Letališče Niederrhein-Weeze je prejelo pomoč za naložbe za izgradnjo novega terminala in uresničitev novih zahtev v zvezi z varstvom in varnostjo. Na podlagi tega je lahko izpolnilo potrebe po povezljivosti in prevozu v Spodnjem Porenju, kar se je pokazalo v povečanju števila potnikov v zadnjih letih. Kljub vse večjemu številu potnikov letališče ni zmožno kriti svojih stroškov poslovanja. Brez državne pomoči za tekoče poslovanje ne bi moglo ohraniti sedanje ravni prometa in naložb, njegovo gospodarsko dejavnost pa bi bilo treba zmanjšati. Poleg tega pomoč ni presegala zneska, potrebnega za kritje izgub iz poslovanja, zato je znesek pomoči omejen na najmanjšo potrebno vrednost.
- (302) Zato Komisija meni, da ima pomoč letališču Niederrhein-Weeze za tekoče poslovanje spodbujevalni učinek in da je sorazmerna.

9.4.5 Izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino

- (303) Komisija bo v skladu s točko 131 smernic za letalski sektor iz leta 2014 pri ocenjevanju združljivosti pomoči za tekoče poslovanje letališča upoštevala izkrivljanje konkurence in učinke na trgovino. Znak morebitnega izkrivljanja konkurence ali učinka na trgovino je lahko dejstvo, da ima letališče isto gravitacijsko območje kot drugo letališče z neizkoriščeno zmogljivostjo.
- (304) Kot je dokazano v uvodni izjavi 276 in naslednjih, je Komisija že sklenila, da vpliv na razvoj trgovine ni v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom.

9.5 Sklepna ugotovitev glede združljivosti ukrepov pomoči

- (305) Vsi ukrepi, ki so zajeti v to preiskavo in pomenijo državno pomoč, so združljivi z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe. Ta sklepna ugotovitev nikakor ne vpliva na morebitne prihodnje ocene Komisije v zvezi z drugimi ukrepi državne pomoči, ki so jih javni organi morda odobrili v korist družbe FN GmbH.

10. JEZIK

(306) Nemčija se je z dopisom z dne 18. junija 2014 strinjala s sprejetjem tega sklepa v angleškem jeziku. Zato je besedilo v angleškem jeziku edino verodostojno –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Posojila, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH 11. aprila 2004, 17. junija 2004 in 28. julija 2004, ter ukrepi podpore, ki sta jih okrožje Kleve in občina Weeze odobrila družbi EEL GmbH, ne pomenijo pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 2

1. Posojilo, ki ga je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH 1. julija 2005, pa tudi obnovitev vseh veljavnih posojil, ki jih je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH, odobrena 1. julija 2005, ukrep podpore, ki ga je zvezna dežela Severno Porenje – Vestfalija odobrila družbi FN GmbH, ter ukrep podpore, ki ga je okrožje Kleve odobrilo neposredno družbi FN GmbH v zvezi s pridobitvijo nepremičnin letališča Niederrhein-Weeze, pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije, pri čemer je ta državna pomoč združljiva z notranjim trgovom v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

2. Če obnovitev vseh veljavnih posojil, ki jo je družba EEL GmbH odobrila družbi FN GmbH 29. novembra 2010, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije, je združljiva z notranjim trgovom v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Zvezno republiko Nemčijo.

V Bruslju, 23. julija 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1825**z dne 31. julija 2014****o nepriglašeni državni pomoči SA.34791 (2013/C) (ex 2012/NN) – Belgija – Pomoč za reševanje za družbo Val Saint-Lambert SA***(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 5402)***(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Belgija je 11. maja 2012 Komisiji predhodno priglasila pomoč za reševanje za družbo Val Saint-Lambert SA (v nadaljnjem besedilu: VSL) v obliki ugodnega posojila v višini 1 milijona EUR. Potem ko je Komisija ugotovila, da je bil del pomoči za reševanje, to je 400 000 EUR, že dodeljen 3. aprila 2012, je zadevo uvrstila med nepriglašene pomoči. Ta pomoč je ostala nepriglašena in ni bila priglašena niti pozneje.
- (2) Belgijski organi so 3. oktobra 2012 priglasili pomoč za prestrukturiranje za VSL. Gre za podaljšanje navedenega posojila v višini 1 milijon EUR za 10 let.
- (3) Komisija je Belgijo z dopisom z dne 1. februarja 2013 obvestila, da bo v zvezi z navedenima pomočema in drugimi dodeljenimi ukrepi za VSL začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU).
- (4) Sklep Komisije o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka). Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe k zadevni pomoči in ukrepom.
- (5) Komisija ni v zvezi s tem prejela nobenih ugotovitev tretjih oseb.
- (6) Belgija je pripombe k sklepu o začetku postopka predložila 21. marca 2013.
- (7) V dopisu z dne 14. novembra 2013 so belgijski organi Komisijo obvestili, da želijo umakniti prijavitev pomoči za prestrukturiranje. Zato ta ukrep ni analiziran v okviru tega sklepa.
- (8) Komisija je v dopisih z dne 17. oktobra in 14. novembra 2013 ter elektronskem dopisu z dne 10. decembra 2013 belgijske organe zaprosila za dodatna pojasnila. Belgijski organi so odgovorili z dopisom z dne 12. decembra 2013 in elektronskim dopisom z dne 11. decembra 2013. Zaprosili so za podaljšanje roka za odgovor na zahtevo za informacije z dne 14. novembra 2013. Ta rok je bil odobren z dopisom z dne 19. decembra 2013. Odgovor belgijskih organov je bil končno prejet 6. januarja 2014. Komisija je

⁽¹⁾ Državna pomoč SA.34791 20./C (ex 2012/NN) – Belgija – Pomoč za reševanje za družbo Val Saint-Lambert — in državna pomoč SA.35528 20/C (ex 2012/N) – Belgija – Pomoč za prestrukturiranje družbe Val Saint-Lambert — Poziv k predložitvi pripomb na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 213, 26.7.2013, str. 38).

⁽²⁾ Glej sprotno opombo 1.

7. februarja 2014 poslala še eno prošnjo za informacije. Belgijski organi so odgovorili 25. februarja 2014, odvetnik družbe Wallonne de Gestion et de Participations (v nadaljnjem besedilu: SOGEPa) pa 27. februarja 2014. Belgijskim organom je bila 11. aprila 2014 poslana nova zahteva za informacije. Komisija je z dopisom z dne 30. aprila 2014 belgijskim organom podaljšala dodeljeni rok do 23. maja 2014. Komisija je dejansko prejela odgovor na ta datum.

- (9) Belgijski organi so z dopisom z dne 18. junija 2014 pooblastili Komisijo za sprejetje in objavo tega sklepa izključno v francoščini.

2. OPIS UKREPOV IN POMOČI

2.1 Upravičenec

- (10) Družba VSL proizvaja visokokakovostne ali luksuzne kristalne izdelke. Sedež ima v Seraingu v Valoniji, zaposluje 52 oseb, njen letni promet pa je približno 2 milijona EUR. Njeni izdelki uživajo dober sloves, vendar njeno zgodovino zaznamuje več stečajev. Natančneje, leta 2002 je družba SA Cristallerie du Val Saint-Lambert šla v stečaj in njene dejavnosti je prevzela družba SA La cristallerie du Val Saint-Lambert (v nadaljnjem besedilu: CVSL), ki je bila ustanovljena 19. decembra 2002. Nato je Tribunal de commerce de Liège razglasilo stečaj družbe CVSL s sodbo z dne 11. avgusta 2008. Dejavnost sta prevzela dva zasebna delničarja: Châteaux Finances Corporation (v nadaljnjem besedilu: CFC), holdinška družba, ki ima v lasti več nepremičninskih družb ali družb, povezanih z vinom in gastronomijo, in Société de Promotion d'Espaces Commerciaux et Industriels (v nadaljnjem besedilu: SPECI), podjetje za upravljanje in razvoj nepremičnega premoženja.
- (11) Na začetku je imela družba CFC v lasti 70 % in družba SPECI 30 % družbe VSL. Marca 2011 sta družba CFC in regija Valonija povečali kapital, pri čemer družba SPECI ni bila udeležena. Družba VSL je trenutno v 76-odstotni lasti družbe CFC, 17-odstotni lasti regije Valonija in 7-odstotni lasti družbe SPECI.
- (12) Od 14. oktobra 2013 je družba VSL znova v stečajnem postopku.
- (13) Družba VSL je upravičena do uporabe izključne licence za uporabo znamk, modelov in skic družbe VSL. To licenco ji je januarja 2009 podelila regija Valonija, sedanja lastnica navedenih znamk. Pred tem so bile navedene znamke družbe VSL do oktobra 2005 v lasti družbe Compagnie financière du Val (v nadaljnjem besedilu: CVF), ki je nasledila družbo Société de Gestion des marques du Val Saint-Lambert, pri čemer je ta bila v 100-odstotni lasti družbe SOGEPa (ta pa je v 100-odstotni lasti regije Valonija).
- (14) Družba CFV je s pogodbo o prenosu z dne 5. oktobra 2005 navedene znamke prenesla na družbo SA Interagora, matično družbo družbe CVSL, in sicer za [od 500 000 do 800 000] (*) EUR. Družba SA Interagora, zdaj SA Val Saint-Lambert International (v nadaljnjem besedilu: VSLI), je šla 11. avgusta 2008 v stečaj in družbi CVF ostala dolžna 280 000 EUR. Regija Valonija je nato uporabila svojo predkupno pravico in leta 2008 postala lastnica navedenih znamk za [od 700 000 do 1 000 000] EUR.

2.2 Opis ukrepov in pomoči

2.2.1 Ukrep 1: pomoč za reševanje v višini 1 milijona EUR z dne 3. aprila 2012

- (15) Pomoč za reševanje za družbo VSL zajema ugodno posojilo v višini 1 milijona EUR, ki ga je 3. aprila 2012 dodelila regija Valonija, ki jo zastopa družba SOGEPa (družba SOGEPa deluje za račun navedene regije za vse ukrepe, pri katerih posreduje), za šest mesecev z obrestno mero 3,07 % (izhodiščna obrestna mera 2,07 + 100 točk). Obrestna mera se je nato povečala za stopnjo 100 bazičnih točk za plačilo stroškov družbi SOGEPa, torej na 4,07 %. Del posojila v višini 1 milijona EUR, in sicer 400 000 EUR, je bil dodeljen isti dan, kot je bila sklenjena kreditna pogodba z dne 3. aprila 2012, ne da bi bil predhodno priglašen Komisiji v skladu s členom 108(3) PDEU. Preostali znesek posojila, to je 600 000 EUR, je bil dodeljen na poznejši datum, o katerem Komisija ni bila obveščena. Vendar Komisija meni, da je bilo dodeljeno celotno posojilo, to je 1 milijon EUR, saj je bilo vpisano v prijavo terjatve, naslovljeno na Tribunal de commerce de Liège v okviru stečaja družbe VSL, ki ga je razglasilo navedeno sodišče 14. oktobra 2013.

(*) Zaupne informacije.

2.2.2 Ukrep 2: pomoč za prestrukturiranje

- (16) Belgijski organi so 3. oktobra 2012 Komisiji priglasili pomoč za prestrukturiranje. Ta je zajemala podaljšanje posojila v višini 1 milijona EUR (to je ukrep 1) za 10 let. Vendar so belgijski organi v dopisu z dne 14. novembra 2013 Komisijo obvestili, da umikajo priglasitev pomoči za prestrukturiranje. Belgijski organi so z dopisom z dne 12. decembra 2013 potrdili, da navedena pomoč ni bila izvedena. Zato ta pomoč ni analizirana v okviru tega sklepa.

2.2.3 Ukrepi od 3 do 8

- (17) Regija Valonija, ki jo zastopajo družba SOGEPa in drugi javni organi, ki so v lasti navedene regije in delujejo v njenem imenu, kot je družba CVF, je pred pomočjo za reševanje, navedeno zgoraj (ukrep 1), med letoma 2008 in 2011, v korist družbe VSL sprejela šest ukrepov: poroštvo v višini 150 000 EUR (ukrep 3), uporaba in prenos znamk Val Saint-Lambert (ukrep 4), posojilo v višini 1,5 milijona EUR (ukrep 5), povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR (ukrep 6), pomoči v omejenem znesku (ukrep 7) in financiranje del dekontaminacije v okviru projekta Cristal Park (ukrep 8).

Ukrep 3: Poroštvo v višini 150 000 EUR iz septembra 2008

- (18) Tribunal de commerce de Liège je proti družbi CVSL, ki je upravljala tovarno kristala pred družbo VSL, 11. avgusta 2008 uvedlo stečajni postopek. Regija Valonija je zaradi zagotovitve neprekinjenega poslovanja kljub stečaju, da bi našla kupca, družbi SOGEPa s sklepom z dne 28. avgusta 2008 odredila, naj stečajnemu upravitelju družbe CVSL za posojilo banke ING v višini 300 000 EUR izda poroštvo v višini 150 000 EUR. Navedeno poroštvo je bilo stečajnemu upravitelju družbe CVSL 24. septembra 2008 brezplačno odobreno.

Ukrep 4: Prenos in uporaba znamk Val Saint-Lambert januarja 2009

- (19) Kot je bilo navedeno, je bila družba CFV do oktobra 2005 lastnica znamk družbe VSL.
- (20) Družba CFV je s pogodbo o prenosu z dne 5. oktobra 2005 navedene znamke prenesla na družbo SA Interagora, in sicer za znesek [od 500 000 do 800 000] EUR. Plačilo zneska 700 000 EUR je bilo treba izvesti v eni tranši v višini [od 100 000 do 500 000] EUR in desetih letnih obrokih v višini [od 10 000 do 50 000] EUR. Regija Valonija je imela v skladu s členom 7 navedene pogodbe predkupno pravico, če bi družba SA Interagora ali njeni pravni nasledniki pred 5. oktobrom 2010 nameravali kot predmete prenosa prenesti znamke in modele.
- (21) Družba SA Interagora, zdaj družba VSLI, je 11. avgusta 2008 šla v stečaj in družbi CFV ostala dolžna 280 000 EUR.
- (22) Stečajni upravitelj družbe CVSL je 1. oktobra 2008 z družbama CFC in SPECI (kupca dejavnosti družbe CVSL) podpisal memorandum o soglasju, ki je vključeval tudi odkup znamk Val Saint-Lambert od družbe VSLI za ceno [od 700 000 do 1 000 000] EUR. Regija Valonija je tedaj uporabila svojo predkupno pravico (člen 7 pogodbe z dne 5. oktobra 2005) za isto ceno in o tem 7. novembra 2008 obvestila stečajnega upravitelja. Nato je v pogodbi z dne 29. januarja 2009, sklenjeni med družbama CFV in VSL, določila naslednje pogoje:

— družbi VSL podeli izključno, neomejeno in svetovno licenco za uporabo intelektualnih pravic, povezanih izključno z znamkami, logotipi in črkovnimi oznakami „Val Saint-Lambert“, pri čemer regija Valonija ostaja njihova lastnica. Navedena licenca se podeli za plačilo, ki v prvih petih proračunskih letih znaša 1,5 % dobička pred obrestmi, davki, amortizacijo in rezervacijami (Earnings before interest taxes, depreciation and amortization (EBITDA)) in od šestega proračunskega leta 5 %. Podeljena licenca preneha v primeru stečaja, likvidacije ali prisilne poravnave ali v primeru odpovedi pogodbe zaradi kršitve družbe VSL.

— družbi VSL podeljuje opcijo odkupa intelektualnih pravic. Družba VCL bo lahko to možnost uveljavljala od četrtega leta po podpisu navedene pogodbe in do zadnjega dne petega leta za ceno [od 700 000 do 1 000 000] EUR (cena, ki so jo predlagali kupci v okviru memoranduma o prevzemu z dne 1. oktobra). Družba VSL bo lahko med šestim in desetim letom prav tako uveljavljala to možnost po isti ceni 800 000 EUR, vezani na belgijski indeks potrošniških cen. Regija Valonija bo lahko od enajstega leta od družbe VSL zahtevala odkup intelektualnih pravic po isti na indeks vezani ceni [od 700 000 do 1 000 000] EUR.

— V primeru uveljavljanja opcije odkupa bo morala družba VSL poravnati vse preostale zneske, ki jih dolguje družbi CFV (in so navedeni v uvodni izjavi 21).

- (23) Belgijski organi so v svojih pripombah obvestili Komisijo, da po postopku pravne reorganizacije ⁽³⁾, začetem 28. februarja 2012, preostali dolgovani znesek ni bil več 280 000 EUR, temveč 61 250 EUR, in sicer po znižanju za 43 750 EUR, o katerem je bila sprejeta odločitev v okviru postopka pravne reorganizacije, in po poplačilu zneska 105 000 EUR, izvedenem pred začetkom navedenega postopka.

Ukrep 5: Posojilo v višini 1,5 milijona EUR avgusta 2009

- (24) Regija Valonija, ki jo je zastopala družba SOGEPa, je 31. avgusta 2009 družbi VSL odobrila sedemletno posojilo v višini 1,5 milijona EUR z obrestno mero 4,7 % za sedem let, da bi podjetju omogočila nakup novih peči. Navedeno posojilo je bilo zavarovano s prvo hipoteko na nepremičninah družbe VSL, ki je imela po navedbah belgijskih organov višjo vrednost od posojila.

Ukrep 6: Povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR marca 2011

- (25) Regija Valonija se je 17. marca 2011 odločila za dokapitalizacijo družbe VSL v višini 1,5 milijona EUR, da bi omogočila nakup nove peči. Družba CFC (večinska delničarka družbe VSL) je med 25. majem 2009 in 29. marcem 2011 v navedeno družbo vključila terjatev 5,2 milijona EUR.

Ukrep 7: Prejšnje pomoči v omejenem znesku

- (26) Družba VSL je od februarja 2010 do novembra 2012 prejela za 197 503 EUR različnih pomoči v omejenem znesku. Družba SOGEPa je 25. marca 2011 izplačala pomoč za program Interim Manager v višini 97 785 EUR. Vendar je 25. septembra 2012 zahtevala vračilo te pomoči z obrestmi, ker je ugotovila, da je bila presežena zgornja meja 200 000 EUR, določena z Uredbo Komisije (ES) št. 1998/2006 ⁽⁴⁾.

Ukrep 8: Dekontaminacija nepremičnin družbe VSL v okviru projekta Cristal Park in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE

- (27) Cilj projekta Cristal Park je bil dekontaminacija nepremičnin družbe VSL, financirana iz javnih sredstev.
- (28) Družba SPAQUE je 20. avgusta 2012 (javno podjetje za pomoč pri ohranjanju kakovostnega okolja) družbi VSL predložila pogojno ponudbo za nakup nepremičnin za 2 040 000 EUR, brez stroškov dekontaminacije, ki jih je bilo treba še oceniti. Ceno 2 040 000 EUR je določil neodvisni izvedenec Cushman & Wakefield 29. marca 2012, pri čemer je navedel, da sam ne more oceniti stroška obnove. Družba VSL je z dopisom z dne 5. septembra 2012 družbi SPAQUE sporočila znesek stroškov dekontaminacije, ki jih je družba GEOLYS avgusta 2012 določila na 219 470 EUR. Družba VSL je poleg tega v istem dopisu družbo SPAQUE obvestila, da soglaša s prodajo nepremičnin za ceno 2 040 000 EUR z odštetjem 220 000 EUR. Zadevne nepremičnine so bile 13. decembra 2012 prodane družbi SPAQUE za ceno 2 040 000 EUR brez stroškov dekontaminacije, ocenjenih na 220 000 EUR, kar znaša 1 820 000 EUR. Medtem pa so bili v oceni z dne 1. decembra 2011, ki so jo predložili belgijski organi, stroški dekontaminacije ocenjeni na več milijonov EUR.
- (29) Mestni svet mesta Seraing je pred navedeno prodajo z dne 13. decembra 2012 na zasedanju 10. septembra 2012 odobril dva osnutka opcijske pogodbe, prvega za pogodbo med družbo SPAQUE in mestom Seraing, drugega pa za pogodbo med mestom Seraing in družbo SPECI. V navedenih osnutkih so opisani pogoji prihodnjega prenosa nepremičnin, prodanih družbi SPAQUE po dekontaminaciji, med navedenimi tremi subjekti.
- (30) Do zdaj je bila izvedena samo prodaja z dne 13. decembra 2012. Ukrepi, ki so določeni v osnutkih pogodb in jih je odobril mestni svet Serainga ter so navedeni v prejšnjih uvodnih izjavah (28 in 29), pa niso bili izvedeni. Dela dekontaminacije se niso začela.

⁽³⁾ Namen postopka pravne reorganizacije je, da se pod nadzorom sodišča ohranita neprekinjen obstoj celotnega ali dela podjetja v težavah ali njegovo neprekinjeno poslovanje. Navedeni postopek je bil izveden pred sodbo o razglasitvi stečajnega postopka z dne 14. oktobra 2013.

⁽⁴⁾ Uredba Komisije (ES) št. 1998/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči *de minimis* (UL L 379, 28.12.2006, str. 5).

- (31) Poleg tega sta družbi SPAQUE in VSL 11. decembra 2012 podpisali pogodbo o preklicnem dajanju na voljo območja, na katerem so tovarne kristala Val Saint-Lambert. Družba SPAQUE z navedeno pogodbo družbi VSL za določen čas brezplačno daje na voljo nekatere objekte, katerih lastnica je postala (glej uvodno izjavo 27). Družba VSL se v zameno zavezuje, da bo sodelovala z družbo SPAQUE, in sicer da bo predložila vse koristne in potrebne informacije za obnovitvena in sanacijska dela, ki jih je treba izvesti na navedenem območju.

2.3 Razlogi, ki so privedli do začetka formalnega postopka preiskave

- (32) Komisija je menila, da je niz obravnavanih ukrepov pomenil državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. Poleg tega je dvomila o skladnosti ukrepov 1 (pomoč za reševanje), 3 (brezplačno poroštvo) in 4 (uporaba in prenos znamk) z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Komisija je v zvezi z ukrepom 5 (posojilo v višini 1,5 milijona EUR) dvomila, da je bila obrestna mera za posojilo izvzeta iz pomoči. Komisija se je poleg tega spraševala glede enakovrednosti ukrepa 6 (povečanje kapitala) in njegove skladnosti z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Komisija v zvezi z ukrepom 7, ki združuje ukrepe v omejenem znesku, ni bila prepričana, da so pri vsakem med njimi izpolnjeni pogoji iz navedene uredbe ⁽⁵⁾. Komisija se je nazadnje v zvezi z ukrepom 8 (prodaja nepremičnin in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin) spraševala, ali je prodajna cena zemljišč, ki jih je družba VSL prenesla na družbo SPAQUE, zaradi sorazmerne negotovosti, povezane z oceno stroškov dekontaminacije, izvzeta iz pomoči. Komisija se je spraševala tudi, ali je pomoč vključena v ukrep, pri katerem je SPAQUE družbi VSL brezplačno dala na voljo nepremičnine. Komisija se je poleg tega v zvezi z ukrepom 3 spraševala, ali je obstajala gospodarska kontinuiteta med družbama CVSL in VSL. Nazadnje je Komisija dvomila o združljivosti niza navedenih ukrepov z notranjim trgov, natančneje Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ⁽⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: Smernice za reševanje in prestrukturiranje) (ukrepi 1, 2 in 3).

3. PRIPOMBE BELGIJE K SKLEPU O ZAČETKU POSTOPKA

3.1 Opredelitev družbe VSL kot podjetja v težavah

- (33) Belgijski organi ne izpodbijajo tega, da je družba VSL od 8. februarja 2012, ko je bila vložena zahteva za pravno reorganizacijo (kar je, kot bo prikazano, poudarjeno pri analizi več zadevnih ukrepov), podjetje v težavah. Vendar menijo, da pred tem družbe VSL ni bilo mogoče opredeliti kot podjetje v težavah, ker je bila ta družba po njihovih navedbah novo podjetje in je imela v skladu z odstavkoma 10 in 11 Smernic za reševanje in prestrukturiranje ter prakso odločanja Komisije brezpogojno podporo svojega večinskega delničarja, to je družbe CFC ⁽⁷⁾.

3.2 Pomoč za reševanje (ukrep 1)

- (34) Komisija je v sklepu o začetku postopka menila, da je navedeno posojilo, odobreno podjetju v težavah brez vsakršnega zavarovanja, lahko pomenilo državno pomoč, saj družba VSL takega posojila ne bi mogla pridobiti pri zasebni banki.
- (35) Belgijski organi v svojih pripombah ne izpodbijajo, da ugodno posojilo v višini 1 milijona EUR, ki ga je 3. aprila 2012 odobrila regija Valonija, pomeni pomoč. Vendar menijo, da je ta ukrep pomoči za reševanje v skladu z odstavkom 13 Smernic za reševanje in prestrukturiranje, ker naj bi bil vzrok težav družbe VSL v podjetju samem in te naj ne bi bile posledica samovoljnega prerazporejanja stroškov v skupini ter naj bi bile prehude, da bi jih skupina lahko odpravila sama. Pojasnjujejo namreč, da družba CFC zaradi raznolikosti svojih dejavnosti in deležev v kapitalu družbi VSL ni mogla dodeliti vseh svojih sredstev. Likvidna sredstva družbe CFC so se bistveno zmanjšala od konca poslovnega leta 2011 in so 19. oktobra 2012 znašala samo 130 000 EUR. Belgijski organi poleg tega opozarjajo, da družba CFC glede na pogostost nakazovanja sredstev družbe CFC družbi VSL (9,5 milijona EUR od ustanovitve družbe VSL) in vztrajno slabe finančne rezultate družbe VSL ni več mogla rešiti družbe VSL iz težav s sredstvi skupine.

⁽⁵⁾ Glej sprotno opombo 4.

⁽⁶⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

⁽⁷⁾ Sklep z dne 8. februarja 2010 N541/2009 – Sweden – State guarantee in favour of Saab Automobile AB.

- (36) Poleg tega belgijski organi glede načela enkratne pomoči, v skladu s katerim ukrep 1 ne bi bil združljiv z odstavkom 72 in naslednjimi Smernicami za reševanje in prestrukturiranje, ker so ukrepi pomoči za reševanje in prestrukturiranje že ukrepi 3, 5, 6 in 7, nasprotno menijo, da:
- je bil ukrep 3 (poročstvo v višini 150 000 EUR) septembra 2008 odobren stečajnemu upravitelju družbe CVSL in ne družbi VSL. Belgijski organi poleg tega menijo, da med družbama VSL in CVSL ni bilo gospodarske kontinuitete.
 - ukrep 5 (posojilo v višini 1,5 milijona EUR) ne vsebuje elementa pomoči glede na uporabljeno obrestno mero in značilnost zavarovanja.
 - ukrep 6 (povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR) ne vsebuje elementa pomoči, saj naj bi bil sprejet hkrati z dokapitalizacijo s strani družbe CFC v višini 5,2 milijona EUR v obliki zamenjave terjatev.
 - pomoči v omejenem znesku niso bile dodeljene podjetju v težavah in se ne smejo upoštevati pri preučitvi načela enkratne pomoči. Poleg tega so občutno nižje od predujmov, ki jih je založila družba CFC od leta 2009.

3.3 Pomoč za prestrukturiranje (ukrep 2)

- (37) Ker belgijski organi tega ukrepa niso izvedli, slednji po umiku njegove priglasitve ni predmet tega sklepa, zato so pripombe belgijskih organov v zvezi s tem brezpredmetne.

3.4 Poroštvo v višini 150 000 EUR (ukrep 3)

- (38) Komisija je v sklepu o začetku postopka poudarila, da je bilo poroštvo v višini 150 000 EUR brezplačno odobreno podjetju v težavah, saj je bila družba CVSL tedaj v stečaju. Zato se zdi, da je bila družbi CVSL dodeljena ugodnost, saj noben zasebni tržni udeleženec ne bi odobril navedenega porošstva brezplačno.
- (39) Belgijski organi se niso opredelili glede tega, ali je navedeni ukrep pomoč ali ne.
- (40) Poleg tega so pojasnili, da je bilo navedeno poroštvo odobreno stečajnemu upravitelju in ne družbi CVSL v stečaju. Vendar trdijo, da med družbama CVSL in VSL ni bilo gospodarske kontinuitete. Menijo, da so zadostno dokazali prekinitev gospodarske kontinuitete med družbama CVSL in VSL. Vztrajajo pri tem, da je bil obseg sredstev, prenesenih na družbo VSL, večji od obsega sredstev v lasti družbe CVSL in popolnoma ločen, zato naj bi bilo treba izključiti vsakršno kontinuiteto.
- (41) Belgijski organi poleg tega opozarjajo, da so novi delničarji družbe VSL vedno želeli podpreti družbo CVSL pri prevzemu obsežnega nepremičninskega in turističnega projekta Cristal Park. Ekonomska logika navedenega prevzema zato po njihovem mnenju kaže na očitno prekinitev upravljanja tovarne kristala družbe CVSL, ki je temeljilo izključno na proizvodnji kristalnega stekla.

3.5 Uporaba in prenos znamk Val Saint-Lambert (ukrep 4)

- (42) Komisija je v sklepu o začetku postopka poudarila, da se zdi, da je sistem plačila koncesije, dodeljene družbi VSL, ki temelji na prihodnjem EBITDA družbe VSL, vseboval ekonomsko ugodnost. Regija Valonija je namreč prenesla koncesijo za vrednostna sredstva brez porošstva za vračilo, pri čemer je lahko EBITDA družbe VSL negativen tako kot predhodna leta, in brez pričakovanja druge koristi po izteku koncesije razen prilagoditve inflaciji (indeks), ki naj bi bila povrh določena šele za obdobje od šestega leta. Zasebni tržni udeleženec bi se verjetno odločil za plačilo, ki bi vključevalo vsaj nespremenljivo in zanesljivo osnovo. Poleg tega je sklep o začetku postopka vključeval možnost obstoja pomoči pod pogoji v zvezi s prenosom znamke.

- (43) Belgijski organi menijo, da pri očitkih v zvezi z izračunom plačila, ki ga je prejela Valonija v zameno za podelitev licence za znamke, sklicevanje na slabe izide predhodnic družbe VSL, kot naj bi to počela Komisija, ni utemeljeno.
- (44) Nasprotno, menijo, da izračun plačila za uporabo znamk na podlagi EBITDA ni odločitev, ki ne bi imela tržne logike. Navedena odločitev je po njihovih navedbah utemeljena, ker je EBITDA eden od izračunljivih indecev, ki valonskim organom omogoča merjenje poslovnega uspeha, povezanega s prodajami izdelkov, katerih znamke imajo v lasti.
- (45) Belgijski organi niso predložili pripomb k pogojem prihodnje prodaje znamk družbi VSL.

3.6 Posojilo v višini 1,5 milijona EUR (ukrep 5)

- (46) Komisija je v sklepu o začetku postopka dvomila o kakovosti zavarovanja. Iz dokumentov, predloženih Komisiji, je bilo namreč razvidno, da je bil pod hipoteko vsaj del nepremičnin družbe VSL, potrebnih obnove. Toda dejanska vrednost navedenega zemljišča ni bila znana in je bila morda negativna. Zato se je zdelo, da je bila 4,7-odstotna obrestna mera za posojilo prenizka. Glede na kakovost zavarovanja je bilo namreč treba osnovni 1,778-odstotni obrestni meri prišteti od 400 do 1 000 bazičnih točk.
- (47) Belgijski organi menijo, da je bila vrednost zavarovanj povsem ustrezno določena, ker naj bi se nanašala na celotno posojilo. Njihova ocena je temeljila na izvedenskem mnenju izvedenske pisarne Marengo, pripravljenem januarja in februarja 2009.

3.7 Povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR (ukrep 6)

- (48) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da odločitev o povečanju kapitala ni bila sprejeta na podlagi poslovnega načrta, temveč samo na podlagi finančne napovedi. V tej napovedi ni nikjer pojasnjeno, kako si namerava navedeno podjetje opomoči, niti kaj naj bi zagotovilo v zameno ponudniku kapitala, to je regiji Valonija. Poleg tega se zdi, da regija Valonija in družba CFC nista v enakem položaju in jima ne grozijo enaka tveganja. Regija Valonija pred navedenim ukrepom ni bila delničarka družbe VSL in v zvezi z njo nima ekonomskega interesa. Družba CFC pa je delničarka družbe VSL in ima interes, da si navedeno podjetje opomore ali vsaj omeji svoje izgube.
- (49) Belgijski organi menijo, da družba VSL ob dodelitvi navedenega ukrepa ni bila v težavah, ker naj bi imel večinski delničar popolno zaupanje v svojo podružnico in jo finančno podpiral.
- (50) Komisiji očitajo, da se je pri presoji, ali gre za državno pomoč ali ne, oprla na naknadni donos, kar naj bi bilo v nasprotju z evropsko sodno prakso.
- (51) Trdijo, da je bila dokapitalizacija izvedena v manjšem obsegu in hkrati z dokapitalizacijo, ki so jo izvedli delničarji družbe CFC. Poleg tega naj regija Valonija sicer ne bi bila delničarka družbe VSL, vendar naj bi imela ekonomsko ugodnost v zvezi s povečanjem kapitala, saj je imela po njihovih navedbah interes, da podpira dejavnost, da bi si navedena družba opomogla in pozneje poplačala posojilo.

3.8 Pomoči *de minimis* (ukrep 7)

- (52) Komisija je v sklepu o začetku postopka menila, da se je zdelo, da je družba VSL v težavah od leta 2009 do danes in da zato ni mogla biti upravičena do tovrstne pomoči.
- (53) Družbe VSL po navedbah belgijskih organov ni mogoče opredeliti kot podjetje v težavah, ker naj bi šlo za novoustanovljeno podjetje, in sicer pred manj kot tremi leti, in ker naj bi imela zaupanje svojega večinskega delničarja do postopka pravne reorganizacije. Zato navedeni ukrepi spadajo na področje uporabe Uredbe *de minimis* in jih torej ni mogoče obravnavati kot pomoči.

3.9 Dekontaminacija nepremičnin družbe VSL v okviru projekta Cristal Park in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE (ukrep 8)

- (54) Komisija je v sklepu o začetku postopka menila, da se je družba SPAQUE zavezala k nakupu nepremičnin, ne da bi bila seznanjena s stroški njihove obnove.
- (55) Belgijski organi pojasnjujejo, da valonska zakonodaja v zvezi s stroški dekontaminacije omejuje obseg obveznosti lastnika onesnažene nepremičnine, v primeru pretekle degradacije in glede na prizadeta območja, na katerih so onesnažene nepremičnine z vidika prostorskih načrtov. Poleg tega je lahko družba VSL po navedbah belgijskih organov, ob upoštevanju, da bi prevzela obveznost kritja stroškov dekontaminacije, zavezana obnoviti navedeno območje, samo da bi ga uskladila z njegovo uporabo v prostorskem načrtu območja, na katerem je, to je industrijsko uporabo. Zato je treba oceniti stroške dekontaminacije posameznega območja, da bi to bilo v skladu z namembnostjo, ki je veljala ob prodaji, v obravnavanem primeru industrijsko uporabo. Belgijski organi menijo, da so bili stroški ocenjeni v poročilu družbe GEOLYS. Ti so bili nato odšteti od prodajne cene.
- (56) Belgijski organi nato pojasnjujejo, da bo dela dekontaminacije na nepremičninah po njihovem nakupu s strani družbe SPAQUE, izvajal ta javni organ z uporabo javnih sredstev. V skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za varstvo okolja sanacijska dela, ki jih izvede javni organ na enem ali več zemljiščih, ki jih ima v lasti, ne pomenijo državne pomoči.
- (57) Belgijski organi v zvezi z brezplačnim dajanjem na voljo nepremičnin družbi VSL menijo, da se pri tem dajejo na voljo nepremičnine družbe SPECI, delniške družbe z zasebnim kapitalom.

4. PRIPOMBE TRETJIH STRANK K SKLEPU O ZAČETKU POSTOPKA

- (58) Komisija ni prejela nobenih pripomb.

5. OCENA POMOČI

5.1 Določitev obstoja pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (59) Člen 107(1) PDEU določa, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem, nezdržljiva z notranjim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (60) Iz navedene določbe izhaja, da morajo obravnavani ukrepi, da bi bili priznani kot državne pomoči, (i) izhajati iz državnih virov, to pomeni, da morajo vključevati državna sredstva in biti pripisljiva državi, (ii) zagotavljati ekonomsko ugodnost njihovemu upravičencu, (iii) biti selektivni in (iv) vključevati možnost izkrivljanja konkurence in negativnega vpliva na trgovino med državami članicami.
- (61) Belgija ni izpodbijala opredelitve pomoči kot pomoči za reševanje (ukrep 1). Komisija je to upoštevala od sprejetja sklepa o začetku postopka. Belgija je po začetku formalnega postopka preiskave umaknila svojo priglasitev ukrepa 2. Zato ta v tem sklepu ni analiziran. Vendar Belgija izpodbija to opredelitev za ukrepe št. od 3 do 6, 7 in 8, ker naj ti ukrepi ne bi zagotavljali ekonomske ugodnosti njihovemu upravičencu ali bili *de minimis*.

5.1.1 Obstoj državnih sredstev

Ukrepi 1, 3, 5 in 6

- (62) Družba SOGEPa je v imenu regije Valonija dodelila ukrep 1 (posojilo v višini 1 milijona EUR), ukrep 3 (poroštvo v višini 150 000 EUR), ukrep 5 (posojilo v višini 1,5 milijona EUR) in ukrep 6 (povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR). Ker gre za družbo, ki je povsem javna, je mogoče ta sredstva obravnavati kot državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU ⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Glej sodbo z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 38.

Ukrep 4

- (63) Komisija ugotavlja, da sta družba VSL in regija Valonija sklenili pogodbo, ki za družbo VSL določa izključno in neomejeno koncesijo za uporabo znamk Val Saint-Lambert in ureja njihov prenos. Ta ukrep in pogoji prihodnje prodaje znamk pomenijo obstoj državnih sredstev.

Ukrep 7

- (64) Po informacijah belgijskih organov se poleg tega zdi, da sta javni organ ali javno podjetje prav tako dodelila pomoči, ki so jih ti opredelili kot *de minimis*, pri čemer pa Belgija ni pojasnila, da gre vsakokrat za regijo Valonija ali družbo SOGEPA. Ne glede na navedeno gre za državna sredstva in belgijski organi poleg tega ne izpodbijajo, da je vir teh ukrepov državen.

Ukrep 8

- (65) Komisija ugotavlja, da je družba SPAQUE podjetje v državni lasti in podružnica družbe Société Régionale d'Investissement de Wallonne (SRIW) ter da ji je valonska vlada že dodelila sredstva za dekontaminacijo nepremičnin⁽⁹⁾. Nakup zemljišč od družbe VSL, ki ga je izvedla družba SPAQUE, in njihovo brezplačno dajanje na voljo eni od njiju, vključujeta obstoj državnih sredstev.

5.1.2 Merilo za pripis odgovornosti

- (66) Sodišče se pri presoji merila odgovornosti sklicuje na „sklop[...] kazalcev, ki izvirajo iz okoliščin v postopku v glavni zadevi, in okoliščin, v katerem je bil sprejet ukrep“⁽¹⁰⁾.
- (67) Dva javna organa regije Valonija, ki delujeta v njenem imenu, tj. družbi SOGEPA in SPAQUE, sta dodelila ukrepe, naštete v odstavku 2.2 zgoraj.
- (68) Družba SOGEPA, Société Wallonne de Gestion et de Participations, je delniška družba v državni lasti, in sicer v 100-odstotni lasti regije Valonija. Zagotavlja izvajanje odločitev valonske vlade v zvezi z intervencijami v gospodarskih družbah in upravljanjem teh intervencij. Ustanovljena je bila leta 1999 z združitvijo družb Société Wallonne pour la Sidérurgie (SWS) in Société pour la gestion de participations de la Région wallonne dans des sociétés commerciales (SOWAGEP).
- (69) Družba SOGEPA deluje na zahtevo valonske vlade. Člen 3(1) njenega statuta določa: „Cilj družbe je opravljanje vseh nalog, ki ji jih dodeli valonska vlada, [...]. V okviru tega zagotavlja zlasti izvajanje odločitev valonske vlade o intervencijah v gospodarskih družbah in upravljanje deležev v kapitalu, obveznic, predujmov ali obresti, ki bi jih regija Valonija ali ona sama imeli v teh družbah.“
- (70) Družba SPAQUE je bila ustanovljena leta 1991 in se ukvarja z dekontaminacijo odlagališč in degradiranih industrijskih območij. Odgovorna je za pripravo popisa degradiranih območij v Valoniji. Družba SPAQUE je podružnica družbe Société Régionale d'investissement de la Wallonie (SRIW), ki je v 98,66-odstotni lasti regije Valonija in katere naloga je prispevati k razvoju valonskega gospodarstva s finančno podporo valonskim podjetjem ali podjetjem s sedežem v Valoniji, ki izvajajo industrijske projekte ali storitve, ki ustvarjajo dodano vrednost.
- (71) Družba SPAQUE v skladu s pogodbo o upravljanju, ki jo je julija 2007 sklenila z valonsko vlado za obdobje od leta 2008 do leta 2012 in podaljšano oktobra 2012 za šest dodatnih mesecev, opravlja dejavnosti v okviru nanjo prenesenih nalog, ki ji jih je dodelila regija Valonija. V tem okviru deluje po navodilih navedene regije. Navedena regija med drugim določi seznam prednostnih območij in posebnih nalog v zvezi z obnovo.
- (72) Komisija glede na navedene informacije meni, da regija Valonija sprejema odločitve, ki jih nato izvaja družba SOGEPA. V zvezi z družbo SPAQUE se zdi, da lahko navedena regija prek nanjo prenesenih nalog neposredno vpliva na njene ukrepe.

⁽⁹⁾ S sklepom ministra za urejanje okolja z dne 27. aprila 2012.

⁽¹⁰⁾ Sodba Sodišča Evropske unije z dne 16. maja 2002 v zadevi Francoska republika proti Komisiji, C-482/99.

- (73) Komisija iz navedenega na tej točki postopka ugotavlja, da obravnavani ukrepi vključujejo državna sredstva in jih je mogoče pripisati državi.

5.1.3 Merilo selektivnosti

- (74) Pogoj v zvezi s selektivnostjo je vsekakor izpolnjen. Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da so bili vsi obravnavani ukrepi dodeljeni eni sami družbi, to je družbi VSL ali stečajnemu upravitelju družbe CVSL za ukrep št.º3 (poroštvo v višini 150 000 EUR).

5.1.4 Obstoje ekonomske ugodnosti

- (75) Zdaj je treba preučiti merilo ekonomske ugodnosti pri pomoči za reševanje pa tudi pri drugih obravnavanih ukrepih glede na pripombe, ki so jih predložili belgijski organi k sklepu o začetku postopka.

Ukrep 1: Pomoč za reševanje v višini 1 milijona EUR

- (76) Pomoč za reševanje, dodeljena v obliki posojila v višini 1 milijona EUR po obrestni meri 3,07 %, povečani za 100 bazičnih točk, za plačilo družbi SOGEPA, družbi VSL zagotavlja ekonomsko ugodnost. Navedeno posojilo je bilo brez zavarovanja dodeljeno podjetju v težavah, ki je dva meseca pred tem vložilo zahtevo za pravno reorganizacijo (glej odstavek 5.2.1). Kot so priznali belgijski organi, družba VSL kot podjetje v težavah ne bi nikoli mogla pridobiti posojila pri zasebni banki. Zato je bila s tem ukrepom družbi VSL dodeljena ugodnost v višini 1 milijona EUR (vrednost posojila).

Ukrep 3 Poroštvo v višini 150 000 EUR

- (77) Dvomi Komisije so se nanašali na skladnost te javne intervencije z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (78) Belgijski organi v svojih pripombah niso obravnavali merila ekonomske ugodnosti in niso razpravljali o obstoju ali neobstoju gospodarske kontinuitete med družbama CVSL in VSL.
- (79) Po zadnjih informacijah, ki jih ima na voljo Komisija, je navedeno poroštvo zadevalo posojilo v višini 300 000 EUR, ki ga je dodelila banka ING stečajnemu upravitelju družbe CVSL. Dodeljeno je bilo brezplačno v višini 150 000 EUR. To posojilo naj bi omogočilo nadaljevanje dejavnosti družbe CVSL do morebitnega prevzema družbe.
- (80) Komisija navaja, da so jo belgijski organi obvestili, da zainteresirane strani ob odobritvi garancije niso sklenile in podpisale garancijske pogodbe. Zato je edini element, ki ga ima na voljo, dopis družbe SOGEPA z dne 24. septembra 2008, naslovljen na banko ING, v katerem družba SOGEPA potrjuje svoje poroštvo, da bo krila morebitne izgube, izhajajoče iz nadaljevanja dejavnosti, v višini 150 000 EUR. Komisija zato navaja, da je družba SOGEPA brezplačno odobrila poroštvo stečajnemu upravitelju podjetja v stečaju. Poleg tega so belgijski organi izjavili, da je banka ING odobritev posojila pogojila s pridobitvijo poroštva. Komisija je zato glede na navedeno menila, da brez javne intervencije ne bi bilo dodeljeno celotno posojilo. Komisija poleg tega ugotavlja, da regija Valonija ni imela neposredne pravne ali poslovne povezave z družbo CVSL. Navedena regija ni bila neposredno ali posredno prek družbe SOGEPA delničarka družbe CVSL. Zato ni imela poslovnega interesa za odobritev navedenega brezplačnega poroštva družbi CVSL.
- (81) Komisija iz navedenega ugotavlja, da je družba CVSL z brezplačno odobritvijo navedenega poroštva pridobila ugodnost. Ta ugodnost ustreza premiji, ki bi jo zahtevalo zasebno podjetje za odobritev poroštva v podobnih okoliščinah, družba SOGEPA pa se ji je odpovedala.
- (82) Belgijski organi so navedli, da je stečajni upravitelj posojilo v višini 300 000 EUR v celoti poplačal 28. julija 2009 iz razpoložljivih sredstev in z uveljavljanjem poroštva v višini 150 000 EUR.

- (83) Zato znesek pomoči ustreza razliki med obrestno mero za posojilo, ki bi jo stečajni upravitelj družbe CVSL plačal na trgu brez državnega poroštva, in dejansko plačano obrestno mero s poroštvom.
- (84) Ta pristop je v skladu s točko 4.2 Obvestila Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštva ⁽¹¹⁾: „Pri posameznih poroštvih je gotovinski ekvivalent dotacije poroštva enak razliki med tržno ceno poroštva in dejansko plačano ceno. Kadar na trgu niso predvidena poroštva za zadevno vrsto transakcije, ni na voljo tržne cene za poroštvo. V tem primeru je treba element pomoči izračunati na enak način kot ekvivalent dotacije ugodnega posojila, in sicer kot razliko med določeno tržno obrestno mero, ki bi veljala za podjetje brez poroštva, ter obrestno mero, pridobljeno z državnim poroštvom, potem ko se upoštevajo morebiti plačane premije.“
- (85) Ta znesek je treba izračunati po naslednji formuli:

$$\text{Znesek pomoči} = (14,59 \% - 10,75 \%) \times 300\,000 \times 343/365 = 10\,825,64 \text{ EUR}$$

- (86) 14,59 % je izračunanih tako: 4,59 % (izhodiščna obrestna mera za Belgijo avgusta 2008 ⁽¹²⁾), ki ji je treba prišteti 1 000 bazičnih točk zaradi položaja družbe CVSL (podjetje, ki ima bonitetno oceno CCC in nizko stopnjo zavarovanja ⁽¹³⁾). 10,75 % je obrestna mera za posojilo banke ING, 343 dni pa je obdobje, za katero je bilo posojilo dodeljeno do njegovega poplačila.

Ukrep 4: Prenos in uporaba znamk družbe Val Saint-Lambert

- (87) Dvomi Komisije so se nanašali na skladnost z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu pogojev v zvezi s prodajo in plačilom pogojev za uporabo znamk s strani družbe VSL (plačilo ustreza 1,5 % EBITDA v prvih petih proračunskih letih in 5 % od šestega proračunskega leta) ⁽¹⁴⁾.
- (88) Pogodba z dne 29. januarja 2009 med družbama Compagnie financière du Val, ki je v lasti regije Valonija, in VSL določa podelitev izključne licence za uporabo znamk in pogoje odkupa znamk s strani družbe VSL (glej uvodno izjavo 19 in naslednje).
- (89) Komisija ugotavlja, da za navedeno izključno licenco za uporabo znamk veljajo pogoji, ki jih zasebni tržni udeleženec ne bi zahteval. Regija Valonija je namreč v zameno od družbe VSL zahtevala naslednje: „Regija Valonija lahko to pravico do uporabe kadar koli samodejno in brez predhodnega opozorila prekliche, če se družba VSL (ali njeni pravni nasledniki) ne bi izkazala z industrijsko proizvodnjo kristalnih izdelkov z visoko dodano vrednostjo na območju Val Saint-Lambert v Seraingu, in ob tem ohranila najmanj 60-odstotno zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa ob izvzetju odpusta iz ekonomskih razlogov na datum stečaja družbe CVSL [...]“ Komisija ugotavlja, da regija Valonija družbi VSL v zameno za podelitev izključne licence nalaga obveznost ohranjanja proizvodnje na območju Serainga in obveznost ohranjanja *a priori* določene ravni zaposlenosti. Navedeni pogoji so vplivali na plačilo licence in ceno prihodnje prodaje znamk.
- (90) Po mnenju Komisije sta se iz političnih razlogov (ohranjanje dejavnosti v Seraingu in določena raven zaposlenosti) znižala plačilo za uporabo licence in prodajna cena. Zato plačila v znesku 1,5 % EBITDA v prvih petih proračunskih letih in 5 % od šestega proračunskega leta ni mogoče šteti za plačilo, skladno s tržno ceno. Niti cene [od 700 000 do 1 000 000] EUR, ki so jo predlagali kupci oktobra 2008 v okviru postopka prevzema, ni mogoče obravnavati kot tržne zaradi pogojev, navedenih zgoraj, ki jih zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu ne bi naložil in ki so lahko nekatere vlagatelje odvrnili od predložitve ponudbe.
- (91) Znesek pomoči, ki izhaja iz uporabe znamk, ustreza razliki med plačilom, ki bi ga predlagal zasebni vlagatelj brez političnih pogojev, ki jih je naložila regija Valonija, in dejansko izvedenim plačilom. Belgijski organi bodo morali v okviru postopka izterjave imenovati neodvisnega izvedenca, usposobljenega za izvedbo tovrstne ocene,

⁽¹¹⁾ UL C 155, 20.6.2008, str. 10.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/base_rates_eu27_en.pdf.

⁽¹³⁾ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

⁽¹⁴⁾ Glej uvodne izjave 21 do 23.

izbranega po odprtem in preglednem postopku in imenovanega s soglasjem Komisije. Ta izvedenec bo pripravil študijo, na podlagi katere bo mogoče določiti plačilo, skladno s splošno uporabljenimi metodami, sprejetimi za upravljanje sredstev intelektualne lastnine.

- (92) Ukrep v zvezi s prenosom ni bil nikoli izveden zaradi stečaja družbe VSL. Prenos znamk ni bil izveden in regija Valonija je še vedno njihova lastnica. Komisija zato meni, da ni treba naložiti vračila navedenega ukrepa, ker nikoli ni bil izveden.

Ukrep 5: posojilo v višini 1,5 milijona EUR

- (93) Dvomi Komisije so se nanašali na vrednost, določeno za zavarovanje posojila in za obrestno mero. Komisija je namreč menila, da je bila lahko dejanska vrednost zemljišč, ki služijo kot zavarovanje, manjša ali celo negativna, ker je bilo treba navedena zemljišča ali del teh dekontaminirati.
- (94) Komisija namreč ugotavlja, da je iz dokumentov, ki so ji bili predloženi, razvidno, da je bil pod hipoteko del nepremičnin družbe VSL, ki jih je bilo treba obnoviti in dekontaminirati, če bi se prodale. Belgijski organi so odgovorili, da na datum priprave izvedenskega poročila za lastnika zadevnih nepremičnin ni veljala nobena zakonska obveznost. Zato naj pri vrednosti navedenih nepremičnin ne bi bilo treba upoštevati morebitnih stroškov dekontaminacije.
- (95) Belgijski organi so v pripombah k sklepu o začetku postopka predložili izvedensko mnenje, ki ga je januarja in februarja 2009 pripravila izvedenska pisarna Marengo in v skladu s katerim je bila tržna vrednost nepremičninskih sredstev, zavarovanih s hipoteko, ocenjena na 3 137 000 EUR. V primeru prostovoljne javne prodaje bi bila vrednost navedenih sredstev 2 871 000 EUR, v primeru javne prodaje po skrajšanem postopku pa 1 915 000 EUR. Belgijski organi so na podlagi navedenega menili, da je bila vrednost zavarovanja povsem ustrezno določena, ker naj bi se nanašala na celotno zadevno posojilo.
- (96) Poleg tega je v poročilu uprave upravnega sveta, priloženem letnim finančnim poročilom za proračunsko leto, zaključeno 31. decembra 2009, navedeno, da je v poročilu o študiji pisarne Marengo, katerega namen je oceniti nepremičninska sredstva družbe VSL v letu 2009, navedeno, da so določene vrednosti pravilne samo, če so zemljišča in objekti dekontaminirani, kar še niso. V nadaljevanju poročila je poudarjeno, da je družba, odgovorna za razvoj projekta Cristal Park, družbi VSL predložila ponudbo za nakup vseh zemljišč in objektov „v obstoječem stanju“ za 2 000 000 EUR. Upravni svet se je tedaj zaradi boljšega prikaza dejanskega stanja odločil, da v bilanco stanja vključi samo vrednost, ki ustreza ponudbi za nakup, ki je vmes med javno prodajo po skrajšanem postopku ter prostovoljno prodajo dekontaminiranih zemljišč in objektov.
- (97) Komisija zato meni, da je mogoče na podlagi ocene neodvisnega izvedenca in ponudbe za nakup navedena zavarovanja opredeliti kot visoka.
- (98) Belgija poleg tega zaradi sesutja informacijskega sistema poleti leta 2009 Komisiji ni mogla predložiti bilance stanja podjetja na dan 31. avgusta 2009, ko je bilo dodeljeno posojilo. Komisija ne pozna finančnega položaja podjetja 31. avgusta 2009, pozna pa njegov finančni položaj 31. decembra 2009. Na ta datum je družba VSL izkazovala primanjkljaj v višini 2 milijona EUR, pri čemer je bil začetni osnovni kapital družbe 2 milijona EUR. Navedeno podjetje je imelo tudi veliko rezervo v višini 3 milijonov EUR in 5,759 milijona EUR dolgov. EBITDA družbe VSL je bil negativen. Zato Komisija brez drugih elementov, ki jih je predložila Belgija, ugotavlja, da je bila družba v težavnem finančnem položaju kljub rednim vložkom njenega večinskega delničarja. Komisija meni, da je bila bonitetna ocena družbe VSL ob dodelitvi posojila glede na računovodske informacije, navedene zgoraj, in v skladu s Sporočilom Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (v nadaljnjem besedilu: Sporočilo o referenčnih obrestnih merah) ⁽¹⁵⁾ CCC.
- (99) Komisija ugotavlja, da so belgijski organi obrestno mero za posojilo, dodeljeno 31. avgusta 2009, določili na 4,7 %. Sporočilo o referenčni obrestni meri določa prištetje 400 bazičnih točk po obrestni meri 1,77 % ⁽¹⁶⁾, veljavni za Belgijo ob dodelitvi posojila za podjetje, katerega bonitetno oceno bi bilo mogoče opredeliti kot CCC in ki zagotavlja visoko zavarovanje, to je obrestno mero 5,77 % (1,77 % + 400 bazičnih točk).

⁽¹⁵⁾ UL C 14, 19.1.2008, str. 6.

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

- (100) Komisija ugotavlja, da je obrestna mera za posojilo, dodeljeno 31. avgusta 2009, s strani regije Valonija, ki jo zastopa družba SOGEPA, določena na 4,7 % za sedem let, pod pragom 5,77 %, ki ga je določila Komisija, in da obstaja element pomoči v korist družbe VSL.
- (101) Ta element pomoči obsega 1,07 %, to je razlika med dvema obrestnima merama (5,77 % – 4,7 %), kar je 16 050 EUR na leto.

Ukrep 6: Povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR

- (102) Dvomi Komisije so se nanašali na domnevno enakovrednost navedenega ukrepa in nazadnje na skladnost tega ukrepa z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu po eni strani zaradi ekonomskega in finančnega položaja družbe ob povečanju kapitala in po drugi strani zaradi zelo skope vsebine dokumentov, ki so jih predložili belgijski organi za utemeljitev upravičenosti navedenega ukrepa.
- (103) Belgijski organi v svojih pripombah navajajo, da se Komisija pri opredelitvi ukrepa kot državne pomoči ne more opreti na naknadni donos naložbe. Poleg tega menijo, da regija Valonija sicer ni bila delničarka, vendar naj bi imela interes, da podpre dejavnost družbe VSL kot pomemben upnik (glej ukrep 4).
- (104) Toda Komisija ugotavlja, da regija Valonija prispeva sveži kapital, družba CFC pa prinaša terjatev, ki jo ima do svoje podružnice. Navedena regija 17. marca 2011 v nasprotju s trditvami belgijskih organov ni intervenirala hkrati z delničarsko družbo CFC. Vložek družbe CFC 5,2 milijona EUR je namreč dejansko sestavljen iz seštvetka več predujmov, izvedenih med 25. majem 2009 in 29. marcem 2011. Regija Valonija in družba CFC poleg tega nista v enakem položaju in jima ne grozijo enaka tveganja. Regija Valonija pred navedenim ukrepom ni bila delničarka družbe VSL. Družba CFC pa je delničarka družbe VSL in ima interes, da si navedeno podjetje opomore ali vsaj omeji svoje izgube. Komisija zato meni, da povečanja kapitala ni mogoče obravnavati kot enakovreden ukrep.
- (105) To, da je regija Valonija dodelila posojilo dve leti pred tem, ne zadostuje za utemeljitev preudarnosti povečanja kapitala. Poleg tega z okoliščino, da ima regija Valonija po eni strani terjatev v začetnem znesku 280 000 EUR, vendar nedvomno nižjem ob povečanju kapitala, saj je družba VSL to terjatev po navedbah belgijskih organov od 5. oktobra 2008 poplačevala v znesku 35 000 EUR na leto, in da je po drugi strani leta 2009 dodelila posojilo v višini 1,5 milijona EUR, ni mogoče utemeljiti preudarnosti dodatne naložbe v višini 1,5 milijona EUR v družbo, katere finančni položaj se je še naprej slabšal (glej odstavek 5.2.1).
- (106) Komisija poleg tega trdi, da odločitev o povečanju kapitala ni bila sprejeta na podlagi poslovnega načrta, temveč samo na podlagi eno stran finančne napovedi, dolge eno stran. V tej napovedi ni nikjer pojasnjeno, kako si namerava navedeno podjetje opomoči, niti kaj naj bi zagotovilo v zameno ponudniku kapitala, to je regiji Valonija. Vendar je bilo že v proračunskem letu od 2008 do 2009 očitno, da je bilo navedeno podjetje v težavnem ekonomskem in finančnem položaju (glej ukrep 4). S samim povečanjem prometa ni mogoče utemeljiti povečanja kapitala za 1,5 milijona EUR brez upoštevanja drugih meril, kot sta EBITDA ali stopnja zadolženosti podjetja.
- (107) Zato povečanja kapitala ni mogoče izenačiti z ravnanjem zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu, temveč ga je mogoče obravnavati kot pomoč v višini 1,5 milijona EUR, ki ustreza celotnemu povečanju kapitala.

Ukrep 7 Prejšnje pomoči v omejenem znesku

- (108) Ukrep 7 združuje ugodnosti, zagotovljene družbi VSL, v skupnem znesku 197 503,04 EUR. Komisija meni, da je za te treba šteti, da ne izpolnjujejo vseh pogojev iz člena 107(1) Pogodbe in da torej ne pomenijo pomoči, po začetku veljavnosti Uredbe (EU) št. 1407/2013⁽¹⁷⁾. Člen 7 navedene uredbe določa, da se uporablja za pomoč, dodeljeno pred začetkom njene veljavnosti, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz navedene uredbe.

⁽¹⁷⁾ Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 PDEU pri pomoči *de minimis* (UL L 352, 24.12.2013, str. 1).

- (109) Upravičenec ni podjetje, katerega področje dejavnosti spada med izjeme, naštete v členu 1 navedenega predpisa. Belgijski organi so v skladu s členom 3(1) navedene uredbe potrdili, da skupni znesek ukrepov, ki jih je dodelila navedena regija, v obdobju treh proračunskih let ne presega 200 000 EUR. Spremljanje iz člena 6 navedene uredbe je izvajala družba SOGEP. Komisija iz navedenega sklepa, da obravnavani ukrepi izpolnjujejo pogoje iz navedene uredbe. Poleg tega je mogoče zadevne ukrepe glede na njihovo obliko (subvencije) obravnavati kot pregledne v smislu člena 4 navedene uredbe. Nazadnje, sedanja veljavna uredba v nasprotju s prejšnjo uredbo ne izključuje pomoči *de minimis* za podjetja v težavah.
- (110) Zato je mogoče za ukrepe v obravnavanem primeru šteti, da ne izpolnjujejo vseh pogojev iz člena 107(1) Pogodbe in da jih je treba obravnavati tako, da ne pomenijo državne pomoči.

Ukrep 8: Dekontaminacija nepremičnin družbe VSL v okviru projekta Cristal Park in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE

- (111) Komisija se je zaradi negotovosti pri oceni stroškov sanacije, pripisanih družbi VSL, spraševala, ali je bila prodajna cena zemljišč in nepremičnin, ki jih je kupila družba SPAQUE, to je 2 040 000 EUR, tržna cena. Komisija se je spraševala tudi v zvezi z brezplačnim dajanjem na voljo nepremičnin družbe SPAQUE v korist družbe VSL.
- (112) Komisija je ugotovila, da je bilo časovno zaporedje dogodkov tako:
- april 2011: priprava dokumenta s strani družbe Antea Group, naslovljenega „opisna študija za prednostno obravnavo, tehnična dokumentacija, tehnični opis št.º6: razlaga izsledkov“, v katerem je podrobno opisana in krajevno umeščena degradacija tal;
 - december 2011: priprava ocene za leto 2011, katere cilj je „najti rešitve za sanacijo zemljišč in nekaterih objektov, ki so zdaj v lasti družbe Val Saint-Lambert (VSL SA)“. Sanacijska dela in dela dekontaminacije so ocenjena na +/- 7,5 milijona EUR.
 - avgust 2012: poročilo pooblaščenega izvedenca iz družbe GEOLYS z dne 23. avgusta 2012 vsebuje eno stran dolg dopis, v katerem so navedena naslednja pojasnila: „Ta ocena temelji izključno na predhodni študiji družbe Antea (marec 2011) in na naslednjih predpostavkah: [...]“. Stroški sanacije so ocenjeni na 219 740 EUR.
 - december 2012: nakup nepremičnin za 2 040 000 EUR (ocena, ki jo je pripravila neodvisna pisarna Cushman & Wakefield) s strani družbe SPAQUE (javno podjetje za pomoč pri ohranjanju kakovosti okolja), brez stroškov dekontaminacije, ocenjenih na 220 000 EUR, kar je 1 820 000 EUR. Družba SPAQUE je hkrati mestu Seraing v skladu z že pripravljeno, vendar še nepodpisano pogodbo, podelila opcijo odkupa istih nepremičnin za 2 090 000 EUR. Mesto Seraing se je z drugo že pripravljeno, vendar še nepodpisano pogodbo zavezalo, da bo navedeno opcijo odkupa preneslo na družbo SPECI.
 - januar 2014: Belgijski organi so obvestili Komisijo, da se dela dekontaminacije niso začela in da zdaj družba SPAQUE še vedno pripravlja zaključek opisne študije degradacije navedenega območja.

- (113) Komisija mora v obravnavanem primeru preučiti dva dokumenta, v katerih sta dve različni oceni stroškov dekontaminacije.
- (114) Belgijski organi so se za izpodbitje ocene, pripravljene decembra 2011, sklicevali na naslednje razloge. Najprej menijo, da se ta ne nanaša na sanacijska dela, da bi se navedeno območje varnostno preuredilo za sedanjo industrijsko uporabo, temveč da je njen namen omogočiti razvoj tematskega trgovskega centra za stanovanjsko opremo, dekoracijo in prosti čas, kar naj bi ustrezalo predvideni uporabi območja. Po njihovih navedbah je ta ocena interna in je ni pripravil pooblaščen izvedenec ter se delno nanaša na zemljišča, ki niso bila prenesena na družbo SPAQUE. Belgijski organi nazadnje navajajo, da navedena ocena temelji na opazovalni študiji, pri kateri se samo preveri morebiten obstoj degradacije in pripravi njen opis. V navedeni oceni je poleg tega pojasnjeno, da je potekala opisna študija ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁸⁾ V opisni študiji je po navedbah belgijskih organov podrobno opisana in prostorsko umeščena onesnaženost tal, da bi lahko uprava odločila o potrebnosti in načinih za izvedbo sanacije.

- (115) Belgijski organi dalje trdijo, da objektov, navedenih v oceni, pripravljeni decembra 2011, ni mogoče identificirati, in nato pojasnjujejo, da je njihova skupna površina +/- 67 000 m² večja od celotne površine (50 299 m²) objektov, navedenih v prodajni pogodbi z dne 13. decembra 2012. Po njihovih navedbah bi bilo mogoče s to razliko 17 000 m² utemeljiti nižje stroške sanacije. Belgijski organi so poleg tega navedli, da jedro nekdanjega industrijskega območja, to so objekti št. 18, 19, 22 in 22A, ni bilo vključeno v prodajo družbi SPAQUE in da so torej ostali v lasti družbe VSL. Poleg tega navajajo, da naj bi te nepremičnine bile glavni vir onesnaženja od industrijske dejavnosti.
- (116) Komisija najprej ugotavlja, da je prodajno ceno maja leta 2012 ocenila neodvisna pisarna izvedencev. Po tej oceni je prodajna cena 2 090 000 EUR. V navedenem poročilu je poleg tega pojasnjeno, da specializirana pisarna za študije, ki jo je pooblastil sedanjí lastnik navedenega območja, trenutno pripravlja oceno stroškov dekontaminacije. Stroške dekontaminacije je torej ocenil tudi neodvisni in specializirani izvedenec, to je družba GEOLYS.
- (117) Belgijski organi so v odgovoru z dne 23. maja 2014 potrdili, da so bila zemljišča in nepremičnine, ocenjeni v poročilu družbe GEOLYS, dejansko enaki kot tisti, ki so bili prodani 13. decembra 2012. Belgijski organi so poleg tega pojasnili, da veljavna valonska zakonodaja v primeru pretekle degradacije in glede na prizadeta območja, na katerih so degradirana zemljišča in nepremičnine glede na območja ureditve, omejuje obseg obveznosti lastnika degradiranega zemljišča ali nepremičnine. Zato je treba upoštevati samo stroške dekontaminacije navedenega območja, da bi se to uskladilo z namembnostjo, veljavno ob prodaji, to je industrijsko uporabo, ter jih odšteti od vrednosti zemljišč in objektov. Komisija ugotavlja, da je bilo v dopisu družbe GEOLYS izrecno navedeno, da so bili stroški ocenjeni za industrijsko namembnost navedenega območja.
- (118) Komisija glede na navedeno sklepa, da je bila prodajna cena, po kateri je družba VSL prodala nepremičnine družbi SPAQUE (ustrezajoča prodajni ceni, ki jo je ocenil izvedenec, z odštetimi stroški dekontaminacije, ki jih je ocenila družba GEOLYS), tržna cena in ne vsebuje elementov pomoči.
- (119) Belgijski organi brezplačno dajanje na voljo nekaterih objektov s strani družbe SPAQUE utemeljujejo z zavezo družbe VSL, da bo sodelovala z družbo SPAQUE, in sicer da bo predložila vse koristne in potrebne informacije za obnovitvena in dela dekontaminacije, ki jih je treba izvesti na navedenem območju.
- (120) Komisija najprej ugotavlja, da so belgijski organi v svojih pripombah navedli, da so navedene nepremičnine v lasti družbe SPECI. Toda pogodbo o brezplačnem dajanju na voljo sta sklenili družbi SPAQUE in VSL, družba SPECI pa ni bila stranka navedene pogodbe. Belgijski organi poleg tega niso dokazali, da je bila družba SPECI lastnica navedenih nepremičnin.
- (121) Komisija poleg tega ugotavlja, da navedena utemeljitev ni podprta z nobenim dokazom, na podlagi katerega bi bilo mogoče oceniti, ali je bil znesek najemnin, ki se mu je družba SPAQUE prostovoljno odrekla, enakovreden zavezi družbe VSL. Belgijski organi namreč niso navedli nobenega podrobnega podatka o načinih in dejanskosti izvajanja navedene zaveze.
- (122) Komisija zato meni, da je družba VSL s preklicnim brezplačnim dajanjem na voljo dela območja „Cristalleries du Val Saint-Lambert“ z dne 11. decembra 2012 pridobila ugodnost.
- (123) Znesek pomoči ustreza znesku najemnin, ki bi jih družba VSL morala plačati pod tržnimi najemnimi pogoji. Navedeni znesek bo treba izračunati na podlagi (indeksiranega) katastrskega dohodka, ki so ga določili pristojni belgijski organi (to je uprava za kataster, registracijo in premoženje (Administration du Cadastre, de l'Enregistrement et des Domaines, ACED) za vsako zavedeno nepremičnino, in sicer glede na trajanje njenega oddajanja v najem. (Indeksirani) katastrski dohodek je namreč določen tako, da odraža povprečni neto dohodek, ki bi ga nepremičnina prinesla njenemu lastniku v enem letu, ob upoštevanju trga najemnih storitev, in je zato po mnenju Komisije ustrezna podlaga za oceno najemne vrednosti zadevnega premoženja. Belgijski organi lahko v okviru postopka izterjave na podlagi mnenja neodvisnega in pooblaščenega izvedenca, ki ga mora odobriti Komisija, dokazati, da je treba navedeni znesek popraviti, da bi se upoštevale posebnosti zadevnega premoženja.

5.1.5 Negativen vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami

- (124) Komisija glede pogojev v zvezi z negativnim vplivom na konkurenco in trgovino med državami članicami ugotavlja, da so v Evropski uniji številni proizvajalci kristalnega stekla in kristalnih izdelkov, ne glede na to, ali se ti uporabljajo kot uporabni pripomočki ali pa kot umetniški ali luksuzni predmeti. Po informacijah, ki jih je predložila Belgija, se zdi, da naslednje družbe proizvajajo vsaj delno podobne izdelke kot družba VSL: Baccarat (Francija), Saint-Louis (Francija), Lalique (Francija), Daum (Francija), Arc International (Francija), Montbronn (Francija) in Bohemian glassworks (Češka). Komisija ugotavlja, da so izdelki teh podjetij in drugih udeležencev na trgu predmet trgovine med državami članicami.
- (125) Natančneje v zvezi z ukrepom 3 (poroštvo v višini 150 000 EUR) in ukrepom 5 (posojilo v višini 1,5 milijona EUR) je znesek pomoči nižji od praga pomoči *de minimis*, čeprav ga zaradi pomanjkanja nekaterih podatkov ni mogoče natančno izračunati. Vendar Komisija meni, da navedenega ukrepa ni mogoče opredeliti kot pomoč *de minimis* ter da negativno vpliva na konkurenco in trgovino med državami članicami. Ukrepov, dodeljenih leta 2008 in 2009, namreč ni mogoče opredeliti kot pomoč *de minimis*, ker v skladu z uredbo ⁽¹⁹⁾, ki je pred tem veljala do 31. decembra 2013, podjetjem v težavah ni bilo mogoče dodeliti tovrstne pomoči. Družba CVSL je bila ob odobritvi porošstva v stečajnem postopku. Poleg tega se v skladu z novo uredbo, veljavno od 1. januarja 2014 ⁽²⁰⁾, ta tako kot prejšnja uredba uporablja samo za pregledne pomoči. Poroštva v obravnavanem primeru pa ni mogoče obravnavati kot takega. Člen 4(6)(a) navedene uredbe namreč določa: „Pomoč v obliki jamstev velja za pregledno pomoč *de minimis*, če upravičenec ni v kolektivnem postopku zaradi insolventnosti [...]“. Kot je bilo ugotovljeno zgoraj, je bila družba CVSL ob odobritvi porošstva v stečajnem postopku. Člen 4(3)(a) in (b) v zvezi s posojilom določa: „Pomoč v obliki posojil velja za pregledno pomoč *de minimis*, če upravičenec ni v kolektivnem postopku zaradi insolventnosti [...] in je posojilo zavarovano s premoženjem v višini najmanj 50 % njegovega zneska ter znaša do 1 000 000 EUR v obdobju petih let ali 500 000 EUR v obdobju desetih let.“ Posojilo v obravnavanem primeru ne izpolnjuje zadnjega pogoja.
- (126) Poleg tega Komisija meni, da za pojem pomoči ni potrebno, da bi bila izkrivljanje konkurence ali negativen vpliv na trgovino očitna ali dejanska. Dejstvo, da je znesek pomoči nizek, ali da je podjetje, ki prejme pomoč, majhno, samo po sebi ne izključuje izkrivljanja konkurence ali grožnje izkrivljanja konkurence, vendar verjetnost, da bi lahko prišlo do izkrivljanja, ne sme biti zgolj hipotetična. V obravnavanem primeru glede na naravo trga, opisano v uvodni izjavi 124 zgoraj, ta verjetnost ni hipotetična. Po navedbah belgijskih organov je v Evropi in zunaj nje približno štirideset delujočih tovarn kristala. Družba Val Saint-Lambert deluje na trgu kristala, povezanem z namiznim priborom ali dekoracijo. Kadar potrošnik lahko izbira med več podobnimi izdelki različnih znamk, karafo družbe VSL ali karafo kakšne druge tovarne kristala, vsaka pomoč, ki jo prejmejo proizvajalci na tem področju povzroči izkrivljanje konkurence pri drugih.
- (127) Komisija iz navedenega ugotavlja, da so vsi obravnavani ukrepi razen ukrepa 7 pomoči, ki lahko negativno vplivajo na konkurenco in trgovino med državami članicami

Ugotovitev glede obstoja pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (128) Komisija ugotavlja, da so vsi obravnavani ukrepi razen ukrepa 7 in prodaje nepremičnin družbe VSL družbi SPAQUE (del ukrepa 8) pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

5.2 Združljivost pomoči z notranjim trgom

- (129) Prepoved državnih pomoči iz člena 107(1) PDEU ni absolutna niti brezpogojna. Zlasti odstavka 2 in 3 člena 107 PDEU sta pravni podlagi, ki omogočata obravnavanje nekaterih pomoči kot združljivih z notranjim trgom. V obravnavanem primeru je treba zlasti preučiti, ali bi bilo mogoče obravnavane ukrepe šteti za združljive na podlagi člena 107(3) PDEU, v skladu z merili, navedenimi v Smernicah za reševanje in prestrukturiranje. Za to je treba najprej določiti, v katerih obdobjih je mogoče družbi CVSL in VSL obravnavati kot podjetji v težavah.

⁽¹⁹⁾ Uredba (ES) št. 1998/2006.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) št. 1407/2013.

- (130) Poleg tega je za ukrep 3, dodeljen septembra 2008, prav tako treba ugotoviti, ali je bila med družbo CVSL v stečaju in dejavnostmi, prenesenimi na kupce, ki so sestavljali družbo VSL, gospodarska kontinuiteta, da bi določili, ali je družba VSL imela ugodnosti, povezane z dodelitvijo navedenega ukrepa. Ugotovitve na podlagi te analize namreč vplivajo na analizo združljivosti ukrepov 3 in 1.

5.2.1 Upravičenost družb VSL in CVSL glede na Smernice

- (131) Treba je določiti, v katerih obdobjih je mogoče družbi CVSL in VSL obravnavati kot podjetji v težavah.
- (132) Belgijski organi v svojih pripombah ne izpodbijajo, da je bila družba CVSL ob odobritvi poročstva septembra 2008 (ukrep 3) podjetje v težavah, vendar menijo, da je ta ukrep koristil družbi CVSL in ne družbi VSL.
- (133) Poleg tega menijo, da je mogoče družbo VSL opredeliti kot podjetje v težavah samo od 8. februarja 2012, ko je bila vložena zahteva za pravno reorganizacijo. Pred tem naj družbe VSL ne bi bilo mogoče opredeliti kot podjetje v težavah, saj je bila ta družba po njihovih navedbah novo podjetje in je imelo v skladu z odstavkoma 10 in 11 Smernic za reševanje in prestrukturiranje iz prakse odločanja Komisije brezpogojno podporo svojega večinskega delničarja, to je družbe CFC.
- (134) Komisija ugotavlja, da je bila družba CVSL ob dodelitvi ukrepa 3 podjetje v težavah od sodbe z dne 11. avgusta 2008.
- (135) V zvezi z ukrepi 5, 6 in 8 se belgijski organi v utemeljitev tega, da družba VSL ni bila v težavah, opirajo na sklep Saab ⁽²¹⁾. Zlasti so predložili kronološko poročilo splošnih računov, v katerem so naštetih finančni tokovi med družbo VSL in njenim večinskim delničarjem družbo CFC, da bi dokazali, da je mogoče ravnanje družbe CFC dejansko izenačiti z ravnanjem družbe General Motors, ki naj bi še naprej podpirala svojo podružnico Saab s kapitalskimi in likvidnostnimi vložki, da bi nadomestila njene izgube, Komisija pa je zato sklepala da družba Saab ni bilo podjetje v težavah v smislu Smernic (glej uvodno izjavo 59 tega sklepa).
- (136) Družba CFC je namreč od 25. maja 2009 poleg kapitala, vplačanega ob prevzemu, zakonito vložila več kot 8 milijonov EUR, kar kaže, da družbe VSL v prvem obdobju po likvidaciji sredstev družbe CVSL kot podjetja v težavah na podlagi odstavkov 12 in 13 Smernic za reševanje in prestrukturiranje ne bi bilo mogoče šteti za podjetje v težavah. V tem obdobju jo je namreč večinski delničar družbe VSL lahko podpiral z rednimi vložki, kar dokazuje, da je lahko težave družbe VSL reševal njen večinski delničar. Zato Komisija meni, da družba VSL od januarja 2009 do februarja 2012 ni izpolnjevala meril podjetja v težavah v smislu Smernic.
- (137) Nasprotno, družba VSL je bila od februarja 2012 znova v postopku pravne reorganizacije. Poleg tega so belgijski organi dokazali, da družba CFC ni več mogla podpirati svoje podružnice, kot jo je lahko do zdaj. V sklepu o začetku postopka je bilo pojasnjeno, da je bila raven likvidnosti družbe CFC 1,26 milijona EUR, zato naj bi z dodelitvijo enakovrednega zneska družbi VSL (najnižjega, ki je potreben za njeno reševanje) ostala skoraj brez vseh likvidnostnih sredstev. Zato je treba družbo VSL ob odobritvi pomoči za reševanje (ukrep 1) aprila 2012 obravnavati kot podjetje v težavah v smislu točke 10(c) Smernic za reševanje in prestrukturiranje.
- (138) Če povzamemo, Komisija meni, da je bila družba CVSL v težavah od 11. avgusta 2008 (datum sodbe o razglasitvi stečaja) do konca novembra 2008 (ustanovitveni akt družbe VSL). Družbo VSL je treba šteti za podjetje v težavah od 9. februarja 2012 (datum postopka pravne reorganizacije) do sodbe z dne 14. oktobra 2013 (datum sodbe o razglasitvi stečaja).
- (139) Družbi CVSL in VSL sta bili torej ob odobritvi ukrepov 1 in 3 podjetji v težavah. Analizo njune združljivosti je torej treba opraviti na podlagi Smernic.

⁽²¹⁾ SA N 541/09 – Sweden – State guarantee in favour of Saab Automobile AB, 8. februar 2010.

5.2.2 Zdržljivost pomoči (ukrepa 1 in 3)

Ukrep 1: pomoč za reševanje z dne 3. aprila 2012

- (140) Belgija meni, da je ta pomoč zdržljiva na podlagi Smernic za reševanje in prestrukturiranje. Komisija pa meni, da ni bilo spoštovano načelo enkratne pomoči iz točke 72 in naslednjih Smernic. Družba VSL naj bi namreč septembra 2008 prejela nezdržljivo pomoč za reševanje (glej uvodno izjavo 141). Zato naj ne bi mogla prejeti nove pomoči za reševanje pred letom 2018. Poleg tega so belgijski organi potrdili, da je bilo posojilo v višini 1 milijona EUR predmet prijave terjatve stečajnemu upravitelju 5. novembra 2013 v korist družbe SOGEPA. Navedena terjatev je bila knjižena na strani obveznosti družbe VSL in do danes ni bila poplačana. Zato posojilo ni bilo poplačano v šestih mesecih po odobritvi v skladu s točko 25(a) Smernic. Komisija zato meni, da pomoč za reševanje z dne 3. aprila 2012, ki ustreza znesku posojila, to je 1 milijon EUR, ni zdržljiva s skupnim trgovom.

Ukrep 3: poroštvo v višini 150 000 EUR

- (141) Komisija v odstavku 5.2.1 meni, da je bila družba CVSL ob odobritvi porošstva podjetje v težavah. Element pomoči, ki izhaja iz brezplačne odobritve porošstva, bi lahko torej bil razglašen za zdržljivega samo, če izpolnjuje pogoje iz Smernic za reševanje in prestrukturiranje. Navedeno poroštvo pa je bilo, kakor je prikazano zgoraj, odobreno brezplačno. V skladu s točko 25(a) Smernic za reševanje in prestrukturiranje mora biti pomoč v denarnih sredstvih v obliki jamstev za posojilo „z obrestno mero, ki je vsaj primerljiva z obrestno mero, ki jo plačujejo zdrava podjetja [...]“. Poleg tega belgijski organi kljub posebni zahtevi za informacije v zvezi s tem niso predložili elementov v zvezi s spoštovanjem obveznosti ukinitve porošstva po šestih mesecih (točka 25(a)) Smernic). Komisija na podlagi navedenih elementov meni, da elementa pomoči, ki izhaja iz brezplačne odobritve porošstva, ni mogoče šteti za pomoč za reševanje, zdržljivo s skupnim trgovom, niti ga ni mogoče razglasiti za zdržljivega na drugih podlagah.
- (142) Ker je torej ukrep 3 nezdržljiva pomoč za reševanje, dodeljena leta 2008 pred prevzemom družbe CVSL, je treba ugotoviti, ali obstaja gospodarska kontinuiteta med družbo CVSL v stečaju in dejavnostmi, prenesenimi na kupce, ki so sestavljali družbo VSL, da bi določili, ali je VSL imela ugodnosti, povezane z odobritvijo navedenega ukrepa.

5.2.3 Določitev obstoja gospodarske kontinuitete med družbama CVSL in VSL

- (143) Komisija se je v sklepu o začetku postopka spraševala, ali je mogoče ugotoviti gospodarsko kontinuiteto med družbama CVSL in VSL, z drugimi besedami, ali so bile ugodnosti, izhajajoče iz odobritve porošstva v višini 150 000 EUR septembra 2008, prenesene na kupce družbe CVSL, ki so ustanovili družbo VSL. Od ugotovitev na podlagi te analize sta odvisna ugotovitev subjekta, ki bo moral vrniti morebitne nezdržljive nezakonite pomoči, in analiza zdržljivosti ukrepa 1, zlasti kar zadeva načelo enkratne pomoči.
- (144) V zvezi s tem belgijski organi menijo, da je navedeni ukrep koristil družbi CVSL in ne družbi VSL ter da je bila gospodarska kontinuiteta med družbo CVSL in kupci prekinjena.
- (145) V skladu s sodno prakso je mogoče obveznost vračila razširiti na novo podjetje, na katero je zadevno podjetje preneslo svoja sredstva, če ta prenos kaže na gospodarsko kontinuiteto med podjetjema⁽²²⁾. Ni namreč mogoče izključiti, da se obveznost vračila razširi na drug subjekt, če bi se ugotovilo, da ima ta dejansko korist od zadevnih pomoči zaradi gospodarske kontinuitete med subjektoma.
- (146) V skladu s sodbo Sodišča z dne 8. maja 2003 v združenih zadevah Italija proti Komisiji, C-328/99 in C-399/00⁽²³⁾, se pregled gospodarske kontinuitete med nekdanjim podjetjem in novimi strukturami opravi na podlagi tega sklopa indicev: zlasti predmeta prodaje (sredstva in obveznosti, kontinuiteta delovne sile, sredstva v paketu), cene prenosa, identitete delničarjev ali lastnikov novega podjetja, časa prenosa (po začetku pregleda, začetku formalnega postopka preiskave ali končni odločitvi) pa tudi ekonomske logike transakcije.

⁽²²⁾ Sodba Sodišča z dne 28. marca 2012 v zadevi Ryanair Ltd proti Evropski komisiji, T-123/09, točka 155.

⁽²³⁾ Recueil, str. I-4035.

Presoja merila predmeta prodaje (sredstva in obveznosti, kontinuiteta delovne sile, sredstva v paketu)

- (147) Belgijski organi so najprej navedli, da so bila sredstva, povezana z družbo CVSL, razdeljena med različne subjekte (matično družbo VSLI, družbo SARL VSLI v Franciji in družbo CVSL). Stečajni upravitelji so zaradi lažje izvedbe prevzema 23. oktobra 2008 sklenili pogodbo o prenosu, katere namen je z družbe v stečaju prenesti sredstva, razdeljena med navedene različne družbe.
- (148) Družba VSL je v skladu z memorandumom o soglasju z dne 1. oktobra 2008 in pogodbo o prevzemu z dne 31. avgusta 2009 prevzela vsa sredstva družbe CVSL razen gibljivih sredstev: objektov, v katerih so obrati družbe CVSL in skladišča, zemljišč, na katerih so postavljeni, materialov in poslovnih sredstev družbe CVSL, to so proizvodna orodja, kalupi, patenti in morebitne podznamke, ki naj bi bili na navedeni datum v lasti družbe CVSL, naročil v postopku izvedbe, zalog, vključno s tistimi, ki so bile prodane družbi francoskega prava SARL Val Saint-Lambert International in v zvezi s katerimi je stečajni upravitelj sprejel potrebne ukrepe, da bi bile dane na voljo kupcem.
- (149) Prenesen je tudi del nekdanjih sredstev družbe VSLI, to so znamke in modeli ter druge vrste intelektualne lastnine (elementi, navedeni v pogodbi, sklenjeni 5. oktobra 2005, pa tudi načrti, modeli, skice ...), zazidane in nezazidane nepremičnine, ki jih je imela družba VSLI v Seraingu (showroom), ter zaloge na prodajnih mestih v Seraingu in Bruslju (Sablon).
- (150) Na družbo VSL je v celoti preneseno tudi lastništvo proizvodnih orodij (rezalni stroj, peč in sprednji del peči), najetih v obliki lizinga.
- (151) Družba VSL se je, ob popolni odvezi družbe CSVL, zavezala, da bo spoštovala vse pogodbe o delu in zaposlitvi, ki jih je sklenila in so veljale 30. septembra 2008. Družba VSL se je poleg tega zavezala, da bo spoštovala kolektivne in individualne socialne protokole, ki jih je sklenila, pri čemer si je pridržala samo možnost ponovnega pogajanja o nekaterih pogojih, da bi jih po potrebi prilagodila novemu dejanskemu stanju.
- (152) Nazadnje je družba VSL prevzela tudi sredstva v višini 280 000 EUR, s tem ko je družba CFV prenesla intelektualne pravice družbe CVSL. Družba VSL je v skladu s pogodbo z dne 29. januarja 2009, ki jo je sklenila z družbo SA Compagnie financière du Val, nadomestila družbo Interagora in prevzela obveznosti, ki jih je družba SA Interagora prevzela do družbe CFV s pogodbo z dne 5. oktobra 2005. Družba CFV je z navedeno pogodbo na družbo SA Interagora prenesla vse znamke in modele, neposredno ali posredno povezane z družbo CVSL. Dogovorjeni znesek 280 000 EUR ni bil poravnan.
- (153) Prevzem sredstev družbe CVSL je sodno potrdilo Tribunal de commerce de Liège 20. oktobra 2009.
- (154) Komisija glede na navedena dejstva v zvezi s predmetom prodaje ugotavlja naslednje: prevzem se nanaša na skoraj vsa sredstva družbe CVSL (vključno z naročili, ki so v postopku izvedbe), na vse pogodbe o delu in zaposlitvi, ki jih je sklenilo podjetje v stečaju in so veljale 30. septembra 2008, ter na uporabo znamk in intelektualnih pravic.
- (155) Komisija zato poudarja, da je bil obseg prevzetih dejavnosti enak obsegu dejavnosti družbe CVSL in da navedeni obseg prevzema celo presega obseg njene dejavnosti ter vključuje sredstva družbe VSLI, potrebna za nadaljevanje dejavnosti tovarne kristala.

Presoja cene prenosa

- (156) Za ugotovitev, ali po prodaji sredstev družbe CVSL obstaja gospodarska kontinuiteta, je treba še preučiti, ali je bila ta prodaja izvedena po tržni ceni. Ta pogoj se brez razlike uporablja za opredmetena in neopredmetena sredstva.
- (157) Belgijski organi so navedli, da je v belgijskem stečajnem pravu odločilno merilo za unovčenje sredstev interes upnikov. V skladu s členom 75(3) zakona o stečaju lahko upniki ali stečajniki nasprotujejo nekaterim unovčenjem sredstev, če menijo, da bi lahko nameravano unovčenje posegalo v njihov položaj. Belgijski organi so navedli, da je odobritev državnega poročstva v višini 150 000 EUR izhajala prav iz želje po ohranitvi neprekinjenega poslovanja in uspešni izvedbi prenosa sredstev.

- (158) Komisija ugotavlja, da so bila sredstva družbe CVSL prodana po odprtem postopku, ki ga je vodil stečajni upravitelj navedene družbe v likvidaciji. Stečajnim upraviteljem je bilo predloženih 36 ponudb, pri čemer so jih na koncu prve faze sprejeli 12. Vzpostavljena je bila podatkovna soba, v kateri so bile zbrane informacije o družbi CVSL. Na videz se je objava nanašala na vsa sredstva, ne da bi bile pred tem opredeljene skupine sredstev.
- (159) Komisija ugotavlja, da je navedeni postopek *a priori* omogočal zvišanje prodajne cene vseh sredstev družbe CVSL.
- (160) Vendar dve okoliščini navajata Komisijo k mnenju, da navedeni postopek sam po sebi ne zadostuje za zagotovitev, da cena sredstev, ki so jo ponudili kupci, ustreza tržni ceni.
- (161) Prodaja sredstev družbe CVSL je bila pogojena s prevzemom vseh delovnih pogodb. Iz tega je razvidno, da navedena prodaja ni bila brezpogojna in da se je lahko zaradi navedene obveznosti prodajna cena znižala.
- (162) Nazadnje tudi za izključno licenco v zvezi z uporabo znamk veljajo pogoji, ki jih zasebni tržni udeleženec ne bi zahteval. Regija Valonija je od družbe VSL v zameno zahtevala plačilo, navedeno v pogodbi o prenovitvi z dne 29. januarja 2009 med regijo Valonija (ki jo zastopa družba CFV) in družbo VSL: „Regija Valonija lahko to licenco za uporabo kadar koli samodejno in brez predhodnega opozorila prekliče, če se družba VSL (ali njeni pravni nasledniki) ne bi izkazala z industrijsko proizvodnjo kristalnih izdelkov z visoko dodano vrednostjo na območju Val Saint-Lambert v Seraingu, in ob tem ohranila najmanj 60-odstotno zaposlenost v ekvivalentu polnega delovnega časa ob izvzetju odpusta iz ekonomskih razlogov na datum stečaja družbe CVSL [...]“. Komisija ugotavlja, da regija Valonija družbi VSL v zameno za podelitev izključne licence nalaga obveznost ohranjanja proizvodnje na območju Serainga in obveznost ohranjanja *a priori* določene ravni zaposlenosti. Navedeni politični pogoji bi lahko znižali prodajno ceno in odvrnili druge potencialne kandidate za prevzem, kar bi negativno vplivalo na konkurenco v okviru javnega razpisa in povzročilo, da finančno najboljša predlagana ponudba ne bi ustrezala dejanski tržni vrednosti ⁽²⁴⁾.
- (163) Komisija glede na vsa navedena dejstva meni, da merilo cene prenosa ni izpolnjeno.

Presoja merila ekonomske logike transakcije

- (164) Cilj merila ekonomske logike transakcije je preveriti, ali kupec sredstev prenesena sredstva uporablja na enak način kot prenosnik, da bi nadaljeval enako gospodarsko dejavnost.
- (165) Belgijski organi menijo, da je logika družbe VSL bistveno drugačna od logike njenih predhodnic, zlasti ker je ob oživitvi dejavnosti tovarne kristala podprla nepremičninski projekt Cristal Park.
- (166) Komisija v obravnavanem primeru ugotavlja, da belgijski organi niso dokazali, da bi bila od oktobra 2008 prevzem družbe CVSL in projekt Cristal Park neposredno povezana. Najstarejši dokumenti v zvezi s projektom Cristal Park, ki so jih predložili belgijski organi, segajo v december 2011.
- (167) Komisija vsekakor ugotavlja, da so kupci kupili blagovno znamko, da bi še naprej uporabljali vsa finančna in proizvodna sredstva. Predmet poslovanja, naveden v ustanovitvenem aktu družbe VSL z dne 20. novembra 2008, je namreč zelo podoben predmetu poslovanja družbe CVSL. Cilj družbe VSL je dejansko nadaljevati dejavnost izdelave kristalnih izdelkov družbe CVSL z istimi človeškimi viri in proizvodnjo. Poleg tega je, da bi se ohranilo neprekinjeno poslovanje, odobreno celo poroštvo.
- (168) Zato Komisija iz zgoraj navedenih razlogov ugotavlja, da je med družbama CVSL in VSL gospodarska kontinuiteta. Prevzem vseh proizvodnih sredstev (po pogojeni ceni, ki ne ustreza dejanski tržni vrednosti), delovnih pogodb ter izključne in neomejene uporabe znamk, da bi se nadaljevala proizvodnja kristalnih izdelkov, je odločilen indic za ugotovitev gospodarske kontinuitete. Ugodnost, izhajajoča iz odobritve porošstva družbi CVSL, ki je bila tedaj v stečaju, se je po prevzemu ohranila in družba VSL jo lahko še naprej izkorišča.

⁽²⁴⁾ Glej Odločbo Komisije 2008/717/ES z dne 27. februarja 2008 o državni pomoči C 46/07 (ex NN 59/07) Romunije za podjetje Automobile Craiova (prej Daewoo Romania) (UL L 239, 6.9.2008, str. 12).

5.2.4 Zdržljivost ukrepov 4 (prenos in uporaba znamk), 5 (posojilo v višini 1,5 milijona EUR), 6 (povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR) in 8 (dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE)

- (169) Belgija v svojih pripombah ni navedla nobenega razloga v zvezi z združljivostjo navedenih ukrepov in Komisija nima elementov, na podlagi katerih bi lahko sklepala, da bi bilo mogoče uporabiti katero od izjem iz člena 107(2) in (3). Komisija zato meni, da navedene pomoči niso združljive s skupnim trgovom.

5.3 Izterjava

- (170) Komisija opozarja, da mora v skladu s členom 14(1) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 ⁽²⁵⁾ upravičenec vrniti vso nezakonito pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgovom.
- (171) V obravnavanem primeru iz predhodnih ugotovitev izhaja, da naslednji ukrepi vsebujejo elemente pomoči, da te pomoči niso zakonite niti združljive ter da je treba vrniti tisti njihov del, ki je bil dan na voljo družbi VSL.

Ukrep 1: ugodno posojilo v višini 1 milijona EUR, ki ga je družbi VSL 3. aprila 2012 odobrila regija Valonija, ki jo zastopa družba Wallonne de Gestion et de Participations (v nadaljnjem besedilu: SOGEPa).

Celoten znesek posojila predstavlja pomoč. 400 000 EUR je bilo dodeljenih isti dan, kot je bila sklenjena pogodba. Preostalih 600 000 EUR je bilo dodeljenih kasneje, datuma pa belgijski organi niso sporočili.

Ukrep 2: pomoč za prestrukturiranje, ki zajema podaljšanje posojila v višini 1 milijona EUR.

Ta ukrep ni bil izveden, zato ni treba naložiti njegovega vračila.

Ukrep 3 Poroštvo v višini 150 000 EUR, ki ga je družba SOGEPa 24. septembra 2008 odobrila stečajnemu upravitelju družbe CVSL.

To poroštvo vsebuje element pomoči, ker ni bilo plačano po tržni ceni. Element pomoči je treba izračunati po metodi, navedeni v tem sklepu.

Ukrep 4 Prenos in uporaba znamk družbe Val Saint-Lambert, dogovorjen med družbama CFV in VSL 29. januarja 2009.

Ukrep v zvezi s prenosom znamk ni bil izveden, zato ni treba naložiti njegovega vračila. Element pomoči v zvezi z uporabo znamke je treba izračunati po splošno uporabljenih metodah, sprejetih za upravljanje sredstev intelektualne lastnine.

Ukrep 5 Posojilo v višini 1,5 milijona EUR, ki ga je družba SOGEPa 31. avgusta 2009 dodelila družbi VSL.

To posojilo vsebuje element pomoči v korist družbe VSL in ustreza razliki med tržno obrestno mero in obrestno mero, po kateri je bila odobrena cena, to je 1,07 %, (5,77 % – 4,7 %), kar je 16 050 EUR letno. Navedena pomoč je bila izvedena nezakonito in jo je zato treba vrniti.

Ukrep 6 Povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR s strani regije Valonija v družbi VSL, o katerem je bilo odločeno 17. marca 2011.

Navedeno skupno povečanje kapitala je pomoč, ker ga ni mogoče izenačiti z ravnanjem zasebnega vlagatelja. Navedena pomoč je bila izvedena nezakonito in jo je zato treba vrniti.

Ukrep 8 Del v zvezi z brezplačnim dajanjem na voljo dela območja „Cristalleries du Val Saint-Lambert“

Družba VSL ima na podlagi pogodbe o preklicnem dajanju na voljo dela območja „Cristalleries du Val Saint-Lambert“, ki jo je 11. decembra 2012 sklenila z družbo SPAQUE, ugodnost, in sicer znesek najemnin, ki se mu je družba SPAQUE prostovoljno odrekla. Natančen znesek te pomoči bo izračunan, kot je bilo navedeno v uvodni izjavi 123.

⁽²⁵⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

- (172) Belgijski organi morajo za namen tega vračila znesku pomoči prišteti še obresti vračila, ki tečejo od dneva, ko so bile zadevne pomoči dane na voljo podjetju, in sicer v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽²⁶⁾, do njihovega dejanskega vračila.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (173) Komisija ugotavlja, da je Belgija nezakonito izvajala niz ukrepov ob kršitvi člena 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Ti ukrepi so: pomoč za reševanje v višini 1 milijona EUR (ukrep 1), poroštvo v višini 150 000 EUR (ukrep 3), prenos in uporaba znamk Val Saint-Lambert (ukrep 4), posojilo v višini 1,5 milijona EUR (ukrep 5), povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR (ukrep 6) in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE (del ukrepa 8).
- (174) Belgijski organi so z dopisom z dne 18. junija 2014 pooblastili Komisijo za sprejetje in objavo tega sklepa izključno v francoščini –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Ti ukrepi: pomoč za reševanje v višini 1 milijona EUR (ukrep 1), poroštvo v višini 150 000 EUR (ukrep 3), prenos in uporaba znamk Val Saint-Lambert (ukrep 4), posojilo v višini 1,5 milijona EUR (ukrep 5), povečanje kapitala za 1,5 milijona EUR (ukrep 6) in brezplačno dajanje na voljo nekaterih nepremičnin družbi VSL s strani družbe SPAQUE (del ukrepa 8) vsebujejo elemente pomoči, ki jih je Belgija izvajala nezakonito, ob kršitvi člena 108(3) Pogodbe, in niso združljivi z notranjim trgovom.

Belgija je v skladu s členom 8(2) Uredbe (ES) št. 659/1999 umaknila priglasitev v zvezi z ukrepom 2 (pomoč za prestrukturiranje) po sklepu o začetku formalnega postopka preiskave.

Člen 2

1. Belgija od upravičenca izterja pomoč iz člena 1.
2. Od zneskov, ki jih je treba vrniti, tečejo obresti od dneva, ko so bili dani na voljo upravičencu, do dneva dejanskega vračila.
3. Obresti se v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004 in v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽²⁷⁾ o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 izračunajo z obrestno obrestnim računom.

Člen 3

1. Izterjava pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.
2. Belgija zagotovi, da se ta sklep izvrši v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 4

1. Belgija v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu Komisiji predloži naslednje informacije:
 - (a) skupni znesek (glavnica in obresti), ki se izterja od upravičenca;
 - (b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
 - (c) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo od upravičenca zahtevano vračilo pomoči;

⁽²⁶⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

⁽²⁷⁾ Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).

2. Belgija Komisijo obvešča o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler pomoči iz člena 1 niso v celoti izterjane. Na zahtevo Komisije nemudoma pošlje vse informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Zagotovi tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih, ki jih je upravičenec že plačal.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Belgijo.

V Bruslju, 31. julija 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1826**z dne 15. oktobra 2014****o državni pomoči SA.33797 – (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2011/CP) ki jo je Slovaška izvedla za podjetje NCHZ***(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 7359)***(Besedilo v slovaškem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob upoštevanju sklepov, na podlagi katerih je Komisija začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije ⁽¹⁾,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Komisija je 13. oktobra 2011 po elektronski pošti prejela pritožbo ⁽²⁾ glede domnevne nezakonite pomoči, ki jo je Slovaška dodelila podjetju Novácké chemické závody, a.s. v konkurze (v nadaljnjem besedilu: NCHZ).
- (2) Komisija je pritožbo posredovala Slovaški 17. oktobra 2011 skupaj z zahtevo po informacijah. Slovaški organi so zahtevali slovaško različico dokumentov, ki jim je bila poslana po elektronski pošti 16. januarja 2012.
- (3) Slovaški organi so predložili zahtevane informacije z dopisom z dne 17. februarja 2012. Dodatni zahtevi po informacijah je Komisija poslala 22. marca 2012 in 21. junija 2012. Slovaška je odgovorila 23. aprila 2012 in 11. septembra 2012.
- (4) Pritožnik je poslal dodatne informacije o svoji pritožbi 14. junija 2012. Na zahtevo pritožnika je bilo 24. januarja 2013 organizirano srečanje med Komisijo in pritožnikom. Dodatne informacije je pritožnik predložil po elektronski pošti dne 8. in 22. marca 2013.
- (5) Komisija je z dopisom z dne 2. julija 2013 obvestila Slovaško o svoji odločitvi, da v zvezi s pomočjo začne postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije.
- (6) Sklep Komisije o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽³⁾. Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo pripombe v zvezi z domnevnim ukrepom pomoči.
- (7) Slovaška je predložila pripombe k sklepu o začetku postopka 3. septembra 2013 ter 2. in 30. decembra 2013. Na zahtevo slovaških organov je bilo 7. oktobra 2013 in 17. februarja 2014 organizirano srečanje med Slovaško in Komisijo.
- (8) Komisija je prejela dve pripombi zainteresiranih strani (obe 12. novembra 2013). Posredovala ju je Slovaški 2. decembra 2014 skupaj s sklopom dodatnih vprašanj. Slovaška je imela možnost odgovora, njene pripombe pa so bile prejete z dopisom z dne 14. januarja 2014.

⁽¹⁾ Sklep Komisije C(2013) 3555 final z dne 2. julija 2013 (UL C 297, 12.10.2013, str. 85).

⁽²⁾ Pritožnik je prosil, naj se njegova identiteta ne razkrije.

⁽³⁾ Glej opombo 1.

- (9) Komisija je 2. maja 2014 Slovaški zastavila dodatna vprašanja, na katera je Slovaška odgovorila 14. in 30. maja 2014. Komisija je 20. marca 2014 po elektronski pošti poslala tudi dodatno zahtevo za pojasnilo eni od zainteresiranih tretjih strani, na katero je tretja stran odgovorila 6. maja 2014.

2. OZADJE IN OPIS UKREPOV

2.1 Upravičenec

- (10) Podjetje NCHZ (katerega dejavnosti zdaj opravlja podjetje Fortischem, a.s.) je bila kemična tovarna s tremi oddelki. Glavne dejavnosti podjetja so bile proizvodnja kalcijevega karbida in tehničnih plinov, proizvodnja polivinilklorida (PVC) in njegovih predelanih proizvodov ter – v vse večjem obsegu – osnovne in posebne kemikalije z nizko tonažo.
- (11) Podjetje NCHZ je upravljalo kemično tovarno (ustanovljeno leta 1940) v regiji Trenčín na zahodu Slovaške, ki je regija, upravičena do pomoči na podlagi člena 107(3)(a) PDEU. Podjetje je bilo v zasebni lasti ⁽⁴⁾.

2.2 Stečajni postopek podjetja NCHZ

- (12) Podjetje NCHZ je začelo stečajni postopek 8. oktobra 2009, pri čemer je navedlo, da ni bilo sposobno nadalje poslovati zaradi kazni v višini 19,6 milijona EUR, ki mu jo je Komisija naložila zaradi njegove udeležbe v kartelu, ki je prodajal kalcijev karbid ⁽⁵⁾. Vendar Komisija ugotavlja, da kazen ni bila edina večja obveznost podjetja NCHZ in da je podjetje prijavilo stečaj, preden je kazen zaradi udeležbe v kartelu zapadla v plačilo.

2.2.1 Zakon o strateško pomembnih družbah

- (13) En mesec potem, ko je podjetje NCHZ začelo stečajni postopek, je Slovaška sprejela zakon št. 493 z dne 5. novembra 2009 o nekaterih ukrepih v zvezi s strateško pomembnimi družbami, ki državi daje predkupno pravico za nakup strateških družb, da bi jih rešila pred stečajem, od stečajnega upravitelja pa zahteva, da zagotovi nadaljnje obratovanje strateške družbe med stečajnim postopkom. Vlada je razglasila podjetje NCHZ za strateško družbo v skladu s tem zakonom 2. decembra 2009, tj. en dan po začetku veljavnosti zakona. Zakon je prenehal veljati 31. decembra 2010. Podjetje NCHZ je bilo edino podjetje, za katero je bil zakon uporabljen.

2.2.2 Odločitev o nadaljevanju poslovanja podjetja v stečaju

- (14) Stečajnemu upravitelju podjetja je bilo januarja 2011 na podlagi odločitve odbora upnikov in zavarovanih upnikov naročeno, naj nadaljuje poslovanje podjetja NCHZ v stečaju tudi po prenehanju veljavnosti zakona. Odločitev je temeljila na ekonomskem poročilu, ki je vključevalo analizo stanja podjetja in ugotovitev, da bi bil izid stečajnega postopka za upnike ugodnejši, če bi podjetje še naprej poslovalo. Odločitev o nadaljevanju poslovanja je februarja 2011 potrdilo tudi sodišče v Trenčínu.
- (15) V odločanje o nadaljnjem poslovanju podjetja NCHZ sta bila vključena dva zadevna organa upnikov: odbor upnikov, ki ga je sestavljalo pet subjektov ⁽⁶⁾, od katerih so bili štirje v zasebni lasti. Edini javni subjekt v odboru je bil Sklad za nacionalno lastnino Slovaške republike (Fond národného majetku Slovenskej Republiky). Poleg tega je imelo podjetje NCHZ šest zavarovanih upnikov. Od teh šestih zavarovanih upnikov so bili štirje javni subjekti – Sklad za nacionalno lastnino, Okoljski sklad (Environmentálny fond), Slovaška garancijska in razvojna banka (Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.) in mesto Nováky.

2.2.3 Prodaja podjetja NCHZ

- (16) Med stečajnim postopkom je upravitelj organiziral dva javna razpisa za prodajo podjetja NCHZ. Prvi ni bil uspešen, saj je v zadnji fazi sodeloval samo en ponudnik, ki je ponudil 2 milijona EUR. Upravitelj je zavrnil to ponudbo in razpis je bil preklican z odločbo sodišča v Trenčínu. Podjetje je bilo prodano po drugem razpisu,

⁽⁴⁾ Lastnik podjetja je bilo podjetje Disor Holdings Limited, ki ni imelo na Cipru prijavljene nobene navedene poslovne dejavnosti in katerega končni lastniki niso javno znani.

⁽⁵⁾ Kazen je bila naložena z odločbo Komisije z dne 22. julija 2009 v zadevi COMP/39.396 – Reagenti na osnovi kalcijevega karbida in magnezija v metalurški in plinski industriji (UL C 301, 11.12.2009, str. 18).

⁽⁶⁾ V skladu z veljavnimi predpisi so člani odbora upnikov nezavarovani upniki, izvoljeni na sestanku vseh upnikov, pri čemer glasovi vsakega upnika ustrezajo znesku njegovih terjatev.

organiziranem leta 2011. Na tem razpisu sta se dva ponudnika uvrstila v zadnjo fazo, pri čemer je prvi ponudil 2 046 000 EUR drugi pa 2 200 000 EUR. Izbran je bil ponudnik z višjo ponudbo. Izbrani ponudnik je bilo češko podjetje Via Chem Slovakia. Prodajna pogodba s podjetjem Via Chem Slovakia je bila sklenjena 16. januarja 2012, prodaja pa je bila zaključena 31. julija 2012. Podjetje NCHZ je prejelo znesek v višini [...] (*) , ki je bil vključen v prihodke od prodaje. Poleg tega se je podjetje Via Chem Slovakia strinjalo, da bo prevzelo zasebne obveznosti podjetja NCHZ, nastale med stečajnim postopkom, v višini [10–13] milijonov EUR.

- (17) V skladu s pogoji drugega razpisa so imeli morebitni ponudniki dve možnosti: lahko so predložili ponudbo s prevzemom „obveznosti prevzemnika“, določenih v členu 1.7 razpisnih pogojev, ali brez prevzema teh obveznosti. Obveznosti so vključevale naslednje pogoje:
- da se v petletnem obdobju po prevzemu podjetja NCHZ proizvodnja ohrani na ravni najmanj 75 % proizvodnje iz leta 2010;
 - da se izvede naložba v ukrepe za zagotavljanje skladnosti z okoljskimi predpisi v višini najmanj 11 milijonov EUR, ki je potrebna za nadaljevanje kemične proizvodnje; in
 - da kupec v petletnem obdobju ne preproda ali prenese podjetja NCHZ na način, ki bi lahko ogrozil njegovo nadaljnje poslovanje.
- (18) Razpisna pravila so določala, da če bi najvišjo ponudbo predložil ponudnik, ki ne bi prevzel obveznosti, bi imel najboljši ponudnik, ki bi prevzel obveznosti, možnost izenačiti najvišjo ponudbo. Po podatkih, ki jih je predložila Slovaška republika, ni nihče od sodelujočih na drugem razpisu predložil ponudbe s prevzemom obveznosti. Zato je bilo podjetje NCHZ prodano ponudniku, ki ni prevzel obveznosti.
- (19) Podjetje Via Chem Slovakia je 1. avgusta 2012, en dan po sklenitvi posla med podjetjem NCHZ v stečaju in podjetjem Via Chem Slovakia, prodalo glavni del podjetja NCHZ – kemični oddelek – podjetju Fortischem za [...] EUR. Podjetje Fortischem je prevzelo tudi vse obveznosti in pogodbe, povezane s kemičnim oddelkom. V podjetje Fortischem je bila premeščena tudi večina od 1 412 zaposlenih v podjetju NCHZ. Slovaška trdi, da je bilo prenesenega manj kot 60 % prvotnega premoženja podjetja NCHZ, saj v prenos ni bila vključena nobena nepremičnina. Vendar pa lahko podjetje Fortischem na podlagi pogodbe uporablja nepremičnino, ki je prvotno pripadalo prenesenemu podjetju, vendar je ostala v lasti podjetja Via Chem Slovakia.
- (20) Čprav so bila med stečajnim postopkom prodana vsa sredstva podjetja NCHZ, stečajni postopek še ni končan (eden izmed razlogov so tekoče sodne zadeve v zvezi z nekaterimi terjatvami). Leta 2012 je bil del terjatev javnih upnikov v višini približno 4 milijone EUR poplačan iz prihodkov od prodaje podjetja NCHZ. Vendar nekateri prihodki od prodaje sredstev še niso bili razdeljeni.

2.3 Opis ukrepov

- (21) Obravnavani ukrepi so neplačilo obveznosti do različnih državnih subjektov med stečajnim postopkom podjetja NCHZ.
- (22) Naporavnane obveznosti podjetja NCHZ do javnih subjektov ali podjetij v državni lasti, nastale med stečajnim postopkom, so na dan 1. avgusta 2012, datum prodaje podjetja NCHZ, znašale 13 353 877,46 EUR. Te obveznosti predstavljajo samo obveznosti, nastale med stečajnim postopkom (ne gre za skupne obveznosti do države). Takšne obveznosti so v oddelku 87 slovaškega zakona o stečaju (7) opredeljene kot „terjatve do zapuščinske mase“. Terjatve do zapuščinske mase vključujejo terjatve, nastale po razglasitvi stečaja v zvezi z upravljanjem in likvidacijo sredstev v stečaju, in terjatve, nastale po razglasitvi stečaja v zvezi z davki, dajatvami, carinami, premijami za zdravstveno zavarovanje, premijami za socialno varnost in plačami zaposlenih podjetja v stečaju. Vse obveznosti, nastale zaradi nadaljnjega poslovanja podjetja med stečajnim postopkom, ki jih ni mogoče plačati iz prihodkov od takšnega nadaljnjega poslovanja, se prav tako obravnavajo kot terjatve do zapuščinske mase.

(*) Zaupni podatek.

(7) Zákon č. 7/2005 Z.z. z 9. decembra 2004 o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov [zakon št. 7/2005 z dne 9. decembra 2004 o stečaju in prestrukturiranju ter spremembi nekaterih zakonov].

- (23) Javne obveznosti podjetja NCHZ, ki so nastale med stečajnim postopkom, so navedene v preglednici 1.

Preglednica 1

Obveznosti podjetja NCHZ do države ali podjetij v državni lasti, nastale med stečajnim postopkom (stanje na dan 1. avgusta 2012)

Javni organi/podjetje v državni lasti	Znesek obveznosti v EUR
Zavod za socialno zavarovanje	[...]
Všeobecná zdravotná poisťovňa (zdravstvena zavarovalnica v državni lasti)	[...]
Državno podjetje za upravljanje voda (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.)	[...]
Mesto Nováky (pristojbina za odpadke, davek na nepremičnine)	[...]
Okoljski sklad	[...]
RTVS, s.r.o.	[...]
Več občin (pristojbina za odpadke, davek na nepremičnine)	[...]
Splošna zdravstvena zavarovalnica (Spoločná zdravotná poisťovňa)	[...]
Davčni urad za motorna vozila (Daň z motorových vozidiel)	[...]
SKUPAJ	13 353 877,46

- (24) V skladu z oddelkom 88(5) slovaškega zakona o stečaju upravitelj poravna obveznosti, nastale zaradi poslovanja podjetja, iz prihodkov tega poslovanja, v vrstnem redu njihove zapadlosti.
- (25) Iz podatkov, ki so na voljo Komisiji, je razvidno, da so vsaj nekatere državne institucije (npr. družba za socialno zavarovanje) poskušale uveljaviti terjatve v okviru stečajnega postopka. Vendar nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ ni prineslo zadostnih prihodkov za pokritje vseh stroškov poslovanja, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi terjatvami države, nastalimi med stečajnim postopkom. Prihodki podjetja NCHZ so bili v glavnem porabljeni za pokritje stroškov, neposredno povezanih s poslovanjem podjetja (dobava surovin, energije itd.), da bi se ohranila njegova poslovna dejavnost, medtem ko obveznosti do države niso bile plačane in so med nadaljnjim poslovanjem podjetja NCHZ v stečaju še naprej naraščale.
- (26) Nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ, ki je bilo glavni vzrok za nakopičene obveznosti, je temeljilo na dveh različnih ukrepih med stečajnim postopkom: na zakonu – od decembra 2009 do decembra 2010 – in na odločitvi upnikov iz januarja 2011.

2.3.1 Poslovanje v skladu z zakonom

- (27) Podjetje NCHZ je imelo od začetka veljavnosti zakona 1. decembra 2009 in sklepa vlade z dne 2. decembra 2009 do prenehanja veljavnosti zakona 31. decembra 2010 koristi od statusa „strateške družbe“. V skladu z zakonom je moral stečajni upravitelj: (i) zagotoviti nadaljnje poslovanje strateške družbe, čeprav njeni prihodki niso v celoti pokrili stroškov poslovanja, vključno z davki in prispevki za socialno varnost; in (ii) preprečiti neupravičeno kolektivno odpuščanje zaposlenih.

- (28) Zakon naj bi se uporabljal za gospodarske družbe strateškega pomena, ki so bile v stečajnem postopku. Namenjen je bil ohranitvi poslovanja podjetij, ki so bila v stečaju, vendar jih je slovaška vlada razglasila za strateško pomembna. Poleg tega je dal zakon slovaški vladi predkupno pravico za nakup strateških družb v stečaju.
- (29) Da je podjetje spadalo v področje uporabe zakona, so morali biti izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
- podjetje je moralo biti gospodarska družba, katere sredstva so bila predmet objavljenega stečajnega postopka;
 - podjetje je moralo biti pomembno za varovanje zdravja, nacionalno varnost ali pravilno delovanje gospodarstva;
 - podjetje je moralo imeti več kot 500 zaposlenih ali dobavljati velike količine energije, plina, toplote ali proizvodov iz rafinerij javnosti, drugim panogam in nacionalnemu prevozu ali upravljati vodovode, javno čistilno napravo, javno kanalizacijo ali javno oskrbo z vodo;
 - podjetje je morala slovaška vlada razglasiti za strateško pomembno.
- (30) Podjetje NCHZ je bilo edino podjetje, ki je imelo koristi od zakona. Zakon je bil sprejet 5. novembra 2009, veljati pa je začel 1. decembra 2009. Slovaška vlada je 2. decembra 2009 s Sklepom št. 534/2009 razglasila podjetje NCHZ za strateško družbo.
- (31) Pri odločitvi, da je podjetje NCHZ strateškega pomena, je slovaška vlada izpostavila dejstvo, da bi stečaj podjetja lahko privedel do izgube več kot 1 700 delovnih mest in ogrozil še nadaljnjih 5 000 delovnih mest pri dobaviteljnih podjetja NCHZ na Slovaškem. Navedla je tudi, da bi ustavitev proizvodnje v podjetju NCHZ negativno vplivala na uspešnost in konkurenčnost kemične industrije na Slovaškem ter tako močno poslabšala stanje celotnega slovaškega gospodarstva ⁽⁸⁾.

2.3.2 Poslovanje na podlagi odločitve odbora upnikov

- (32) Po prenehanju veljavnosti zakona 31. decembra 2010 se je stečajni upravitelj, ki so ga zavezovala navodila odbora upnikov, odločil za nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ v skladu z določbami slovaškega zakona o stečaju.
- (33) V skladu s slovaškim zakonom o stečaju morajo upniki vseh nezavarovanih terjatev, prijavljenih v stečajnem postopku, izvoliti odbor upnikov za uveljavljanje svojih pravic med stečajem. Odbor je pooblaščen za izdajanje navodil stečajnemu upravitelju v okoliščinah, ki so izrecno določene v slovaškem zakonu o stečaju, vključno s primerom, ko stroški poslovanja podjetja v stečaju presega prihodke od njegovega poslovanja in njegovo nadaljnje poslovanje tako vodi do nadaljnega kopičenja obveznosti. V takšnem primeru mora upravitelj zaprositi za navodila v zvezi z obsegom nadaljnjega poslovanja podjetja (člen 88 slovaškega zakona o stečaju). O takšnih navodilih mora glasovati odbor upnikov skupaj z zavarovanimi upniki, stečajno sodišče pa jih mora nato potrditi in določiti za zavezujoča.
- (34) V primeru stečajnega postopka podjetja NCHZ je odbor sestavljalo pet subjektov, od katerih so bili štirje v zasebni lasti ⁽⁹⁾. Javni član odbora je bil Sklad za nacionalno lastnino (Fond národného majetku). Poleg tega je imelo podjetje NCHZ po podatkih, ki so na voljo Komisiji, šest zavarovanih upnikov. Štirje od teh zavarovanih upnikov so bili podjetja v državni lasti/javna podjetja: Sklad za nacionalno lastnino, Okoljski sklad (Environmentálny fond), Slovaška garancijska in razvojna banka (Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.) in mesto Nováky.

⁽⁸⁾ Obrazložitevni memorandum k Sklepu vlade št. 534/2009 z dne 2. decembra 2009 o razglasitvi podjetja NCHZ za strateško družbo.

⁽⁹⁾ Zasebni člani odbora upnikov so bili podjetje NVEST – KREDIT, s.r.o. (v lasti podjetja DISOR HOLDINGS LIMITED, edinega delničarja podjetja NCHZ); podjetje Novácká Energetika, a.s. (prvotno hčerinska družba podjetja NCHZ, katere večinski delničar je od januarja 2011 podjetje STUPEFY HOLDINGS LIMITED); podjetje M-ENERGO, s.r.o. (večinski delničar podjetja STUPEFY HOLDINGS LIMITED) in podjetje DAK KIABA, s.r.o.

- (35) Kot zahteva slovaški zakon o stečaju, je upravitelj obvestil nezavarovane in zavarovane upnike (na njihovem skupnem sestanku 26. januarja 2011), da so stroški poslovanja podjetja NCHZ višji od prihodkov iz poslovanja. Upravitelj je upnikom predložil tudi ekonomsko analizo z dne 23. decembra 2010 z opredelitvijo več možnih scenarijev ter primerjavo stroškov in prihodkov s stališča upnikov podjetja NCHZ. Na podlagi analize je bilo ugotovljeno, da je v interesu upnikov, da podjetje NCHZ še naprej posluje in da se podjetje proda kot delujoče podjetje. Analiza upravitelja je bila dopolnjena s predstavitvijo vodstva podjetja NCHZ z naslovom „NCHZ Nováky – Študija izvedljivosti prestrukturiranja“, v kateri je bilo tudi navedeno, da bi bila za upnike najboljša rešitev odprodaja podjetja NCHZ kot delujočega podjetja. Ob upoštevanju teh študij so se 26. januarja 2011 vsi upniki v odboru upnikov in vsi zavarovani upniki strinjali glede nadaljnega poslovanja podjetja. Odločitev je bila potrjena in tako je z odločbo sodišča v Trenčinu z dne 23. februarja 2011 postala zavezujoča za upravitelja.
- (36) Po potrditvi s strani upnikov in sodišča v Trenčinu je podjetje NCHZ neprekinjeno nadalje poslovalo do njegove prodaje kot delujočega podjetja podjetju Via Chem Slovakia julija 2012.

2.3.3 Sklep Komisije o začetku formalnega postopka preiskave

- (37) V sklepu o začetku postopka z dne 2. julija 2013 je bilo ugotovljeno, da podjetje NCHZ med stečajnim postopkom ni v celoti plačalo prispevkov za socialno varnost za svoje zaposlene ali katerih koli drugih obveznosti do različnih državnih subjektov. Znesek njegovega javnega dolga za obdobje 2009–2011 je znašal 12,1 milijona EUR. Glede na finančne težave podjetja NCHZ med pripravami na prijavo stečaja je država z omogočanjem nadaljnega poslovanja podjetja NCHZ dejansko tvegala, da bo podjetje NCHZ kopicilo javne obveznosti, ki jih nato ne bo moglo poravnati. Neplačanemu dolgu bi se tako lahko izognili ali pa ga vsaj bistveno zmanjšali z ustavitvijo poslovanja podjetja NCHZ med stečajnim postopkom.
- (38) Poleg tega so obstajali tudi očitni znaki, da je odločitev upnikov o nadaljevanju poslovanja podjetja NCHZ po prenehanju veljavnosti zakona mogoče pripisati državi in da je podjetju zagotavljala neupravičeno, selektivno gospodarsko prednost.
- (39) Tako je Komisija predhodno ugotovila, da je bila podjetju NCHZ s tem, ko mu je bilo dovoljeno, da nadaljuje s poslovanjem in tržnimi dejavnostmi, ne da bi moralo plačevati prispevke za socialno varnost in druge javne obveznosti v daljšem časovnem obdobju, dodeljena prednost v primerjavi s konkurenti, ki je v običajnih tržnih pogojih ne bi imelo.
- (40) Komisija je imela tudi pomisleke, ali je bil razpis, s katerim je bilo podjetje NCHZ prodano, brezpogojen, saj so imeli nekateri ponudniki možnost zvišati svoje ponudbe v poznejši fazi, ko so bile že predložene vse ponudbe. Zato je Komisija dvomila, da je bila cena, ki jo je izbrani ponudnik plačal za sredstva podjetja, tržna cena, ki je zagotovila najvišji prihodek za poplačilo upnikov, med njimi tudi države. Poleg tega so obstajali očitni znaki, da gospodarska kontinuiteta med podjetjem NCHZ in novim gospodarskim subjektom ni bila prekinjena. To pomeni, da bi se kakršna koli nezdružljiva državna pomoč, dodeljena podjetju NCHZ, lahko izterjala od novega lastnika podjetja.
- (41) Komisija se je zato odločila, da začne postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

3. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

- (42) Pripombe na sklep o začetku postopka sta predložili dve tretji strani: pritožnik in še ena zainteresirana tretja stran, ki je želela ostati anonimna. Obe zainteresirani strani sta potrdili dejstva in obrazložitev, ki jo je Komisija navedla v sklepu o začetku formalnega postopka preiskave.
- (43) Tretji strani sta poudarili očitno začasno povezavo med gospodarskimi težavami podjetja NCHZ in uvedbo zakona o strateških družbah, ki je bil sprejet s pospešenim zakonodajnim postopkom. Poleg tega je slovaška vlada le en dan po začetku veljavnosti zakona sprejela sklep, s katerim je podjetje NCHZ razglasila za strateško družbo v smislu zakona. Obe zainteresirani strani sta trdili, da bi država lahko preprečila predvidljivo tveganje neplačanih javnih obveznosti, nakopičenih zaradi nedodelitve statusa strateške družbe podjetju NCHZ.

- (44) Poleg tega bi lahko imelo podjetje NCHZ koristi zaradi prednosti, povezane s statusom podjetja, ki po zakonu ni moglo izstopiti s trga in je zato ostalo zanesljiv poslovni partner, medtem ko so se poslovni odnosi drugih podjetij, ki so bila v enakem položaju kot podjetje NCHZ, tj. v stečajnem postopku, z njihovimi dobavitelji in strankami najverjetneje slabšali zaradi možnosti njihovega izstopa s trga.
- (45) Glede poslovanja podjetja NCHZ po odločitvi odbora upnikov ena od zainteresiranih strani trdi, da bi država, ki je članica odbora upnikov, lahko in bi morala poskušati doseči drugačen rezultat, tako da bi prepričala druge člane odbora ali vsaj glasovala proti nadaljevanju poslovanja podjetja NCHZ. Enako velja za državo kot eno izmed zavarovanih upnikov, ki je imela po mnenju zainteresiranih strani pravico veta na odločitve, s katero je bilo odobreno nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ. Zainteresirane strani menijo, da je to neukrepanje pomenilo, da bi bilo odločitev odbora upnikov in zavarovanih upnikov mogoče pripisati državi.
- (46) Vsekakor so zainteresirane strani tudi trdile, da je bilo tudi odločbo sodišča v Trenčinu, ki je dovoljevala ohranitev poslovanja podjetja NCHZ, mogoče pripisati državi.
- (47) Obe zainteresirani strani sta trdili, da je nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ izkrivljalo konkurenco, zlasti na trgu kalcijevega karbida, in da je imelo podjetje NCHZ v zadevnem obdobju zelo agresivno cenovno politiko.
- (48) Kar zadeva prodajo podjetja NCHZ, je ena izmed zainteresiranih strani trdila, da je bil zaradi obveznosti iz razpisa izid razpisa negotov in da je bil to razlog, da ni sodelovala na razpisu, čeprav bi bil nakup podjetja NCHZ lahko zanimiv.
- (49) Nazadnje so zainteresirane strani navedle, da sta bila splošno poslovanje podjetja Fortischem in njegova prisotnost na trgu praktično enaka nekdanji dejavnosti podjetja NCHZ. Edina opazna razlika je bila sprememba imena in lastnika.

4. PRIPOMBE SLOVAŠKE

Obstoj gospodarske prednosti za podjetje NCHZ

- (50) Slovaška je trdila, da je moral upravitelj stečajnega postopka podjetja NCHZ nadaljevati poslovanje podjetja na podlagi zakona do 31. decembra 2010. Kar zadeva naravo tega zakona, je Slovaška trdila, da je pomenil splošni ukrep, ki je veljal za vsa podjetja, ki so izpolnjevala pogoje.
- (51) Slovaška je trdila, da je, čeprav upniki ali sodišče v prvem obdobju niso sprejeli nobene odločitve, obstajala verjetnost, da bi se upniki v odsotnosti zakona v vsakem primeru odločili za nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ. Slovaška se je sklicevala na predhodno analizo in javne izjave upravitelja iz oktobra 2009 (tj. pred začetkom veljavnosti zakona), pri čemer je izrazila naklonjenost nadaljnjemu poslovanju podjetja NCHZ. Zakon zato ni imel bistvenega vpliva, saj bi podjetje NCHZ še naprej poslovalo – tudi če zakon ne bi bil sprejet – zgolj na podlagi standardnih pravil o stečaju.
- (52) Po prenehanju veljavnosti zakona decembra 2010 je upravitelj zaprosil odbor upnikov za navodila v zvezi z nadaljnjim poslovanjem podjetja. Odbor je privolil in to odločitev je potrdilo sodišče v Trenčinu⁽¹⁰⁾. Slovaška je predložila ekonomsko analizo, ki je bila pripravljena kot podlaga za odbor upnikov, da sprejme odločitev. Podjetje je nadaljevalo s poslovanjem do njegove prodaje leta 2012.
- (53) Slovaška je predložila tudi hipotetično analizo upravitelja, ki je temeljila na metodologiji, uporabljeni za analizo v drugem obdobju (nadaljnje poslovanje na podlagi odločitve upnikov in sodišča), in kaže, da bi bili rezultati analize enaki tudi, če bi upoštevali likvidacijo na začetku prvega obdobja (nadaljnje poslovanje na podlagi zakona). Kljub nižji stopnji sedanjih obveznosti, ki znašajo 8,5 milijona EUR, izkupiček likvidacije ne bi bil večji od stroškov in sedanjih obveznosti.

⁽¹⁰⁾ Obchodný vestník [gospodarski uradni list] No 37B, 23.2.2011.

- (54) Glede na navedeno je Slovaška trdila, da je bilo ravnanje države v celotnem stečajnem postopku skladno z načelom upnika v tržnem gospodarstvu. Zato ni zagotavljalo gospodarske prednosti podjetju NCHZ in ni pomenilo državne pomoči.

Izterjava terjatev Slovaške od podjetja NCHZ v stečaju

- (55) Slovaška je trdila, da je glavni upnik, družba za socialno zavarovanje (Sociálna poisťovňa), pri upravljanju in izterjavi terjatev do podjetja NCHZ ravnal v skladu z zakonom o socialnem zavarovanju št. 461/2003, kakor je bil spremenjen, in v skladu s slovaškim zakonom o stečaju. Družba za socialno zavarovanje je uporabila vsa pravna sredstva na podlagi zakona. Ni privolila v neplačilo premij in je ustrezno prijavila terjatev pri upravitelju.
- (56) Družba za socialno zavarovanje ni imela evidentiranih nobenih terjatev do podjetja NCHZ, nastalih pred razglasitvijo stečaja, ki bi jih bilo treba prijaviti v stečajnem postopku v skladu z oddelkom 28 slovaškega zakona o stečaju ⁽¹⁾. Zato ni mogla postati članica odborov upnikov, ki so odločali o nadaljnjem poslovanju podjetja NCHZ.
- (57) Zato je bilo edino razpoložljivo sredstvo za zagotovitev plačila njenih terjatev prijava terjatev v tekoči stečajni postopek kot terjatev do zapuščinske mase. Za družbo za socialno zavarovanje (prek svoje izpostave v Prievidzi) je to bil torej ustaljen način ravnanja v skladu z oddelkoma 87 in 88 slovaškega zakona o stečaju (za podrobnosti glej preglednico 2).
- (58) V skladu z oddelkom 87(3) slovaškega zakona o stečaju mora upravitelj poravnati terjatve do zapuščinske mase iz izkupička likvidacije sredstev zadevne zapuščinske mase do datuma zapadlosti plačila. Upravitelj je s terjatvijo do zapuščinske mase odgovoren upnikom za škodo, ki so jo utrpeli, če njihova terjatev do zapuščinske mase ni bila ustrezno in nemudoma poravnana v skladu s to določbo, razen če lahko dokaže, da je ravnal z ustrezno poklicno skrbnostjo. 24. avgusta 2011 je v izpostavi v Prievidzi potekal sestanek med predstavniki družbe za socialno zavarovanje in podjetjem NCHZ. Na sestanku je upravitelj obvestil predstavnike družbe za socialno zavarovanje, da ne more plačati terjatev do zapuščinske mase, ker mora dati prednost nadaljnjemu poslovanju podjetja, da bi se podjetje lahko prodalo po najboljši možni ceni.
- (59) V skladu z oddelkom 47(1) slovaškega zakona o stečaju se z razglasitvijo stečaja začasno ustavijo vsi sodni in drugi postopki v zvezi s sredstvi, ki so predmet stečajnega postopka in pripadajo stranki v stečaju. Roki, določeni v teh postopkih, ne potečejo med obdobjem začasne ustavitve.
- (60) V skladu z oddelkom 47 slovaškega zakona o stečaju družba za socialno zavarovanje ne more uveljavljati terjatve z odločitvijo na podlagi zakona o socialnem zavarovanju niti posledično izterjati terjatve tako, da začne izvršilni postopek (glej oddelek 48 slovaškega zakona o stečaju). V preglednici 2 je pregled terjatev, ki jih je družba za socialno zavarovanje prijavila v obdobju od septembra 2009 do januarja 2012.
- (61) Vendar je izpostava družbe za socialno zavarovanje v Prievidzi 15. novembra 2011 vložila pritožbo pri okrožnem javnem tožilu v Prievidzi proti osebam, pooblaščenim za delovanje v imenu podjetja NCHZ, pri čemer je trdila, da so te osebe v obdobju od junija 2011 do septembra 2011 storile kaznivo dejanje, ker niso obračunale in plačale prispevkov za zavarovanje v skladu z oddelkoma 277 in 278 zakona št. 300/2005 („kazenski zakonik“), kakor je bil spremenjen. 7. februarja 2012 je preiskovalec na generalnem policijskem direktoratu v Prievidzi ustavil kazenski postopek, ker ni bilo mogoče ugotoviti dejstev, ki bi omogočala kazenski pregon zadevnih oseb.

Preglednica 2

Terjatve, ki jih je družba za socialno zavarovanje prijavila v stečajnem postopku (v tisoč EUR) ⁽¹⁾ od septembra 2009 do januarja 2012

Opis terjatve	Datum prijave pri stečajnem upravitelju	Znesek v tisoč EUR
Socialno in pokojninsko zavarovanje	11.10.2010	[...]
Socialno in pokojninsko zavarovanje	24.6.2011	[...]

⁽¹⁾ Družba za socialno zavarovanje ni bila zavarovani upnik, ker so obveznosti do nje nastale šele po začetku stečajnega postopka.

Opis terjatve	Datum prijave pri stečajnem upravitelju	Znesek v tisoč EUR
Socialno in pokojninsko zavarovanje	december 2011	[...]
Garancijsko zavarovanje	11.10.2010	[...]
Garancijsko zavarovanje	24.6.2011	[...]
Garancijsko zavarovanje	18.1.2012	[...]
Skupni znesek terjatev, prijavljenih do 31. januarja 2012		[...]

(¹) Vsi zneski so zaokroženi.

Prodaja podjetja NCHZ

- (62) Kar zadeva prodajo podjetja NCHZ, je Slovaška trdila, da je bila prodaja izvedena na odprt, pregleden in brezpogojen način ter da je bil z razpisom ustrezno izbran najboljši ponudnik. Glede vrste prodaje je Slovaška trdila, da je treba ta primer obravnavati kot poseben primer odkupa sredstev, kadar se vsa sredstva prenesejo skupaj z njihovimi pravicami in nekaterimi obveznostmi, povezanimi z njimi.
- (63) Slovaška je nadalje trdila, da v tem primeru ni bilo verjetno, da bi pogoji, povezani z drugim razpisom, vplivali na možnost doseganja najvišje možne cene, ker noben od obeh ponudnikov, ki sta sodelovala na drugem razpisu, ni nameraval prevzeti obveznosti. Poleg tega je bila končna cena (2,2 milijona EUR) zelo blizu ceni iz prvega razpisa, ki je bil preklican (2 milijona EUR). Prvi razpis ni vključeval nobenih obveznosti.
- (64) Ob upoštevanju, da je bilo podjetje NCHZ po mnenju Slovaške prodano po dovolj odprtem, preglednem in brezpogojnem postopku, je bila za sredstva podjetja NCHZ dosežena tržna cena. Po mnenju Slovaške med podjetjem NCHZ, podjetjem Via Chem Slovakia in zdaj podjetjem Fortischem ne obstaja povezava v smislu gospodarske kontinuitete. Slovaška je trdila, da je bilo pri transakciji med podjetjem Via Chem Slovakia in podjetjem Fortischem prenesenega manj kot 60 % podjetja, zlasti zato, ker v prodajo niso bile vključene nepremičnine. Slovaška je tudi trdila, da Komisija ni imela nobenih dokazov, da je bilo podjetje NCHZ prodano kot delujoče podjetje, da bi se izognilo obveznosti vračila državne pomoči.
- (65) Slovaška je potrdila, da so bile na novega kupca, tj. podjetje Via Chem Slovakia, prenesene tudi vse nedenarne obveznosti, povezane s pogodbami z zaposlenimi. Slovaška je tudi pojasnila, da ni bilo pripravljeno nobeno ocenjevalno poročilo z ovrednotenjem skupnih sredstev ali podjetja kot delujočega podjetja. Poleg tega je Slovaška potrdila, da je podjetje NCHZ ohranilo vse obveznosti do države, ki so nastale med stečajnim postopkom in bi bile poravnane iz prihodkov od prodaje.

5. OCENA UKREPA

5.1 Obstoječa državna pomoč

- (66) V skladu s členom 107(1) PDEU je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdržljiva z notranjim trgovim, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.
- (67) Za ugotovitev, ali gre za državno pomoč, je zato treba oceniti, ali so v zadevnem primeru izpolnjena kumulativna merila iz člena 107(1) PDEU (tj. prenos državnih sredstev, odgovornost države, selektivna prednost, morebitno izkrivljanje konkurenco in vpliv na trgovino znotraj EU). To bi bilo treba oceniti zlasti v zvezi z neplačilom prispevkov za socialno varnost in drugih obveznosti do države med nadaljnjim poslovanjem podjetja NCHZ v stečaju: (i) z uporabo zakona po odločitvi vlade, da podjetje NCHZ razglasi za strateško družbo v smislu zakona (glej točko 5.2) in (ii) z nadaljnjim poslovanjem na podlagi odločitve odbora upnikov s soglasjem javnih upnikov (glej točko 5.3).

- (68) Pri oceni bo treba upoštevati, da je vlada glede na finančne težave podjetja NCHZ med pripravami na prijavo stečaja z razglasitvijo podjetja NCHZ za strateško družbo dejansko tvegala, da bo podjetje NCHZ kopičilo javne obveznosti, ki jih nato ne bo moglo poravnati. Obstajalo je veliko tveganje, da nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ med stečajnim postopkom ne bi ustvarilo zadostnih prihodkov za pokritje vseh stroškov poslovanja, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi terjatvami države, ter da nakopičene obveznosti do države ne bi bile ustrezno plačane. Ker se je ta scenarij dejansko uresničil leta 2010, je bilo to tveganje nadaljnega kopičenja neplačanih obveznosti do države še bolj jasno na začetku leta 2011, ko se je odbor upnikov po prenehanju veljavnosti zakona odločil za nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ. Dejansko je upravitelj upnike podjetja NCHZ posebej opozoril na to težavo.
- (69) Nadaljnje poslovanje podjetja v stečaju je privedlo do kopičenja dolga do države. Znesek neplačanega dolga, ki se je nabral v obdobju stečajnega postopka (2009–2012) znaša več kot 13,3 milijona EUR.
- (70) Treba je tudi upoštevati, da nakopičene javne obveznosti verjetno ne bodo v celoti poplačane iz prihodkov od prodaje podjetja NCHZ (nakupna cena v višini 2,2 milijona EUR in [...] donos v višini [...]). Dejansko je bilo doslej iz prihodkov od prodaje poplačanih le okoli 4 milijone EUR terjatev javnih subjektov.

5.2 Uporaba zakona za podjetje NCHZ

- (71) Uporaba zakona za podjetje NCHZ je 13 mesecev (od začetka veljavnosti zakona 1. decembra 2009 do prenehanja njegove veljavnosti 31. decembra 2010) zagotavljala podlago za nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ, kljub dejstvu, da so bili stroški poslovanja podjetja ves čas višji od prihodkov od poslovanja, kar je povzročilo kopičenje dolga.
- (72) V skladu z oddelkom 5(a) zakona je moral stečajni upravitelj zagotoviti poslovanje podjetja, ki ga je vlada razglasila za strateško pomembno. Upravitelj je v odgovoru na zahtevo po informacijah navedel, da je bilo nadaljnje poslovanje podjetja v stečaju nujna posledica izpolnjevanja njegovih obveznosti, ki so izhajale neposredno iz zakona. Tako je lahko podjetje NCHZ še naprej poslovalo in ohranjalo poslovne odnose, čeprav je bilo v položaju, ko bi moral upravitelj razmisliti o možnosti ustavitve poslovanja in prenehanju podjetja (ker podjetje ni moglo plačati vseh svojih dolgov).

5.2.1 Prenos državnih sredstev in odgovornost

- (73) Kot je navedeno zgoraj, je Slovaška sprejela zakon in razglasila podjetje NCHZ za strateško družbo na podlagi tega zakona. Zato je bil upravitelj z uporabo zakona zavezan nadaljevati poslovanje podjetja NCHZ med stečajnim postopkom.
- (74) Na podlagi te izjave je podjetje še naprej poslovalo, čeprav je obstajalo očitno tveganje (ki se je dejansko uresničilo), da prihodki ne bodo zadostovali za pokritje stroškov poslovanja podjetja med stečajem, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi obveznostmi do države.
- (75) Posledično bi lahko država to predvidljivo tveganje kopičenja neplačanih obveznosti do države preprečila z uveljavljanjem svoje diskrecijske pravice na podlagi zakona in s tem, da podjetju NCHZ ne bi dodelila statusa strateške družbe, zaradi katerega je moral upravitelj nadaljevati poslovanje podjetja NCHZ med stečajnim postopkom.
- (76) Poleg tega sta nadaljnje poslovanje in kopičenje dodatnih obveznosti kot posledica uporabe zakona obstoječim javnim upnikom podjetja NCHZ otežila izterjavo njihovih obstoječih terjatev.
- (77) Komisija zato ugotavlja, da je razglasitev podjetja NCHZ za strateško družbo privedla do prenosa državnih sredstev v smislu člena 107(1) PDEU. Prenos je potekal v obliki izpada prihodkov iz prispevkov za socialno varnost in drugih javnih terjatev, ki jih podjetje NCHZ ni plačalo v obdobju, ko je zanj veljal zakon. Komisija tudi ugotavlja, da je odločitev za razglasitev podjetja NCHZ za strateško družbo sprejela vlada in jo je zato mogoče jasno pripisati slovaški državi.

5.2.2 *Gospodarska prednost*

- (78) Uporaba zakona za podjetje NCHZ je podjetju zagotavljala gospodarsko prednost, saj ga je ščitila pred običajnim potekom stečajnega postopka v skladu s standardno stečajno zakonodajo. Podjetje NCHZ je skoraj 13 mesecev nadaljevalo s poslovanjem izključno zaradi uporabe zakona. Stečajni upravitelj je moral zagotoviti poslovanje podjetja, čeprav njegovi prihodki niso v celoti pokrili stroškov poslovanja, vključno z davki ali prispevki za socialno varnost. Uporaba zakona je tako prikrajšala upravitelja in upnike za diskrecijsko pravico pri odločanju, ali je nadaljnje poslovanje podjetja gospodarsko koristno.
- (79) Ker je nadaljnje poslovanje prinašalo izgubo, podjetje NCHZ med stečajnim postopkom ni moglo v celoti plačati svojih obveznosti, vključno s prispevki za socialno varnost in zdravstveno zavarovanje za svoje zaposlene in drugimi obveznostmi do različnih državnih subjektov.
- (80) Za uporabo zakona za podjetje NCHZ je moral upravitelj: (i) zagotoviti poslovanje podjetja NCHZ in (ii) preprečiti neupravičeno kolektivno odpuščaje zaposlenih. Na podlagi navedenega je upravitelj navedel, da je moral na podlagi uporabe zakona nadaljevati s poslovanjem podjetja NCHZ v celoti, pri čemer ni imel možnosti proučiti drugih možnosti in izbrati najugodnejše za upnike podjetja v stečaju.
- (81) Med veljavnostjo zakona ni bilo mogoče sklicati sestanka upnikov, na katerem bi odločali o gospodarski prihodnosti podjetja NCHZ, in opravljena ni bila nobena analiza za oceno, ali je bilo nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ v tej fazi v interesu upnikov. Šele ko je bil zakon pred iztekom veljavnosti, je upravitelj naročil izčrpno ekonomsko analizo in sklical sestanek upnikov podjetja, da bi se odločili, ali nadaljevati s poslovanjem podjetja NCHZ ali ne.
- (82) Poleg tega uporaba zakona za podjetje NCHZ ni temeljila na premislekih, ki bi jih upoštevali upniki podjetja, ampak na drugih javno-političnih premislekih. Obrazložitveni memorandum k sklepu vlade z 2. decembra 2009 o razglasitvi podjetja NCHZ za strateško družbo na podlagi zakona navaja nevarnost izgube 1 700 delovnih mest neposredno v podjetju NCHZ in izgube dodatnih 5 000 delovnih mest pri dobaviteljih podjetja NCHZ v primeru zaprtja podjetja. Navaja tudi, da bi ustavitev proizvodnje v podjetju NCHZ negativno vplivala na uspešnost in konkurenčnost celotne kemične industrije na Slovaškem ter tako močno poslabšala stanje celotnega slovaškega gospodarstva. Uporaba zakona za podjetje NCHZ s strani vlade zato očitno ni bila upravičena na podlagi načela upnika v tržnem gospodarstvu. Slovaška meni, da čeprav v prvem obdobju niti upniki niti sodišče niso sprejeli nobene odločitve, bi se upniki verjetno odločili za nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ, tudi če se zakon zanj ne bi uporabljal. Slovaška se sklicuje na predhodno analizo z dne 26. oktobra 2009 in javne izjave, ki jih je podal upravitelj oktobra 2009 (tj. pred začetkom veljavnosti zakona) in kažejo, da je bilo nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ njegova prednostna možnost.
- (83) Vendar je predhodna analiza upravitelja precej ohlapna, ne vsebuje nobene analize drugih možnosti (prodaje sredstev ali likvidacije) in je zato ni mogoče šteti za trdno podlago, ki bi jo upniki uporabili za odločanje o nadaljnjem poslovanju podjetja NCHZ. Poleg tega je sodišče decembra 2009 zamenjalo prvotnega upravitelja podjetja NCHZ z novim, ki bi na podlagi bolj poglobljene ocene morda prišel do drugačne ugotovitve. Vendar so bile morebitne nadaljnje presoje vprašanja odložene z začetkom veljavnosti zakona, zato upniki in sodišče niso imeli možnosti obravnavati zadeve in o njej odločati s stališča svojih gospodarskih interesov.
- (84) Čeprav so se upniki in sodišče odločili za nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ po prenehanju veljavnosti zakona, je bila ta odločitev sprejeta v drugačnih gospodarskih razmerah ter je temeljila na precej bolj zapleteni in zanesljivi ekonomski oceni, pripravljeni decembra 2010 ob upoštevanju prenehanja veljavnosti zakona. Pri analizi je bilo treba predvsem upoštevati, da je imelo podjetje NCHZ po prvem obdobju neporavnane obveznosti (javne in zasebne) iz predhodnega nadaljnega poslovanja v višini 16 milijonov EUR in da so imele te obveznosti prednost pred obveznostmi iz obdobja pred stečajem. Zato stanje upnikov ni bilo enako kot na začetku stečajnega postopka, ko velik del obveznosti še ni nastal.
- (85) Poleg tega je bila z uporabo zakona za podjetje NCHZ odpravljena negotovost, ki je bila samodejno vključena v odločanje v skladu s standardnimi pravili glede stečaja, kar je zagotavljalo polno obratovanje podjetja NCHZ vsaj do prenehanja veljavnosti zakona konec leta 2010. To je bil jasen znak za dobavitelje in stranke podjetja, ki jim je

bilo zagotovljeno, da lahko še naprej trgujejo s podjetjem NCHZ, saj bi podjetje zaradi svojega statusa strateške družbe na podlagi zakona ostalo v celoti delujoče. Ker je varnost oskrbe pomemben element za stranke v kemijskem sektorju, je uporaba zakona podjetju NCHZ zagotavljala veliko prednost v primerjavi s standardnim stečajnim postopkom. Strankam podjetja NCHZ je dala precej večje zagotovilo, da bo podjetje NCHZ kljub morebitnim nadaljnjim izgubam ter ne glede na stališča in interese njegovih upnikov še naprej poslovalo vsaj do prenehanja veljavnosti zakona. Podjetje NCHZ je bilo tako deležno prednostne obravnave v primerjavi z njegovimi konkurenti v podobnem položaju.

- (86) Tveganje, da bi stranke zamenjale dobavitelja zaradi stečaja, ni le hipotetično. Dejansko je podjetje kljub zaščiti, ki jo je zagotavljala uporaba zakona, v letih 2009 in 2010 izgubilo nekatere stranke, kot je pokazala ekonomska analiza upravitelja, pripravljena po prenehanju veljavnosti zakona. Brez uporabe zakona bi bilo tveganje še večjega zmanjšanja prodaje zaradi negotovosti, ki jih je ustvaril stečajni postopek, bistveno večje. Tako bi se povečalo tudi tveganje, da bi upniki menili, da nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ ni več gospodarsko smiselno.
- (87) Slovaška je predložila hipotetično analizo upravitelja na podlagi metodologije, uporabljene za analizo v drugem obdobju, ki kaže, da če bi bila upoštevana likvidacija na začetku prvega obdobja, rezultat analize ne bi bil drugačen od rezultata analize v drugem obdobju. Ne glede na nižjo stopnjo sedanjih obveznosti, ki znašajo 8,5 milijona EUR, izkupiček likvidacije ne ni bil večji od stroškov in sedanjih obveznosti. Vendar je ta analiza zelo kratka in hipotetična, upravitelj pa jo je pripravil šele po dogodku ⁽¹²⁾, saj je bila pripravljena in predložena šele marca 2014.
- (88) Slovaška ni dokazala, da bi bilo nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ dejansko odobreno na začetku stečajnega obdobja na podlagi ustrezne poglobljene analize in razprave vseh deležnikov, tudi če se zakon ne bi uporabljal za podjetje NCHZ. Če se zakon ne bi uporabljal za podjetje NCHZ, bi se podjetje dejansko soočalo z dodatnimi negativnimi posledicami (kot so preusmeritev strank k varnejšim dobaviteljem), kar bi bistveno povečalo tveganje, da bi se upniki v tej fazi odločili za ustavitev poslovanja.
- (89) Uporaba zakona je tako podjetju NCHZ zagotavljala selektivno gospodarsko prednost, saj ga je štela pred običajnim potekom stečajnega postopka v skladu s standardno stečajno zakonodajo. Upravitelju, upnikom in sodišču je odvzela možnost ustavitve poslovanja podjetja NCHZ ali znatnega zmanjšanja števila zaposlenih (glej uvodno izjavo (27)), in sicer na začetku stečajnega postopka ali pozneje (tj. v letu 2010) glede na razvoj dogodkov v zvezi z gospodarskim položajem podjetja NCHZ. Podjetju NCHZ in tretjim stranem (kot so stranke in dobavitelji) je zagotavljala tudi gotovost glede nadaljnega poslovanja, kar v skladu s standardnimi pravili glede stečaja ni nikoli zagotovljeno.
- (90) Glede na navedeno Komisija meni, da je uporaba zakona podjetju NCHZ zagotavljala neupravičeno gospodarsko prednost.

5.2.3 *Selektivnost ukrepa*

- (91) Odločitev o uporabi zakona za podjetje NCHZ, in s tem zagotovitev nadaljnega poslovanja, je posamičen ukrep, ki ga je sprejela vlada in se posebej nanaša na podjetje NCHZ ter je zato po definiciji selektiven.
- (92) Slovaški organi trdijo, da je bil zakon splošen ukrep, ki se je uporabljal za vsa podjetja, ki so izpolnjevala v njem določena merila. Ne glede na dejstvo, da zadevni ukrep ni zakon sam, ampak njegova uporaba za podjetje NCHZ na podlagi sklepa vlade, Komisija ugotavlja, da v skladu z uveljavljeno sodno prakso sodišč EU dejstvo, da je bil zakon splošen ukrep, ne izključuje možnosti, da je zadevnemu subjektu dajal selektivno prednost.
- (93) Prvič, kljub temu da je bil zakon splošen zakonodajni ukrep, okoliščine primera kažejo, da je bil dejansko posebej namenjen podjetju NCHZ (v nekaterih časopisnih člankih je bil zakon celo poimenovan „lex NCHZ“). Zakon je bil sprejet en mesec po tem, ko je podjetje razglasilo stečaj, NCHZ pa je bilo edino podjetje, za katero se je zakon uporabljal.

⁽¹²⁾ Sodba z dne 5. junija 2012, Komisija proti EDF, C-124/10, EU:C:2012:318, točke 83–85 in 105; sodba z dne 16. maja 2002, Francija proti Komisiji, C-482/99, EU:C:2002:294, točki 71 in 72; sodba z dne 30. aprila 1998, City Flyer Express Ltd proti Komisiji, T-16/96, EU:T:1998:78, točka 76.

- (94) Drugič, da bi se zakon lahko uporabljal za zadevno podjetje, je bil potreben sklep vlade o razglasitvi podjetja za „strateško“, saj zakon ni samodejno veljal za vsa podjetja, ki so izpolnjevala pogoje, določene v oddelku 1(2) zakona. Poleg tega je imela vlada ob upoštevanju splošnega besedila teh pogojev znatno diskrecijsko pravico glede tega, katera podjetja je obravnavala kot strateška ⁽¹³⁾.
- (95) Zato Komisija meni, da ukrep, ki je dovoljeval kopičenje neplačanih dolgov podjetja NCHZ do države, pomeni selektiven ukrep v smislu člena 107(1) PDEU.

5.2.4 Izkrivljanje konkurence in učinek na trgovino med državami članicami

- (96) Nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ z uporabo zakona je vplivalo na zmanjšanje stroškov, ki bi jih podjetje NCHZ drugače moralo kriti. Poslovanje podjetja NCHZ ni prineslo zadostnih prihodkov za pokritje vseh stroškov poslovanja, vključno s prispevki za socialno varnost in drugimi terjatvami države, nastalimi med stečajnim postopkom. Kljub temu, da podjetje NCHZ ni moglo plačati vseh svojih obveznosti in zlasti obveznosti do države (ki so ostale neplačane 13 mesecev, ko je bil zakon v veljavi), je ostalo dejavno na trgu in ponujalo svoje proizvode v konkurenci z drugimi evropskimi proizvajalci kemikalij.
- (97) Poleg tega je, kot je opisano zgoraj, uporaba zakona zagotavljala podjetju NCHZ gospodarsko prednost, ki je druga podjetja v podobnem položaju niso imela. Zlasti je obstajala verjetnost občutnega zmanjšanja tveganj izgube strank in dobaviteljev med stečajnim postopkom. Dejstvo, da je bilo podjetje v skladu z zakonom zavezano nadaljevati s poslovanjem, je spodbudilo poslovne partnerje podjetja NCHZ k ohranitvi njihovega odnosa s podjetjem. Varnost oskrbe za stranke podjetja NCHZ, ki je v kemični industriji še posebno pomembna, je bila zagotovljena z nadaljnjim poslovanjem podjetja, kot je določal zakon. Če se zakon ne bi uporabljal, bi obstajala večja verjetnost, da bi stranke podjetja NCHZ iskale druge vire dobave zaradi strahu pred nenadnim prenehanjem poslovanja zaradi poslabšanja finančnih in gospodarskih razmer podjetja v stečaju.
- (98) Zmanjšanje stroškov posameznega podjetja pomeni pomoč za tekoče poslovanje in zato izkrivlja konkurenco, saj so morali te stroške ali posledice nezmožnosti plačila nositi konkurenti podjetja NCHZ. Poleg tega so lahko ukrepi izkrivljali konkurenco z umetnim ohranjanjem podjetja NCHZ na trgu kalcijevega karbida in drugih trgov, na katerih je bilo podjetje dejavno.
- (99) Ker je število proizvajalcev kalcijevega karbida v EU omejeno in se s proizvodi trguje po vsej Evropi, je jasno, da zadevni ukrep vpliva tudi na trgovino med državami članicami.

5.2.5 Ugotovitev o prisotnosti državne pomoči

- (100) Glede na navedeno Komisija ugotavlja, da je razglasitev podjetja NCHZ za strateško družbo v skladu z zakonom pomenila selektivno prednost v korist zadevnega podjetja, da jo je bilo mogoče pripisati državi in da je zahtevala uporabo državnih sredstev za izkrivljanje konkurence na trgu, odprtem za trgovanje med državami članicami. Ukrep zato pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.
- (101) Znesek pomoči ustreza neplačanim obveznostim do države in državnih subjektov, ki so se nakopičile v obdobju, ko se je zakon uporabljal za podjetje NCHZ. Po informacijah, ki jih je predložila Slovaška, je neplačani dolg na začetku obdobja znašal 735 817,44 EUR ⁽¹⁴⁾. Po prenehanju veljavnosti zakona so neporavnane obveznosti znašale 5 519 241,54 EUR ⁽¹⁵⁾. Zato je znesek pomoči 4 783 424,10 EUR.

⁽¹³⁾ V zvezi s tem glej zlasti zadevo T-152/99, Hijos de Andrés Molina SA (HAMSA) proti Komisiji, U:T:2002:188, točka 157.

⁽¹⁴⁾ Ta znesek ustreza neporavnanim dolgovom do javnih upnikov na dan 31. decembra 2009. Slovaški organi trdijo, da ni nobenih natančnih podatkov o zneskih na datum, ko je bilo podjetje NCHZ razglašeno za strateško družbo. Zato je navedeni znesek najbolj natančna razpoložljiva ocena (in precej konzervativna) zneska neporavnanih obveznosti na začetku uporabe zakona.

⁽¹⁵⁾ Ta znesek ustreza neporavnanim dolgovom do javnih upnikov na dan 31. decembra 2010. Slovaški organi trdijo, da ni nobenih natančnih podatkov o zneskih na datum, ko je podjetje NCHZ prenehalo biti strateška družba v skladu z zakonom. Zato je navedeni znesek najbolj natančna razpoložljiva ocena (in precej konzervativna) zneska neporavnanih obveznosti na koncu uporabe zakona.

5.3 Nadaljnje poslovanje na podlagi odločitve odbora upnikov

- (102) Po prenehanju veljavnosti zakona upravitelj ni bil več pravno zavezan, da nadaljuje s poslovanjem podjetja. Upnike (zavarovane in nezavarovane) je obvestil, da se je izguba podjetja NCHZ od razglasitve stečaja stalno povečevala in da so bili stroški poslovanja podjetja višji od prihodkov od poslovanja. Kljub temu, da so bili seznanjeni s slabim stanjem podjetja, so se vsi upniki v odboru upnikov in zavarovani upniki januarja 2011 strinjali, da bi moralo podjetje NCHZ nadalje poslovati. To odločitev je pozneje potrdilo stečajno sodišče v skladu s slovaškim zakonom o stečaju in tako je postala zavezujoča za upravitelja.

5.3.1 Odgovornost in gospodarska prednost

- (103) Nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ po prenehanju veljavnosti zakona je temeljilo na odločitvi odbora upnikov (predstavniški organ nezavarovanih upnikov), katerega člani so bila večinoma zasebna podjetja. Formalni postopek preiskave je razkril, da na podlagi slovaškega zakona o stečaju noben član odbora upnikov ali zavarovani upnik ni imel pravice veta. Dejansko je bilo glasovanje v teh organih večinsko. Zato ni mogel noben državni subjekt uveljaviti svojih interesov za ustavitev nadaljnjega kopičenja dolgov.
- (104) Zato je mogoče skleniti, da je nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ temeljilo na odločitvi zasebnih upnikov, saj javni upniki niso mogli uveljaviti pravice veta na nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ. Zato odgovornosti za odločitev za nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ po prenehanju veljavnosti zakona ni mogoče pripisati državi.
- (105) To tudi kaže, da je bila odločitev različnih javnih upnikov, da dejavno podprejo nadaljevanje poslovanja podjetja NCHZ v drugem obdobju, sprejeta istočasno in pod enakimi pogoji (*pari passu*) kot odločitve primerljivih zasebnih upnikov, kar pomeni, da so javni upniki ravnali v skladu z načelom upnika v tržnem gospodarstvu.
- (106) Poleg tega je Komisija zaradi popolnosti preverila ekonomsko analizo, ki jo je pripravil upravitelj in ki je bila na voljo upnikom in sodišču v zadevnem času. V analizi je opredeljenih več možnih scenarijev ter vključuje primerjavo stroškov in prihodkov s stališča upnikov podjetja NCHZ. Analiza zlasti kaže, da bi prenehanje poslovanja podjetja NCHZ povzročilo znatne stroške v višini več kot 48 milijonov EUR. Večina stroškov se je nanašala na stroške, povezane z zaprtjem in okoljskim čiščenjem obratov za kemično proizvodnjo (približno 37,3 milijona EUR), in stroške osebja (10,5 milijona EUR, če bi bile izpolnjene vse pravne obveznosti). Hkrati so pričakovani prihodki od prodaje posameznih sredstev znašali približno 47–52 milijonov EUR (brez upoštevanja dodatnih stroškov razstavljanja in odstranjevanja opreme).
- (107) Ker so bile neporavnane (javne in zasebne) obveznosti, nastale pri poslovanju med stečajnim postopkom (takrat 16 milijonov EUR), prednostno obravnavane, ni bila poravnana nobena od terjatev iz obdobja pred stečajem. Vendar analiza kaže, da bi prodaja podjetja z nadaljnjim poslovanjem verjetno prinesla večje prihodke, saj bi bilo v primeru ustavitve poslovanja nekaj tehnološke opreme nepopravljivo uničene. Analiza prav tako kaže, da je bilo kljub neuspelemu prvemu razpisu več zainteresiranih kupcev. Na splošno je bilo z analizo ugotovljeno, da je bilo v interesu upnikov, da podjetje NCHZ nadalje posluje in da se podjetje proda kot delujoče podjetje.
- (108) Ekonomski analizi upravitelja je bila priložena tudi analiza, ki jo je pripravilo vodstvo podjetja NCHZ. Analiza je pokazala, da bi pričakovana dejanska vrednost sredstev podjetja v primeru ustavitve poslovanja znašala samo 15,5 milijona EUR, zaradi česar je bila ustavitev poslovanja podjetja NCHZ za upnike še manj privlačna. Poleg tega je študija pokazala, da bi se podjetje lahko uspešno prodalo po sprejetju nekaterih ukrepov prestrukturiranja; ker je zakon precej oteževal odpuščanje zaposlenih, je podjetje NCHZ zmanjšalo število zaposlenih šele po prenehanju veljavnosti zakona na začetku drugega obdobja. Na splošno je bilo s študijo tudi ugotovljeno, da bi bilo za upnike najbolje, če bi se podjetje NCHZ prodalo kot delujoče podjetje.
- (109) Predlog za nadaljnje poslovanje, ki je temeljil na teh dokumentih, so pozneje sprejeli vsi upniki, tako javni kot zasebni. Komisija ugotavlja, da so se v obdobju stečaja povečali tudi dolgovi do vsaj nekaterih zasebnih upnikov, ki so na koncu znašali 11,5 milijona EUR.

- (110) Poleg tega je podrobna preiskava pokazala, da sta bila samo dva od štirih javnih upnikov, zastopanih v organih upnikov (Sklad za nacionalno lastnino, Okoljski sklad, Slovaška garancijska in razvojna banka in mesto Nováky), neposredno ogrožena zaradi nadaljnjega kopičenja dolgov, ki jima jih je dolgovalo podjetje NCHZ med nadaljnjim poslovanjem. To sta bila Sklad za nacionalno lastnino, katerega dodatne terjatve so v drugem obdobju znašale samo [100–500] tisoč EUR, in mesto Nováky, katerega dodatne neporavnane terjatve so v drugem obdobju dosegle [300–800] tisoč EUR. Glavni javni upniki, pri katerih so se zneski, ki so jim bili dolgovani, med stečajnim postopkom povečali, zlasti zdravstvene in socialne zavarovalnice, niso bili zastopani v nobenem od organov upnikov, ki so odločali o nadaljevanju poslovanja podjetja NCHZ. Zato niso imeli možnosti neposredno vplivati na odločanje in tako niso mogli preprečiti nadaljnjega poslovanja podjetja NCHZ. Ti javni upniki so storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi izterjali dolgove s prijavo terjatev pri stečajnem upravitelju in uporabo vseh izvršilnih mehanizmov, ki so bili na voljo v skladu z zakonom o stečaju.
- (111) Komisija glede na navedeno meni, da je bilo ravnanje različnih državnih subjektov v skladu s preskusom zasebnega upnika.
- (112) Zato ugotavlja, da podjetju NCHZ ni bila zagotovljena prednost pred njegovimi konkurenti, ki je podjetje ne bi bilo deležno pod običajnimi tržnimi pogoji v drugem obdobju, ko se zakon ni več uporabljal in je podjetje NCHZ nadaljevalo s poslovanjem na podlagi odločitve odbora upnikov.

5.3.2 Ugotovitev o prisotnosti državne pomoči

- (113) Ker vsaj dva kumulativna pogoja za opredelitev državne pomoči (odgovornost države in obstoj gospodarske prednosti) nista izpolnjena, Komisija ugotavlja, da nadaljnje poslovanje podjetja NCHZ na podlagi odločitve odbora upnikov ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

5.4 Nezakonita pomoč

- (114) Komisija ugotavlja, da ker uporaba zakona za podjetje NCHZ pomeni državno pomoč, je bila ta dodeljena s kršitvijo obveznosti priglasitve in mirovanja iz člena 108(3) PDEU. Komisija zato ugotavlja, da pomoč, dodeljena podjetju NCHZ, pomeni nezakonito državno pomoč.

5.5 Združljivost ukrepov z notranjim trgovom

- (115) Ker zgoraj opredeljen ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, je treba njegovo združljivost oceniti ob upoštevanju izjem iz odstavkov 2 in 3 tega člena.
- (116) V skladu s sodno prakso Sodišča so države članice tiste, ki morajo navesti morebitne razloge za združljivost in dokazati, da so pogoji za takšno združljivost izpolnjeni ⁽¹⁶⁾. Slovaški organi menijo, da ukrepi ne pomenijo državne pomoči in niso navedli nobenih možnih razlogov, na katerih bi temeljila ocena združljivosti.
- (117) Komisija je kljub temu ocenila, ali bi se kateri od razlogov iz PDEU uporabljal *prima facie* za obravnavane ukrepe.
- (118) Ker je bilo podjetje NCHZ v času, ko so bili ukrepi dodeljeni, v stečajnem postopku, je bilo očitno podjetje v težavah v smislu smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje) ⁽¹⁷⁾.
- (119) Zato bi morala biti vsaka ocena združljivosti državne pomoči z notranjim trgovom načeloma opravljena na podlagi meril iz teh smernic.
- (120) Komisija ugotavlja, da pogoji za pomoč za reševanje iz točke 3.1 smernic za reševanje in prestrukturiranje očitno niso izpolnjeni: zlasti ukrepi ne vključujejo likvidnostne pomoči v obliki jamstev za posojila ali posojil in jih ni spremljala zaveza Slovaške, da bo Komisiji posredovala načrt prestrukturiranja ali likvidacije in tako dalje.

⁽¹⁶⁾ Zadeva C-364/90, Italija proti Komisiji, EU:C:1993:157, točka 20.

⁽¹⁷⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

- (121) V zvezi s pomočjo za prestrukturiranje, kot je opredeljena v točki 3.2 smernic za reševanje in prestrukturiranje, Komisija ugotavlja, da Slovaška ni priglasila nobenega od navedenih ukrepov kot pomoč za prestrukturiranje in da ni dokazala prisotnosti nobenega potrebnega elementa, da bi se lahko obravnavali kot taki (načrt prestrukturiranja, lastni prispevek, izravnalni ukrepi in tako dalje).
- (122) Točka 34 smernic za reševanje in prestrukturiranje zahteva, da je dodelitev pomoči pogojena z izvajanjem načrta za prestrukturiranje, ki ga mora v vseh primerih posameznih pomoči potrditi Komisija. Pomoč v zadevnem primeru je bila dodeljena brez verodostojnega načrta prestrukturiranja, ki bi izpolnjeval pogoje iz smernic za reševanje in prestrukturiranje. Ta okoliščina bi sama po sebi zadostovala za izključitev združljivosti ukrepov z notranjim trgovom.
- (123) Poleg tega Komisija ugotavlja, da Slovaška ni obvestila Komisije o morebitnih dejstvih, ki bi zagotavljala skladnost s potrebnimi zahtevami za razglasitev pomoči za prestrukturiranje za združljivo: vnovična vzpostavitev dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja NCHZ, sprejemljive stopnje lastnega prispevka, ustrezni izravnalni ukrepi in tako dalje.
- (124) Komisija ugotavlja, da navedeni ukrep ni združljiv na podlagi smernic za reševanje in prestrukturiranje in zato pomeni državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgovom.

5.6 Vračilo pomoči

- (125) V skladu s Pogodbo in ustaljeno sodno prakso Sodišča bi morala Komisija v običajnih okoliščinah odločiti, da mora zadevna država članica ukiniti nezakonito dodeljeno pomoč, če je bilo ugotovljeno, da ta pomoč ni združljiva z notranjim trgovom ⁽¹⁸⁾. Prav tako Sodišče dosledno meni, da je namen obveznosti države članice, da ukine pomoč, ki je bila razglašena za nezdružljivo z notranjim trgovom, ponovna vzpostavitev prejšnjih razmer ⁽¹⁹⁾.
- (126) V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik odplača znesek, ki mu je bil dodeljen v okviru nezakonite pomoči, s čimer izgubi prednost, ki jo je užival glede na konkurenta na trgu, ter se ponovno vzpostavijo razmere pred plačilom pomoči ⁽²⁰⁾.
- (127) V skladu s sodno prakso člen 14(1) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 navaja, da „če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč [...]“ ⁽²¹⁾.
- (128) Tako je treba glede na to, da, s kršitvijo člena 108 Pogodbe, noben od zadevnih ukrepov ni bil priglašen Komisiji, vendar jih je treba obravnavati kot nezakonito in nezdružljivo pomoč, vrniti dodeljene zneske, da se ponovno vzpostavi stanje na trgu pred njihovo dodelitvijo. Vračilo pomoči bi moralo zato zajeti obdobje od datuma, ko je bila upravičencu dodeljena prednost, tj. ko mu je bila pomoč dana na voljo, do datuma njenega dejanskega vračila, zneskom, ki jih je treba vrniti, pa se prištejejo obresti do datuma dejanskega vračila. Pri vračilu se upoštevajo zneski neporavnanih dolgov, ki pomenijo državno pomoč in za katere je bilo dokazano, da so bili že poplačani iz prihodkov od prodaje sredstev podjetja NCHZ.
- (129) Glede na prodajo podjetja NCHZ podjetjema Via Chem Slovakia in Fortischem bo Komisija proučila morebitno gospodarsko kontinuiteto med temi podjetji, da bi ugotovila, ali bi bilo treba vračilo pomoči razširiti na ta podjetja ali ne.

5.7 Gospodarska kontinuiteta podjetja NCHZ s prodajo podjetja

- (130) Kot je bilo navedeno, mora zadevna država članica v primeru negativne odločbe Komisije v zvezi z vračilom nezdružljive pomoči podjetju v smislu členov 107 in 108 PDEU vrniti nezdružljivo pomoč. Obveznost vračila se lahko razširi na novo podjetje, na katero je zadevno podjetje preneslo del svojih sredstev ali mu jih prodalo, če ta prenos ali prodaja vodi do zaključka, da med podjetjema obstaja gospodarska kontinuiteta ⁽²²⁾.

⁽¹⁸⁾ Glej zadevo C-70/72, Komisija proti Nemčiji, EU:C:1973:87, točka 13.

⁽¹⁹⁾ Glej združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92, Španija proti Komisiji, EU:C:1994:325, točka 75.

⁽²⁰⁾ Glej zadevo C-75/97, Belgija proti Komisiji, EU:C:1999:311, točki 64 in 65.

⁽²¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

⁽²²⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 28. marca 2012, Ryanair Ltd proti Evropski komisiji, zadeva T-123/09, točka 155.

- (131) Kar zadeva namen transakcije, Komisija ugotavlja, da čeprav nima neposrednih dokazov, da je bil namen transakcije izogniti se učinkom morebitne odločbe o vračilu, je bilo slovaškim organom jasno, da je Komisija od 17. oktobra 2011 (glej uvodno izjavo (2)) predhodno proučevala pritožbo proti podjetju NCHZ in da je obstajala terjatev za plačilo kazni zaradi udeležbe v kartelu v višini 19,6 milijona EUR, naložene podjetju NCHZ z odločbo z dne 22. julija 2009 (glej uvodno izjavo(12)).
- (132) V skladu z odločbo Sodišča v zadevi Italija in SIM 2 proti Komisiji ⁽²³⁾, na kateri je Komisija osnovala svoje odločitve v zvezi s podjetji Olympic Airlines, Alitalia in SERNAM ⁽²⁴⁾, se ocena gospodarske kontinuitete med upravičencem do pomoči in podjetjem, na katero so bila prenesena njegova sredstva, opravi na podlagi sklopa kazalnikov. Upoštevajo se lahko naslednji dejavniki: prodajna cena, ki ustreza tržni ceni ali ne, obseg prodanih sredstev (sredstva in obveznosti, vzdrževanje delovne sile, sredstva kot celota), identiteta kupca(-ev), čas prodaje (po začetku predhodne ocene, formalnega postopka preiskave ali končni odločitvi) in ekonomska logika transakcije. Ta sklop kazalnikov je Sodišče potrdilo v odločbi z dne 28. marca 2012 v zadevi Ryanair proti Komisiji, s katero je bila potrjena odločitev v zvezi z družbo Alitalia ⁽²⁵⁾.
- (133) Glede prodaje podjetja NCHZ podjetju Via Chem Slovakia in pozneje podjetju Fortischem bo zato Komisija na podlagi navedenih meril analizirala, ali obstaja gospodarska kontinuiteta med podjetjem NCHZ ter podjetjem, ki ga je na koncu prevzelo in ga zdaj upravlja podjetje Fortischem.
- (134) Komisija meni, da ni primerno ločeno analizirati gospodarske kontinuitete obeh transakcij, ki sta privedli do prevzema poslovnih dejavnosti podjetja NCHZ s strani podjetja Fortischem, tj. najprej prodajo podjetju Via Chem Slovakia in nato prodajo podjetju Fortischem. Podjetje Via Chem Slovakia je prodalo podjetje podjetju Fortischem v drugi transakciji 1. avgusta 2012, tj. le en dan po zaključku prve transakcije. Zato podjetje Via Chem Slovakia ni nikoli dejansko upravljalno in vodilo poslovnih dejavnosti podjetja NCHZ, ki jih je prevzelo.
- (135) Komisija priznava, da obseg obeh transakcij ni povsem enak, saj je podjetje Via Chem Slovakia ohranilo lastništvo nekaterih nepremičnin (stavbe in zemljišče). Vendar pa je iz predloženih informacij očitno, da so bile vse gospodarske dejavnosti podjetja NCHZ, ki jih je prevzelo podjetje Via Chem Slovakia, takoj prenesene na podjetje Fortischem. Z edino izjemo nepremičnin je podjetje Fortischem od podjetja Via Chem Slovakia prevzelo vsa sredstva in pravice, povezane s kemično proizvodnjo (proizvodni stroji in oprema, pogodbe itd.), pa tudi obveznosti, povezane s kemično proizvodnjo (vključno z vsemi pogodbami o zaposlitvi). Nepremičnine, ki niso bile prodane podjetju Fortischem, vendar so bile potrebne za nadaljevanje gospodarskih dejavnosti podjetja NCHZ, so bile podjetju Fortischem na voljo na podlagi zakupne pogodbe. Zato bo Komisija neposredno analizirala, ali obstaja gospodarska kontinuiteta med podjetjem NCHZ in njegovimi poslovnimi dejavnostmi, ki jih je prevzelo podjetje Fortischem. Posebne značilnosti obeh transakcij bodo upoštevane, če so pomembne za to oceno.

5.7.1 Prodajna cena

- (136) Komisija je v svojem sklepu o začetku formalnega postopka preiskave izrazila dvome glede tega, ali je cena v višini 2,2 milijona EUR, ki jo je podjetje Via Chem Slovakia, izbrani ponudnik, plačalo za sredstva podjetja, predstavljala tržno ceno.
- (137) Razpis je vključeval pogoje, za katere se zdi, da so verjetno znižali vrednost sredstev. V skladu z razpisnimi pogoji so se lahko morebitni ponudniki odločili, ali bodo predložili svoje ponudbe s prevzemom „obveznosti prevzemnika“ ali brez prevzema (za podrobnosti glej uvodni izjavi (17) in (18)).
- (138) Razpisna pravila so določala, da če bi dal najvišjo ponudbo ponudnik, ki bi se odločil, da ne bo prevzel obveznosti, bi imel najboljši ponudnik, ki bi prevzel obveznosti, možnost izenačiti najvišjo ponudbo. Komisija meni, da bi lahko ta možnost, da ponudnik zviša svojo ponudbo po predložitvi vseh ponudb, odvracala morebitne udeležence in/ali negativno vplivala na predložene ponudbe.

⁽²³⁾ Sodba Sodišča z dne 8. maja 2003, Italijanska republika in SIM 2 Multimedia SpA proti Komisiji Evropskih skupnosti, združeni zadevi C-328/99 in C-399/00.

⁽²⁴⁾ Odločba Komisije z dne 17. septembra 2008, Državna pomoč N 321/2008, N 322/2008 in N 323/2008 – Grčija – Vente de certains actifs d'Olympic Airlines/ Olympic Airways Services; Odločba Komisije z dne 12. novembra 2008, Državna pomoč N 510/2008 – Italija – Prodaja sredstev družbe Alitalia; Sklep Komisije z dne 4. aprila 2012 SA.34547 – Francija – Reprise des actifs du groupe SERNAM dans le cadre de son redressement judiciaire.

⁽²⁵⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 28. marca 2012 v zadevi T-123/09, Ryanair Ltd proti Komisiji.

- (139) Dejansko je eden izmed elementov, ki zagotavlja, da se pri razpisu doseže najvišja cena, negotovost glede cen, ki jih ponudijo ponudniki. Če ponudnik, ki predloži ponudbo s prevzemom obveznosti, ve, da mora biti njegova ponudba le najboljša izmed ponudb s prevzemom obveznostmi in da bo lahko izenačil svojo ponudbo s ponudbo najboljšega ponudnika, ki ne bi prevzel obveznosti, lahko predloži nižjo ponudbo, kot bi jo, če v razpisnih pogojih ne bi bila navedena možnost izenačitve ponudbe.
- (140) Poleg tega bi ta pogoj lahko odvrčal ponudnike, ki ne želijo predložiti ponudbe s prevzemom obveznosti, saj vedo, da bo njihova ponudba, četudi bo najboljša, zavrnjena, ker lahko drug kupec, ki je pripravljen prevzeti obveznosti, zviša svojo ponudbo. Če se to zgodi, ponudnik, ki ni pripravljen prevzeti obveznosti, nima možnosti ponovno predložiti ponudbe in ponuditi višjo nakupno ceno.
- (141) Glede na navedeno se zdi, da dajejo razpisni pogoji prednost ponudnikom, ki prevzamejo obveznosti, saj ima v primeru, če dva ponudnika, eden s prevzemom obveznosti in drugi brez prevzema obveznosti, ponudita enako ceno, ponudba s prevzemom obveznosti prednost pred drugo ponudbo. To očitno kaže, da bi bila cena, ki bi bila dosežena brez prevzema obveznosti, lahko morda višja od cene, ki jo je ponudil izbrani ponudnik. Razumno je mogoče domnevati, da ima obveznost izpolnjevanja obveznosti finančne posledice za kupca, ki to upošteva pri predložitvi svoje ponudbe. Brez prevzema obveznosti bi bila cena, ki jo ponudi takšen kupec, tako verjetno višja.
- (142) Slovaška trdi, da tudi ponudnik, ki je pripravljen sprejeti obveznosti, ne more biti prepričan, da noben drug ponudnik ne bo pripravljen prevzeti obveznosti z morda boljšo ponudbo. Vendar to ne spremeni dejstva, da so bili ponudniki brez prevzema obveznosti na splošno obravnavani manj ugodno kot ponudniki s prevzemom obveznosti in da se je s tem lahko odvrnilo morebitne ponudnike, ki niso bili pripravljeni prevzeti obveznosti, od udeležbe.
- (143) Slovaška tudi trdi, da je bilo glede na celotni znesek obveznosti, ki je presegel 11 milijonov EUR, malo verjetno, da bi kateri koli ponudnik predložil ponudbo s prevzemom teh obveznosti. Trdi, da zlasti glede na ceno v višini le 2 milijona EUR, ki je bila ponujena med prvim razpisom, noben razumen udeleženec razpisa ne bi prevzel obveznosti s takšnimi finančnimi posledicami. Obveznosti dejansko vključujejo naložbe v višini najmanj 11 milijonov EUR. Vendar je naložba namenjena financiranju ukrepov za zagotavljanje skladnosti z veljavnimi okoljskimi predpisi, potrebnimi za nadaljevanje kemične proizvodnje. Vsak ponudnik, ki bi želel nadaljevati s kemično proizvodnjo, bi moral izvesti takšno naložbo in ta znesek bi morali tako upoštevati tudi ponudniki, ki ne bi prevzeli obveznosti. Čeprav bi drugi dve obveznosti (navedeni v uvodni izjavi (17)) lahko vplivali na ceno, se kupcu, ki bi nameraval ohraniti ali celo razširiti dejavnosti podjetja NCHZ, te obveznosti ne bi zdele pretirano obremenjujoče, ob upoštevanju prednosti, ki je na razpisu zagotovljena ponudnikom, ki so pripravljeni prevzeti obveznosti. Zato možnosti ponudbe s prevzemom obveznosti ni mogoče šteti za „izredno malo verjetno“ in je ta možnost zato lahko vplivala na ceno, ki je bila ponujena na razpisu.
- (144) Čeprav ne koncu ni bilo prejete nobene ponudbe s prevzemom obveznosti, pogoji niso dovoljevali vključitve največjega možnega števila ponudnikov, ki med seboj tekmujejo s svojimi najboljšimi ponudbami, kar je predpogoj za prodajo po najvišji možni tržni ceni.
- (145) Poleg tega je bila prodaja organizirana kot prodaja celotnega podjetja kot delujočega podjetja, tj. z vsemi sredstvi v paketu, in noben ponudnik ni mogel kupiti nobenega sredstva ločeno. To je izključevalo možnost doseganja najvišje možne končne cene z oddajo ponudb za posamezne dele področij dejavnosti podjetja NCHZ (ob istočasnem izogibanju možnim težavam, ki bi izvirale iz morebitne ustavitve poslovanja, ali omejevanju teh težav). Komisija ugotavlja, da je iz dokumentov, ki so jih predložili slovaški organi, razvidno, da so obstajali možni ponudniki, ki so bili zainteresirani za nakup samo nekaterih delov podjetja NCHZ (na primer, podjetje bluO Epsilon Limited je bilo zainteresirano samo za nakup obratov za proizvodnjo karbida). Zato ni mogoče izključiti, da bi prodaja posameznih delov podjetja NCHZ privedla do višje skupne prodajne cene.
- (146) Pri prodaji podjetju Fortischem s strani podjetja Via Chem Slovakia je šlo za transakcijo med dvema zasebnima strankama, pri čemer ni bil organiziran razpis. Za ceno sta se enostavno dogovorili obe zasebni stranki, pri čemer druge stranke niso imele možnosti ponuditi višje cene. Zato so dvomi glede tega, ali je cena, ki jo je plačalo podjetje Via Chem Slovakia, ustrezala tržni ceni, povezani tudi s ceno, ki jo je plačalo podjetje Fortischem.
- (147) Glede na navedeno se zdi verjetno, da sredstva podjetja NCHZ niso bila prodana na način, ki bi zagotavljal največje možne prihodke za preneseno podjetje.

- (148) Komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da cena, ki jo je podjetje Via Chem Slovakia plačalo za podjetje NCHZ, verjetno ni bila dejanska tržna cena, saj so razpisni pogoji in dejstvo, da so morali ponudniki predložiti ponudbo za vsa sredstva skupaj, vplivali na ceno.

5.7.2 Obseg transakcije

- (149) Za preprečitev gospodarske kontinuitete morajo sredstva in drugi elementi prenesenega podjetja predstavljati le del prejšnjega podjetja ali njegovih dejavnosti. Večji kot je del prvotnega podjetja, ki je prenesen na nov subjekt, večja je verjetnost, da bo imela gospodarska dejavnost, povezana s temi sredstvi, še naprej koristi od nezdružljive pomoči.
- (150) Čeprav Slovaška trdi, da je šlo pri prodaji za „odkup sredstev“, pa pogoji prodaje dejansko kažejo, da je bilo podjetje prodano kot delujoče podjetje. Kot je navedeno v uvodni izjavi (19), so bili vsa sredstva in vsaj del prenosljivih obveznosti prodani novemu lastniku.
- (151) Prodajo podjetja NCHZ podjetju Via Chem Slovakia je 19. julija 2012 odobril slovaški organ, pristojen za konkurenco. Iz te odločitve je razvidno, da je bilo celotno podjetje NCHZ, kot delujoče podjetje, predmet priglašene združitve in s tem prodaje ⁽²⁶⁾.
- (152) Obseg dejavnosti podjetja, ki ga je kupilo podjetje Fortischem, ostaja enak prejšnjemu obsegu dejavnosti podjetja NCHZ. To kaže primerjava med proizvodnim programom podjetja NCHZ na samem začetku stečajnega postopka ⁽²⁷⁾ in sedanjim proizvodnim programom po podatkih s spletne strani podjetja Fortischem ⁽²⁸⁾. V obeh primerih glavna področja dejavnosti podjetja NCHZ oziroma podjetja Fortischem vključujejo anorganske (elektrolitske) kemikalije, vključno s kalcijevim karbidom, organske kemikalije, polimere in predelane proizvode iz PVC. Vseh 14 ključnih proizvodov iz teh področij proizvodnje, ki je leta 2008 predstavljalo 99 % prihodkov podjetja NCHZ ⁽²⁹⁾, proizvaja tudi podjetje Fortischem. Prihodki, ustvarjeni z navedenimi proizvodi, ki jih je prodalo podjetje Fortischem, so leta 2013 znašali 161,3 milijona EUR ⁽³⁰⁾. Ti prihodki so primerljivi s prihodki podjetja NCHZ v višini približno 150–160 milijonov EUR med stečajnim postopkom ⁽³¹⁾. Zato so proizvodni program in prihodki prenesenega podjetja ostali enaki, kot so bili pri podjetju NCHZ. V podjetje Fortischem je bilo premeščenih tudi več kot 95 % od 1 412 zaposlenih v podjetju NCHZ. Zaposleni niso bili odpuščeni in nato ponovno zaposleni s strani podjetja Fortischem, ampak so bile njihove pogodbe o zaposlitvi enostavno prenesene na podjetje Fortischem.
- (153) Slovaška trdi, da je bilo prenesenih manj kot 60 % podjetja, zlasti zato, ker ni bila vključena nobena nepremičnina. Vendar, kot je bilo pojasnjeno (glej uvodno izjavo (134)), ima podjetje Fortischem pri podjetju Via Chem Slovakia zakupljene nepremičnine (zemljišče in stavbe), potrebne za kemično proizvodnjo. Razen nepremičnin je podjetje Fortischem prevzelo vsa druga sredstva, pravice in obveznosti, povezane s prenesenim podjetjem. Podjetje Fortischem tako vodi podjetje NCHZ in nadaljuje z enakim portfeljem proizvodov.
- (154) Poleg tega je podjetje Fortischem ohranilo tudi obstoječe vodstvo podjetja NCHZ. Na primer, izvršni direktor podjetja NCHZ pred prenosom podjetja je postal predsednik upravnega odbora podjetja Fortischem.
- (155) Med prevzemom podjetja NCHZ je podjetje Fortischem tudi javno objavilo v medijih, da ne načrtuje kakršnih koli večjih sprememb v zvezi z zaposlenimi ali proizvodnjo in da bo ohranilo obstoječe vodstvo ⁽³²⁾.

⁽²⁶⁾ Glej zlasti uvodne izjave (25)–(29) odločbe o odobritvi združitve (Odločba št. 2012/FH/3/1/032), ki je na voljo na <http://www.antimon.gov.sk/2012fh31032/>.

⁽²⁷⁾ Glej predstavitev stečajnega upravitelja z dne 26. oktobra 2009 „Novácké chemické závody, a.s. – Prezentácia správcu“, diapozitiva 4 in 5.

⁽²⁸⁾ Glej www.fortischem.sk.

⁽²⁹⁾ Glej diapozitiv 5 predstavitve stečajnega upravitelja z dne 26. oktobra 2009 „Novácké chemické závody, a.s. – Prezentácia správcu“.

⁽³⁰⁾ Glej letno poročilo skupine Energochemica, katere največji član je podjetje Fortischem, za leto 2013, http://www.energochemica.eu/data/files/Vyrocka_ECH_2013.pdf.

⁽³¹⁾ Glej na primer ekonomsko analizo, ki jo je pripravil upravitelj decembra 2010, stran 3 (glej uvodno izjavo (106)).

⁽³²⁾ Glej na primer članek „Novácku chemicku bude prevádzkovať spoločnosť Fortischem“, [Podjetje NCHZ bo upravljalo podjetje Fortischem] z dne 2. avgusta 2012, objavljen na portalu Webnoviny: <http://www.webnoviny.sk/ekonomika/novacku-chemicku-bude-prevadzkovat-s/526742-clanok.html>.

- (156) Zato je podjetje Fortischem, kar zadeva obseg transakcije, učinkovito prevzelo vse gospodarske dejavnosti podjetja NCHZ skupaj z vsemi povezanimi sredstvi, pravicami in obveznostmi. Dejstvo, da se del sredstev uporablja na podlagi zakupne pogodbe in ne neposrednega lastništva, ne spremeni dejstva, da podjetje Fortischem zgolj nadaljuje z gospodarskimi dejavnostmi podjetja NCHZ v enakem obsegu kot pred transakcijo.
- (157) Poleg tega obe zainteresirani strani, ki sta predložili pripombe, tudi trdita, da podjetje Fortischem še naprej ravna na enak način, kot je ravnalo podjetje NCHZ, in ponuja enak portfelj proizvodov na istih geografskih trgih ter da je edina vidna sprememba sprememba imena.
- (158) Zato podjetje Fortischem nadaljuje dejavnost podjetja NCHZ brez kakršnih koli večjih sprememb trgovinske, kadrovske ali proizvodne politike.

5.7.3 Identiteta lastnikov

- (159) Če so lastniki prevzemnega podjetja isti kot lastniki prodajnega podjetja, je to jasen kazalec gospodarske kontinuitete.
- (160) V tem primeru Komisija ni mogla zbrati kakršnih koli dokazov, ki bi potrdili trditve pritožnika, da obstajajo povezave med prvotnimi in novimi končnimi lastniki podjetja NCHZ. Ker so neposredni lastniki različni, ni mogoče preveriti iz neodvisnih in zanesljivih virov, kdo so končni lastniki, ki se skrivajo za nekaterimi izmed neposrednih in posrednih matičnih družb s sedežem na Cipru.
- (161) Vendar so slovaški organi predložili zaprisežene izjave podjetja Energochemica, sedanje partnerske družbe podjetja Fortischem, da lastniki podjetja Fortischem nikakor niso povezani z nekdanjimi lastniki podjetja NCHZ.
- (162) V odsotnosti kakršnih koli nasprotnih dokazov Komisija predvideva, da ni nobenih povezav med prvotnimi in novimi lastniki podjetja NCHZ, prenesenega na podjetje Fortischem.

5.7.4 Čas prodaje

- (163) Prodaja se je izvedla po tem, ko je Komisija začela predhodno preiskavo pritožbe in posredovala pritožbo državi, da predloži pripombe. Zato se je vsaj Slovaška zavedala obstoja možnosti, da bi zadevni ukrepi lahko pomenili nezakonito in nezdružljivo pomoč, ki bi jo bilo treba vrniti.

5.7.5 Ekonomska logika poslovanja

- (164) Namen merila ekonomske logike je preveriti, ali prevzemnik sredstev sredstva uporablja na enak način kot prodajalec ali pa nasprotno, vključuje sredstva v svojo poslovno strategijo in tako ustvarja sinergije, ki upravičujejo njegov interes za prevzem teh sredstev.
- (165) Prevzem s strani podjetja Fortischem je vključeval celoten kemični oddelek podjetja NCHZ, tj. glavni del podjetja NCHZ kot delujočega podjetja skupaj z več kot 95 % zaposlenih ter povezanimi pravicami in obveznostmi. Kot je bilo navedeno, sta portfelj proizvodnje in obseg dejavnosti podjetja Fortischem enaka, kot sta bila pri podjetju NCHZ.
- (166) Podjetje Fortischem je tudi javno naznanilo v medijih, da ne načrtuje nobenih večjih sprememb načina upravljanja podjetja NCHZ in njegovega obsega dejavnosti⁽³³⁾. Čeprav je podjetje Fortischem del večje skupine podjetij, v skupini Energochemica, se zdi, da ni nobenih večjih sinergijskih učinkov z drugimi člani skupine. Čeprav so nekateri izmed njih dejavni v kemični industriji, je njihovo področje dejavnosti drugačno (stabilizatorji svetlobe, fenolne smole, čistilna sredstva itd.), posledično pa se zdi, da ni nobene pomembnejše povezave z dejavnostmi podjetja Fortischem.
- (167) Zato ni bilo nobenih sprememb poslovne strategije in podjetje Fortischem enostavno uporablja sredstva na enak način, kot jih je prodajalec.

⁽³³⁾ Glej opombo 33.

5.7.6 *Sklepne ugotovitve o gospodarski kontinuiteti med podjetjem NCHZ in gospodarskimi dejavnostmi, ki jih je prevzelo in jih upravlja podjetje Fortischem*

- (168) Na splošno se zdi, da se edine spremembe nanašajo na ime podjetja in pravne osebe, kateri pripada. Člen 1.2 razpisnih pogojev določa, da se podjetje NCHZ proda v celoti kot sklop opredmetenih in neopredmetenih sredstev skupaj z njegovimi zaposlenimi. Člen 3.1 prodajne pogodbe med podjetjem Via Chem Slovakia in podjetjem NCHZ z dne 16. januarja 2012 navaja, da „prenos delujočega podjetja v skladu s to pogodbo vključuje vse nepremičnine, premičnine, druge pravice in vrednosti zemljišč, ki: (i) služijo poslovanju delujočega podjetja ali so zaradi svoje narave namenjene služenju takšnemu namenu in (ii) na ključni datum pripadajo prodajalcu“. Poleg tega prevzemnik ohranja portfelj proizvodnje in poslovno politiko podjetja NCHZ. In ne nazadnje, cena, plačana za podjetje NCHZ, verjetno ne pomeni tržne cene.
- (169) Zato Komisija ugotavlja, da med podjetjem NCHZ in Fortischem obstaja gospodarska kontinuiteta.
- (170) Zaradi navedenega Komisija meni, da prednost, ki jo je Slovaška dodelila podjetju NCHZ, pomeni nezakonito in nezdržljivo državno pomoč in da je treba vračilo te nezdržljive državne pomoči, dodeljene podjetju NCHZ, razširiti tudi na novega lastnika podjetja. Podjetje Fortischem ima s svojo neprekinjeno operativno prisotnostjo na trgu še naprej koristi od državne pomoči, ki je bila prejeta za gospodarske dejavnosti podjetja NCHZ in še naprej izkrivlja trg.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (171) Komisija ugotavlja, da je odločitev slovaških organov, da razglasijo podjetje NCHZ za strateško družbo na podlagi zakona in ga s tem zaščitijo pred običajno uporabo stečajne zakonodaje, pomenila državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.
- (172) Komisija tudi ugotavlja, da je bila takšna pomoč dodeljena nezakonito s kršitvijo obveznosti priglasitve in mirovanja iz člena 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije.
- (173) Poleg tega Komisija ugotavlja, da takšna pomoč ni združljiva z notranjim trgovom, ker zadevni pogoji iz smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 2004 niso bili izpolnjeni in ni bila ugotovljena nobena druga podlaga za združljivost.
- (174) Pomoč je treba izterjati od podjetja NCHZ, nalog za izterjavo pa bi bilo treba razširiti tudi na podjetje Fortischem, ki je povezano s podjetjem NCHZ v smislu gospodarske kontinuitete –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državno pomoč v višini 4 783 424,10 EUR, ki je bila zagotovljena podjetju NCHZ z njegovo razglasitvijo za strateško družbo v skladu z zakonom o strateško pomembnih družbah, s čimer je bilo zaščiteno pred običajno uporabo stečajne zakonodaje, je slovaška izvedla nezakonito s kršitvijo člena 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije in ni združljiva z notranjim trgovom.

Člen 2

Odločitev o omogočanju nadaljnega poslovanja podjetja NCHZ po prenehanju veljavnosti zakona na podlagi odločitve odbora upnikov ni pomenila državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

Člen 3

1. Slovaška izterja nezdržljivo pomoč iz člena 1 od podjetja NCHZ.
2. Ob upoštevanju gospodarske kontinuitete med podjetjema NCHZ in Fortischem bi bilo treba obveznost vračila pomoči razširiti tudi na podjetje Fortischem.

3. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti od datuma, ko so bili dani na voljo podjetju NCHZ, do datuma njihovega dejanskega vračila.
4. Obresti se v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004 ⁽³⁴⁾ in v skladu z Uredbo (ES) št. 271/2008 ⁽³⁵⁾ o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 izračunajo z obrestno obrestnim računom.

Člen 4

1. Vračilo pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.
2. Slovaška zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 5

1. Slovaška v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu predloži naslednje podatke:
 - a) skupni znesek (glavnica in obresti vračila), ki ga je treba izterjati od prejemnikov;
 - b) podroben opis že sprejetih ali načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
 - c) dokumente, ki dokazujejo, da se je od upravičenca zahtevalo vračilo pomoči.
2. Slovaška Komisijo obvešča o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvedbo tega sklepa, do dokončne izterjave pomoči iz člena 1. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za delovanje v skladu s tem sklepom. Prav tako predloži podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 6

Ta sklep je naslovljen na Slovaško.

Bruselj, 15. oktobra 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik

⁽³⁴⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

⁽³⁵⁾ Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1827**z dne 23. marca 2015****o državni pomoči SA 28876 (12/C) (ex CP 202/09), ki jo je Grčija odobrila podjetjema Piraeus Container Terminal S.A. in Cosco Pacific Limited***(notificirano pod dokumentarno številko C(2015) 66)***(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu s členom 6 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije ⁽¹⁾, in ob upoštevanju pripomb, ki jih je prejela od Grčije in podjetja Piraeus Container Terminal S.A.,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Prefekt Pireja je z dopisom z dne 30. aprila 2009 pri Komisiji vložil pritožbo, v kateri je trdil, da je grška država dodelila nezakonito državno pomoč novemu koncesionarju dela pristanišča Pirej, podjetju Piraeus Container Terminal S.A. (v nadaljnjem besedilu: podjetje PCT), ki je namensko hčerinsko podjetje podjetja COSCO Pacific Limited (v nadaljnjem besedilu: podjetje Cosco). Domnevna pomoč se je dodelila v obliki davčnih oprostitvev in ugodnih določb, vključenih v koncesijski sporazum po javnem razpisu.
- (2) Zveza grških pristaniških delavcev je z dopisom ⁽²⁾ z dne 7. maja 2009 Komisijo obvestila o domnevnih davčnih ugodnostih, ki jih je grška država odobrila podjetju PCT. Zveza grških pristaniških delavcev je z dopisom z dne 31. avgusta 2009 potrdila, da bi bilo treba njen prvi dopis obravnavati kot pritožbo, in trdila, da je bila pomoč dodeljena v obliki davčnih ugodnosti in ugodnih določb, vključenih v koncesijski sporazum.
- (3) Mednarodni svet pristaniških delavcev je z dopisom z dne 23. septembra 2009 ⁽³⁾ vložil pritožbo s podrobnim opisom ukrepov, ki naj bi pomenili državno pomoč.
- (4) Komisija je z dopisom z dne 14. oktobra 2009 od Grčije zahtevala informacije o domnevnih ukrepih državne pomoči. Grški organi so z dopisom z dne 12. novembra 2009 zaprosili za podaljšanje roka za odgovor, kar je Komisija odobrila z dopisom z dne 18. novembra 2009. Komisija je 3. februarja 2010 poslala opomin v zvezi s to zahtevo po informacijah, na katero so grški organi odgovorili 23. februarja 2010.
- (5) Službe Komisije so se 5. maja 2010 sestale s predstavniki grških organov, da bi razpravljali o dodatnih pojasnilih.
- (6) Komisija je z dopisom z dne 27. oktobra 2010 od grških organov zahtevala dodatne informacije. Grški organi so z dopisom z dne 18. novembra 2011 zaprosili za podaljšanje roka, kar je Komisija odobrila z dopisom z dne 2. decembra 2011. Na to zahtevo po informacijah so odgovorili 8. februarja 2011.

⁽¹⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽²⁾ Evidentirano pri Komisiji dne 13. maja 2009.

⁽³⁾ Evidentirano pri Komisiji isti dan.

- (7) Komisija je z dopisom z dne 11. julija 2012 ⁽⁴⁾ Grčijo obvestila o svojem sklepu, da razlike med koncesijskim sporazumom in obvestilom o javnem naročilu ter davčni ukrep glede oprostitve davka od dohodka pravnih oseb, ki se obračuna za blago, delo in storitve, zagotovljene podjetju PCT zunaj Grčije, ne pomenijo državne pomoči. Sklenila je tudi, da bo začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi z vsemi drugimi domnevnimi ukrepi državne pomoči.
- (8) Sklep Komisije o začetku postopka je bil v *Uradnem listu Evropske unije* objavljen 5. oktobra 2012 ⁽⁵⁾. Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe o ukrepih.
- (9) Komisija je 5. novembra 2012 prejela pripombe upravičenca. Pripombe je 14. januarja 2013 posredovala Grčiji, ki je imela možnost, da nanje odgovori. Njene pripombe in dodatne informacije je Komisija prejela z dopisi z dne 2. novembra 2012, 27. marca 2013 in 10. julija 2013. Službe Komisije in grški organi v spremstvu upravičenca so se sestali 13. septembra 2013. Grški organi so 23. oktobra 2013 predložili dodatne informacije. Komisija je poslala opomin v zvezi z zahtevanimi informacijami, ki jih 17. januarja 2014 še vedno ni prejela. Grški organi so odgovorili 4. februarja 2014 in se 10. februarja 2014 ponovno udeležili srečanja. Po njem so 10. marca 2014 zagotovili dodatne informacije in se 12. marca 2014 udeležili še enega srečanja. Po slednjem so grški organi 31. marca 2014, 16. aprila 2014 in 28. aprila 2014 predložili dodatne informacije. Grški organi in upravičenec so se ponovno sestali 19. maja 2014 in 8. decembra 2014.

2. OPIS UPRAVIČENCA IN DOMNEVNIH UKREPOV POMOČI

2.1 Pristanišče Pirej

- (10) Pristanišče Pirej je razdeljeno na dve območji: komercialno pristanišče in potniško pristanišče. Komercialno pristanišče ima 3 terminale; kontejnerski terminal, tovorni terminal in avtomobilski terminal.
- (11) Kontejnerski terminal ima dva pomola. Podjetje Piraeus Port Authority (v nadaljnjem besedilu: podjetje PPA) se je odločilo razširiti infrastrukturo kontejnerskega terminala s podaljšanjem pomola I, posodobitvijo opreme pomola II in gradnjo pomola III.

2.2 Podjetje Piraeus Port Authority S.A.

- (12) Podjetje Piraeus Port Authority S.A. je bilo ustanovljeno z Zakonom št. 2688/1999 prek preoblikovanja osebe javnega prava, tj. Piraeus Port Authority, ustanovljenega leta 1930, v gospodarsko javno službo.
- (13) Grška država in podjetje PPA sta 13. februarja 2002 podpisala koncesijski sporazum za obdobje 40 let. Sporazum je bil ratificiran z Zakonom št. 3654/2008. V skladu s tem sporazumom ima podjetje PPA izključno pravico do uporabe in izkoriščanja zemljišč, objektov in infrastrukture kopenskega dela pristanišča Pirej ⁽⁶⁾. Koncesijski sporazum podjetju PPA zagotavlja zlasti pravico, da za upravljanje dela pristanišča sklene pogodbo s podizvajalcem za plačilo ⁽⁷⁾.

2.3 Koncesijski sporazum med podjetjema PPA in PCT ter naložbeni projekt

- (14) Da bi podjetje PPA preneslo pravico do izkoriščanja pomolov II in III, je objavilo evropski javni razpis ⁽⁸⁾ za storitve upravljanja pristanišč. V okviru tega javnega razpisa je prejelo dve prijavi, in sicer od podjetja COSCO in od konzorcija družb, ki ga sestavljajo družbe Hutchinson Port Holdings L.T.D., Hutchinson Ports Investments S.A. R.L., Alapis Joint Stock Company S.A. in Lyd S.A.

⁽⁴⁾ Sklep Komisije z dne 11. julija 2012 C(2012) 4217 final v zadevi SA. 28876 (C (12/C) (ex CP 202/09) – Grčija – Container Terminal Port of Piraeus & Cosco Pacific Limited (UL C 301, 5.10.2012, str. 55).

⁽⁵⁾ Glej opombo 4.

⁽⁶⁾ Glej člen 1.1 koncesijskega sporazuma, ki ureja njegovo področje uporabe, in oddelek 3 o pravici do uporabe in izkoriščanja.

⁽⁷⁾ Glej člen 3.1.iii koncesijskega sporazuma.

⁽⁸⁾ Objavljeno v Uradnem listu. Sklic 2008/S 20-026332 z dne 30. januarja 2008, kakor je bil spremenjen s sklicem 2008/S 54-072476 z dne 18. marca 2008 o podaljšanju roka za oddajo ponudb na 19. maj 2008.

- (15) Povabilo k oddaji ponudb je predvidevalo pritožbene postopke. Vendar sodni organi od udeležencev niso prejeli nobene pritožbe v zvezi s postopkom oddaje javnega naročila ali končnim rezultatom. Poleg tega je grško računsko sodišče preverilo ter odobrilo postopek in osnutek sporazuma.
- (16) Novembra 2008 sta podjetji PPA in PCT podpisali koncesijski sporazum, s katerim je podjetje PPA na podjetje PCT preneslo pravico do izkoriščanja in izključne uporabe t. i. „novega kontejnerskega terminala (NCT)“, ki zajema obstoječi pomol II, ki naj bi bil posodobljen novi pomol III, ki naj bi bil zgrajen in sosednje območje, ter pravico do uporabe sosednjega morskega območja za pristanek, ki zagotavlja varen privez in vzdrževanje ladij.
- (17) V skladu s koncesijskim sporazumom je podjetje PCT dolžno posodobiti obstoječi pomol II, zgraditi nov pomol III in zagotoviti celoten nabor pristaniških storitev, povezanih z obratovanjem kontejnerskega terminala. Poleg tega bo koncesionar v celoti in na lastne stroške financiral vse posodobitve pomola II ter gradnjo in upravljanje pomola III. Zato je bilo v okviru javnega razpisa in koncesijskega sporazuma predvideno, da koncesionar za svoje naložbe ne bo prejel javnih sredstev.
- (18) Predvideno je tudi, da koncesionar prevzame vsa (poslovna) tveganja v zvezi s posodobitvijo in gradnjo potrebne infrastrukture. Hkrati prevzema tudi vrsto obveznosti v zvezi z zagotavljanjem zajamčene zmogljivosti novega kontejnerskega terminala.
- (19) Koncesijski sporazum med podjetjema PPA in PCT je bil ratificiran z Zakonom št. 3755/2009 (v nadaljnjem besedilu: Zakon). Člen 1 Zakona vključuje koncesijski sporazum, kot je bil podpisan, člen 2 določa posebne davčne oprostitve za podjetje PCT, člen 3 pa zagotavlja možnost, da podjetje PCT pri svojih naložbah, povezanih s koncesijskim sporazumom, koristi poseben režim zaščite tujih naložb, ki je določen v uredbi z zakonsko močjo št. 2687/1953.

3. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

- (20) Komisija je v svojem sklepu z dne 11. julija 2012 ⁽⁹⁾ sklenila, da razlike med koncesijskim sporazumom in obvestilom o javnem naročilu ter dva davčna ukrepa ⁽¹⁰⁾ ne pomenijo državne pomoči. V njem je izrazila pomisleke in začela formalni postopek preiskave v zvezi z drugimi domnevnimi ukrepi državne pomoči:
1. oprostitev davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti do datuma začetka obratovanja pomola III ⁽¹¹⁾;
 2. pravica do vračila DDV iz dobropisa ne glede na fazo zaključenosti predmeta pogodbe; opredelitev pojma „investicijsko blago“ za namene pravil o DDV; pravica do zamudnih obresti od prvega dne po 60 dneh vložitve zahtevka za vračilo DDV ⁽¹²⁾;
 3. prenos izgube brez časovne omejitve ⁽¹³⁾;
 4. izbira med tremi amortizacijskimi metodami v zvezi s stroški naložb za prenovo pomola II in gradnjo pomola III ⁽¹⁴⁾;
 5. oprostitev kolkovin na posojilne pogodbe in katerega koli pomožnega sporazuma o financiranju projekta ⁽¹⁵⁾;

⁽⁹⁾ Glej opombo 4.

⁽¹⁰⁾ (i) oprostitev davka od dohodkov javnih oseb za blago, gradnje in storitve, ki jih podjetja ali skupna podjetja s sedežem zunaj Grčije zagotavljajo podjetju PCT zunaj Grčije, če obstaja dvostranski fiskalni sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja med Grčijo in državo, v kateri je podjetje registrirano, (ii) vračilo DDV v 60 dneh od datuma vložitve ustreznega zahtevka in obrestna mera, ki se uporablja pri izračunu obresti, če država v 60 dneh od vložitve ustreznega zahtevka ne povrne DDV iz dobropisa.

⁽¹¹⁾ Člen 2(1) Zakona.

⁽¹²⁾ Člen 2(3) in člen (4) Zakona.

⁽¹³⁾ Člen 2(5) Zakona.

⁽¹⁴⁾ Člen 2(6) Zakona.

⁽¹⁵⁾ Člen 2(8) Zakona.

6. oprostitve davkov, kolkovin, prispevkov in vseh pravic v korist države ali tretjih oseb, ki temeljijo na pogodbah med upniki iz posojilnih pogodb, na podlagi katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki iz njih izhajajo ⁽¹⁶⁾;
 7. oprostitve kolkovin za vsako nadomestilo, ki ga podjetje PPA izplača podjetju PCT na podlagi koncesijske pogodbe, ki ne spada na področje Zakona o DDV ⁽¹⁷⁾;
 8. zaščita v okviru posebnega zaščitnega režima za tuje naložbe ⁽¹⁸⁾;
 9. izvzetje od splošnih pravil o prisilni razlastitvi.
- (21) Komisija je menila zlasti, da se z zadevnimi ukrepi podjetju PCT daje selektivno prednost, ker ti pomenijo odstopanje od običajno veljavnih davčnih pravil, ki se ne more upravičiti na podlagi gospodarskopoličnih dejavnikov, ki so jih navedli grški organi. Menila je tudi, da je cilj spodbujanja naložb v okviru velikih infrastrukturnih projektov gospodarskopoličen dejavnik, ki je neločljivo povezan z zadevnim davčnim sistemom in ne more upravičiti drugačne obravnave v korist družbe PCT.
- (22) Po mnenju Komisije dejstvo, da so bile nekatere od navedenih ali njim podobne davčne oprostitve vključene v predhodne javne pogodbe, o katerih je Komisija sprejela pozitivne sklepe, ni pomembno pri dokazovanju, da so ti ukrepi upravičeni v skladu z logiko grškega davčnega sistema.
- (23) Komisija je izrazila pomisleke tudi glede združljivosti zadevnih ukrepov s členoma 107(3)(a) in (c) PDEU, ki so jo zagovarjali grški organi. Dvomila je zlasti o uporabi člena 107(3)(a) PDEU, ker je pogoje združljivosti iz tega člena razvila v svojih Smernicah o državnih regionalni pomoči za 2007–2013, grški organi pa niso ustrezno utemeljili združljivosti ukrepov s pogoji iz teh smernic. Kar zadeva uporabo člena 107(3)(c), je Komisija dvomila v potrebnost in sorazmernost ukrepov.

4. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI IN GRČIJE

- (24) Grčija in upravičenec sta v tej zadevi predložila skupne pripombe. Komisija po začetku formalnega postopka preiskave ni prejela pripomb od tretjih oseb.

4.1 O obstoju državne pomoči

Odsotnost prednosti

- (25) Grški organi in družba PCT trdijo, da izvzetje od splošno veljavnega davčnega pravila ne prinaša nujno prednosti, ki je selektivna, in da Komisija ne loči med obstojem selektivnosti in obstojem prednosti. Zato čeprav se ugotovi, da gre za selektivni ukrep, to po pravu samem še ne pomeni prednosti in obratno. Uporaba enakega splošnega pravila v različnih okoliščinah bi bila lahko za nekatere osebe, za katere velja to pravilo, diskriminacijska ali neugodna. Cilj oprostitve je lahko zagotoviti, da se objektivno različne okoliščine obravnavajo drugače, in s tem preprečiti diskriminacijo in nenamerno škodo.
- (26) Grški organi in družba PCT trdijo tudi, da enako kot podjetja, ki jim je zaupano izvajanje storitev splošnega gospodarskega pomena, podjetja, ki so jim zaupane dolgoročne koncesije za gradnjo in upravljanje javne infrastrukture prek zasebnih sredstev, prevzamejo pogodbene obveznosti, da bodo v infrastrukturo vložila velike denarne zneske, ki se bodo ob zaključku koncesijskega obdobja vrnili državi. Zato je namen zadevnih davčnih

⁽¹⁶⁾ Člen 2(9) Zakona.

⁽¹⁷⁾ Člen 2(10) Zakona.

⁽¹⁸⁾ Člen 3 Zakona.

ukrepov, da se nadomestijo „strukturne pomanjkljivosti“ teh družb. Zato se sklicujejo na sodbo v zadevi Combust⁽¹⁹⁾, v kateri je Splošno sodišče trdilo, da odprava „strukturnih pomanjkljivosti“ ne pomeni priznavanja „prednosti“ iz člena 107(1) PDEU.

Odsotnost selektivnosti in/ali upravičenosti v skladu z logiko davčnega sistema

(i) O „referenčnem sistemu“ ukrepov v preiskavi

- (27) Po mnenju grških organov in družbe PCT je pravilen referenčni sistem splošni režim, ki se uporablja za javne infrastrukturne projekte v Grčiji, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi. Ta shema velja za vsa podjetja, vključena v velike infrastrukturne projekte in javna/zasebna partnerstva, in med njimi ne dela razlik. Davčne določbe Zakona št. 3755/2009 pomenijo individualno uporabo te splošne sheme.
- (28) Ker imajo ti projekti posebne značilnosti⁽²⁰⁾, po katerih se razlikujejo od drugih projektov, so podjetja, odgovorna za javne infrastrukturne projekte, objektivno v očitno drugačnem pravnem in dejanskem položaju v primerjavi z drugimi podjetji, ki opravljajo drugačne dejavnosti. Zato se na splošno veljavna davčna pravila ne morejo obravnavati kot veljaven „referenčni sistem“. Pravilen referenčni sistem je tisti, ki upošteva te značilnosti, priznane tudi v zakonodaji EU⁽²¹⁾, in zahteva posebno obravnavo⁽²²⁾.
- (29) Zato je Grčija z mehanizmom, ki ga je vzpostavila, da bi zagotovila ustrezno obravnavo posebnih značilnosti javnih infrastrukturnih projektov, po katerih se ti ločijo od drugih dejavnosti, uvedla nekatere davčne določbe, ki pojasnjujejo pravila, veljavna za nekatera področja obdavčevanja in ki (i) bi sicer lahko povzročila diskriminacijo javnih infrastrukturnih projektov, (ii) niso dovolj jasna in skladna s splošnimi načeli davčnega sistema ali (iii) so manj pomembna od navedene obvezne zahteve po zagotovitvi najučinkovitejše uporabe/razporeditve javnih sredstev.
- (30) Poleg tega navajajo, da zakonodajna tehnika, uporabljena pri uvedbi davčnega ukrepa, ne opredeljuje splošne narave ukrepa. S sklicevanjem na sodbo v zadevi Gibraltar⁽²³⁾ trdijo, da uvedba izvzeta od splošno veljavnih pravil v državah članicah ne pomeni selektivnosti ali prednosti po pravu samem. Zgolj upoštevanje pristopa, ki temelji na „odstopanju“, bi bila formalistična metoda, ki bi se lahko preprosto zaobšla.

(ii) Cilj zadevnega ukrepa

- (31) Grški organi in družba PCT trdijo, da je glede na sodno prakso v zadevi Adria-Wien, cilj ukrepa, v okviru katerega je treba oceniti določbe v korist družbe PCT, spodbujanje uspešnega izvajanja javnih infrastrukturnih projektov. Zavračajo oceno Komisije v sklepu o začetku postopka v zvezi z „nepomembnostjo“ in „neveljavnostjo“ tovrstnega ukrepa.

⁽¹⁹⁾ Zadeva T-157/01, Danske Busvognmaend proti Komisiji, Recueil 2004, str. I-917.

⁽²⁰⁾ (i) dolgoročnost pogodb, (ii) potreba po zelo pomembni vnaprejšnji naložbi, ki v začetnem obdobju ustvarja zmanjšane prihodke ali jih sploh ne, (iii) potreba po zavarovanju zunanjih finančnih sredstev, (iv) negotovost glede finančne donosnosti, (v) splošni javni interes za ustvarjanje nove javne infrastrukture, (vi) močan in javni interes za uspešen in donosen zaključek projekta.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) št. 670/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2012 o spremembi Sklepa št. 1639/2006/ES o ustanovitvi okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (2007–2013) ter Uredbe (ES) št. 680/2007 o določitvi splošnih pravil za dodelitev finančne pomoči Skupnosti na področju vseevropskih prometnih in energetskih omrežij (UL L 204, 31.7.2012, str. 1), ter Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1370/2007 z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prometa in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in 1107/70 (UL L 315, 3.12.2007, str. 1).

⁽²²⁾ Navajajo zlasti, da Uredba (ES) št. 1370/2007 o obveznostih javne službe priznava, da če je to utemeljeno s potrebo, da se zagotovi davčna ugodnost ali polna amortizacija kapitala v zvezi z izjemno naložbo v infrastrukturo, železniški vozni park ali vozila, lahko pogodba o izvajanju javne službe traja dlje, kot je običajno dovoljeno.

⁽²³⁾ Združeni zadevi C-106/09 P in C-107/09 P, Komisija (C-106/09) in Kraljevina Španija (C-107/09 P) proti vladi Gibraltarja, Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Iskra, ZOdl. 2011, točke 90–92.

- (32) Sklicujejo se tudi na cilj okoljskih dajatev in trdijo, da Komisija v sklepu o začetku postopka ugotavlja, da se noben davčni ukrep s posebnim ciljem, ki ni zbiranje prihodkov od davkov, ne bi mogel nikoli upravičiti na podlagi narave splošnega davčnega sistema. Države članice lahko prek svojega davčnega sistema neovirano izvajajo politiko, ki se jim zdi ustrezna, če je skladna s pravom EU.
- (33) Poleg tega trdijo, da je Komisija zmotno sklenila, da je navedeni cilj davčnega sistema „nepomemben“ ⁽²⁴⁾, ker Sodišče v zadevi Azores ⁽²⁵⁾ ni izjavilo, da cilj ni pomemben. Namen analize selektivnosti ni določiti, ali je „cilj“ ukrepa v preiskavi „sam po sebi“ „veljaven“ ali „pomemben“ ali ne. „Cilj“ ukrepa je „temelj“, na podlagi katerega se lahko primerjata „pravni in dejanski položaj“ podjetij.
- (34) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da Komisija ni pojasnila, zakaj „cilj“ politike ni „veljaven“ ali „pomemben“ za namene ocene selektivnosti. V zvezi s tem se sklicujejo na sodbe v zadevah Adria-Wien ⁽²⁶⁾, Regione Sardegna ⁽²⁷⁾ in British Aggregates ⁽²⁸⁾, pri čemer ugotavljajo, da se Sodišče ni opredelilo proti tem ciljem, ampak je samo ocenilo, ali so zadevni ukrepi selektivni.

(iii) **Pravni in dejanski položaj podjetja PCT z vidika cilja zadevnega ukrepa**

- (35) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da sta pravni in dejanski položaj podjetja PCT in drugih podjetij, ki so prevzela velike infrastrukturne projekte, z vidika cilja uspešnega izvajanja javnih infrastrukturnih projektov drugačna v primerjavi s pravnim in dejanskim položajem drugih podjetij. Na tej podlagi ugotavljajo, da je Komisija v svojem sklepu o začetku postopka spregledala okoliščine/posebne značilnosti teh projektov. Davčna obravnava, priznana podjetju PCT in drugim podjetjem v primerljivem položaju, zanje ne more pomeniti konkurenčne prednosti v primerjavi z drugimi podjetji, ki take obravnave nimajo, ker ti vrsti podjetij ne konkurirata med seboj glede izvajanja zadevnih javnih infrastrukturnih projektov.
- (36) Ta shema velja brez izjem za vsa podjetja, ki izvajajo take projekte, pri čemer ni omejitev ne glede regije ali sektorja, kjer se ti projekti izvajajo, ne glede proračuna ali rokov. Zato ni dejanske selektivnosti.
- (37) Poleg tega si grški organi niso privzeli pravice, da sami presodijo o načinu uporabe teh davčnih določb, ki so se več let sistematično uvajale v vse javne infrastrukturne projekte.

(iv) **Logika davčnega sistema**

- (38) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da so zadevne davčne določbe in shema, ki velja zanje, skladne s temeljnimi ali glavnimi načeli, ki urejajo ustrezna grška davčna pravila, ker (a) so namenjene uresničevanju cilja javne politike, ki je skladen s temeljnimi načeli splošnega davčnega sistema, zlasti z načelom sorazmernosti, z gospodarnostjo in s ciljem davčnega sistema o povečanju prihodkov ter s ključnimi politikami Grčije v zvezi z vzpostavitvijo javne infrastrukture, (b) si prizadevajo zagotoviti, da se objektivno različni položaji obravnavajo različno, pri čemer se uporabljajo načela enakosti in sorazmernosti ter se prepreči izkrivljanje rezultatov, ki so cilj davčnega sistema, (c) se uporabljajo na podlagi objektivnih meril, (d) so zasnovane posebej kot zakonodajni mehanizem, namenjen reševanju ključnih finančnih vprašanj, ki izhajajo iz izvajanja javnih infrastrukturnih projektov in ki lahko ogrozijo sodelovanje zasebnega sektorja ⁽²⁹⁾.

⁽²⁴⁾ Uvodna izjava 115 sklepa Komisije o začetku postopka.

⁽²⁵⁾ Zadeva C-88/03, Portugalska proti Komisiji, ZOdl. 2006, str. I-7115, točka 81.

⁽²⁶⁾ Zadeva C-143/99, Adria-Wien Pipeline, Recueil 2001, str. I-8384.

⁽²⁷⁾ Zadeva C-169/08, Presidente del Consiglio del Ministri proti Regione Sardegna, ZOdl. 2009, str. I-10821.

⁽²⁸⁾ Zadeva T-210/02 RENV, British Aggregates Association proti Evropski komisiji, ZOdl. 2012.

⁽²⁹⁾ Glej na primer analizo Splošnega sodišča v zvezi z zadevo T-210/02 RENV, British Aggregates Association proti Evropski komisiji, ZOdl. 2012, točke 83–91.

- (39) Poleg tega se z zagotavljanjem pravne varnosti na podlagi teh določb in s tem zmogljivosti davkoplačevalcev, da plačujejo davek, spodbujajo naložbe zasebnega sektorja v javno infrastrukturo ter posledično širitev davčne osnove in zbiranje povečanih prihodkov od davkov. Zato so ustrezni ukrepi upravičeni na podlagi logike sistema.

Odsotnost ocene pogojev v zvezi z izkrivljanjem konkurence in vpliv na trgovino

- (40) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da Komisija ni določila storitev in geografskih trgov, ki so pomembni za oceno konkurenčnosti, ni analizirala pogojev konkurence na upoštevnihih trgih in ni dokazala, da so konkurenčna pristanišča EU, navedena v sklepu o začetku postopka, dejanski ali morebitni konkurenti pristanišča Pirej in podjetja PCT.
- (41) Trdili so tudi, da Komisija ni proučila upoštevnega trga, na katerem posluje kontejnerski terminal podjetja PCT, in pogojev na upoštevnehih trgu. S tako proučitvijo bi se dokazalo, da zadevne davčne določbe ne vplivajo negativno na konkurenco in trgovino v EU.
- (42) Kar zadeva konkurenčne pogoje na trgu, trdijo, da na podlagi sodbe v zadevi WAM ⁽³⁰⁾ že dejstvo, da države članice EU trgujejo s kontejnerskim tovorom in da je več pristanišč, ki konkurirajo med seboj glede zagotavljanja storitev pristaniških kontejnerskih terminalov, ne pomeni po pravu samem, da vsaka pomoč, dodeljena upravljavcu pristanišča, izpolnjuje merilo o vplivu na trgovino in/ali izkrivljanju konkurence, ki je določeno v členu 107(1) PDEU. Zato trdijo, da Komisija ni analizirala vpliva davčnih določb na konkurenco in trgovino na upoštevnihih trgih.
- (43) Podjetje PCT je zagotovilo podrobnejše pripombe glede navedenih trditev.

Opredelitev upoštevnega trga

- (44) Kar zadeva opredelitev upoštevnega trga, se podjetje PCT sklicuje na sklep Komisije o združitvah ⁽³¹⁾, da bi dokazalo obstoj dveh ločenih upoštevnihih trgov za pristaniške storitve kontejnerskih terminalov; promet v notranjosti države in promet s pretovarjanjem.
- (45) V zvezi s prometom v notranjosti države trdi tudi, da se zdi, da je Komisija v svojem sklepu o začetku postopka štela, da geografski obseg trga zajema „Grčijo in vzhodno Sredozemlje“, ne da bi pojasnila, zakaj ga je opredelila drugače kot grška Komisija za varstvo konkurence, ki je določila, da je geografski obseg trga za prekladalne storitve, kar zadeva promet v notranjosti, omejen na srednjo in južno Grčijo ⁽³²⁾.
- (46) Poleg tega podjetje PCT trdi, da srednja in južna Grčija z vidika ponudbe in povpraševanja pomenita geografski trg, ki je drugačen od severnega dela Grčije, in sicer zaradi: (a) sposobnosti pristaniškega kontejnerskega terminala podjetja PCT, da oskrbi bistveno večji obseg prometa kot solunsko pristanišče in katero koli drugo grško pristanišče ter pod konkurenčnejšimi pogoji zaradi njegove večje tehnične zmogljivosti, (b) osredotočenosti industrije, trgovine in populacije pretežno v širšem območju Aten in na splošno v osrednjem/južnem delu države, (c) topografije Grčije, ki terja dodatne stroške za prevoz kontejnerjev med solunskim pristaniščem na severnem delu Grčije in osrednjim in južnim delom države ter obratno.

⁽³⁰⁾ Združeni zadevi T-304/04 in T-316/04, Italija in WAM SpA proti Komisiji, ZOdl. 2006, str. II-64.

⁽³¹⁾ Zadeve COMP/M.5398 – HUTCHINSON/EVERGREEN, COMP/M.5450 – KUHNE/HGV/TIU/HAPAG-LLOYD, COMP/JV.55 – HUTCHINSON/RCPM/ECT, COMP/JV.56 – HUTCHINSON/ECT, COMP/M.3863 – TUI/CP SHIPS, COMP/M.5398 – HUTCHINSON/EVERGREEN, COMP/M.3576 – ECT/PONL/EUROMAX, COMP/M.3973 – CMA CGM/DELMAS, COMP/M.3829 MAERRSK/PONL, COMP/M.1674 – MAERSK/ECT, IV/M.831 – P&O/ROYAL NEDLLOYD.

⁽³²⁾ Zadeva 409/V/2009, Sklep z dne 23. januarja 2009, str. 22.

- (47) Kar zadeva storitve pretovarjanja kontejnerjev, se podjetje PCT sklicuje na sklepe Komisije v zadevah Maersk/ECT in Hutchinson/Evergreen, v katerih je za upoštevne geografske trge za storitve pretovarjanja kontejnerjev določila vzhodno Sredozemlje in črnomorsko območje. Meni tudi, da Komisija v svojem sklepu o začetku postopka šteje, da trg geografsko zajema „Grčijo in vzhodno Sredozemlje“.

Konkurenčni pogoji na upoštevem trgu

- (48) Kar zadeva promet s pretovarjanjem, podjetje PCT trdi, da njegov kontejnerski terminal ne konkurira s pristanišči EU glede zagotavljanja prekladalnih storitev za globokomorski kontejnerski promet s pretovarjanjem v vzhodnem Sredozemlju, razen s kontejnerskim terminalom na pomolu I podjetja PPA. Trdi tudi, da Komisija ni pojasnila, zakaj meni, da so na tem trgu različna pristanišča v državah članicah EU ⁽³³⁾, ki konkurirajo s pristaniškim kontejnerskim terminalom podjetja PCT. Po mnenju podjetja PCT je izjava Komisije, da „... se solunsko pristanišče, pristanišče Konstanca v Romuniji, koprsko pristanišče v Sloveniji in nekatera pristanišča v Italiji lahko štejejo za neposredne konkurente“, v nasprotju z ugotovitvami Komisije v zadevi C 21/2009 ⁽³⁴⁾. Podjetje PCT meni, da se pristanišča v Italiji in koprsko pristanišče v Sloveniji ne nahajajo v vzhodnosredozemskem segmentu trga, ki ga je določila Komisija, ampak v osrednjem Sredozemlju. Poleg tega pristanišče Pirej zdaj ne oskrbuje prometa s pretovarjanjem, namenjenega v notranjost države, ki ga oskrbujejo ta pristanišča („zbirno območje“) ⁽³⁵⁾.
- (49) Z vidika ponudbe podjetje PCT trdi, da bi ta pristanišča do neke mere lahko nadomeščala pristaniški kontejnerski terminal podjetja PCT, ker bi lahko oskrbovala nekatere vrste kontejnerskih ladij, ki jih lahko oskrbuje kontejnersko pristanišče podjetja PCT, vendar ne vseh, ker je globina morja v njih manjša in imajo manjšo zmogljivost žerjavov ⁽³⁶⁾. Z vidika povpraševanja pa ta pristanišča ne morejo nadomeščati pristanišča Pirej, ker: (a) Pirej zagotavlja najkrajši in najcenejši ⁽³⁷⁾ odmik od smeri Suez/Gibraltar, ki predstavlja glavne globokomorske kontejnerske ladijske linije v Sredozemskem morju ⁽³⁸⁾, (b) Pirej zagotavlja najnižje cene goriva za ladje na svetovni ravni, (c) pristanišče Konstanca bi zlasti vključevalo dodatne stroške za pilote v Dardanelah in Bosporju.
- (50) Na podlagi navedenega podjetje PCT trdi, da pristanišč, navedenih v sklepu o začetku postopka, ni mogoče obravnavati kot dejanskih ali morebitnih nadomestnih pristanišč za kontejnersko pristanišče podjetja PCT, kar zadeva zagotavljanje prekladalnih storitev za promet s pretovarjanjem v vzhodnem Sredozemlju.
- (51) Poleg tega se podjetje PCT sklicuje na sklep Komisije o pomembnih naložbah v pristanišče Pirej, v katerem je menila, da konkurenca med posebnimi pristanišči in pristaniščem Pirej ni pomembna ⁽³⁹⁾. Trdi tudi, da Komisija ni analizirala vpliva davčnih določb na konkurenco in trgovino na upoštevni trgih. Ocena tega vpliva bi zahtevala proučitev enakovrednih davčnih sistemov, ki veljajo na upoštevni trgih, ker druga pristanišča lahko koristijo podobne ali enakovredne davčne določbe.

⁽³³⁾ Solunsko pristanišče, pristanišče Konstanca v Romuniji, koprsko pristanišče v Sloveniji in nekatera pristanišča v Italiji (primerjaj opombo 173 sklepa o začetku postopka).

⁽³⁴⁾ Sklep Komisije z dne 18. decembra 2009 o zadevi C 21/09 (ex N 105/08, N 168/08 in N 169/08) – Grčija – Javno financiranje infrastrukture in opreme v pristanišču Pirej (UL C 402, 29.12.2012, str. 25).

⁽³⁵⁾ Zaradi: oddaljenosti Pireja od teh območij; pomanjkanja sodobne železniške povezave in storitev; dodatnih visokih stroškov, ki bi nastali; in ureditev glavnih globokomorskih kontejnerskih ladijskih linij, ki oskrbujejo območje osrednjega Sredozemlja prek pristaniških kontejnerskih terminalov na Malti (npr. Maersk), v Tarantu (npr. Evergreen), v Benetkah (npr. MSC) in v Gioi Tauro (npr. MSC).

⁽³⁶⁾ V Kopru je morje na primer globoko približno 9 metrov, medtem ko je v Pireju globoko 15–19 metrov (to pristanišče za ladje, ki jih oskrbuje, običajno potrebuje globino, ki precej presega 12 metrov). V pristanišču Pirej vsak teden pristanejo kontejnerske ladje kapacitete 13 500 TEU, ki jih nobeno od teh pristanišč ne more oskrbeti.

⁽³⁷⁾ Zaradi dodatnih visokih stroškov prevoza pretovorjenih kontejnerjev v katero koli drugo pristanišče, bi bila ta pristanišča za promet te vrste nezanimiva.

⁽³⁸⁾ Za običajno globokomorsko plovilo dvosmerna oddaljenost Pireja od te ladijske linije samo približno predstavlja 16-urno plovbo v primerjavi s 44-urno plovbo do solunskega pristanišča, 120-urno plovbo do koprskega pristanišča in nekaj dnevno plovbo do pristanišča Konstanca (zaradi potrebe po plovbi prek Dardanel in Bosporja in tamkajšnjih prometnih zastojev).

⁽³⁹⁾ V skladu z uvodno izjavo 117 sklepa Komisije: „Edina pristanišča EU, ki spadajo na trg vzhodnega Sredozemskega morja, so tista, ki se nahajajo ob Črnem morju (kot Konstanca v Romuniji in Varna v Bolgariji). Vendar zaradi posebnih razmer v ožinah, ki povezujejo Črno morje z Egejskim morjem, pristanišča ob Črnem morju niso glavni konkurenti pristanišča Pirej. Podobno, čeprav ni mogoče povsem izključiti, da druga pristanišča EU, kot so jadranska pristanišča v Italiji in Sloveniji, prav tako lahko konkurirajo pristanišču Pirej, konkurenca med njimi in pristaniščem Pirej ni pomembna“.

- (52) Podjetje PCT nadalje trdi, da se na zadevnih trgih srečuje samo s konkurenco podjetja PPA, ki upravlja kontejnerski terminal na pomolu I v pristanišču Pirej. Vendar je Komisija v zvezi s podjetjem PPA priznala, da bo koncesija, podeljena podjetju PCT, povečala konkurenco na področju prekladalnih storitev za kontejnerski promet v pristanišču Pirej ⁽⁴⁰⁾.
- (53) Podjetje PCT v zvezi s potencialnimi konkurenti, ki bi lahko izhajali iz privatizacije podjetja PPA in drugih grških pristanišč, trdi, da upravljavci grških pristanišč, ki jim ni bila podeljena podobna koncesija, niso v podobnem položaju, zato zadevne davčne določbe ne dajejo konkurenčne prednosti in ne izkrivljajo konkurence.
- (54) Poleg tega podjetje PCT ugotavlja, da Komisija ne navaja nobenega dokaza o zanimanju drugih upravljavcev pristanišč za večjo naložbo, da bi se vzpostavil glavni pristaniški kontejnerski terminal v Grčiji. Po njegovem mnenju je malo verjetno, da bi prišlo do take konkurence, ker ne bi nobeno drugo obstoječe pristanišče v Grčiji združevalo značilnosti Pireja ⁽⁴¹⁾.
- (55) Kar zadeva konkurenco podjetja PPA, podjetje PCT trdi, da je mnenje Komisije zmotno, ker se podjetje PCT že srečuje s konkurenco kontejnerskega terminala na pomolu I, ki ga upravlja podjetje PPA, in da je učinek koncesije odprte trga za konkurenco, ne pa njeno izkrivljanje. V zvezi s tem trdi tudi, da ima podjetje PPA koristi od nekaterih zakonskih davčnih določb, z vidika katerih se je sprejetje nekaterih zadevnih fiskalnih določb štelo za nujen mehanizem, ki bi podjetju PCT preprečil, da bi se znašlo v podrejenem konkurenčnem položaju.

4.2 O primerjavi domnevnih ukrepov državne pomoči s podobnimi določbami v drugih pogodbah o velikih infrastrukturnih projektih ⁽⁴²⁾

- (56) Grški organi in podjetje PCT navajajo, da so bile določbe, podobne tistim iz členov 2 in 3 Zakona, vključene v grške zakone, s katerimi so bili ratificirani številni posamezni javni infrastrukturni projekti in Zakon št. 3389/2005 o javno-zasebnih partnerstvih. Ker je Komisija proučila te zakone, ki spadajo na področje uporabe člena 107(1) PDEU, in sklenila, da ti niso bili podlaga za državno pomoč, bi sklep, da davčne določbe v korist podjetja PCT pomenijo selektivni ukrep in dajejo neupravičeno prednost iz člena 107(1) PDEU, ogrozil pravno varnost ter bi bil v nasprotju s prakso Komisije in predhodnimi izjavami o uporabi takih določb pri javnih infrastrukturnih projektih v Grčiji.
- (57) Glede zadeve v zvezi z Mednarodnim letališčem v Atenah ⁽⁴³⁾, o kateri je Komisija menila, da davčne določbe, uporabljene za letališke storitve, ki takrat še niso bile liberalizirane, trdijo, da se lahko za storitve pristaniške infrastrukture iz sedanjega primera sklene enako. Grški organi vztrajajo pri trditvi, da je Komisija v danem primeru proučila navedene določbe.
- (58) Glede zadev v zvezi z atensko obvoznico ⁽⁴⁴⁾ in avtocestnim mostom Rio Antirrio je po njihovem mnenju Komisija natančno proučila finančne prispevke javnega in zasebnega sektorja za stroške projekta ter zadevne davčne določbe. Komisija je nato sklenila, da je bil znesek prispevka javnega sektorja (v obliki nepovratnih sredstev in državnih porošt) določen za „tržno ceno“ (tj. najnižji zahtevani znesek prispevka javnega sektorja) prek javnega, nediskriminacijskega in za konkurenco odprtega javnega razpisa. Komisija je v sklepu o atenski obvoznici sklenila, da davčne določbe pomenijo razjasnitev veljavnega davčnega režima, brez katerega bi se lahko ogrozila uspešnost projekta, zato jih ni obravnavala kot del plačila koncesionarja. Katera koli finančna vrednost,

⁽⁴⁰⁾ Odstavka 114 in 115 sklepa Komisije v zvezi z zadevo C 21/2009, navedeno v opombi 4.

⁽⁴¹⁾ (i) njegova lokacija v središču največjega grškega urbanega območja z več kot 5 milijonov prebivalcev, največjega industrijskega/komercialnega območja z najboljšimi železniškimi in cestnimi povezavami v državi, (ii) obsežen prostor za pristajanje, skladišni prostori in veliko sidrišče, (iii) najgloblje morje, (iv) najmanjša oddaljenost od osi Suez/Gibraltar, (v) eden najkonkurenčnejših trgov goriva za ladje na svetu, (vi) velike objekte in naprave za popravilo ladij in širok nabor storitev, ki jih zahtevajo upravljavci ladij.

⁽⁴²⁾ Sklepi Komisije v zadevah N 508/07, Ionia Odos, N 45/2008, Avtocesta Elefsina-Korint-Patras-Pirgos-Isakona, N 566/07, Avtocesta Korint-Tripoli-Kalamata in odcep Lefktro-Sparti, N 565/07, Avtocesta v osrednji Grčiji, N 633/07, Odsek Maliakos-Kleidi iz koncesijske pogodbe o avtocesti Patras-Atene-Solun-Evzona, N 134/07, Koncesijska pogodba o predoru pod morskim dnem v Solunu, N 462/99, Attiki Odos, NN 143/97, Avtocestni most Rio Antirrio, NN 27/96, Mednarodno letališče Spata.

⁽⁴³⁾ Sklep Komisije v zadevi NN 27/96, mednarodno letališče Spata.

⁽⁴⁴⁾ Sklep Komisije v zadevah N 462/99, Attiki Odos, in NN 143/97, Avtocestni most Rio Antirrio.

ki bi lahko bila povezana z uporabo sprejetih davčnih določb, se ne bi mogla obravnavati kot del prispevka javnega sektorja, ker bi se lahko natančno določila šele po prenehanju veljavnosti koncesije. Te določbe so bile samo nujne razjasnitve, da zasebni vlagatelji ne bi bili odvrnjeni zlasti od takih ekonomsko neupravičenih, visoko tveganih gradbenih projektov. Tako se podjetje PCT v teh primerih ne more ločiti od koncesionarjev, ker so bile te določbe v vseh primerih „razjasnitev“ in ne „plačilo“, kot je menila Komisija v svojem sklepu o začetku postopka.

- (59) Poleg tega sodna praksa ⁽⁴⁵⁾, ki jo Komisija v svojem sklepu o začetku postopka navaja v zvezi z dejstvom, da čeprav se glede posebnih ukrepov ni opredelila, to ne pomeni, da so bili ti odobreni ⁽⁴⁶⁾, se ne more uporabljati v priglašeni primerih, kot so tisti, ki jih navajajo grški organi in podjetje PCT.
- (60) Komisiji se v zvezi z naknadnimi sklepi o državni pomoči za druge infrastrukturne projekte ni bilo treba podrobno sklicevati na zadevne davčne določbe, ker ni spremenila svojega mnenja glede zadev o avtocestnem mostu Rio Antirrio in atenski obvoznici ⁽⁴⁷⁾.
- (61) Grški organi in podjetje PCT se sprašujejo, ali se glede na odobritev Komisije v navedenih predhodnih sklepih zadevne davčne določbe lahko štejejo za skladne s pravili o državni pomoči, in ne, ali so bile te določbe predmet predhodne ocene s strani Komisije, kot je navedeno v sklepu o začetku postopka. Poleg tega, če bi bile te določbe vključene v razpisno dokumentacijo o tej koncesiji, bi Komisija sklenila enako kot v svojih predhodnih sklepih.
- (62) Grški organi in podjetje PCT trdijo tudi, da razlikovanje med sedanjo in preteklimi zadevami, navedeno v sklepu Komisije o začetku postopka, temelji na formalnosti, tj. na sprejetju davčnih določb z Zakonom št. 3755/2009 in ne na njihovi vključitvi v koncesijsko pogodbo. Poleg tega tako razlikovanje kaže: (i) da so bili ponudniki v javnem razpisu seznanjeni, da so te davčne določbe standardni okvir, ki ga Grčija uporablja za javne infrastrukturne projekte in za javno-zasebna partnerstva v Grčiji; (ii) da so bile pogodbe podjetja PCT glede koncesij za kontejnerski pristanišči Pirej in Solun izvedene na ravni grškega ministrskega predsednika in ministra za ladijski promet, ki sta vlagatelje na mednarodni ravni spodbujala k prevzemu tega projekta in ponujala celoten sveženj ukrepov, ki jih ima Grčija za javne infrastrukturne projekte, financirane s sredstvi zasebnega sektorja; (iii) da je bilo podjetje PCT seznanjeno, da je Komisija proučila vse take predhodne projekte in v zvezi z njimi ni podala nobenega ugovora; (iv) da je podjetje PCT od grške vlade in podjetja PPA med postopkom oddaje javnega naročila zahtevalo, da se te določbe vključijo v koncesijsko pogodbo; (v) da je podjetje PCT ponovno izpostavilo to vprašanje pred grškim ministrskim predsednikom in ministrom za ladijski promet, ki sta mu vnovič zagotovila, da se bo uvedla taka zakonodaja; (vi) da je podjetje PCT ob upoštevanju teh zagotovil ter v celotnem javnem razpisu in pri pripravi svoje ponudbe upoštevalo, da se bo koncesijska pogodba izvajala na isti podlagi kot vse druge infrastrukturne koncesije, zato so posojilodajalci seznanjeni s koncesijskimi pogoji.
- (63) Iz tega sledi, da se postopek oddaje javnega naročila za dodelitev koncesijske pogodbe podjetju PCT ne more razločevati od preteklih primerov, ker je bil standardni davčni okvir za velike infrastrukturne projekte znan vsem ponudnikom. Poleg tega grški organi in podjetje PCT navajajo, da ni bilo posebnega razloga za evidentiranje takih izmenjav v okviru razpisnega postopka, ker podjetje PPA ni pooblaščen za sprejemanje takih določb, ki so se v vsakem primeru uporabile zaradi ustaljene prakse v Grčiji v skladu z dosedanjimi praksami odločanja Komisije.
- (64) Če se torej Komisija opira na formalnost kot edini razlog za razločevanje podjetja PCT od vseh podjetij, ki izvajajo javne infrastrukturne projekte v Grčiji, je ta formalnost v nasprotju z načelom pravne varnosti in legitimnih pričakovanj.
- (65) Kar zadeva izjavo Komisije, da „dokazi, ki so jih zagotovili grški organi, podpirajo ugotovitev, da ponudniki niso upoštevali posebnih prednosti ...“ ⁽⁴⁸⁾, podjetje PCT trdi, da ni seznanjeno z navedenimi dokazi in da sprejetje teh določb z zakonom, s katerim se je ratificirala koncesijska pogodba, ni noben dokaz o tem.

⁽⁴⁵⁾ Združeni zadevi T-427/04, Francija proti Komisiji, in T-17/05, France Telecom proti Komisiji, ZOdl. 2009, str. II-0435, točke 264–266, in zadeve C-474-09 P do C-476/09 P, Territorio Historico de Vizcaya, ECLI:EU:C:2011:522, točka 70.

⁽⁴⁶⁾ Glej uvodno izjavo 221 sklepa o začetku postopka.

⁽⁴⁷⁾ Iz istega razloga je Komisija odobrila shemo o širokopasovni infrastrukturi na podeželju (SA. 32866 (11/N), katere pravna podlaga je Zakon št. 3389/2005 o javno-zasebnih partnerstvih, ki vsebuje davčne določbe, podobne tistim iz Zakona št. 3755/2009.

⁽⁴⁸⁾ Glej uvodni izjavi 225 in 226 sklepa o začetku postopka.

4.3 O združljivosti domnevnih ukrepov državne pomoči

- (66) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da kadar Komisija sklene, da so zadevne davčne določbe podlaga za državno pomoč, bi se morala taka pomoč v skladu s členoma 107(3)(a) in (c) šteti za združljivo z notranjim trgovom glede na pomen ustreznih naložb, infrastrukture in storitev za gospodarski razvoj Grčije in zlasti za razvoj in posodobitev sektorja pomorskega kontejnerskega prevoza.
- (67) Cilj zadevnega naložbenega projekta je razviti pristanišče Pirej v sodoben pomorski kontejnerski terminal v Sredozemskem morju, z večjo zmogljivostjo in prostorom za skladiščenje, da se poveča njegova učinkovitost pri oskrbi pomorskega kontejnerskega prometa. Podatki o učinkovitosti, ki se nanašajo na upravljanje pomola II ⁽⁴⁹⁾, že izkazujejo doseganje tega cilja. Poleg tega je namen projekta izpolniti cilj Komisije o skupnem interesu v povezavi s prometno politiko EU, ker je bilo to analizirano v okviru različnih uredb in sporočil EU.
- (68) Nakup opreme in gradnja pomola III veljajo za začetno naložbo v okviru ustreznih pravil EU o regionalni pomoči, ki spadajo na področje uporabe člena 107(3)(a) PDEU. Naložba je znašala [...] (*) milijonov EUR in ustvarila 900 neposrednih in posrednih delovnih mest za polni delovni čas in za obdobje 35 let, kolikor bo trajala koncesija. Glede na visok znesek naložbe bi bil vsak morebitni znesek pomoči bistveno nižji od največje intenzivnosti pomoči, ki znaša 30 % in ki je za regijo Attiki veljala do konca leta 2010, ali največjih zneskov pomoči, ki jih je Komisija odobrila v sklepih o pristaniški infrastrukturi ⁽⁵⁰⁾. Zato so ukrepi pomoči najmanjši potrebni in ustrezni ukrepi za podporo tako velikega infrastrukturnega projekta. Lasten prispevek podjetja PCT k projektu je v mejah, določenih v pravilih o regionalni pomoči. Poleg tega bi bila vsaka morebitna pomoč v skladu s členom 107(3)(a) PDEU združljiva s skupnim trgovom iz istega razloga kot pomoč, ki jo je Komisija v zadevi C 21/2009 odobrila podjetju PPA ⁽⁵¹⁾.
- (69) Pomoč se lahko šteje za potrebno zlasti glede na potrebo po javnem financiranju za razvoj pristaniške infrastrukture med finančno krizo v skladu s politiko EU v zvezi s tem ⁽⁵²⁾ in zato, da se zagotovijo jasnost, prožnost in predvidljivost davčnega sistema, ki velja za koncesije, kot je ta. Kar zadeva potrebo po ukrepih pomoči, trdijo, da so davčne določbe zagotavljale skladnost s finančnim režimom zasebnega sektorja v zvezi s projektom in omogočile, da je podjetje odplačalo svoja posojila in morebitne obveznosti. Brez teh davčnih določb bi bil finančni režim v zvezi s projektom, ki bi ga podjetje PCT lahko doseglo, bistveno težavnejši, kar bi utegnilo ogroziti njegovo ponudbo ali izvedbo koncesijske pogodbe (nedelovanje trga). Davčne določbe so bile v resnici nujne za zagotovitev dostopa koncesionarja do potrebnih sredstev iz zasebnega sektorja ⁽⁵³⁾. Nepovratna gotovinska sredstva namesto teh ukrepov bi bila neprimerna in nepotrebna pobuda glede na težavnost vnaprejšnjega natančnega izračuna zahtev po financiranju, ki so posledica tega nedelovanja trga.
- (70) Grški organi in podjetje PCT trdijo tudi, da imajo ukrepi jasen spodbujevalni učinek, saj so se veljavnost in izvajanje koncesijskega sporazuma ter vse gradnje, povezane z naložbo, začele po sprejetju teh davčnih določb. Zaradi gospodarske krize in pomanjkanja finančnega kredita, ki sta prevladovala v Grčiji in svetu v letih 2008/2009, se je podjetje PCT spodbudilo k nadaljevanju izvajanja koncesije šele po sprejetju zakona. V

⁽⁴⁹⁾ Leta 2012 (a) se je promet na pomolu II povečal za 76,5 % v primerjavi z letom 2011 (2,108 milijona TEU leta 2012 v primerjavi z 1,188 milijona TEU leta 2011), (b) zmogljivost je bila za 700 000 TEU večja od predvidene v koncesijski pogodbi, (c) prihodki so se povečali za 43 % v primerjavi z letom 2011 (z 72,87 milijona EUR na 104,3 milijona EUR). Leta 2012 so podjetja PCT, TRAINOSE in Hewlett Packard podpisala sporazum, na podlagi katerega naj bi podjetje Hewlett Packard svoje izdelke prek Grčije prodajalo v druge sosednje države.

(*) Velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti.

⁽⁵⁰⁾ Sklepi Komisije v zadevah C 39/2009 – Latvija – Svobodni pristaniški organ Ventspils (50-odstotna intenzivnost pomoči), SA. 30742, Gradnja infrastrukture za trajektni terminal v Klaipedi (65-odstotna intenzivnost pomoči), SA 34940 (2012/N), Pristanišče v Augusti (68,87-odstotna intenzivnost pomoči), N 649/2001, Nepovratna sredstva za prostor za tovor (94-odstotna intenzivnost pomoči), C 21/2009, Javno financiranje infrastrukture in opreme na pristanišču Pirej.

⁽⁵¹⁾ Glej opombo 34.

⁽⁵²⁾ Uredba (EU) št. 670/2012.

⁽⁵³⁾ Zato se sklicujejo na dejstvo, da je Kitajska razvojna banka, ki je ena od upnikov podjetja PCT, počakala na sprejetje ratifikacijskega zakona, preden je s podjetjem PCT podpisala posojilno pogodbo. Poleg tega se sklicujejo na elektronsko pošto [...], poslano podjetju PCT januarja 2009, v kateri izražajo svoje glavne pomisleke o financiranju navedenega koncesijskega sporazuma. V skladu s to elektronsko pošto koncesijski sporazum ni zagotavljal zaščite pred splošno ali diskriminacijsko spremembo zakona in trdijo, da je to zadevalo davčni okvir koncesijskega sporazuma.

nasprotnem primeru bi lahko opustilo koncesijo in pri tem izgubilo samo garantno pismo, ki ga je banka izdala v višini 5 milijonov EUR. Spodbujevalni učinek je bil dokazan z dejstvom, da je podjetje PCT prevzelo tveganje celotnega financiranja projekta.

- (71) Poleg tega grški organi in podjetje PCT trdijo, da ocene, ki so jih zagotovili ⁽⁵⁴⁾, kažejo, da davčne določbe zagotavljajo znesek med [...] milijonov EUR in [...] milijonov EUR ⁽⁵⁵⁾ za celotno koncesijsko obdobje, tj. od [...] % do [...] % celotnih stroškov naložbe, ki znaša [...] milijonov EUR, kar je bistveno manj od zneskov pomoči, ki jih je Komisija odobrila v primerih, povezanih z naložbami v pristanišča.
- (72) Trdijo tudi, da predhodne količinske opredelitve posebnih ugodnosti niso bile nujne za odobritev teh zneskov ali za izvedbo naložbe. Po njihovem mnenju je ta predhodni pristop za namene ocenjevanja katere koli domnevne koristi iz člena 107 PDEU, ki naj bi izhajala iz davčnih določb, ustrezen v skladu z ustaljeno sodno prakso ⁽⁵⁶⁾.
- (73) Grški organi in podjetje PCT se sklicujejo tudi na nekatere sklepe Komisije ⁽⁵⁷⁾, v katerih je Komisija odobrila nepriglašeno državno pomoč, tako da je v primerih, ko pomoč ni bila količinsko opredeljena na podlagi predhodne ocene in/ali je ni bilo mogoče količinsko opredeliti niti v času sprejetja končnega sklepa Komisije, določila spodbujevalni učinek ter potreben in sorazmeren značaj take pomoči. Zato izračun ⁽⁵⁸⁾ finančne koristi ni bil nujen za določitev spodbujevalnega učinka in sorazmernosti.
- (74) Za zaključek so navedli, da noben ukrep v preiskavi ni bil izveden v praksi.

5. OCENA UKREPOV, KI IMAJO ZNAČAJ DRŽAVNE POMOČI

- (75) Člen 107(1) PDEU opredeljuje državno pomoč kot vsako pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršno koli vrsto pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, kolikor prizadene trgovino med državami članicami. Zato da se določi, ali zadevni ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, morajo biti

⁽⁵⁴⁾ Zagotovljene ocene so temeljile na študiji podjetja Pricewaterhouse Coopers Business Solutions S.A. Vključevale so primerjavo predpostavk iz poslovnega načrta podjetja Cosco v času objave ratifikacijskega zakona (marec 2009) in splošno veljavnih določb. Iz rezultata te primerjave so odšteli znesek, ki ustreza dodatnim potrebam po financiranju, s katerimi bi se srečalo podjetje PCT, če ne bi bilo davčnih ukrepov. Znesek, ki izhaja iz teh izračunov, je bil na koncu izračunan na podlagi diskontiranih vrednosti (z uporabo 9-odstotne letne diskontne stopnje, tj. diskontne stopnje, ki jo je podjetje PPA uporabilo pri diskontiranju najnižjih zagotovljenih koncesnin, ki jih je podjetje PCT ponudilo v javnem razpisu, in tudi 4,47-odstotne letne diskontne stopnje iz marca 2009, tj. referenčne mere iz sporočila Komisije). Končno ti izračuni ne vključujejo ukrepov iz členov 2.3, 2.5, 2.9, 2.10 in iz člena 3 Zakona.

⁽⁵⁵⁾ V najslabšem primeru.

⁽⁵⁶⁾ Na primer zadeva C-143/99, *Adria-Wien Pipeline GmbH in Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH proti Finanzlandesdirektion für Kärnten*, Recueil 2001, str. I-8365, točka 41.; zadeva T-335/08, *BNP Paribas in Banca Nazionale del Lavoro SpA (BNL) proti Komisiji*, ZOdl. 2010, str. II-3323, točka 204; ter zadeve T-425/04, T-444/04, T-450/04 in T-456/04, Francija, France Télécom, Bouygues SA, Bouygues Télécom SA in AFORS Télécom proti Komisiji, ZOdl. 2010, str. II-2009, točka 216.

⁽⁵⁷⁾ Sklep Komisije v zadevi SA.21918 – Francija – Predpisane tarife električne energije v Franciji (UL C 398, 22.12.2012, str. 10), Sklep Komisije št. 98/353/ES z dne 16. septembra 1997 o državni pomoči podjetju Gemeinnützige Abfallverwertung GmbH (UL L 159, 3.6.1998, str. 58), Sklep Komisije št. C(2007) 134 z dne 24. januarja 2007 v zadevi NN 67/05 o državni pomoči – Litva – zmanjšanje davčne stopnje za dobiček za UAB „Bite GSM“, Sklep Komisije št. 2003/227/ES z dne 2. avgusta 2002 o različnih ukrepih in državni pomoči, ki jo je Španija vložila v podjetje Terra Mítica SA, tematski park v bližini Benidorma (Alicante) (UL L 91, 8.4.2003, str. 23), Sklep Komisije z dne 14. aprila 2010 v zadevi NN 30/09 o državni pomoči – Irska – Hotelske kapitalne olajšave za Hotel Ritz-Carlton, Powerscourt, Co. Wicklow, Sklep Komisije št. 2003/590/ES z dne 5. marca 2003 o državni pomoči, ki jo Združeno kraljestvo namerava dodeliti podjetju CDC Group plc (UL L 199, 7.8.2003, str. 28), Odločba Komisije št. 2009/476/ES z dne 28. januarja 2009 o pomoči v obliki ustanovitve kompenzacijskega sklada za organizacijo trga z električno energijo, ki jo izvaja Luksemburg (C 43/02 (ex NN 75/01)) (UL L 159, 20.6.2009, str. 11), Sklep Komisije št. 98/212/ES z dne 16. aprila 1997 o državni pomoči, ki jo je Italija dodelila podjetju Enirisorse SpA (UL L 80, 18.3.1998, str. 32), Sklep Komisije z dne 1. marca 2007 v zadevi NN4/07 o državni pomoči – „Delitissue Sp. z o.o.“ v okviru dokumenta C(2007) 769.

⁽⁵⁸⁾ V skladu z izračuni podjetja PCT je vpliv sprejetja davčnih določb na realno interno stopnjo donosnosti (IRR), ki je upoštevana v vzorčnem poslovnem načrtu podjetja PCT z marca 2009, ocenjen na [...] bazičnih točk (tj. [...] %), kar pomeni, da se je realna stopnja donosnosti, ki je po izračunih, narejenih v odsotnosti zadevnih fiskalnih določb, znašala približno [...] %, povečala (tj. z [...] % na [...] %).

izpolnjeni vsi naslednji pogoji. Ukrep mora (a) biti dodeljen iz državnih sredstev, (b) zagotavljati gospodarsko prednost podjetju, (c) biti selektiven, (d) izkrivljati ali ogrožati konkurenco in vplivati na trgovino med državami članicami.

5.1 Pojem podjetja

- (76) Na podlagi člena 107(1) PDEU se pravila o državni pomoči uporabljajo samo, kadar je prejemnik pomoči „podjetje“. V skladu z ustaljeno sodno prakso je podjetje pravna ali fizična oseba, ki opravlja gospodarsko dejavnost ne glede na njena pravni status in način financiranja⁽⁵⁹⁾. Poleg tega je gospodarska dejavnost vsaka dejavnost, ki vključuje ponudbo blaga in/ali storitev na določenem trgu⁽⁶⁰⁾.
- (77) Komisija je že menila, da se gradnja in upravljanje nekaterih vrst infrastrukture lahko štejeta za gospodarsko dejavnost⁽⁶¹⁾. Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso⁽⁶²⁾ zagotavljanje infrastrukturnih zmogljivosti tretjim osebam na podlagi plačila pomeni gospodarsko dejavnost.
- (78) Ker je podjetje PCT posodobilo obstoječi pomol II, zgradilo nov pomol III in zagotavlja celoten nabor pristaniških storitev, povezanih z upravljanjem kontejnerskega terminala, se v smislu pravil o državni pomoči lahko šteje za podjetje. Zato za podjetje PCT veljajo pravila o državni pomoči.

5.2 Državna sredstva

- (79) V skladu s členom 107(1) PDEU bi morala domnevni ukrep državne pomoči odobriti država članica ali pa bi se moral odobriti iz državnih sredstev. O ukrepu odloča država in ga je mogoče pripisati državi. S tem, ko se podjetju PCT omogoči posebna davčna obravnava, se grška država odreka državnim sredstvom, ki bi jih pridobila, če ne bi sprejela domnevnih ugodnih davčnih določb. Zato zadevni ukrepi pomenijo izgubo državnih sredstev in se lahko štejejo za odobrene iz državnih sredstev.

5.3 Obstoj selektivne prednosti

- (80) Da se določi, ali državni ukrep pomeni državno pomoč, je treba v skladu s stalno sodno prakso ugotoviti, ali upravičeno podjetje pridobi gospodarsko prednost, ki je v običajnih tržnih pogojih ne bi pridobilo, tj. brez posredovanja države⁽⁶³⁾.
- (81) Pomemben je samo vpliv ukrepa na podjetje, ne pa vzrok ali cilj posredovanja države⁽⁶⁴⁾. To se oceni tako, da se finančno stanje podjetja po ukrepu primerja z njegovim finančnim stanjem, če ukrep ne bi bil uveden. Pojem pomoči ne zajema samo pozitivnih ugodnosti, ampak tudi različne ukrepe, s katerimi se zmanjšujejo stroški, ki

⁽⁵⁹⁾ Združene zadeve C-180/98 do C-184/98, Pavlov in drugi, Recueil 2000, str. I-6451.

⁽⁶⁰⁾ Zadevi 118/85 Komisija proti Italiji, Recueil 1987, str. 2599, točka 7, in C-35/96 Komisija proti Italiji, Recueil 1998, str. I-3851, točka 36, združene zadeve C-180/98 do C-184/98, Recueil 2000, str. I-6451.

⁽⁶¹⁾ Sklepi Komisije v naslednjih zadevah o državni pomoči: N 44/10 – Javno financiranje pristaniške infrastrukture v Krievu Sala (UL C 215, 21.7.2011, str. 21, točke 60–68); C 39/2009 – Javno financiranje pristaniške infrastrukture v pristanišču Ventpils (UL C 62, 20.3.2010, str. 7, točke 53–58), N 60/06 – Pristanišče Rotterdam (UL C 196, 24.8.2007, str. 1, točke 42–52); N 520/03 Flamska pristanišča (UL C 176, 16.7.2005, str. 12, točke 34–54).

⁽⁶²⁾ Glej med drugim sodbo z dne 24. oktobra 2002 v zadevi C-82/01P Aéroport de Paris, Recueil 2002, str. I-9297, in sodbo z dne 24. marca 2011 v združenih zadevah T-455/08 Flughafen Leipzig-Halle GmbH in Mitteldeutsche Flughafen AG proti Komisiji ter zadevo T-443/08 Freistaat Sachsen in Land Sachsen-Anhalt proti Komisiji, ZOdl. 2011, str. II-1311.

⁽⁶³⁾ Zadeva C-39/94, SFEL in drugi, Recueil 1996, str. I-3547, točka 60; zadeva C-342/96, Španija proti Komisiji, Recueil 1999, str. I-2459, točka 41.

⁽⁶⁴⁾ Zadeva 173/73, Italija proti Komisiji, Recueil 1974, str. 709, točka 13.

običajno bremenijo podjetje, in ki imajo zato enako lastnost in učinek kot subvencije, čeprav v ožjem pomenu besede to niso ⁽⁶⁵⁾. Glede davka je Sodišče pojasnilo, da ukrep, s katerim javni organi nekaterim podjetjem priznajo davčno oprostitvev, ki upravičenca postavlja v ugodnejši položaj od položaja drugih davčnih zavezancev, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Prav tako se za državno pomoč lahko šteje ukrep, ki nekaterim podjetjem omogoča znižanje davka ali odlog plačila davka, ki ga je običajno treba plačati ⁽⁶⁶⁾.

- (82) Ukrepi v preiskavi vključujejo oprostitvev ali odlog plačila običajnih davkov ali prispevkov, ki bi jih podjetje PCT moralo plačati, če zadevnih določb ne bi bilo ali v primeru drugačne obravnave, ki bi podjetju PCT v prvih letih gradnje zagotovila boljši denarni tok (glej opis običajnega sistema davkov ali referenčnih sistemov v nadaljevanju). Tako je finančno stanje podjetja PCT s temi ukrepi boljše v primerjavi s stanjem brez njih. Zato se s temi ukrepi podjetju PCT daje prednost.
- (83) Obstoj prednosti se lahko izključi, kadar zadevno podjetje zagotavlja storitve splošnega gospodarskega interesa v skladu z merili, določenimi v sodni praksi Altmark ⁽⁶⁷⁾, ali kadar je država posredovala v skladu z običajnimi tržnimi pogoji ⁽⁶⁸⁾. Vendar ta dva scenarija ne veljata v sedanjem primeru.
- (84) Komisija v zvezi s „strukturno pomanjkljivostjo“, ki jo navajajo upravičenec in grški organi, ugotavlja najprej, da v skladu s sodno prakso Sodišča obstoj strukturne pomanjkljivosti ni pomemben pri izključitvi obstoja prednosti in posledično državne pomoči ⁽⁶⁹⁾. Poleg tega zadeva Combis v nobenem primeru ne velja za zadevo v preiskavi. V navedeni zadevi je imelo podjetje Combis zares strukturno pomanjkljivost v primerjavi s svojimi konkurenti iz zasebnega sektorja in ukrep je v tej zadevi zares izključil obstoj prednosti. To pa zato, ker je večina voznikov podjetja Combis imela status uradnika, kar je pomenilo višje stroške dela, kot če bi podjetje zaposlilo voznike po pogodbi, kot so storili vsi drugi izvajalci storitev avtobusnega prevoza. Vendar podjetje PCT nima strukturne pomanjkljivosti v primerjavi s svojimi konkurenti, ker dejstvo, da se je zavezalo vlaganju v velik javni infrastrukturni projekt, samo po sebi ne pomeni strukturne pomanjkljivosti, ampak odločitev zasebnega vlagatelja, ki jo je sprejelo njegovo nadrejeno podjetje Cosco v okviru svojega običajnega poslovanja. Zato ugotovitve iz sodne prakse Combis v tem primeru ne veljajo.
- (85) Zlasti kar zadeva ukrep glede oprostitve davkov, prispevkov in vseh pravic v korist države ali tretjih oseb v zvezi s pogodbami med upniki, zlasti njegovim nadrejenim podjetjem Cosco, iz posojilnih pogodb, v okviru katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki iz njih izhajajo ⁽⁷⁰⁾, Komisija meni, da je ta določba enaka odobritvi zavarovalne pogodbe, ki jo država upnikom podjetja PCT odobri brezplačno. Skratka, upniki podjetja PCT, in zlasti podjetje Cosco, so lahko oproščeni plačila vseh davkov, prispevkov in pravic v korist države ali tretjih oseb, ki jih bo grška država morda uvedla v prihodnje, ne da bi jim bilo pri tem treba plačati kakršnega koli nadomestila državi za tako oprostitvev. Zato je podjetje Cosco zaradi tega ukrepa v ugodnejšem položaju kot upniki drugih vlagateljev, ker mu državi ni treba plačati premije za tako oprostitvev.
- (86) Glede na značaj tega ukrepa, katerega uporaba je predvidena v primeru, da država sprejme splošno veljavna pravila, ki nalagajo posredne davke za take transakcije, ta ukrep v bistvu predvideva oprostitvev obdavčitve v korist upnikov podjetja PCT, zlasti podjetja Cosco, v primerjavi s podjetji v enakem pravnem ali dejanskem položaju kot drugi upniki podjetij, ki izvajajo naložbe. Če država sprejme splošno veljavna pravila, ki nalagajo posredne davke na prenos obveznosti iz posojilne pogodbe, ki ga opravijo podjetja, bodo morali upniki vseh drugih vlagateljev v primeru prenosa takih pravic, ki izhajajo iz posojilne pogodbe, te neposredne davke plačati. Nasprotno podjetju PCT za prenos kakršne koli pravice, ki izhaja iz kakršne koli posojilne pogodbe, na podlagi katere upniki, zlasti

⁽⁶⁵⁾ Zadevi C-143/99, Adria-Wien Pipeline, Recueil 2001, str. I-8365, točka 38; zadeva C-387/92, Banco Exterior de España, Recueil 1994, str. I-877, točka 13; in zadeva C-200/97, Heiser, Recueil 1998, str. I-7907, točka 34.

⁽⁶⁶⁾ Zadeva C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze in drugi, ZOdl. 2006, str. I-289, točka 132.

⁽⁶⁷⁾ Zadeva C-280/00, Altmark Trans, Recueil 2003, str. I-7747.

⁽⁶⁸⁾ Zadeva C-39/94, SFEL in drugi, Recueil 1996, str. I-3547, točki 60 in 61.

⁽⁶⁹⁾ Glej združene zadeve C-71/09 P, C-73/09 P in C-76/09 P, Comitato „Venezia vuole vivere“, Hotel Cipriani Srl in Società Italiana per il gas SpA (Italgas) proti Komisiji, ZOdl. 2011, str. I-4727, točke 92 in 94–96, ter Sklep predsednika Splošnega sodišča v zadevi T-172/14, R Stahlwerk Bous proti Komisiji, točki 59 in 60.

⁽⁷⁰⁾ Člen 2(9) Zakona.

podjetje Cosco, financirajo naložbo, ne bo treba plačati takih davkov in državi ne bo treba plačati nadomestila za odobritev take oprostitve. Zato je zadevna ugodnost selektivna, ker zadeva samo upnike podjetja PCT, zlasti podjetja Cosco, ki prenašajo pravice in/ali obveznosti, ki izhajajo iz posojilnih pogodb, povezanih s financiranjem koncesijske pogodbe in podjetja PCT.

- (87) Da bi se državni ukrep uvrščal na področje uporabe člena 107(1) PDEU, mora dajati prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“ v primerjavi z drugimi, ki so z vidika cilja navedenega režima v primerljivem pravnem in dejanskem položaju ⁽⁷¹⁾. Zato mora Komisija za davčne ukrepe načeloma oceniti dejansko selektivnost ukrepa na podlagi analize, ki se izvede v treh korakih.
- (88) Najprej je treba določiti skupni ali „običajni“ režim veljavnega davčnega sistema („referenčnega sistema“). Nato je treba oceniti, ali ukrep pomeni odstopanje od navedenega referenčnega sistema, kadar različno obravnava gospodarske subjekte, ki so z vidika ciljev, ki so del sistema, v primerljivem dejanskem in pravnem položaju ⁽⁷²⁾.
- (89) Če se ugotovi tako odstopanje, tj. če je zadevni ukrep na prvi pogled selektiven, se nazadnje prouči, ali je nesprejemljiv ukrep posledica narave ali splošne sheme davčnega sistema, katerega del je, in se zato lahko upraviči. V tem smislu in v skladu s sodno prakso Sodišča mora država članica dokazati, da razlikovanje izhaja neposredno iz temeljnih ali vodilnih načel navedenega sistema ⁽⁷³⁾.
- (90) Grški organi in podjetje PCT so zagotovili izčrpane utemeljitve v podporo trditvi, da je ustrezni referenčni sistem za vse davčne ukrepe splošna shema, ki se uporablja za velike javne infrastrukturne projekte v Grčiji s ciljem olajšati dostop do sredstev glede na visoko tveganje teh projektov, in da iz sodbe v zadevi Gibraltar ⁽⁷⁴⁾ izhaja, da če država članica omogoči izvzetje od splošno veljavnih pravil, to ne pomeni selektivnosti ali prednosti po pravu samem.
- (91) Komisija bo najprej analizirala, ali je taka utemeljitev sprejemljiva, kar zadeva vse elemente analize selektivnosti, tj. referenčnega sistema, cilja sistema, primerjave primerljivega pravnega in dejanskega položaja z vidika tega cilja in upravičenost na podlagi tega cilja. Nato bo analizirala selektivnost vsakega ukrepa posebej.

(i) **O „referenčnem sistemu“ in njegovem cilju**

- (92) Referenčni sistem je okvir, ki se uporablja za oceno selektivnosti ukrepa. Opredeljuje meje za proučitev, ali imajo posamezna podjetja koristi od odstopanja od običajnih pravil, ki skupaj tvorijo zadevni referenčni sistem, in se zato obravnavajo ugodneje v primerjavi z drugimi podjetji, za katera veljajo splošna pravila sistema.
- (93) Pri določanju tega referenčnega davčnega okvira je treba njegov obseg določiti dosledno, da se prepreči, da bi se cilji, ki so del sistema, uporabili kot podlaga za njegovo opredelitev. Če bi se referenčni sistem določil z vidika cilja politike, ki ga država članica želi doseči v vsakem primeru in ki ni del logike davčnega sistema, bi bili v praksi vsi davčni ukrepi, ki so jih države članice sprejele, da bi spodbudile nekatere sektorje, dejavnosti ali vrsto podjetij, izvzeti iz področja uporabe člena 107(1) PDEU ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁷¹⁾ Zadeva C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, Recueil 2001, str. I-8365, točka 41; zadeva C-308/01, *GIL Insurance* in drugi, Recueil 2004, str. I-4777, točka 68; zadeva C-172/03, *Heiser*, ZOdl. 2005, str. I-1627, točka 40.

⁽⁷²⁾ Glej zadeve C-143/99, *Adria-Wien*, točka 41, C-308/01, *GIL Insurance*, Recueil 2004, str. I-4777, točka 68, C-172/03, *Heiser*, ZOdl. 2005, str. I-1627, točka 40, C-88/03, *Portugalska proti Komisiji*, ZOdl. 2006, str. I-7115, točka 54 in T-233/04, *Nizozemska proti Komisiji*, točka 86.

⁽⁷³⁾ Glej na primer zadevo C-279/08P, *Komisija proti Nizozemski (NOx)*, ZOdl. 2011, str. I-7671, točka 62.

⁽⁷⁴⁾ Združeni zadevi C-106/09 P in C-107/09 P, *Komisija in Španija proti Government of Gibraltar in Združenemu kraljestvu*, ZOdl. 2011, str. I-11113.

⁽⁷⁵⁾ Glej združeni zadevi T-92/00 in T-103/00, *Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Ramondín, SA in Ramondín Cápsulas proti Komisiji*, Recueil 2002, str. II-1385, točka 51.

- (94) Kot navajajo grški organi in podjetje PCT je v tem primeru cilj olajšanja podjetij, vpletenih v velike infrastrukturne projekte, z zagotavljanjem pravne varnosti in dodatnega denarnega toka med gradnjo cilj politike, ki ne spada v okvir davčne obravnave in se ne more uporabljati za namene analize selektivnosti. Značilnosti velikih javnih infrastrukturnih projektov niso del davčnega sistema in ne morejo biti podlaga za določanje veljavnega referenčnega sistema. Kakor koli se dejstvo, da grška država sprejme poseben zakon vsakič, ko želi posameznemu podjetju omogočiti posebno davčno obravnavo, ne more šteti za splošni okvir, ki ga uprava uporabi brez lastne presoje.

(ii) Pravni in dejanski položaj podjetja PCT z vidika cilja zadevnega ukrepa

- (95) Ko je referenčni sistem določen, je treba pri analizi preveriti, ali zadevni ukrep razlikuje med podjetji, ki odstopajo od tega sistema. Zato je treba ugotoviti, ali ukrep lahko daje prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga v primerjavi z drugimi podjetji, ki so v podobnem dejanskem in pravnem položaju, glede na cilj, ki je del referenčnega sistema. Vendar se za ta namen ni mogoče opirati na zunanje cilje politike, da bi se analizirala različna obravnavo podjetij, za katere velja nek davčni režim.
- (96) Kar zadeva „vodoraven“ značaj obravnavane sheme, ki velja za vsa podjetja, ki izvajajo velike infrastrukturne projekte, po ustaljeni sodni praksi ⁽⁷⁶⁾ dejstvo, da je zelo veliko podjetij, ki lahko zahtevajo upravičenost v okviru ukrepa ali ki so dejavna v različnih sektorjih, ne zadostuje, da bi se izpodbijalo selektivno naravo navedenega ukrepa in zato izključilo njegovo opredelitev kot državno pomoč ⁽⁷⁷⁾. Zato dejstvo, da podjetja, ki izvajajo velike infrastrukturne projekte, lahko koristijo več davčnih oprostitev, ne zadostuje za izključitev selektivnega značaja zadevnih ukrepov. Nasprotno, merila, ki tem podjetjem omogočajo take oprostitve, lahko imajo dejansko za posledico selektivnost ⁽⁷⁸⁾.
- (97) Zato je treba primerljivi pravni in dejanski položaj podjetja PCT vsakokrat proučiti z vidika cilja ustreznega veljavnega davčnega sistema in ne na podlagi zunanjih ciljev politike.

(iii) Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (98) Za ukrep, ki odstopa od referenčnega sistema, zaradi česar je na prvi pogled selektiven, se še vedno lahko izkaže, da ni selektiven, če je to utemeljeno na podlagi narave ali splošne sheme tega sistema. To je tako, kadar ukrep izhaja neposredno iz lastnih ali temeljnih vodilnih načel referenčnega sistema ali kadar je posledica mehanizmov, ki so del sistema in so potrebni za njegovo delovanje in učinkovitost ⁽⁷⁹⁾. Nasprotno pa za ta namen ni mogoče upoštevati zunanjih ciljev politike, ki niso del sistema ⁽⁸⁰⁾. Zato se davčne oprostitve, ki so posledica cilja, ki ni cilj davčnega sistema, v katerega spadajo, ne morejo izogniti zahtevam iz člena 107(1) PDEU.
- (99) V zvezi s tem je Sodišče določilo, da čeprav je cilj politike eden bistvenih ciljev Evropske unije, potreba po upoštevanju tega cilja ne upravičuje izključitve selektivnih ukrepov iz njihove opredelitve kot pomoč ⁽⁸¹⁾. Uspešna izvedba velikih infrastrukturnih projektov in pravna varnost pri njihovem izvajanju se ne moreta šteti za cilj, ki je del davčnega sistema. Poleg tega grški organi in podjetje PCT niso dokazali, kako je ta cilj združljiv z načelom

⁽⁷⁶⁾ Glej zadevo C-279/08 P, Komisija proti Kraljevini Nizozemski, ZOdl. 2011, str. I-7671, točka 50.

⁽⁷⁷⁾ Zadeva C-75/97, Belgija proti Komisiji, Recueil 1999, str. I-3671, točka 32; Zadeva C-143/99, Adria-Wien Pipeline GmbH in Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, ZOdl. 2011, str. I-8365, točka 48; Zadeva C-409/00, Španija proti Komisiji, Recueil 2003, str. I-1487, točka 48.

⁽⁷⁸⁾ Združeni zadevi T-92/00 in T-103/00, Ramondin SA in Ramondín Cápsulas SA proti Komisiji, Recueil 2002, str. II-1385, točka 39; v tej sodbi je Sodišče razsodilo, da uporaba davčnega ukrepa samo za naložbe, ki presegajo določen prag, pomeni, da je ukrep dejansko namenjen le podjetjem z znatnimi finančnimi sredstvi.

⁽⁷⁹⁾ Glej na primer združene zadeve C-78/08 do C-80/08, Paint Graphos in drugi, ZOdl. 2011, str. I-7611, točka 69.

⁽⁸⁰⁾ Glej združene zadeve C-78/08 do C-80/08, Paint Graphos in drugi, ZOdl. 2011, str. I-7611, točki 69 in 70; zadeva C-88/03, Portugalska proti Komisiji, ZOdl. 2006, str. I-7115, točka 81; zadeva C-279/08 P, Komisija proti Nizozemski (NOx), ZOdl. 2011, str. I-7671; zadeva C-487/06 P, British Aggregates proti Komisiji, ZOdl. 2008, str. I-10515.

⁽⁸¹⁾ Glej med drugim zadeve C-279/08 P, Komisija proti Kraljevini Nizozemski, ZOdl. 2011, str. I-07671, točka 75, C-487/06 P, British Aggregates proti Komisiji, ZOdl. 2008, str. I-10505, točka 92; zadeva C-241/94, Francija proti Komisiji, Recueil 1996, str. I-4551, točka 21; zadeva C-342/96, Španija proti Komisiji, Recueil 1999, str. I-2459, točka 23; zadeva C-75/97, Belgija proti Komisiji, točka 25.

enakosti in sorazmernosti splošnega davčnega sistema in zlasti njegovim ciljem povečanja prihodkov. Slednjega je težko uskladiti z odobritvijo znižanja davka ⁽⁸²⁾. Prav tako ni mogoče ključnih finančnih vprašanj podjetij, ki izvajajo velike infrastrukturne projekte, šteti za cilje, ki lahko upravičijo različno obravnavo teh posebnih podjetij in zlasti podjetja PCT.

- (100) Zato če davčni ukrepi, proučeni v nadaljevanju, pomenijo selektivne ukrepe, se ne morejo šteti za upravičene na podlagi cilja javne politike, ki so ga navedli grški organi in upravičenec.

5.3.1 Oprostitev davka od dohodkov, ki velja za obračunane in še ne plačane obresti do datuma začetka ⁽⁸³⁾ obratovanja pomola III ⁽⁸⁴⁾

Referenčni sistem

- (101) V skladu z grškim sistemom obdavčitve dohodkov je načeloma ves dobiček delniških družb, družb z omejeno odgovornostjo in zasebnih kapitalskih družb, ustanovljenih v Grčiji, ki je ustvarjen v Grčiji in drugod, vključno z dobičkom v obliki obresti, obdavčen ⁽⁸⁵⁾ po veljavni stopnji v zadevnem poslovnem letu, preostali znesek dobička po davku pa se lahko razdeli med delničarje, nakopiči v obliki rezerv ali vključi/pretvori v lastniški kapital prek dokapitalizacije. Ko se znesek dobička po davku razdeli delničarjem ali vključi/pretvori v lastniški kapital, se v zadevnem poslovnem letu ponovno obdavči po veljavni stopnji ⁽⁸⁶⁾.
- (102) Iz tega sledi, da je referenčni sistem za obdavčitev obračunanih in še ne plačanih obresti do datuma začetka obratovanja pomola III grški sistem obdavčitve dohodkov pravnih oseb, zlasti obdavčitve dobička podjetij, vključno s tistim, ki izhaja iz obračunanih in še ne plačanih obresti.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (103) „Obračunane in še ne plačane obresti“ ⁽⁸⁷⁾ so del obdavčljivega bruto dohodka podjetja PCT in so običajno predmet obdavčitve. Vendar je podjetje PCT oproščeno davka od dohodkov, ki velja za obračunane in še ne plačane obresti do začetka obratovanja pomola III ⁽⁸⁸⁾, kar pomeni obravnavo, ki odstopa od referenčnega sistema, pretežno od davka od dohodkov, ki velja za prihodke in ga ureja Grški zakon o davku od dohodkov (v nadaljnjem besedilu: GZDD). Lahko se šteje, da je podjetje PCT v primerljivem pravnem in dejanskem položaju kot vse delniške družbe, katerih dobiček je obdavčen v skladu s splošno veljavnim okvirom. Zato se lahko sklene, da je bila podjetju priznana selektivna prednost.
- (104) Po mnenju grških organov in podjetja PCT člen 99 GZDD določa, da je dohodek, ki je oproščen obdavčitve, v času njegove razdelitve ali kapitalizacije predmet davka od dohodka pravnih oseb. Na tej podlagi trdijo, da zadevna določba omogoča odlog plačila davkov samo podjetju PCT v smislu, da bo slednje dolžno plačati davek od dohodkov pravnih oseb za ustvarjeni dobiček in odtegniti davek od dividend delničarjev, ko svoj dobiček kapitalizira ali razdeli.

⁽⁸²⁾ Glej na primer združeni zadevi T-92/00 in T-103/00, Ramondin SA in Ramondín Cápsulas SA proti Komisiji, Recueil 2002, str. II-1385, točka 62.

⁽⁸³⁾ Ali najpozneje do 31. oktobra 2015.

⁽⁸⁴⁾ Odstavek 1 člena 2 Zakona št. 3755/2009.

⁽⁸⁵⁾ Prva alineja člena 99(1)(a) skupaj s členom 12(1), členom 105(1)(b) in členom 109(1) Grškega zakona o davku od dohodkov; ta davek od dohodkov pravnih oseb je v poslovnem letu 2010 znašal 25 %, v poslovnem letu 2011 je znašal 24 %, v poslovnem letu 2012 je znašal 20 %, v poslovnem letu 2013 je znašal 22 % in od poslovnega leta 2014 naprej je znašal 26 %.

⁽⁸⁶⁾ Takrat se v skladu s členom 99(1)(a) Grškega zakona o davku od dohodkov uporablja davčni odtegljaj.

⁽⁸⁷⁾ Po mnenju grških organov se izraz „obračunane in še ne plačane obresti“ uporablja za opis računovodske metode, ki se uporablja za izračun nabranih obresti, pri čemer se obresti naberejo glede na datume denarnega toka in vpletenih zneskov. Z drugimi besedami so „obračunane in še ne plačane obresti“ obresti od posebnega zneska, ki se naberejo v določenem časovnem obdobju (ne glede na to, ali so navedene obresti dolgovane ali zapadle). Po mnenju grških organov podjetje PCT običajno pričakuje, da te obresti zbere na podlagi gotovinskih pologov pri kreditnih institucijah.

⁽⁸⁸⁾ Oprostitev davka na obračunane in še ne plačane obresti se uporablja za obdobje, ki se lahko spreminja glede na predčasen ali poznejši zaključek gradnje, ki pa ima določen rok. V skladu s členom 12 koncesijske pogodbe mora pomol III začeti obratovati 48 mesecev po datumu začetka gradnje in v vsakem primeru najpozneje 31. oktobra 2015.

- (105) Komisija ugotavlja, da tretja alineja člena 99(1)(a) GZDD navaja, da se za podjetja, ki so oproščena plačila davka od dohodkov pravnih oseb v skladu s posebno zakonodajo (v tem primeru z določbo v preiskavi), obdavči samo dobiček, ki se kapitalizira ali razdeli, potem ko se od njegove vrednosti odšteje ustrezen davek od dohodkov pravnih oseb. To pomeni, da po tej določbi podjetje PCT ni dolžno plačati davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti, dokler se zadevni dohodek ne kapitalizira ali najpozneje do začetka obratovanja pomola III. Tako se odlog plačila davkov nanaša samo na dobiček, ki se lahko razdeli ali kapitalizira. V skladu s to določbo lahko podjetje PCT svoj dobiček, ki izhaja iz obračunanih in še ne plačanih obresti, uporablja do začetka obratovanja pomola III, da bi nakopičilo rezerve, ne da bi za to moralo plačati davek od prihodkov pravnih oseb. Poleg tega, ker po mnenju grških organov grška zakonodaja ne določa, da je treba rezerve pretvoriti v osnovni kapital ali dobiček razdeliti, je podjetje PCT na podlagi te določbe v celoti oproščeno davka na dobiček, ki izhaja iz obračunanih in še ne plačanih obresti, ki so se nabrale v Grčiji ali v tujini ⁽⁸⁹⁾. Odlog plačila davkov v vsakem primeru pomeni selektivno prednost v korist podjetja PCT.
- (106) Grški organi in podjetje PCT navajajo, da mora podjetje PCT ohraniti znatne gotovinske pologe, da bi financiralo naložbe, ki se zahtevajo med gradnjo in v obdobju pred začetkom obratovanja pomola III, ter da je namen te oprostitve olajšati te naložbe v javno infrastrukturo. V tem smislu menijo, da je podjetje PCT v pravnem in dejanskem primerljivem položaju kot vsa podjetja, ki izvajajo velike naložbe v javno infrastrukturo.
- (107) Vendar dejstvo, da je ukrep na voljo vsem podjetjem, ki izvajajo naložbe v javno infrastrukturo, ne pomeni, da ni selektiven. Nasprotno velja, da samo nekatera kategorija podjetij, to so podjetja, ki vlagajo v javno infrastrukturo, lahko koristijo ukrep. Druga podjetja, ki niso dejavna v tem sektorju, tega ukrepa ne morejo koristiti. Poleg tega se na podlagi navedene analize ⁽⁹⁰⁾ cilj politike, da se podjetjem olajša naložbe v velike infrastrukturne projekte med gradnjo, ne more šteti za cilj, ki je del fiskalnega režima, na podlagi katerega se lahko določi primerljiv pravni in dejanski položaj podjetij.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (108) Grški organi in podjetje PCT navajajo, da oprostitev davka za obračunane in še ne plačane obresti temelji neposredno na splošni določbi GZDD ⁽⁹¹⁾, ki med nekaterimi vrstami dohodka, oproščenega davka, vključuje „dohodke, ki so oproščeni na podlagi pogodbe, ratificirane z zakonom“. Trdijo, da določba v preiskavi ne uvaja posebne davčne oprostitve, ker grški zakonodajalec dosledno uporablja to splošno oprostitev, da bi uvedel davčne oprostitve, ki se uporabljajo posebej za vse velike javne infrastrukturne projekte, ki se izvajajo v Grčiji. Nasprotno, je del splošne sheme, ki temelji na splošnem davčnem sistemu, katerega cilj je olajšati in podpreti izvajanje velikih javnih infrastrukturnih ali naložbenih projektov. Ta določba se je dosledno uporabljala za vse infrastrukturne projekte, da bi se zagotovilo, da nobeno podjetje, ki izvaja take projekte, ni izpostavljeno diskriminaciji ali „strukturni pomanjkljivosti“.
- (109) Iz sodne prakse sodišč EU izhaja, da obravnavanje gospodarskih subjektov na podlagi lastne presoje lahko pomeni, da splošni ukrep, ki se uporablja v posameznih primerih, prevzame značilnosti selektivnega ukrepa, predvsem kadar uporaba pravice do lastne presoje presega preprosto upravljanje prihodkov od davkov glede na objektivna merila ⁽⁹²⁾.
- (110) Na podlagi te sodne prakse se lahko sklene, da domnevna „splošna“ določba zakonodajalcu omogoča, da popolnoma sam presodi, kateri dohodek bo oproščen obdavčitve, in sicer po tem, ko država zaključi pogajanja in sklene kakršno koli pogodbo s katerim koli davčnim zavezancem. Zato v praksi ta „splošna“ določba omogoča

⁽⁸⁹⁾ Če ne velja nobena mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja.

⁽⁹⁰⁾ Glej uvodne izjave 95–97.

⁽⁹¹⁾ Tj. člen 103(1)(m).

⁽⁹²⁾ Zadeva C-241/94, Francija proti Komisiji (Kimberly Clark), Recueil 1996, str. I-4451. Glej tudi uvodno izjavo 21 Davčnega obvestila.

oprostitve, ki niso skladne z logiko splošnega davčnega sistema, ampak z logiko dajanja prednosti posebnemu podjetju, s katerim se je vsakokrat posebej mogoče pogajati in skleniti pogodbo. Zato se domnevna „splošna“ določba GZDD ne more šteti za del logike sistema obdavčitve dohodkov.

- (111) Komisija v zvezi z upravičenostjo ukrepa, ki je del cilja javne politike, da se olajša javne infrastrukturne projekte, meni, da se te trditve morda ne bodo upoštevale pri ocenjevanju pojma pomoči.
- (112) Zato Komisija sklepa, da ukrep pomeni selektivno prednost v korist podjetja PCT, ki je enaka davku od dohodkov, ki bi ga podjetje PCT običajno moralo plačati za obračunane in še ne plačane obresti do začetka obratovanja pomola III.

5.3.2 Vračilo obračunanega DDV ne glede na stopnjo zaključenosti predmeta pogodbe – „posamezno investicijsko blago“ – vračilo DDV v 60 dneh od vložitve zahtevka; zamudne obresti ⁽⁹³⁾

Referenčni sistem

- (113) V skladu z grškim sistemom DDV je davčni zavezanec upravičen do odbitka vstopnega DDV, ki je neposredno povezan z izvajanjem dejanj, ki so obdavčljiva ⁽⁹⁴⁾ ali ki niso obdavčljiva, vendar dajejo pravico do odbitka. Odbitek se odobri za del blaga in storitev, ki se dejansko uporabljajo za izvajanje dejavnosti, ki so predmet davka. Poleg tega se DDV iz dobropisa, ki izhaja iz odbitka vstopnega in izstopnega DDV v danem davčnem obdobju, ne povrne, ampak se prenese v naslednje davčno obdobje ⁽⁹⁵⁾. Povračilo se odobri, če podjetje v 3 letih in po zaključku tega obdobja svojega DDV iz dobropisa ni sposobno poračunati z izstopnim DDV ⁽⁹⁶⁾.
- (114) DDV iz dobropisa se lahko povrne in ne prenese v naslednje davčno obdobje samo v izjemnih primerih, določenih v členu 34 Zakona o DDV. Ena od teh izjem se nanaša na DDV, ki se je plačal za „investicijsko blago“, kot je opredeljeno v Zakonu o DDV ⁽⁹⁷⁾, tj. „opredmetena osnovna sredstva v lasti podjetja, ki ga slednje da v stalno uporabo, ter stavbe in druge oblike gradenj, ki jih zgradi podjetje, zavezano za DDV, na nepremičnini, ki ni v njegovi lasti, ampak ki jo uporablja na podlagi katerega koli pravnega razmerja za obdobje najmanj 9 let ... Stroški popravila in vzdrževanja niso vključeni v vrednost investicijskega blaga“.
- (115) Po členu 5 Ministrske odločbe št. 1073/2004 ⁽⁹⁸⁾ v predvidenih izjemnih primerih ⁽⁹⁹⁾ se DDV iz dobropisa lahko vrne: (a) za prvo vlogo za vračilo DDV, in sicer v 2 mesecih od datuma njene vložitve; (b) za naknadne vloge za vračilo DDV v vrednosti nad 6 000 evrov: (i) 90 % se vrne v 1 mesecu od datuma vložitve vloge in (ii) preostalih 10 % v 2 mesecih od datuma njene vložitve; (c) za naknadne vloge za vračilo DDV v vrednosti manj kot 6 000 evrov se povrne celoten DDV, in sicer v 1 mesecu od datuma vložitve vloge.
- (116) Kot utemeljeno poudarjajo grški organi in podjetje PCT, se za gradnjo nepremičnin DDV iz dobropisa povrne po začetku gradnje in do zneska, ki ustreza izdatkom, povezanim z gradnjo, ki je bila zaključena in za katero je bil izdan račun v vsakem obdobju, za katero se lahko zahteva vračilo DDV ⁽¹⁰⁰⁾.
- (117) Zlasti kar zadeva investicijsko blago, se o pravici do odbitka DDV dokončno odloča v času, ko se to blago da v uporabo. Poleg tega, da se preprečijo zlorabe mehanizma vračanja DDV, če se investicijsko blago v 5 letih od izdatkov, povezanih z njegovim nakupom ali gradnjo, ne da v uporabo, je treba vstopni DDV, ki se je odbil, vrniti državi, ker se šteje, da ni bil uporabljen za obdavčljive dejavnosti ⁽¹⁰¹⁾.

⁽⁹³⁾ Odstavka 2 in 3 člena 2 Zakona št. 3755/2009.

⁽⁹⁴⁾ Člen 30(1) Zakona o DDV.

⁽⁹⁵⁾ Člen 32(3) Zakona o DDV.

⁽⁹⁶⁾ Ker obstaja triletni rok za prenos salda obračunanega DDV.

⁽⁹⁷⁾ Člen 33(4) Zakona o DDV.

⁽⁹⁸⁾ Ker je ta odločba veljala v času, ko je bil sprejet ratifikacijski zakon.

⁽⁹⁹⁾ Vključno s primerom, kadar gre za investicijsko blago.

⁽¹⁰⁰⁾ Člen 2(7) Ministrske odločbe št. 1073/2004.

⁽¹⁰¹⁾ Člen 33(3) Zakona o DDV. Ta 5-letna omejitev ne velja za gospodarske javne službe.

- (118) Končno se v skladu s splošno veljavnim okvirom vračilo izračunanih obresti od davka ali neupravičeno plačanih zneskov začne 6 mesecev po prvem dnevu v mesecu, ki sledi napovedi za odmero dohodnine davčnega zavezanca ⁽¹⁰²⁾. Kljub temu grška upravna sodišča menijo, da ta določba ni skladna z ustavnim načelom enakosti davkoplačevalcev ⁽¹⁰³⁾. Zato je niso upoštevali, ker so menili, da bi bilo treba obresti izračunati od dneva, ko se je davčni zavezanec pritožil na sklep davčnega organa, da DDV iz dobropisa, katerega vračilo se zahteva, ne bo vrnjen ⁽¹⁰⁴⁾.
- (119) Komisija meni, da te določbe predstavljajo referenčni sistem za vračilo DDV iz dobropisa v Grčiji.

Odstopanje od referenčnega sistema

— O vračilu DDV iz dobropisa ne glede na fazo zaključenosti predmeta pogodbe

- (120) V skladu z odstavkom 3 člena 2 Zakona št. 3755/2009 je podjetje PCT upravičeno do vračila DDV iz dobropisa ne glede na stopnjo zaključenosti gradbenega projekta ali posameznih struktur ali njihovih delov. Poleg tega v skladu z istim členom podjetje PCT ne izgubi svoje pravice do vračila DDV iz dobropisa, če v 5 letih od povezanih izdatkov ni uporabilo investicijskega blaga, čeprav bi v skladu s splošno veljavnimi pravili to moralo storiti.
- (121) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da ker imajo vsa podjetja po ustreznih izdatkih in izdaji računa pravico do vračila DDV, določba v zvezi s podjetjem PCT slednjemu ne daje nobene dodatne ugodnosti, ker bi bilo podjetje PCT v vsakem primeru upravičeno vračila DDV po začetku gradnje in ne šele po njenem zaključku.
- (122) Na podlagi dodatnih informacij in pojasnil, ki so bila zagotovljena, je Komisija sklenila, da bi imelo podjetje PCT v vsakem primeru pravico do vračila DDV po začetku gradnje v okviru projekta in do zneska, ki ustreza znesku na izdanih računih. Vendar se o tej pravici dokončno odloči potem, ko se investicijsko blago da v uporabo. Podjetje PCT je pridobilo selektivno prednost, ker ima pravico do vračila DDV ne glede na to, ali je naložbeni projekt zaključen ali ne, in hkrati te pravice ne izgubi, čeprav investicijskega blaga ne da v uporabo v 5 letih, kot bi moralo v skladu z običajno veljavnimi pravili.
- (123) Ta prednost vključuje vračilo DDV, ki ga podjetje PCT lahko obdrži, če se projekt 5 let po izdatkih, povezanih s tem vračilom, ni začel, medtem ko bi druga podjetja morala grški državi vrniti vrnjeni DDV, če se projekt v 5 letih (od ustreznih izdatkov) ne bi začel. Treba je opomniti, da se v skladu s splošno veljavnimi pravili dejavnosti (na katera se ti izdatki nanašajo) v takih primerih ne bi šteli več za obdavčljive dejavnosti (glej uvodno izjavo 117). To pomeni, da bi se drugim podjetjem v podobnih okoliščinah običajno preprečila uporaba DDV iz dobropisa, povezanega s temi stroški, da bi poračunali DDV, dolgovan v naslednjem obdobju. Zato je prednost, ki jo ima podjetje PCT na podlagi te določbe, enaka celotnemu znesku vračila DDV, ki ga (v skladu s to določbo) lahko obdrži, če se projekt 5 let po ustreznih izdatkih ni začel.
- (124) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da to odstopanje velja tudi za gospodarske javne službe, ker te večinoma izvajajo gradnjo v okviru infrastrukturnih projektov, ki morda zahtevajo več časa, da se zaključijo, kot običajno veljavno 5-letno obdobje. Po njihovem mnenju velja enako tudi za podjetje PCT, ki bi gradilo v okviru velikega

⁽¹⁰²⁾ Člen 38(2) Zakona št. 1473/1984.

⁽¹⁰³⁾ Sodbe 1948/1992, 3035/1992, 1274/2002, 1207/2012, 1501/2012 Državnega sveta ter sodbe 222/2009, 223/2009 in 2141/2009 Upravnega sodišča v Atenah in sodba 4793/2013 Upravnega sodišča v Solunu. Ta razlaga temelji na členu 21 Uredbe za izvrševanje zakona št. 26-6/10-7/1944 (oznaka postopka državnega sodišča) v skladu s katero „običajne zakonske obresti in zamudne obresti ... začnejo teči, ko se državi prijavi pravni spor“.

⁽¹⁰⁴⁾ V skladu z Zakonom o davčnem pravnem postopku se davčni zavezanec lahko pritoži v 20 dneh po dnevu, ko prejme obvestilo o sklepu davčnih organov.

infrastrukturnega projekta, ki lahko traja več kot 5 let. Tudi zato je bila ta določba vključena v vse druge koncesijske pogodbe, povezane z velikimi infrastrukturnimi projekti. Zato menijo, da to odstopanje od teh splošno veljavnih pravil ni izjema, ampak drugačna uporaba predpisov v različnih okoliščinah, ki niso primerljive.

- (125) Komisija meni, da to odstopanje pomeni selektivno prednost, ker podjetju PCT zagotavlja prožnost pri dostopu do vračila DDV iz dobropisa ne glede na to, kdaj bo investicijsko blago dalo v uporabo, tj. za nedoločen čas. Iz tega sledi, da čeprav investicijskega blaga ne bi nikoli dalo v uporabo, se o njegovi pravici do vračila DDV iz dobropisa ne bi nikoli odločilo dokončno in ta pravica se ne bi prilagodila skladno s tem, kar v praksi pomeni, da če podjetje ne bi izvedlo projekta do konca, mu ne bi bilo treba vrniti DDV iz dobropisa, ki ga je prejelo v celotnem gradbenem obdobju. Dejstvo, da bi gospodarske javne službe lahko koristile enako prednost, ne pomeni, da ta prednost ni selektivna. Gospodarske javne službe spadajo v kategorijo podjetij, ki lahko koristijo ta ukrep. Zato je tak ukrep selektiven.

— O opredelitvi investicijskega blaga

- (126) Odstavek 3 člena 2 Zakona št. 3755/2009 predvideva, da se za namene Zakona o DDV gradbeni projekt iz koncesijskega sporazuma in kakršno koli zagotavljanje blaga, gradbenih del, storitev in drugih del, povezanih z gradnjo, štejejo za „posamezno investicijsko blago“. Ta določba navaja, da bi moral za namene koncesijskega sporazuma pojem „investicijsko blago“, predviden v Zakonu o DDV, zajemati vse dejavnosti, povezane s predmetom koncesijskega sporazuma, tj. ne samo zgrajena „opredmetena osnovna sredstva“⁽¹⁰⁵⁾, ampak tudi kakršno koli zagotavljanje blaga, gradbenih del in storitev, ki so neposredno ali posredno povezane s predmetom koncesijskega sporazuma.
- (127) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da v skladu s členom 34 in členom 33(4) Zakona o DDV, ki se nanašata na „investicijsko blago“, določba v preiskavi vsebuje samo pojasnilo splošno veljavnih pravil, da se prepreči, da bi davčni organi napačno uporabljali pravila o vračilu DDV iz dobropisa v primeru posebnosti in kadar gre za visoke zneske, vpletene v velike infrastrukturne projekte. Po njihovem mnenju je glede na posebne značilnosti koncesijskega sporazuma cilj ukrepa v preiskavi vsak element stroškov naložbe obravnavati kot posamezno poslovno postavko za namene DDV. Ker so vsi izdatki, povezani z naložbenim projektom, s stališča knjigovodstva v vsakem primeru vključeni v investicijsko blago, ta določba samo pojasnjuje, kar že velja. Ker se je podjetje PCT zavezalo znatnim naložbam, ki naj bi vključevale ločene postopke in faze ter vrste izdatkov za blago in storitve, bi bilo obravnavano drugače za namene režima DDV s strani katerega koli podjetja, ki izvaja naložbe, da bi opravljalo gospodarsko dejavnost, če bi se vsak od teh stroškov obravnaval ločeno.
- (128) V podporo njihovi utemeljitvi se grški organi in podjetje PCT sklicujejo na sodno prakso v zadevi INZO⁽¹⁰⁶⁾, po kateri gospodarske dejavnosti v smislu direktive o DDV „... lahko vključujejo več zaporednih transakcij in pripravljalnih aktov ...“⁽¹⁰⁷⁾, ki omogočajo ustrezno vračilo DDV iz dobropisa med gradnjo. Poleg tega navajajo, da je bil iz istega razloga Zakon o javno-zasebnih partnerstvih leta 2011 spremenjen⁽¹⁰⁸⁾, tako da javno-zasebnim partnerstvom omogoča, da lahko vsako leto zahtevajo vračilo DDV iz dobropisa ob vložitvi zahtevka za letni obračun DDV, ne da bi jim bilo treba kreditni saldo prenesti v naslednje obračunsko obdobje.
- (129) Končno trdijo, da čeprav se ni štel, da naložba spada na področje opredelitve „investicijskega blaga“, bi podjetje PCT lahko zahtevalo vračilo (i) letno, če bi lahko dokazalo, da svojega DDV iz dobropisa ne bi moglo poračunati z izstopnim DDV v obdobju treh let, in (ii) po treh letih.
- (130) Komisija ugotavlja, da določba v preiskavi vključuje posebno opredelitev pojma „investicijskega blaga“, ki se za podjetje PCT razlaga širše kot za druga podjetja v enakem pravnem in dejanskem položaju. V praksi se posledica

⁽¹⁰⁵⁾ V smislu člena 33(4) Zakona o DDV.

⁽¹⁰⁶⁾ Zadeva C-110/94, Intercommunale voor Zeewaterontziltling (INZO), Recueil 1997, str. I 870.

⁽¹⁰⁷⁾ Točka 15 sodbe v zadevi C-110/94.

⁽¹⁰⁸⁾ Glej člen 29(3) Zakona št. 3389/2005, kot je bil spremenjen s členom 18(2) Zakona št. 4013/2011.

te opredelitve izraža tako, da ima podjetje PCT pravico do vračila DDV iz dobropisa v zvezi z vsemi gradbenimi deli, storitvami in blagom, povezanimi s predmetom gradnje, čeprav naj bi ta možnost v skladu s splošno veljavnimi pravili obstajala samo za opredmetena osnovna sredstva in ne za storitve, gradbena dela ter stroške popravila in vzdrževanja. Ker bi bilo podjetje PCT v skladu s splošno veljavnimi predpisi vsako leto upravičeno do vračila DDV iz dobropisa, če bi dokazalo, da svojega DDV iz dobropisa ni sposobno poračunati z izstopnim DDV v obdobju treh let in po njegovem zaključku, širša opredelitev posameznega investicijskega blaga za namene koncesijske pogodbe v praksi pomeni dodelitev dodatnih denarnih sredstev podjetju PCT vnaprej, in sicer iz naslova DDV iz dobropisa, ki bi se običajno vrnil pozneje ⁽¹⁰⁹⁾.

- (131) Podjetju PCT se na podlagi te določbe ne vrne samo davek za opredmetena osnovna sredstva, ampak tudi za stroške, povezane s storitvami, gradbenimi deli, popravilom in vzdrževanjem, medtem ko lahko druga podjetja za take izdatke poračunajo samo vstopni DDV z izstopnim DDV ali čakajo 3 leta na vračilo. Zato je prednost podjetja PCT, ki izhaja iz te določbe, enaka obračunanim in še ne plačanim obrestim od DDV, ki se povrne za vse stroške, razen za tiste za opredmetena osnovna sredstva (povezana z investicijskim blagom), od takrat, ko bi bilo podjetje PCT upravičeno do takega vračila, tj. 3 leta pozneje, ali do takrat, ko bi bilo podjetje PCT svoj DDV iz dobropisa (v zvezi s temi stroški) sposobno poračunati z izstopnim DDV.
- (132) Dejstvo, da bi davčni organi pravila o vračilu DDV iz dobropisa lahko uporabili različno, če te opredelitve ne bi bilo, kaže, da ta opredelitev pomeni selektivno prednost za podjetje PCT, ki ne velja za vsa podjetja. Poleg tega dejstvo, da je bil zakon o javno-zasebnih partnerstvih, ki se pretežno uporablja za infrastrukturne projekte, spremenjen tako, da vključuje pravico javno-zasebnih partnerstev, da zahtevajo vračilo DDV iz dobropisa in se izognejo njegovemu prenosu v naslednje leto, kaže tudi, da v skladu s splošno veljavnimi pravili vsak izdatek, povezan z infrastrukturnim projektom, ne bo obravnavan kot „posamezno investicijsko blago“ za namene uporabe pravil o vračilu DDV iz dobropisa. Pismo, ki ga je Ministrstvo za trgovsko mornarico poslalo Ministrstvu za gospodarske zadeve ⁽¹¹⁰⁾ ter v katerem je za podjetje PCT in takratnega uspešnega ponudnika solunskega pristanišča zahtevalo posebne ureditve glede vračila DDV iz dobropisa ⁽¹¹¹⁾, kaže, da splošno veljavni pravili v zvezi z vračilom ne bi bili enaki. Končno dejstvo, da se pravila o vračilu po Ministrski odločbi iz leta 2013 ne razlikujejo ne glede na opredelitev investicijskega blaga, prav tako kaže, da je ta opredelitev pomenila selektivno prednost v korist podjetja PCT v času, ko je bila odobrena.
- (133) Poleg tega Komisija ugotavlja, da se navedena sodna praksa v zadevi INZO nanaša na pravico do odbitka DDV za transakcije, ki so predmet DDV in ki so povezane z gospodarsko dejavnostjo davčnega zavezanca in ne s pravico do vračila.

— O izračunu obresti od prvega dne po izteku 60-dnevnega roka

- (134) Določba v preiskavi daje podjetju PCT tudi pravico do obresti od DDV iz dobropisa v razmerju do države, ki začne veljati samodejno po izteku 60-dnevnega roka, ne da bi bilo treba upoštevati postopkovnih ali časovnih zahtev, ki jih določa splošni veljavni okvir, povezan z vračilom DDV iz dobropisa, tj. prej kot za druga podjetja in brez upravnih postopkov sodišč. Zato za podjetje PCT pomeni dodatno selektivno prednost.
- (135) Ta ugodnost vključuje obresti, ki jih podjetje PCT od grške države lahko (v skladu s to določbo) zahteva 60 dni od dneva oddaje ustrezne napovedi za odmero davka (s katero je zahtevalo vračilo DDV), medtem ko druga podjetja v podobnem položaju ne bi bila upravičena do obresti v istem času.

⁽¹⁰⁹⁾ Prav tako vključuje pravno varnost, da bodo vse vrste izdatkov podjetja PCT obravnavane enako, čeprav v skladu s splošno veljavnimi pravili ne bi bile.

⁽¹¹⁰⁾ To pismo, datirano 31. oktobra 2008, so grški organi poslali med postopkom pred začetkom formalnega postopka preiskave kot Prilogo 2 k zahtevku z dne 1. februarja 2011. Evidentirano je bilo pri Komisiji dne 8. februarja 2011 pod številko 2011/013591.

⁽¹¹¹⁾ Zahtevali so zlasti vračilo 90 % DDV iz dobropisa v 1 mesecu od datuma vložitve zahtevka, preostalih 10 % pa v enem letu. To vračilo je v bistvu enako vračilu, ki velja za investicijsko blago.

- (136) Grški organi vztrajajo pri svoji utemeljitvi, ki jo podjetje PCT podpira, in se sklicujejo na sodno prakso EU o DDV ⁽¹¹²⁾, po kateri vračilo obračunanega DDV pomeni vračilo sredstev davčnega zavezanca in ne državnih sredstev. Trdijo tudi, da 60-dnevni rok izhaja iz načela nevtralnosti in enakosti, ki temelji na sodni praksi EU o DDV ⁽¹¹³⁾. Kadar država zamuja z vračilom obračunanega DDV za dlje od določenega „razumnega časa“, bi se od nje moralo zahtevati plačilo zamudnih obresti kot nadomestilo davkoplačevalcu, ki tako vračilo zahteva. Zato plačilo tovrstnih zamudnih obresti od obračunanega DDV ne pomeni plačila državnih sredstev.
- (137) Komisija meni, da izračun obresti zaradi zamude vračila DDV vključuje državna sredstva, država pa bo morala na podlagi te določbe podjetju PCT plačati dodatne obresti. V praksi bo država na podlagi te določbe po pravu samem obresti plačala dan po 60-dnevnem obdobju in ne od datuma, ko naj bi podjetje PCT vložilo pritožbo v zvezi s tem, kot predvidevajo veljavna pravila. Ker to pravico dobi podjetje PCT po pravu samem, čeprav je to na splošno mogoče šele po vložitvi pritožbe, določba vključuje selektivno prednost za podjetje PCT.
- (138) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da določba zagotavlja samo, da država ne pridobi finančne koristi na stroške podjetja PCT. V primeru tovrstnih koncesijskih sporazumov bi se veliko zamudo pri vračilu DDV iz dobropisa štelo za znaten strošek in zato resno strukturno pomanjkljivost za podjetje PCT. Poleg tega možnost plačila manjših zneskov zamudnih obresti drugim podjetjem ne zmanjša stroškov, ki bi običajno bremenili podjetje PCT pri opravljanju svoje gospodarske dejavnosti. Tako podjetje PCT nima nobene konkurenčne prednosti in ni obravnavano drugače kot druga podjetja.
- (139) Komisija meni, da podjetje PCT ni v drugačnem položaju od drugih podjetij, kar bi opravičevalo drugačno obravnavo. Kot že navedeno, dejstvo, da podjetje PCT izvaja veliko naložbo, ne pomeni trditve v prid selektivnosti. Poleg tega samodejno plačilo obresti podjetju PCT zmanjša njegove običajne stroške in mu daje prednost v primerjavi z drugimi podjetji.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (140) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da čeprav določbe o vračilu DDV iz dobropisa vsebujejo element selektivnosti, bi bilo to upravičeno s temeljnimi ali vodilnimi načeli, ki so del sistema DDV, kot so potrdila sodišča EU in grška sodišča.
- (141) Komisija ugotavlja, da v tem primeru ukrepi v korist podjetja PCT kažejo, da je bila temu podjetju odobrena ugodna obravnava v zvezi z vračilom DDV v primerjavi z drugimi podjetji, ki izvajajo naložbe in odbijajo DDV, kar se po načelu nevtralnosti ali celo enakosti sistema DDV ne more šteti za upravičeno.
- (142) Zlasti kar zadeva vračilo DDV iz dobropisa ne glede na fazo zaključenosti predmeta pogodbe, čeprav bi se morebiti lahko sprejelo, da bi bilo odstopanje mogoče zaradi daljšega obdobja gradnje, ki se lahko predvidi v večjih projektih, se nedoločno trajanje tega odstopanja ne more šteti za skladno z načelom enakosti ali nevtralnosti sistema DDV. Zlasti ker je bilo podjetje PCT v skladu s pogoji koncesijske pogodbe zavezano pomol II dokončati najpozneje do 30. aprila 2014, pomol III pa najpozneje do 31. oktobra 2015, navedena prožnost za neomejen čas ne more pojasniti, po čem se primerljivi pravni in dejanski položaj podjetja PCT razlikuje od položaja drugih podjetij, ki izvajajo naložbe in dobijo vrnjen DDV iz dobropisa. Glede na načela

⁽¹¹²⁾ Zadevi T-68/03, Olympiaki Aeroporia proti Komisiji, ZOdl. 2007, str. II-2911, točka 361 in C-25/07, Alicja Sosnowska proti Dyrektor Izby Skarbowej, ZOdl. 2008, str. I-5129.

⁽¹¹³⁾ Obveznost do vračila DDV nastane ob plačilu vstopnega DDV in pravica do odbitka DDV se „... lahko izvršuje takoj ... čeprav imajo države članice določeno diskrecijsko pravico pri določanju podrobnih pravil za vračilo preveč plačanega DDV, ta podrobna pravila ne morejo posegati v načelo nevtralnosti sistema DDV, s tem da davčnemu zavezancu v celoti ali delno nalagajo breme tega davka ...“, kar pomeni, da se vračilo izvede v razumnem roku“. Zadeva C-25/07, Alicja Sosnowska, ZOdl. 2008, str. I-5129, točke 15–16.

sistema DDV, v skladu s katerimi je treba zagotoviti, da podjetja ne koristijo neupravičene prednosti na podlagi sprejetega sistema DDV, se taka posebna obravnava ne more šteti za upravičeno v skladu z logiko tega sistema.

- (143) Kar zadeva široko opredelitev pojma investicijskega blaga, Komisija ugotavlja, da direktiva o DDV državam članicam omogoča, da se na podlagi lastne presoje odločijo, ali se podjetjem vrne DDV iz dobropisa ali ga bodo ta prenesla na naslednje leto ter kako bodo opredelili „investicijsko blago“ za namene DDV. Tako imajo grški organi možnost, da po lastni presoji določijo pravila, ki se bodo uporabljala v zvezi s tem, in natančno opredelijo, v katerih primerih se lahko zahteva vračilo in na kateri podlagi. Vendar se široka opredelitev pojma investicijskega blaga, ki je podjetju PCT omogočila lažje in hitreje vračilo DDV iz dobropisa, ne more šteti za upravičeno v skladu z logiko davčnega sistema, ker bi bilo to v nasprotju z načelom enakosti, ki bi moralo veljati za vsa podjetja, ki izvajajo naložbe, in ne samo za podjetje PCT.
- (144) Komisija v zvezi z izračunom obresti po 60-mesečnem roku meni, da se tudi ta ne more upravičiti v skladu z logiko grškega sistema DDV. Na podlagi splošnega načela nevtralnosti glede DDV se lahko upraviči nalaganje obresti v primeru zamude pri vračilu DDV, da se prepreči, da bi država obremenitev, ki izhaja iz sistema DDV, prenesla na davkoplačevalca. Grške določbe v zvezi s tem so grška sodišča razlagala tako, da noben davkoplačevalec ne trpi posledic morebitnega neukrepanja države. Ta razlaga je bila neodvisna od zneskov, ki jih mora država vrniti davkoplačevalcu. Zato se prednost podjetja PCT iz določbe v preiskavi, ki naj bi dodatno pritiskala na grško državo, če ta DDV ne vrne v roku, ne more šteti za upravičeno glede na visoke izdatke, ki jih ima podjetje pri naložbi.
- (145) Posledično Komisija meni, da navedeni ukrepi glede pogojev vračila DDV dajejo podjetju PCT selektivno prednost.

5.3.3 Prenos izgube brez časovne omejitve – Davek od dohodkov (člen 2(5) Zakona št. 3755/2009)

Referenčni sistem

- (146) V skladu s splošno veljavnim okvirom⁽¹⁴⁾ se za namene izračuna davka od dohodkov izgube, ki nastanejo v enem letu, pri gospodarskih dejavnostih in dejavnostih svobodnega poklica lahko prenašajo za obdobje največ 5 let. GZDD ne predvideva nobene izjeme v zvezi s tem pravilom.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (147) Podjetje PCT lahko v skladu z odstavkom 5 člena 2 Zakona št. 3755/2009 prenese svoje izgube brez vsakršne časovne omejitve. Ta ukrep daje podjetju PCT očitno selektivno prednost, ker odstopa od splošno veljavnega pravila, ki v okviru GZDD ne predvideva izjem. Na podlagi te določbe bo podjetje PCT svoje izgube lahko preneslo naprej v katero koli obdobje, ki bo zanj ugodnejše glede na obresti, potem ko se saldo med stroški naložb in njegovim obdavčljivim dohodkom spremeni, tj. ko bo imelo velik dobiček, da se izogne plačilu davkov, ki bi jih običajno plačalo, če te prednosti, ki omogoča tako izjemo, ne bi bilo.
- (148) Zato ta določba daje podjetju PCT prednost, ki je enakovredna razliki med davkom od dohodkov, ki ga dejansko plača, in davkom od dohodkov pravnih oseb, ki bi ga plačalo, če ne bi imelo možnosti, da svoje izgube prenese naprej za več kot 5 let po tem, ko jih ustvari.

⁽¹⁴⁾ Člen 105(11) skupaj s členom 4(3) GZDD.

- (149) Grški organi in podjetje PCT trdijo tudi, da se v tem primeru pravica do prenosa izgub za čas trajanja koncesije šteje za ustrezno, ker pomeni uporabo načela o ujemanju dohodkov in stroškov. Po mnenju grških organov in podjetja PCT je to eno temeljnih načel GZDD v zvezi s tem in se je kot tako uporabljalo v splošni shemi, ki vsebuje člen 2(5) in ki bi po njihovem mnenju morala obravnavati kot referenčni sistem.
- (150) Poleg tega trdijo, da je pri dolgoročnih koncesijah za gradnjo in upravljanje javne infrastrukture tržno neravnovesje med začetnim obdobjem gradnje infrastrukture in nadaljnjimi fazami njenega upravljanja, pri čemer se pričakuje, da bo infrastruktura donosna, da se pokrijejo začetne izgube. Ker naložbe, ki se zahtevajo vnaprej, vodijo v znatne izgube v obdobju več kot 5 let in se lahko poračunajo šele pozneje v koncesijskem obdobju, bi 5-letna omejitev za koncesionarja pomenila, da ne more koristiti pravila o prenosu davčne izgube v naslednja obdobja. V tem smislu bi bila podjetja, odgovorna za velike infrastrukturne projekte, v drugačnem položaju od običajnih podjetij.
- (151) Komisija meni, da se to odstopanje od splošnega pravila ne more šteti za del logike grškega davčnega sistema. Ker je pravilo o prenosu davčne izgube v obdobju 5 let splošno in ne predvideva razlik, se v primeru javnih infrastrukturnih projektov prenos izgube brez časovne omejitve ne more šteti za upravičen. Sedanja 10-letna omejitev, ki velja za javno-zasebna partnerstva, potrjuje sklep, da nedoločni čas, predviden predvsem za podjetje PCT, pomeni očitno selektivno prednost zanj. Končno Komisija meni, da so vsa podjetja, ki izvajajo naložbe, ki lahko trajajo več let, v enakem pravnem in dejanskem položaju kot podjetje PCT in drugi koncesionarji v Grčiji z vidika ciljev Splošnega zakona o davku od dohodkov. Ker grški davčni sistem ne dovoljuje razlikovanj glede trajanja naložb podjetij, ampak določa to splošno 5-letno pravilo za vse, se ne more šteti, da je podjetje PCT drugačno od drugih podjetij, kar zadeva to pravilo. Kot je navedeno v točki 107, je ukrep, ki velja za vsa podjetja, odgovorna za velike infrastrukturne projekte, selektiven, ker se uporablja samo za omejeno kategorijo podjetij.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (152) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da (a) bi moral biti „zastavljeni cilj“ za ta ukrep enak cilju odstopajoče določbe, (b) je cilj te določbe uporabiti splošno načelo o ujemanju dohodka in stroškov davčnega sistema za posebne značilnosti koncesij, (c) se to načelo pri teh projektih ne uporablja, da se izključi tveganje koncesionarja, ampak da se zagotovita enaka obravnava in odprava „strukturne pomanjkljivosti“ teh projektov, (d) se je ta določba uporabljala dosledno za vse velike javne infrastrukturne projekte v Grčiji, (e) je možnost prenosa izgub v času trajanja koncesije ustrezen mehanizem za obravnavo teh posebnih značilnosti takih koncesij in objektivne razlike med koncesionarjem in drugimi gospodarskimi podjetji.
- (153) Komisija ugotavlja, da je treba cilj davčnega sistema določiti na ravni referenčnega sistema in ne na ravni izjemnega ukrepa⁽¹¹⁵⁾. Če je ukrep kot tak pomenil referenčni sistem, ne bi bil noben davčni ukrep uvrščen v državno pomoč, ne glede na to, kako izjemen bi bil. Cilj sistema obdavčitve dohodkov pravnih oseb je ustvariti prihodke za državni proračun in bi bil ogrožen, če bi se nekaterim podjetjem dovolilo zmanjšati njihovo davčno osnovo, kadar se jim to zdi primerno v skladu z njihovimi finančnimi interesi. Poleg tega visoki zneski naložb pri velikih infrastrukturnih projektih ne pomenijo, da so podjetja, ki te naložbe izvajajo, v strukturno neugodnem položaju, ki ga je treba popraviti s sistemom obdavčitve dohodkov. Vsa podjetja, ki izvajajo naložbe, imajo v prvih letih njihovega izvajanja izgube in morda v 5 letih, predvidenih v GZDD, nimajo prihodkov. Taka utemeljitev ne bi v nobenem primeru izhajala iz načel grškega sistema obdavčitve dohodkov. Poleg tega dejstvo, da je bila podobna določba uporabljena pri nekaterih velikih infrastrukturnih projektih v Grčiji, ne pomeni, da bi lahko bil ukrep v primeru podjetja PCT utemeljen. Končno domnevne posebne značilnosti velikih koncesij se ne morejo sprejeti kot veljaven cilj splošno veljavnih pravil, povezanih s prenosom davčne izgube, kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 98–100. Tako grški organi in podjetje PCT niso dokazali, da se razlikovanje v korist podjetja PCT z vidika načela grškega sistema obdavčitve dohodkov lahko upraviči.

⁽¹¹⁵⁾ Zadeva T-55/99, Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) proti Komisiji, Recueil 2000, str. II-03207, točka 53.

- (154) Posledično Komisija meni, da selektivnega ukrepa v preiskavi ne upravičuje logika opisanega grškega referenčnega davčnega sistema.

5.3.4 Izbira med tremi amortizacijskimi metodami

Referenčni sistem

- (155) GZDD predvideva, da se pri amortizaciji sredstev uporablja splošno pravilo o „fiksni metodi enakomernega časovnega“ amortiziranja ⁽¹¹⁶⁾ ⁽¹¹⁷⁾. V skladu z odstavkom 2 člena 1 Predsedniškega odloka št. 299/2003 ⁽¹¹⁸⁾ so podjetja dolžna amortizirati svoja osnovna sredstva vsako leto po amortizacijskih stopnjah, ki so določene v tem odloku, ne glede na to, ali v obdobju amortizacije ustvarijo dobiček ali izgubo. Posledično, če se amortizacija izvede po stopnjah, ki so višje od predvidenih v Predsedniškem odloku, se te za davčne namene ne upoštevajo.
- (156) Zlasti kar zadeva koncesijske pogodbe, se rezerve za vračilo sredstev, ki se na podlagi pogodbe po določenem času vrnejo državi ali tretjim osebam ⁽¹¹⁹⁾ odbijejo od bruto prihodkov ⁽¹²⁰⁾. V skladu z Ministrsko odločbo št. 100/2005 ⁽¹²¹⁾ rezerve za vračilo sredstev, ki se bodo vrnila državi ali tretjim osebam brez nadomestila, se oblikujejo vsako leto in toliko let, kolikor traja koncesija za gradnjo. Ta rezerva se odbije od bruto prihodkov in se ne oblikuje iz dobička podjetja. Podjetje ni upravičeno do izračuna amortizacij na podlagi Predsedniškega odloka št. 299/2003, ki se na splošno uporablja, samo zaradi te posebne določbe, ampak tudi zaradi dejstva, da gradnja, ki jo je podjetje izvedlo za namene izkoriščanja, ne pripada temu podjetju, ampak državi ali tretji osebi. Zadevni odbitek se izračuna ne glede na obstoj dobičkov.
- (157) Končno se stroški, povezani z izboljšavami in dodatki na nepremičnini, dani v zakup, amortizirajo po enakih tranšah v obdobju zakupa, če veljavna amortizacijska stopnja ni nižja od stopnje, določene v Predsedniškem odloku št. 299/2003 ⁽¹²²⁾.
- (158) Zato splošni referenčni sistem v zvezi s tem ukrepom zajema na splošno veljavno metodo enakomernega časovnega amortiziranja za celotno koncesijsko obdobje, ki je časovno obdobje, določeno za pogodbe, v okviru katerih se amortizirano sredstvo vrne državi ali tretji osebi.
- (159) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da določbe, povezane z amortizacijo, zagotavljajo prožnost pri izbiri med alternativnimi amortizacijskimi metodami in amortizacijskimi stopnjami, da se omogoči ustrezna obravnava različnih okoliščin. V tem smislu se sklicujejo na možnost tovrstnih industrijskih, rudarskih, kamnoseških in mešanih podjetij, da se odločijo o uporabi metode enakomernega časovnega amortiziranja ali metode padajočega časovnega amortiziranja. Po njihovem mnenju amortizacijsko metodo in amortizacijske stopnje izberejo

⁽¹¹⁶⁾ Amortizacija se po fiksni metodi enakomernega časovnega amortiziranja izračuna na podlagi fiksne amortizacijske stopnje za osnovno nabavno vrednost ali za popravljeno nabavno vrednost, ki se ji prišteje vrednost izboljšav ali dodatnih delov.

⁽¹¹⁷⁾ Takrat je bila sprejeta določba v preiskavi, člen 31.1.f) GZDD pa je predvideval izjemo pri tem pravilu, povezano z amortizacijo novih strojev ter strojne ali tehnične opreme industrijskih, rudarskih, kamnoseških in mešanih podjetij te vrste. V teh primerih bi lahko podjetja prav tako uporabila metodo padajočega časovnega amortiziranja. Ta določba je bila spremenjena in zdaj predvideva samo splošno fiksno metodo enakomernega časovnega amortiziranja za vse primere.

⁽¹¹⁸⁾ Predsedniški odlok št. 299/2003 v zvezi z „Opredelitvijo najvišjih in najnižjih amortizacijskih stopenj“. Ta odlok določa razpon med najvišjo in najnižjo amortizacijsko stopnjo za posamezne kategorije opredmetenih osnovnih sredstev. Podjetja, ki so zavezana za DDV, lahko izberejo katero koli amortizacijsko stopnjo v tem razponu. Potem ko podjetje izbere amortizacijsko stopnjo znotraj tega razpona, mora izvesti amortizacijo, tako da uporabi enako stopnjo za vsa sredstva iste kategorije, ki jih je podjetje kupilo v istem davčnem obdobju. Za sredstva iste kategorije, nabavljena v različnih davčnih obdobjih, lahko podjetja uporabijo drugačno amortizacijsko stopnjo, vendar je v vsakem primeru obvezno izvesti postopek amortizacije z začetno amortizacijsko stopnjo, uporabljeno za vsa sredstva iste kategorije, ki so se nabavila v istem davčnem obdobju.

⁽¹¹⁹⁾ Tovrstne „rezerve“ ne pomenijo vrednost nepremičnine podjetja, ampak amortizacije osnovnih sredstev, ki se bodo vrnila državi ali tretjim osebam.

⁽¹²⁰⁾ Člen 31.1.g) GZDD.

⁽¹²¹⁾ YA 100/2005 (YA 1003821/10037/B0012, UL B 80 iz leta 2005): Stroški, ki se odbijejo od bruto prihodkov podjetij na podlagi upravnih rešitev in sodne prakse.

⁽¹²²⁾ Člen 31.1.l) GZDD.

davkoplačevalci po lastni presoji. V skladu s tema dvema metodama in glede na načelo prožnosti v zvezi s tem se sklicujejo na možnost javno-zasebnih partnerstev, da izbirajo med metodo enakomernega časovnega amortiziranja, ki se uporablja za celotno življenjsko obdobje projekta, in metodo enakomernega časovnega amortiziranja za obdobje 10 let z možnostjo izbire daljšega amortizacijskega obdobja v enem mesecu od zaključka projekta ⁽¹²³⁾. Za zaključek ponovno spomnijo na utemeljitev, ki so jo zagotovili pred sklepom o začetku postopka, pri čemer navajajo, da se prožnost tega sistema izraža tudi v dejstvu, da druga podjetja, ki so jim bile dodeljene koncesije za velike infrastrukturne projekte v Grčiji, lahko izbirajo med različnimi amortizacijskimi metodami.

- (160) Komisija ugotavlja, da možnost, ki jo imajo industrijska, rudarska, kamnoseška in mešana podjetja, da izbirajo med dvema amortizacijskima metodama, ne bi veljala za podjetje PCT, ker ta možnost ni zajemala pogodb, prek katerih se po prenehanju njihove veljavnosti sredstvo vrne državi ali tretji osebi.
- (161) Poleg tega dejstvo, da so druga podjetja morda koristila podobno prednost, ne pomeni, da take prednosti predstavljajo referenčni sistem. Zlasti dejstvo, da druga podjetja, ki so jim bile dodeljene koncesije za velike infrastrukturne projekte v Grčiji, lahko izbirajo med različnimi amortizacijskimi metodami, kaže samo na to, da je možnost omejena na kategorijo podjetij, in sicer tistih, ki izvajajo velike javne infrastrukturne projekte.
- (162) Zato Komisija meni, da je referenčni sistem za ta ukrep tisti, ki je določen v uvodnih izjavah 155–156.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (163) Člen 2(6) Zakona v preiskavi podjetju PCT omogoča izbiro med tremi različnimi metodami amortiziranja:
- (a) Fiksna metoda enakomernega časovnega amortiziranja v celotnem koncesijskem obdobju.
- (b) Amortizacija stroškov gradnje v 10 letih od njenega zaključka na podlagi enakih letnih zneskov ⁽¹²⁴⁾. Če podjetje PCT želi amortizirati take stroške v daljšem obdobju, lahko to stori, vendar mora o tem obvestiti davčne organe v enem mesecu od zaključka davčnega leta, v katerem je bila gradnja zaključena.
- (c) Amortizacija katerega koli zneska do 100 % gradbenih stroškov v 5 letih od začetka gospodarskega izkoriščanja gradnje ⁽¹²⁵⁾. Za vsa naslednja leta lahko amortizira do 50 % neamortiziranih gradbenih stroškov za zaključene gradnje ne glede na čas njihovega zaključka. Če podjetje PCT želi uporabiti to metodo, mora o svoji nameri obvestiti pristojni davčni organ kadar koli v 6 letih po začetku veljavnosti koncesije.
- (164) Podjetju PCT je bilo omogočeno, da izbere med splošno veljavno standardno metodo enakomernega časovnega amortiziranja in dvema drugima amortizacijskima metodama, ki so na voljo za nekatere velike infrastrukturne projekte v Grčiji. Določba podjetju PCT daje pravico, da izbere amortizacijske metode, ki v primerjavi s splošnim sistemom dajejo prednost. Če podjetje PCT na primer izbere eno od dveh metod pospešenega amortiziranja, bo lahko še bolj zmanjšalo svojo davčno osnovo in prej, kot če bi uporabilo standardno metodo enakomernega

⁽¹²³⁾ Člen 105(12) GZDD, kot je bil spremenjen z Zakonom št. 4013/2011. Ta metoda je predvidena v odstavku 5 člena 97 Zakona št. 1892/1990 za gradnjo parkirišč.

⁽¹²⁴⁾ Metoda, določena z Zakonom št. 1914/1990 za projekte, ki se gradijo po modelu zgradi, upravljaj, prenesi v last. V skladu s členom 9(8) Zakona št. 2052/1992 se za gradnje, ki se izvajajo s celotnim ali delnim financiranjem, ki ga zagotovijo tretje osebe, amortizacija gradbenih stroškov ter obresti od posojil in kreditov v obdobju gradnje, ki se obravnavajo kot gradbeni stroški, izvedejo z isto metodo.

⁽¹²⁵⁾ Metoda amortiziranja za podjetja, ki se ukvarjajo z gradnjo letališč, je določena v členu 26(8) Zakona št. 2093/1992.

časovnega amortiziranja. Poleg tega možnost, ki se odobri podjetju, da po lastni presoji izbere tretjo amortizacijsko metodo v 6 letih od začetka veljavnosti koncesije v praksi pomeni, da lahko podjetje PCT izbere način in raven, do katere bo zmanjšalo svojo davčno osnovo pozneje, ko bo lahko natančneje izračunalo svoje obdavčljive prihodke. Zato bo glede na svoje prihodke v tistem času lahko koristilo prednost, tako da bo zmanjšalo svoj obdavčljivi dobiček in plačalo manj davkov, kot bi jih, če bi amortiziralo vsa svoja sredstva v skladu s splošno veljavnimi pravili.

- (165) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da izbira amortizacijske metode ne more predstavljati prednosti, ker je ugodnost davčne olajšave enaka stroškom celotne amortizacije, drugačno je le število let, v katerih bo ta razporejena.
- (166) Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da lahko celotna amortizacija nekega sredstva v krajšem ali daljšem obdobju vodi v razlikovanje med finančnimi rezultati podjetja in obdavčljivo situacijo v nekem obdobju ter posledično do ugodnosti. Če na primer podjetje amortizira celotno vrednost nekega sredstva v 10 namesto 35 letih, bo lahko prej zmanjšalo svojo davčno osnovo. Vrednost amortizacijskih stroškov, ki se bodo upoštevali v prvem primeru, bo višja kot vrednost enakih amortizacijskih stroškov v daljšem obdobju. Zato Komisija meni, da je davčna olajšava strošek celotne amortizacije, način njene uporabe za davčne namene pa lahko vodi v dodatno prednost za podjetje PCT, ki je druga podjetja nimajo.
- (167) Grški organi in podjetje PCT so omenili, da bi morala prožnost, ki je del pravil o amortizaciji v Grčiji, zajemati celoten razpon možnosti, da bi omogočala ustrezno obravnavo različnih okoliščin javnih infrastrukturnih projektov, pri čemer bi zagotavljala celotno amortizacijo stroškov sredstev.
- (168) Vendar splošno veljavno pravilo o fiksni metodi enakomernega časovnega amortiziranja za koncesijske pogodbe, tj. za podjetja, ki so v enakem pravnem in dejanskem položaju, je jasno predvideno z zakonom in „prožnost“, povezana z razponom amortizacijskih stopenj, se na splošno ne uporablja za stroške koncesijskih pogodb, ampak za druge vrste stroškov naložb.
- (169) Grški organi trdijo tudi, da je Komisija v svojem sklepu o začetku postopka napačno razlagala dodatno prožnost, odobreno podjetju PCT, ki niti po pravu samem niti nujno ne pomeni prednosti. Izračuni v okviru posamezne amortizacijske metode in zlasti razpon amortizacijskih stopenj, uporabljenih v posamezni metodi, ter posebne okoliščine ⁽¹²⁶⁾ pomenijo, da se v bistvu ne more izključiti, da se podoben rezultat lahko doseže na podlagi katere koli druge metode. Poleg tega samo dejstvo, da ima neko podjetje več drugih možnosti kot drugo, še ne pomeni, da je pridobilo prednost. Ali obstaja konkurenčna prednost ali ne, je mogoče določiti samo na podlagi ocene konkurenčnih pogojev in različnih rezultatov, ki bi lahko izhajali iz posebnih okoliščin zaradi uporabe drugih amortizacijskih metod, ki so na voljo posameznemu konkurentu.
- (170) Komisija meni, da svojo obrazložitev v sklepu o začetku postopka ⁽¹²⁷⁾ v zvezi s tem v bistvu potrjuje navedena utemeljitev. Ker vsaka amortizacijska metoda vključuje različne parametre, ki jih je treba proučiti, da se izbere najugodnejši, lahko podjetje PCT v skladu s to določbo svobodno izvaja izračune in med različnimi metodami amortiziranja izbere zanj najustreznejšo. Zlasti glede na dejstvo, da se lahko še v 6 letih od začetka projekta odloči, da bo spremenilo veljavno amortizacijsko metodo, ima večjo stopnjo svobode kot običajni izvajalec dejavnosti ⁽¹²⁸⁾. Poleg tega, ker lahko podjetje PCT za razliko od drugih podjetij, ki lahko uporabljajo samo običajna pravila o amortizaciji za koncesije, izbere zanj najustreznejšo amortizacijsko metodo, ima v primerjavi z njimi nedvomno selektivno prednost. V tem pogledu ni smiselno proučiti konkurenčnih pogojev in različnih rezultatov, ki bi jih različni konkurenti imeli v posebnih okoliščinah, ker to ni cilj, s katerim bi se moral primerjati primerljivi pravni in dejanski položaj podjetja PCT.

⁽¹²⁶⁾ Npr. vrednost sredstev, donosnost, poslovni načrt.

⁽¹²⁷⁾ Glej uvodno izjavo 165 sklepa o začetku postopka.

⁽¹²⁸⁾ Ta je še večja od tiste, ki je na primer predvidena za javno-zasebna partnerstva (to je brez vpliva na stališče, ki bi ga Komisija utegnila imeti o davčnih določbah v zvezi z javno-zasebnimi partnerstvi).

- (171) Poleg tega Grški organi ne odstopajo od svoje uvodne utemeljitve v zvezi s pravili o amortizaciji, ki veljajo za podjetje PPA in solunsko pristanišče ⁽¹²⁹⁾, dve drugi veliki grški pristanišči, in vztrajajo pri svojem mnenju, da zadevna določba zagotavlja, da se podjetje PCT ne obravnava manj ugodno od drugih dveh upravljavcev pristanišča.
- (172) Komisija ugotavlja, da v vsakem primeru dejstvo, da bi se posebne amortizacijske stopnje takrat lahko uporabile za podjetje PPA in solunsko pristanišče, ne pomeni, da bi bilo podjetje PCT lahko upravičeno do posebne obravnave ali da bi bila taka posebna obravnava upravičena. Zato Komisija meni, da se z določbo v preiskavi podjetju PCT daje selektivno prednost.
- (173) Ta prednost vključuje možnost, da podjetje PCT izbere med tremi amortizacijskimi metodami, in je enakovredna razliki med davkom od dohodkov, ki bi ga podjetje PCT moralo plačati, če bi uporabilo fiksno metodo enakomernega časovnega amortiziranja, in davkom od dohodkov, ki jih je dejansko plačalo z uporabo drugačne metode amortiziranja.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (174) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da (a) je izbira drugačnih amortizacijskih metod del splošne sheme, ki se uporablja za vsa podjetja, katerim so zaupani javni infrastrukturni projekti v vseh gospodarskih sektorjih, (b) ni diskriminacije, ker so koncesionarji velikih infrastrukturnih projektov v drugačnem pravnem in dejanskem položaju kot izvajalci drugih dejavnosti, (c) je določba skladna s svojim ciljem in na voljo vsem takim podjetjem, (d) so pomembni dejavniki zastavljeni cilj, izbrani mehanizem in načelo prožnosti v splošnem sistemu amortiziranja sredstev, (e) bi odsotnost določbe povzročila pravno negotovost, ker so vrste sredstev, za katere ne obstajajo amortizacijske stopnje, (f) je bistvo določbe omogočiti večjo prožnost pri amortizaciji sredstev, za katera se zaradi posebnosti javnih infrastrukturnih koncesij ne uporabljajo standardne stopnje, (g) je ta mehanizem skladen z ustreznim načelom prožnosti iz sistema amortiziranja, ker se sistematično uporablja za vse javne infrastrukturne koncesije v vseh sektorjih, (h) je ta mehanizem ustrezen in sorazmeren, ker temelji na načelu prožnosti in ni druge ustrežnejše možnosti za zagotovitev take prožnosti pri amortizaciji, glede na to, da okoliščine, s katerimi se srečuje posamezno podjetje v času izbire amortizacijske metode, niso znane vnaprej (i) podjetje PCT nima posebne možnosti lastne presoje razen tiste, ki je upravičena v skladu s splošnim načelom prožnosti.
- (175) Komisija najprej opozarja, da bi morale države članice v skladu s standardno sodno prakso upravičiti selektivne ukrepe ⁽¹³⁰⁾. Utemeljitev, ki so jo zagotovili grški organi in upravičenec, ne določa, kako se lahko ukrep, ki upravičencu omogoča lastno presojo, šteje za upravičenega v skladu z logiko davčnega sistema. Zato vztraja pri svojih predhodnih zaključkih iz sklepa o začetku postopka, da se ta ukrep ne more upravičiti na podlagi narave in splošne sheme sistema.
- (176) Poleg tega ugotavlja, da se prožnost, ki upravičencu omogoča popolno lastno presojo pri amortizaciji svojih sredstev, ne more šteti za načelo, na katerem temelji davčni sistem, ki bi lahko upravičil ukrep. V bistvu bi to pripeljalo do zaključka, da je ukrep sam splošni sistem, njegov mehanizem pa cilj, na podlagi katerega se ukrep lahko upraviči. Če bi to držalo, potem bi se lahko vsak diskrecijski davčni ukrep izognil uvrstitvi med državne pomoči. Poleg tega se ne more šteti, da vse utemeljitve glede dejstva, da podobna pravila veljajo za druge javne infrastrukturne koncesijske pogodbe v Grčiji, upravičujejo ukrep ⁽¹³¹⁾. Zato ta ukrep pomeni selektivno prednost, ki se ne more upravičiti v skladu z logiko ali splošno shemo sistema.

⁽¹²⁹⁾ Določba v preiskavi je prispevala k odpravi vrzeli v splošnem grškem davčnem sistemu, povezane z amortizacijo sredstev, ki je bila uporabljena pri upravljanju pristaniškega kontejnerskega terminala, kot so sredstva, ki jih bo uporabilo podjetje PCT za namene koncesijskega sporazuma. Člen 34 Zakona št. 2937/2001 določa posebne amortizacijske stopnje, ki naj bi jih podjetje PPA in solunsko pristanišče upoštevala v okviru fiksne metode enakomernega časovnega amortiziranja posebnih vrst pristaniškega osnovnega sredstva, ki ga uporabljajo. Grški organi trdijo, da te stopnje ne veljajo za podjetje PCT. Po njihovem mnenju bi obdobje amortizacije preseglo koncesijsko obdobje, če bi se podjetje PCT odločilo uporabiti metodo enakomernega časovnega amortiziranja in če mu je bilo dovoljeno uporabiti te amortizacijske stopnje. Po drugi strani bi bilo podjetje PCT v slabšem položaju v primerjavi s temi izvajalci gospodarske dejavnosti (uvodna izjava 166 sklepa o začetku postopka), če bi bilo dolžno uporabiti metodo enakomernega časovnega amortiziranja z drugačnimi amortizacijskimi stopnjami od tistih, uporabljenih za podjetje PPA in solunsko pristanišče.

⁽¹³⁰⁾ Glej zadevo Portugalska proti Komisiji, točka 81, in opombo 80.

⁽¹³¹⁾ Glej oceno Komisije v zvezi s tem v uvodnih izjavah 98–100.

5.3.5 Oprostitev kolkovine na posojilne pogodbe in kateri koli pomožni sporazum za financiranje naložbenega projekta (člen 2(8))

Referenčni sistem

- (177) V skladu s splošno veljavno zakonodajo se kolkovine plačajo za pisno obliko več dokumentov civilnega in gospodarskega prava, vključno s posojilom, kreditom in pomožnimi sporazumi. V skladu s Predsedniškim odlokom o kolkovinah ⁽¹³²⁾ se slednje zbirajo v povezavi s posebnim dokumentom, ki določa pisno transakcijo. Kolkovina se nanaša na sam dokument; zato se morajo pogodbene stranke same odločiti, katera jo bo plačala. Vendar v praksi to pomeni, da je za posojilo, kredit in pomožne sporazume, posojilojemalec pretežno odgovoren za plačilo ustreznih kolkovin, ker je upnik pooblaščen, da mu naloži tako plačilo. Posledica uvedbe DDV kot splošni davek na izdatke z Zakonom št. 1642/1986 v grškem pravnem redu je zamenjava več kolkovin in prometnih davkov z DDV ⁽¹³³⁾.
- (178) V skladu s členom 16 Zakona št. 1676/1986 in členom 36 Zakona št. 3220/2004 so kolkovin oproščene posojilne in kreditne pogodbe ter njihovi pomožni sporazumi, ki jih zagotavljajo grške in tuje banke v Grčiji ali ki so z njo povezani, tj. so sklenjeni in/ali izvedeni v Grčiji, nalagajo obveznosti, ki so izvršljive v Grčiji, in vključujejo zavarovanja s premoženjem v Grčiji (načelo teritorialnosti) ⁽¹³⁴⁾. Tako se v skladu z obstoječim zakonom o kolkovinah za posojila, ki jih odobrijo podjetja, ki niso banke, plača kolkovina ⁽¹³⁵⁾, razen če niso povezana z Grčijo ali so izdana kot obligacijska posojila. Za posojila, prenesena med podjetji, ki niso banke, se prav tako plača kolkovina ⁽¹³⁶⁾, če je bilo treba slednjo sprva plačati za glavnico.
- (179) Komisija ugotavlja, da zakonodaja s področja kolkovin vključuje več izjem, zlasti po uvedbi sistema DDV in/ali zamenjavi kolkovine z drugimi dajatvami ali davki. Vendar splošni veljavni okvir za ta ukrep ostaja grški sistem kolkovin, ki je veljal v času sprejetja določbe v preiskavi. Obstoj izjem pri tem sistemu ne pomeni, da sistem kolkovin ne obstaja, ampak da je treba vsako izjemo ⁽¹³⁷⁾ oceniti glede na vsebino zadeve same.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (180) Ker se v skladu s splošno veljavnim okvirom za posojilne in kreditne pogodbe ter pomožne sporazume s podjetji, ki niso banke, ki se sklenejo in izvedejo v Grčiji ali so z njo povezani ⁽¹³⁸⁾, plačajo kolkovine, bi moralo podjetje PCT za tovrstne pravne akte običajno plačati kolkovine. Vendar na podlagi določbe v preiskavi je bilo podjetje PCT oproščeno plačila kolkovin, ki bi jih običajno moralo plačati za tovrstne pravne akte. Podjetje PCT je bilo oproščeno plačila kolkovin, ki bi jih običajno moralo plačati za posojila, sklenjena s katerim koli podjetjem, ki ni banka, zlasti s svojim nadrejenim podjetjem Cosco ⁽¹³⁹⁾.

⁽¹³²⁾ Predsedniški odlok z dne 28. julija 1931, UL A 239, 1931, kot je bil spremenjen zlasti z Zakonom št. 2873/2000.

⁽¹³³⁾ Vendar uvedba DDV ni vplivala na kolkovino, ki se plača za posojilne pogodbe.

⁽¹³⁴⁾ V okviru ustaljene sodne prakse se za posojilo, sklenjeno zunaj Grčije na podlagi zasebnega pravnega akta, kolkovina plača v Grčiji, če je posojilo izvedeno v Grčiji. „Izvedba v Grčiji“ pomeni, da tuji posojilodajalec znesek posojila posojilojemalcu, ki se nahaja v Grčiji, prenese v Grčiji. „Prenos zneska posojila v Grčiji“ pomeni, da posojilodajalec dejansko položi znesek posojila na račun posojilojemalca v grški banki (Mnenje št. 964/1955 Pravnega sveta grške države, Sodišče prve stopnje v Solunu št. 2123/1963, Davčno sodišče prve stopnje št. 2163/1967, Upravno sodišče prve stopnje št. 6043/2001, Državni svet št. 2996/1991 in št. 984/1992). Poleg tega je Državni svet v sodbi št. 3639/2013 razsodil, da „... se za posojilno pogodbo, sklenjeno prek zasebnega pravnega akta v tujini, plača kolkovina, če iz nje izhajajo obveznosti, ki jih je treba izpolniti v Grčiji, pri čemer je posojilojemalec na podlagi navedene pogodbe dolžan prek naročila tuji banki dogovorjeni znesek posojila prenesti v Grčijo, ki ga je posojilodajalec v imenu [posojilojemalca] položil v tujini“.

⁽¹³⁵⁾ Po stopnji 2,4 %.

⁽¹³⁶⁾ Ponovno po stopnji 2,4 %.

⁽¹³⁷⁾ Ocena Komisije v tem primeru ne vpliva na stališče, ki ga lahko slednja zavzame zunaj tega postopka o izjemah.

⁽¹³⁸⁾ Kot je opisano v opombi 134.

⁽¹³⁹⁾ Grški organi in podjetje PCT se sklicujejo na dve posojili v višini 54,8 milijonov EUR in [...] milijonov EUR, ki ju je podjetje PCT sklenilo s svojim nadrejenim podjetjem Cosco, da bi začelo vlagati v pristanišče Pirej.

- (181) Na ta način bi podjetje PCT lahko koristilo selektivno prednost v primerjavi z drugimi podjetji v primerljivem pravnem in dejanskem položaju. Ta prednost je enaka kolkovini, ki bi jo podjetje PCT običajno morale plačati v skladu s splošno veljavnimi pravili.
- (182) Grški organi in podjetje PCT ne dvomijo, da so ti posojilni posli oproščeni plačila kolkovine, ki bi se morala običajno plačati. Vendar trdijo, da ta oprostitev omogoča podjetju PCT večjo prožnost glede finančnih sredstev, zahtevanih za izvedbo svojih koncesijskih obveznosti brez dodatnega stroška, če se meni, da je taka prožnost potrebna v izjemnih okoliščinah. Prav tako se sklicujejo na dejstvo, da je tudi podjetje PPA koristilo to oprostitev v okviru svoje koncesije za upravljanje pristanišča Pirej. Zato bi se moral ta ukrep obravnavati kot del splošnega ukrepa, ki je vključen v grški davčni sistem, katerega cilj je olajšati financiranje velikih infrastrukturnih projektov.
- (183) Vendar kot že navedeno za druge ukrepe, olajšanje financiranja velike infrastrukture pomeni element, ki se mora upoštevati pri oceni možne združljivosti državne pomoči in ne obstoja državne pomoči.
- (184) Poleg tega grški organi in upravičenec trdijo, da se za podrejena dolga v višini [...] milijonov EUR in 54,8 milijonov EUR, ki ga je podjetje Cosco odobrilo podjetju PCT, da bi začelo vlagati v pristanišče Pirej, v skladu s splošno veljavnimi pravili ne plača kolkovina, ker (a) sta bila izvedena zunaj Grčije, (b) sta bila vplačana na bančni račun podjetja PCT, ki je odprt pri banki zunaj Grčije, (c) ju je podjetje PCT poplačalo prek denarnega nakazila s svojega bančnega računa zunaj Grčije. Zato so zagotovili poročilo o rednem davčnem nadzoru davčnega leta podjetja PCT, v katerem so to oprostitev potrdili.
- (185) Komisija najprej ugotavlja, da dejstvo, da podjetje PCT ni plačalo kolkovine v navedenih transakcijah, ne pomeni, da je ne bi plačalo niti v skladu s splošno veljavnimi pravili. Predloženo poročilo o davčnem nadzoru se sklicuje posebej na določbo v preiskavi. Poleg tega so zadevni posli povsem enaki podobnim poslom, za katere je Upravno prizivno sodišče v Atenah menilo⁽¹⁴⁰⁾, da je bilo kršeno načelo teritorialnosti iz zakona o kolkovinah⁽¹⁴¹⁾. Zlasti v navedenem primeru sta posojilno pogodbo sklenila podjetje s sedežem v Grčiji kot posojilojemalec in tuje podjetje s sedežem zunaj Grčije kot posojilodajalec. Pogodba je bila podpisana zunaj Grčije. Posojilodajalec je znesek posojila položil na bančni račun posojilojemalca zunaj Grčije, za tem pa je bila tuja banka dolžna istega dne znesek posojila prenesti na bančni račun posojilojemalca v Grčiji. Upravno prizivno sodišče je menilo, da je imela ta posojilna pogodba enake pravne učinke, kot če bi bila podpisana v Grčiji in če bi bil znesek posojila prenesen neposredno v Grčijo brez posredovanja tuje banke, zato je bilo zanjo treba plačati kolkovino.
- (186) Enak scenarij velja tudi za posojila, ki jih je podjetje Cosco odobrilo podjetju PCT. Zlasti posojilna pogodba je bila podpisana zunaj Grčije, zneski posojila so bili položeni na račun podjetja PCT na luksemburški banki HSBC dne 21. aprila 2009, dne 22. aprila 2009 pa so bili preneseni na račun podjetja PCT na banki HSBC v Pireju. V skladu z navedbami grških organov je podjetje PCT porabilo 50 milijonov EUR in DDV kot garantno pismo, ki ga je moralo podjetje PCT zagotoviti podjetju PPA, da bi posojilna pogodba začela veljati⁽¹⁴²⁾. Tako so dejanske okoliščine posojilne pogodbe iz navedenega primera enake tistim iz posojilnih pogodb, sklenjenih med podjetjema Cosco in PCT. Zlasti čeprav je bila pogodba podpisana zunaj Grčije in posojilo položeno na bančni račun zunaj Grčije, je bil znesek posojila nato prenesen na račun podjetja PCT v Grčiji, tako da ga to uporablja za namene koncesijskega sporazuma v Grčiji. Zato bi se morala po načelu teritorialnosti, zajetim v členu 8 Zakona o kolkovinah, kot ga razlagajo grška sodišča, za zadevne posojilne pogodbe plačati kolkovina v skladu s splošno veljavnimi pravili. Komisija zato meni, da je podjetje PCT že imelo konkretno finančno korist na podlagi te določbe, ki ne pomeni uporabe splošno veljavnih pravil, ampak odstopanje od njih.
- (187) Grški organi in upravičenec trdijo, da ta sklep sodišča ne velja za podjetje PCT, ker se v njegovem primeru dejanske okoliščine razlikujejo od tistih iz posojilnih pogodb podjetja PCT. Trdijo, da bi podjetje PCT te zneske posojil za svoje namene lahko uporabilo zunaj Grčije. Trdijo tudi, da je bila zoper tega sklepa pri grškem

⁽¹⁴⁰⁾ Sklep št. 617/2006 o razlagi člena 8 Zakona o kolkovinah.

⁽¹⁴¹⁾ Člen 8 Zakona o kolkovinah. Glej sodno prakso v zvezi s tem v opombi 134.

⁽¹⁴²⁾ V skladu s členom 3.1 koncesijske pogodbe.

Vrhovnem upravnem sodišču vložena pritožba in da grška uprava uporablja razlagalno okrožnico ⁽¹⁴³⁾, v skladu s katero naj se za tako transakcijo ne bi plačala kolkovina. Ta okrožnica je splošno veljavna in zavezujoča za javno upravo. Zato neplačilo kolkovin v teh dveh transakcijah ne pomeni odmika od splošno veljavnih pravil.

- (188) Komisija ugotavlja, da se ne more šteti, da ima razlagalna okrožnica o uporabi Zakona o kolkovinah večjo veljavnost od odločb sodišč. Dejstvo, da je bila zoper odločbe Upravnega prizivnega sodišča v Atenah vložena pritožba, ne pomeni tudi, da ta odločba ne velja. Poleg tega je razlaga načela teritorialnosti, kot jo zgoraj opisujejo ⁽¹⁴⁴⁾ grška sodišča, skladna z navedeno odločbo. Komisija ugotavlja tudi, da so dejstva v zvezi s posojilnimi pogodbami podjetja PCT enaka, zato se lahko sklene, da bi moralo podjetje PCT v skladu z običajno veljavnimi pravili, kot jih razlagajo grška sodišča, plačati ustrezno kolkovino. Glede na to razlago določba v preiskavi očitno daje selektivno prednost podjetju PCT.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (189) Grški organi trdijo, da je ta oprostitev skladna s splošno shemo postopne odprave kolkovine, če zakonodajalec odloči, da je oprostitev kolkovine ustrezen mehanizem za zagotovitev, da se objektivno različne okoliščine za davčne namene obravnavajo različno. V ta namen velja ta oprostitev za vsa podjetja, ki izvajajo javne infrastrukturne projekte. Kot mehanizem, ki obravnava njihove posebne značilnosti, je tudi sorazmeren, ker ne tvega, da bi ogrozil prihodke od kolkovin, glede na to, da bi taka podjetja lahko v vsakem primeru uporabila več drugih alternativnih oblik transakcij, ki so prav tako oproščene plačila kolkovine.
- (190) Komisija ugotavlja, da se postopna odprava kolkovine ne more uporabljati kot načelo sistema kolkovin, ki upravičuje ta ukrep, ker bi se taka odprava lahko predvidela samo v povezavi z vsemi posojilnimi pogodbami in ne le s tistimi, ki jih sklene podjetje PCT. Kar zadeva posebne značilnosti javnih infrastrukturnih projektov, se Komisija sklicuje na svojo analizo iz uvodnih izjav 98–100 tega sklepa. Zato Komisija sklepa, da grški organi in podjetje PCT niso dokazali, da je ta selektivni ukrep upravičen v skladu z logiko davčnega sistema.

5.3.6 Oprostitev kolkovin na pogodbe med upniki iz posojilnih pogodb, v okviru katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki iz njih izhajajo (člen 2(9))

- (191) V skladu z obstoječim Zakonom o kolkovinah se za posojila, prenesena med podjetji, ki niso banke, plača kolkovina ⁽¹⁴⁵⁾, če se je slednja sprva plačala za glavnico.
- (192) Komisija meni, da določba iz navedenega člena 2(9) vključuje neposredno prednost v korist upnikov podjetja PCT, med katerimi je njegovo nadrejeno podjetje Cosco. Ta prednost je enakovredna znesku kolkovine, ki bi jo upniki podjetja PCT običajno morali plačati v skladu s splošno veljavnimi pravili v primeru prenosa posojila iz koncesijskega sporazuma, sklenjenega s podjetjem PCT. Ta določba vključuje tudi posredno prednost v korist podjetja PCT, ki bi slednjemu omogočila lažjo pridobitev posojila.
- (193) Grški organi trdijo, da je podjetje Cosco podjetju PCT leta 2009 odobrilo dve posojili, ki sta bili po njihovem mnenju in mnenju podjetja PCT poplačani leta 2011. Zaradi določbe v preiskavi bi podjetje Cosco, ki je nadrejeno podjetje podjetja PCT, lahko koristilo oprostitev kolkovine, če bi ta posojila preneslo na druga podjetja.

⁽¹⁴³⁾ Razlagalna okrožnica št. 1027/1990.

⁽¹⁴⁴⁾ Glej opombo 134.

⁽¹⁴⁵⁾ Ponovno po stopnji 2,4 %.

Po mnenju grških organov in podjetja PCT je slednje ta posojila že poplačalo. Na tej podlagi Komisija nima razloga, da bi menila, da se je ta prenos zgodil. Vendar ta določba lahko vključuje selektivno prednost za podjetje Cosco ali za druge upnike podjetja PCT.

- (194) Utemeljitev grških organov in podjetja PCT glede te oprostitve kolkovin je enaka tisti, ki se nanaša na oprostitve kolkovin za posojila v korist podjetja PCT. Na tej podlagi Komisija ugotavlja, da njena obrazložitev o navedeni oprostitvi velja tudi za ta ukrep. Zato je ta ukrep selektiven in se ne more šteti za upravičenega na podlagi narave ali splošne sheme sistema.

5.3.7 Oprostitev kolkovin za katero koli nadomestilo, ki ga podjetje PPA plača podjetju PCT na podlagi koncesijskega sporazuma, ki ne spada na področje uporabe Zakona o DDV (člen 2(10))

Referenčni sistem

- (195) Kar zadeva ta ukrep, je referenčni sistem režim kolkovin, ki se uporablja za pravne akte civilnega ali gospodarskega prava v Grčiji. Pravila, ki urejajo ta režim, so že navedena v uvodnih izjavah 177 in 179 tega sklepa. V skladu s pravili o kolkovinah se slednje zaračunajo za pravne dokumente, ki jim je kolek priložen, in ne za posebne davčne zavezance, ki te dokumente podpišejo. V skladu z ministrsko okrožnico št. 44/1987 ⁽¹⁴⁶⁾, ki določbe o kolkovinah razlaga na podlagi sprememb, uvedenih z režimom DDV, za pogodbe, pravne akte ali transakcije, ki so predmet DDV, se ne plača kolkovina.
- (196) Poleg tega v skladu s splošno veljavnim zakonom, kot ga razlagajo in uveljavljajo pristojni grški davčni organi, plačilo nadomestila ne spada na področje uporabe DDV, zato se zanj plača kolkovina ⁽¹⁴⁷⁾.
- (197) V skladu z isto okrožnico se za aktiviranje pomožnega sporazuma (zavarovanje s premoženjem, jamstvo, hipoteka, kazenska klavzula in vse druge oblike varščine), povezane s pogodbo, ki je predmet DDV, zaradi česar je oproščena kolkovine, sorazmerna kolkovina ne uporablja. Vendar kadar se za glavno pogodbo plača DDV ali fiksna (in ne sorazmerna) kolkovina, se za aktiviranje pomožnega sporazuma k tej pogodbi uporablja fiksna kolkovina.
- (198) Končno za plačilo drugih oblik nadomestila, kot je na primer nadomestilo za škodo ali za mednarodno kršitev pogodbe, velja kolkovina.
- (199) Grški organi so navedli, da v skladu z določbami grškega Zakona o kolkovinah, za nadomestilo, ki se plača v Grčiji za škodo, velja kolkovina po 3,6-odstotni stopnji. Za plačilo nadomestila v skladu z odškodninsko klavzulo, vključeno v pogodbo, velja kolkovina po 2,4-odstotni stopnji.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (200) Člen 2(10) ratifikacijskega zakona predvideva, da je vsaka oblika nadomestila, ki bi jo podjetje PPA plačalo podjetju PCT na podlagi koncesijskega sporazuma, ki ne spada na področje uporabe Zakona o DDV, oproščena kolkovine.

⁽¹⁴⁶⁾ Člen 3 ministrske okrožnice št. 44/1987: Izvajanje določb o uvedbi kolkovin za različne pogodbe in akte.

⁽¹⁴⁷⁾ Po členu 57(1)(b) Zakona št. 1642/1986 so transakcije, ki so v skladu s členom 2 istega zakona predmet DDV, in njihovi pomožni sporazumi upravičeni plačila kolkovine. Po členu 2 grškega Zakona o DDV (Zakon št. 2859/2000, ki nadomešča Zakon št. 1642/1986, s katerim je bil v grški pravni red uveden DDV), se DDV uporablja pri dobavi blaga in storitev, pri čemer se taka dobava izvede za plačilo protivednosti. V skladu s prevladujočo razlago teh določb plačilo nadomestila ni skladno s pomenom opravljanja storitev za plačilo, zato zanj ne velja DDV, ampak kolkovina.

- (201) Ob upoštevanju, da se kolkovina v skladu s splošno veljavnim okvirom uporablja za pravne dokumente in ne posebej za stranke v transakciji, in glede na to, da je bilo podjetje PPA po zakonu oproščeno kolkovine⁽¹⁴⁸⁾ v času sprejetja ratifikacijskega zakona, bi moralo podjetje PCT vsakokrat, ko podjetje PPA plača nadomestilo, ki je povezano s koncesijsko pogodbo in ki ne spada na področje uporabe Zakona o DDV, ampak zanj velja kolkovina, slednjo plačati v skladu s splošno veljavnimi pravili. Zlasti na podlagi te določbe bi bilo podjetje PCT oproščeno plačila fiksne kolkovine v primeru aktiviranja kazenske klavzule koncesijske pogodbe enako kot v primeru, da bi podjetje PPA plačalo nadomestilo za škodo, povezano s koncesijsko pogodbo ali njeno kršitvijo. Poleg tega grški organi in upravičenec navajajo, da ker je bilo podjetje PPA takrat oproščeno plačila kolkovine za transakcije, povezane z gradnjo, ki so jo zanj opravile tretje osebe, bi bilo podjetje PCT na podlagi te določbe prav tako oproščeno plačila kolkovine, ki izhaja iz njegovih sporazumov s podjetjem PPA, za katere se plača kolkovina. Zato zadevna oprostitev podjetju PCT omogoča, da v takih primerih ne plača kolkovin, kar očitno pomeni selektivno prednost.
- (202) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da če je plačilo nadomestila v vzročni zvezi s pogodbo, ki v skladu z odškodninsko klavzulo („kazensko klavzulo“) spada na področje uporabe režima DDV, je oproščeno plačila kolkovine. Tako je zato, ker se taka odškodninska klavzula obravnava kot pomožni sporazum, ki je oproščen plačila kolkovine, če je glavna pogodba predmet DDV. Ker je koncesijska pogodba predmet DDV, je vsako plačilo po kazenski klavzuli, ki je zajeta vanjo, oproščeno kolkovine v skladu s splošno veljavnimi pravili.
- (203) Komisija opozarja, da se sorazmerna kolkovina v skladu s splošno veljavnim okvirom ne plača za aktiviranje kazenske klavzule pogodbe, ki je predmet DDV. Vendar se v takih primerih fiksna kolkovina uvede v skladu z isto okrožnico, na katero so se sklicevali grški organi. Zato če bi moralo podjetje PPA plačati nadomestilo zaradi aktiviranja kazenske klavzule iz koncesijske pogodbe, podjetje PCT na podlagi določbe v preiskavi ne bi plačalo fiksne kolkovine, ki bi se sicer morala plačati. Zato je določba pomenila selektivno prednost v korist PCT.
- (204) Grški organi in podjetje PCT navajajo tudi, da za plačilo drugih oblik nadomestila, tj. za škodo ali mednarodno kršitev pogodbe, velja plačilo kolkovine. V tem smislu člen 2(10) uvaja oprostitev, ki se nanaša na te druge vrste nadomestila. Vendar je po njihovem mnenju ta oprostitev del splošne sheme, katere namen je objektivno obravnavati različne značilnosti/posebnosti javnih infrastrukturnih koncesij. Tako se v zvezi s tem preprečita vsako dejansko razlikovanje in selektivnost.
- (205) Komisija ugotavlja, da grški organi in podjetje PCT potrjujejo njeno ugotovitev, da v primerih, ko bi podjetje PPA podjetju PCT plačalo nadomestilo za škodo, povezano s koncesijsko pogodbo in/ali katero koli njeno kršitvijo, podjetje PCT na podlagi določbe v preiskavi ne bi plačalo kolkovine, ki bi jo običajno moralo. Zato ta določba podjetju PCT daje prednost, ki je enakovredna kolkovini, ki bi jo moralo plačati v takih okoliščinah in do plačila katere je oproščeno. Kar zadeva utemeljitev glede splošne sheme, ki velja posebej za javne infrastrukturne projekte, se Komisija sklicuje na svojo analizo v uvodnih izjavah 92–97 in 107. Komisija zlasti meni, da se ukrep, ki velja za podjetja, odgovorna za javne infrastrukturne projekte, uporablja samo za eno kategorijo podjetij in je zato selektiven.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (206) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da je ta oprostitev skladna s splošno shemo progresivne odprave kolkovine in z načelom enakosti, ker predstavlja mehanizem, ki zagotavlja, da se posebne značilnosti javnih infrastrukturnih projektov ustrezno obravnavajo za davčne namene. Komisija se ne strinja, da ti „cilji“ upravičujejo zadevni ukrep, in se sklicuje na posamezno analizo iz uvodnih izjav 189–190, ki se nanaša na oprostitev plačila kolkovine za posojila podjetja PCT.

⁽¹⁴⁸⁾ V skladu s členom 2 Zakona št. 2688/1999 v povezavi s členom 362 Zakona št. 1559/1950. Stališče Komisije v tem sklepu ne vpliva na nobeno njeno morebitno prihodnje stališče v zvezi s to določbo.

- (207) Poleg tega grški organi in podjetje PCT trdijo, da je ta oprostitvev skladna z načelom enakosti. Zlasti v njeni odsotnosti in glede na to, da je bilo podjetje PPA v času sprejetja ratifikacijskega zakona oproščeno plačila kolkovine za transakcije, povezane z gradnjo, ki so jo tretje osebe izvajale zanj, bi bilo podjetje PCT dolžno plačati kolkovino, če bi bilo tako določeno v njegovih sporazumih s podjetjem PPA.
- (208) Vendar kot je že bilo izpostavljeno v sklepu o začetku postopka ⁽¹⁴⁹⁾, dejstvo, da se podjetje PPA lahko oprosti kolkovin, ne pomeni, da je taka oprostitvev v korist podjetja PCT upravičena zaradi narave davčnega sistema.
- (209) Komisija ugotavlja, da je bila ta določba ukinjena z Zakonom št. 4152/2013. Zato se selektivna prednost v korist PCT lahko nanaša samo na preteklost.

5.3.8 Zaščita, zagotovljena z Uredbo z zakonsko močjo št. 2687/1953 za naložbo iz koncesijske pogodbe (člen 3) na podlagi vloge podjetja PCT

Opis uredbe z zakonsko močjo in ukrepov, ki jih lahko zajema

(a) Postopek

- (210) Uredba z zakonsko močjo št. 2687/1953 grški upravi omogoča, da vsakemu podjetju, ki uvozi tuj kapital za izvedbo „stvarne naložbe“, odobri poseben ugoden režim. Da bi podjetje koristilo ta režim, mora vložiti vlogo pri Ministrstvu za nacionalno gospodarstvo. Ko podjetje vложи vlogo, poseben odbor izda mnenje, potem ko oceni:
- ali je naložba „stvarna“, tj. si prizadeva za razvoj domače proizvodnje ali prispeva k gospodarskemu razvoju države,
 - ali vključuje tuj kapital, vključno s katero koli obliko kapitala, tj. tuja valuta, stroji in materiali, izumi, tehnične metode in blagovne znamke,
 - „koristnost“ uvoza tujega kapitala; uredba v zvezi s to posebno točko ne vključuje opredelitve ali meril, ki jih je treba izpolniti, zato ima državna uprava pravico do lastne presoje.
- (211) Po tem mnenju odgovorni minister, odvisno od pomembnosti naložbe, predlaga nepreklicni predsedniški odlok ali sprejme ministrsko odločbo, s katero se potrdi uvoz tujega kapitala po posebnih pogojih, ki so v njej določeni, in odobri nepreklicen ugoden režim ⁽¹⁵⁰⁾.

(b) Privilegiji, ki se lahko odobrijo

- (212) S predsedniškim odlokom/ministrsko odločbo, ki se lahko sprejme za posebno podjetje, se odobrijo naslednji fiskalni „instrumenti“ ⁽¹⁵¹⁾:
- zamrznitev davčne stopnje, ki se uporablja za dobiček za obdobje, ki ne presega 10 let, ali uporaba nižje davčne stopnje ⁽¹⁵²⁾,
 - zmanjšanje ali oprostitvev carin ali drugih dajatev na uvoz strojev itd. za obdobje, ki ne presega 10 let,
 - nižja davčna stopnja ali oprostitvev vseh davkov, ki jih naložijo lokalni upravni organi ali pristaniški organi za obdobje, ki ne presega 10 let,

⁽¹⁴⁹⁾ Glej uvodni izjavi 188 in 203 sklepa o začetku postopka.

⁽¹⁵⁰⁾ Ta poseben režim se lahko spremeni samo, če se podjetje, ki se mu režim odobri, s tem strinja.

⁽¹⁵¹⁾ Člena 8 in 11 uredbe z zakonsko močjo.

⁽¹⁵²⁾ V primeru zmanjšanja običajno veljavnih omejitev se lahko predvidi tudi prilagoditev.

- zmanjšanje ali oprostitev vsakovrstnih dajatev in licenčnin, povezanih z vpisom hipotek ali zastavo kot zavarovanjem za uvoženi kapital ali za zaključek katere koli s tem povezane pogodbe,
- prepoved izvoznih omejitev ali davkov,
- prepoved uvedbe davka za nazaj,
- izvzetje sredstev upravičenega podjetja iz prisilne razlastitve v korist države,
- prepoved zahteve za prevzem sredstev podjetij, ki so zaščitena,
- zaposlovanje tujih državljanov kot tehnično in upravno osebje ter dovoljenje za izvoz zneskov njihovega plačila v tuji valuti,
- dovoljenje za vrnitev posojil ali osnovnega kapitala v domovino (do 10 % letno uvoženega kapitala); kumulativni izvoz dobička (do 12 % brez davka letno uvoženega in v domovino vrnjenega kapitala); izvoz obresti (do 10 % letno) ⁽¹⁵³⁾.

(213) V skladu z uredbo z zakonsko močjo so sredstva podjetij, ki se v okviru te uredbe ustvarijo ali znatno povečajo ⁽¹⁵⁴⁾ s tujim kapitalom, izvzeta iz vsake prisilne razlastitve v korist države in vsake zahteve za njihov prevzem ⁽¹⁵⁵⁾. Končno obstaja posebna določba, ki ureja načelo, po katerem se davek za nazaj ne uvede za vsa podjetja, zajeta v uredbi z zakonsko močjo ⁽¹⁵⁶⁾.

Referenčni sistem

- (214) Ker se zaščita v okviru uredbe z zakonsko močjo št. 2687/1953 lahko spreminja glede na ukrepe, ki se določijo sproti za posamezno posebno podjetje, ki je v tako „zaščito“ zajeto, in ker so oprostitev, ki se podjetju PCT lahko odobrijo na podlagi te uredbe v njej določene okvirno, lahko splošni referenčni sistem vključuje različne davčne ukrepe, ki jih upravičenec lahko koristi, ko uprava sprejme poseben režim, ki ga zahteva podjetje PCT.
- (215) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da ker je bila ta uredba uvedena kot zakon z višjo stopnjo veljavnosti, ki ji jo podeljuje Ustava, se ne more šteti za „poseben“ ukrep, ki se lahko primerja s „splošnim“ zakonodajnim okvirom. Ko je bila ta uredba sprejeta in glede na njeno višjo stopnjo zakonske veljavnosti, večji del nacionalnega zakonskega okvira, ki ga Komisija uporablja kot „referenčni sistem“, sploh ni obstajal. Zato je „referenčni sistem“, ki ga je treba v zvezi s tem upoštevati, grška ustava in Uredba z zakonsko močjo št. 2687/1953 kot splošni ukrep. Poleg tega je bila Komisija z njenim obstojem že seznanjena od grškega pristopa.
- (216) Grški organi in podjetje PCT trdijo tudi, da je poseben zaščitni režim za tuje naložbe splošni ukrep, ki velja za vse tuje naložbe, ki izpolnjujejo objektivna merila za njegovo izvajanje. Trdijo tudi, da uredba temelji na potrebi po (a) priznavanju, da so se tuje naložbe v okoliščinah, ki veljajo za Grčijo, srečevale s posebnimi tveganji in izzivi, zato so zahtevale posebno obravnavo, da bi se dosegel cilj privabljanja takih naložb in (b) zagotovitvi ustrezne obravnave v zvezi s tem.

⁽¹⁵³⁾ Ta ukrep ni predviden v predsedniškem odloku, čeprav so ga grški organi navedli na seznamu ukrepov, ki so bili zagotovljeni v preteklosti s tem posebnim režimom.

⁽¹⁵⁴⁾ V skladu z odstavkom 2 člena 9 predsedniškega odloka to povečanje pomeni preseganje polovice zneska, ki ustreza skupnim sredstvom teh podjetij ali znesku nad 1 milijon USD.

⁽¹⁵⁵⁾ Razen če je prevzem namenjen kritju potreb oboroženih sil v času vojne in samo za čas trajanja spopada in če je predmet pravičnega nadomestila.

⁽¹⁵⁶⁾ Uredba predvideva tudi druge privilegije/pogoje za vključena podjetja: (i) posebne pogoje za izdajo dovoljenja za vrnitev posojil ali osnovnega kapitala v domovino (do 10 % letno za uvoženi kapital); kumulativno nakazilo dobička (do 12 % letno brez davka, za uvoženi kapital, ki se ne vrne v domovino); ter nakazilo obresti (do 10 % letno) in dovoljenje za prenos tuje valute iz Grčije, ki je potrebno za plačila po zakupu, povezana s stroji in drugimi oblikami kapitala, zakupljenega v tujini, (ii) zaposlovanje tujih državljanov kot tehnično in upravno osebje ter dovoljenje za izvoz zneska njihovega plačila v tuji valuti; in dovoljenje za vodenje knjigovodstva družb z vknjižbami v tuji valuti.

- (217) Poleg tega grški organi in podjetje PCT trdijo, da je komisar Tajani ⁽¹⁵⁷⁾ v svojem odgovoru v zvezi s to uredbo izključil samo nove ukrepe o carinskih tarifah in ne ukrepov države pomoči. Po njihovem mnenju je jasno, da uporaba te uredbe doslej ni povzročila nove nezakonite državne pomoči, ker je veljala ob pristopu Grčije k EU ter se je uporabljala brez sprememb in tako, da Komisija ni dvomila o njeni zakonitosti po pravu EU.
- (218) Komisija ugotavlja, da se zadevna uredba z zakonsko močjo ne more šteti za veljavni referenčni sistem. Čeprav je res, da je ta uredba obstajala še pred pristopom Grčije k EU, to ne pomeni, da ima večjo veljavnost kot Pogodba o delovanju Evropske unije in kot določbe iz te Pogodbe, povezane z državno pomočjo. Ko je Grčija pristopila k EU, je morala sprejeti „pravni red Skupnosti“ in zlasti upoštevati pravila Pogodbe o državni pomoči. Zato če Grčija uporablja to uredbo, tako da odobri posebne ugodnosti posebnim podjetjem, mora o tem najprej obvestiti Komisijo, da jih v skladu s pravili o državni pomoči oceni, in na podlagi pravil Pogodbe mogoče odobri ⁽¹⁵⁸⁾.
- (219) Poleg tega ima uprava na podlagi tega odloka pooblastila za odločanje po lastni presoji ⁽¹⁵⁹⁾ glede določanja pogojev in prednosti, ki bodo priznane posebnim podjetjem, ki bodo to uredbo uporabljala. Posebna obravnava tujih naložb v Grčiji z namenom njihovega spodbujanja že sama po sebi zajema selektivne elemente. Hkrati si prizadeva za doseg cilja javne politike in ne davčnega cilja. Za namene selektivne analize lahko veljaven referenčni sistem temelji samo na davčnih načelih. Cilji javne politike niso del davčnega sistema, kot je navedeno v uvodnih izjavah 92–94 tega sklepa, zato se ne morejo šteti za cilje referenčnega sistema za namene ocene selektivnosti.

Odstopanje od referenčnega sistema

- (220) Člen 3 Zakona št. 3755/2009 podjetju PCT omogoča, da se prijavi za zaščitni režim, predviden v navedeni uredbi z zakonsko močjo. Na podlagi te določbe lahko grška uprava podjetju PCT na njegovo zahtevo prizna več selektivnih prednosti. Te vključujejo pretežno davke, ki bi jih podjetje PCT moralo plačati v skladu z običajnimi pravili in katerih bi lahko bilo na podlagi te določbe oproščeno. Poleg tega izvzetje iz drugih zakonskih omejitev (prisilna razlastitev, prevzem sredstev, dovoljenje za zaposlitev tujega osebja in izvoz njihovega plačila v tuji valuti, dovoljenje za vrnitev posojil ali osnovnega kapitala v domovino) lahko v prihodnje prav tako koristi podjetju PCT. Dejstvo, da te prednosti po navedbah grških organov podjetju PCT še niso bile dejansko priznane, ne izključuje dejstva, da določba v preiskavi daje podjetju PCT pravico, da zahteva in pridobi prednosti, določene v uredbi.
- (221) Kar zadeva ukrep v korist podjetja PCT, grški organi ne zagotavljajo dodatnih utemeljitev poleg tistih, ki so jih zagotovili uvodoma. Zato ostaja sklep Komisije v zvezi s selektivnim značajem tega ukrepa enak ⁽¹⁶⁰⁾.
- (222) Kot že navedeno ⁽¹⁶¹⁾, dejstvo, da ima ukrep lahko cilj gospodarske politike, ne pomeni, da ni selektiven, ampak da se lahko šteje za združljivega z notranjim trgovom, če so izpolnjeni nekateri pogoji ⁽¹⁶²⁾.

⁽¹⁵⁷⁾ Glej uvodno izjavo 213 sklepa o začetku postopka.

⁽¹⁵⁸⁾ Ocena Komisije v tem primeru ne vpliva na noben njen morebitni prihodnji ukrep v zvezi s tem predsedniškim odlokom.

⁽¹⁵⁹⁾ Člen 3(2) Uredbe se okvirno nanaša na nekatere posebne pravice in oprostitve, ki se lahko odobrijo z njeno uporabo. Člen 5(3) Uredbe z zakonsko močjo št. 4256/1962, ki razlaga Uredbo št. 1953, določa, da lahko uprava popolnoma po lastni presoji ureja katere koli druge zadeve, ki so kakor koli povezane z naložbo in ki se ji zdijo ustrezne, da se doseže namen predsedniškega odloka, tj. pritegnitev tujega kapitala, če te zadeve niso neskladne z njenimi določbami. Zato se lahko sklene, da lahko uprava popolnoma po lastni presoji določa nove pogoje in „instrumente“, ki lahko take naložbe naredijo privlačnejše za podjetja.

⁽¹⁶⁰⁾ Glej uvodne izjave 209–216 sklepa o začetku postopka.

⁽¹⁶¹⁾ Glej točke od 92–97 tega sklepa.

⁽¹⁶²⁾ Zadeva C-487/06 P, British Aggregates, ZOdl. 2008, str. I-10515, točka 92.

- (223) Poleg tega se lahko ne glede na naravo režima iz uredbe z zakonsko močjo ⁽¹⁶³⁾ z njegovo uporabo v posameznih primerih prizna selektivna prednost ⁽¹⁶⁴⁾, glede na to, da lahko vsaka odločitev grške uprave izhaja iz splošnih davčnih pravil in je v korist podjetja PCT. V skladu z Davčnim obvestilom ⁽¹⁶⁵⁾ taka ugotovitev vodi v domnevo o obstoju državne pomoči in jo je treba podrobno analizirati. Na tej podlagi Komisija meni, da zadevna določba zajema selektivno prednost v korist podjetja PCT, ki se bo priznala, če se podjetje PCT odloči, da jo bo uporabilo.

Upravičenost v skladu z logiko davčnega sistema

- (224) Grški organi trdijo, da je bil cilj posebnega režima iz te uredbe pritegniti tuj kapital in olajšati prenovo države po drugi svetovni vojni in državljanski vojni v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Glede na pomen tega režima za gospodarski razvoj Grčije člen 107 grške ustave izrecno priznava, da ta uredba prevladuje nad splošnim pravom. To je bilo narejeno, da se vlagatelji tujega kapitala zaščitijo pred nenehnimi spremembami grškega davčnega zakona, ki niso ugodne za tuje naložbe. Vendar enak namen tega zaščitnega režima, ki je razvoj grškega gospodarstva, ne more upravičiti selektivnega značaja ukrepa, ampak se lahko samo upošteva v oceni združljivosti.
- (225) Komisija ugotavlja tudi, da se ta zaščitni režim, ki bi se lahko odobril podjetju PCT na njegovo zahtevo, ne more upravičiti na podlagi narave ali splošne sheme davčnega sistema ⁽¹⁶⁶⁾, ker bi se odobril na podlagi proste presoje.
- (226) Zato zadevna določba vključuje selektivno prednost v korist podjetja PCT, ki se ne more upravičiti na podlagi narave ali splošne sheme tega sistema.

Obstoječa pomoč

- (227) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da če Komisija meni, da uporaba te uredbe pomeni pomoč, potem gre za obstoječo pomoč.
- (228) Komisija ugotavlja, da je bila določba v korist podjetja PCT sprejeta leta 2009 in ne pred pristopom Grčije k EU. Ta določba daje podjetju PCT pravico, da zaprosi in pridobi ta poseben režim. Ko podjetje PCT zaprosi zanj, se sprejme predsedniški odlok ali ministrska odločba, s katero se določijo posebne prednosti v njegovo korist. Zato se bodo s posebno uporabo tega odloka na zahtevo podjetja PCT ukrepi dejansko izvedli takrat, ko bo sprejet akt o odobritvi. To pomeni, da ukrep v korist podjetja PCT predstavlja novo pomoč.

5.3.9 Izvzetje od splošnih pravil o prisilni razlastitvi

- (229) Prejete pritožbe so se v tem primeru nanašale na izvzetje, ki se je odobrilo podjetju PCT v zvezi s pravili prisilne razlastitve. Zakon, s katerim je bila ratificirana koncesijska pogodba, se ni nanašal na nobeno tako izvzetje. Grški organi in podjetje PCT navajajo, da se tako izvzetje ni odobrilo in da Komisija nima razloga, da bi menila nasprotno. Zato Komisija meni, da podjetju PCT ni bila priznana taka oblika prednosti.

⁽¹⁶³⁾ Ta Sklep ne vpliva na morebitno prihodnje stališče Komisije o tej uredbi z zakonsko močjo.

⁽¹⁶⁴⁾ Glej uvodni izjavi 21 in 22 Obvestila Komisije o davčni pomoči.

⁽¹⁶⁵⁾ Obvestilo Komisije o uporabi pravil o državnih pomočih za ukrepe, ki zadevajo neposredno obdavčitev ustvarjenega dohodka (UL C 384, 10.12.1998, str. 3).

⁽¹⁶⁶⁾ Glej uvodni izjavi 24 in 27 Davčnega obvestila Komisije.

5.4 Primerjava navedenih ukrepov državne pomoči s podobnimi določbami iz drugih pogodb o velikih infrastrukturnih projektih

- (230) Glavna utemeljitev glede upravičenosti navedenih davčnih ukrepov se nanaša na potrebo po podpori velikih infrastrukturnih projektov, tako da se podjetjem, ki te projekte izvajajo v Grčiji, zagotovi jasen, prožen in stabilen fiskalni režim. V podporo tej utemeljitvi se grški organi in podjetje PCT sklicujejo na več sklepov Komisije, v katerih je menila, da pri financiranju velikih infrastrukturnih koncesijskih pogodb, ki vsebujejo podobne davčne oprostitve, ni bilo državne pomoči.
- (231) Komisija je proučila zagotovljeno utemeljitev in sklenila naslednje.
- (232) Prvič, v skladu z ustaljeno sodno prakso ⁽¹⁶⁷⁾ taka trditev ni pomembna pri oceni zakonitosti sklepa Komisije. Vsak posamezen primer bi se moral oceniti na podlagi člena 107(1) PDEU, tako da se upošteva njegova vsebina. V vsakem primeru, kot je navedeno v točki 107 tega sklepa, obstoj podobnih ukrepov v drugih pogodbah o velikih infrastrukturnih projektih pomeni samo, da se ti ukrepi uporabljajo za eno samo kategorijo podjetij, zato so selektivni.
- (233) V vsakem primeru sklepi, na katere se grški organi in podjetje PCT sklicujejo, obravnavajo različne razmere.
- (234) Komisija meni tudi, da sklep v zvezi z zadevo o mednarodnem letališču v Atenah ⁽¹⁶⁸⁾ v tem primeru ne velja. Dejavnosti v navedeni zadevi, ki jim je bila dodeljena pomoč, takrat niso bile gospodarske ali pa niso bile liberalizirane, zato ni bilo državne pomoči. Nasprotno pa je v tem primeru grška država sama določbo o storitvah pristaniške infrastrukture odprla konkurenci, tako da je za del pristanišča, ki je predmet koncesijske pogodbe, objavila javni razpis. Zato argumenti o „neliberalizaciji“ iz tega starega sklepa v tem primeru ne veljajo.
- (235) Glede zadeve v zvezi z obvoznico v Atenah in avtocestnim mostom Rio Antirrio Komisija ugotavlja, da čeprav je bil povzetek davčnih določb, ki veljajo v primeru navedenih koncesij, vključen v opis državnih ukrepov, povezanih z navedenimi projekti, se Komisija ni izrecno opredelila o teh posebnih določbah, ampak je samo ocenila, ali je bila državna pomoč projektu omejena na najnižji znesek in ali je postopek oddaje javnega naročila privedel do tržne cene. Večina drugih sklepov ⁽¹⁶⁹⁾ se sploh ne nanaša na davčne oprostitve v korist koncesionarjev (da ne omenjamo dejstva, da so upravičeni v skladu z logiko davčnega sistema) in vključujejo samo oceno o tem, ali je bil postopek oddaje javnega naročila dovolj odprt, nediskriminacijski in ali je temeljil na najnižji ceni. Dejstvo, da je Komisija ustrezne koncesijske pogodbe, ki so se nanašale na več davčnih oprostitve, prejela v času priglasitve, ne pomeni, da jih je proučila z vidika državne pomoči ali se opredelila o teh posebnih ukrepih. V skladu s sodno prakso Sodišča bi se morala Komisija jasno in izrecno opredeliti o ukrepih, da bi bili upravičenci seznanjeni, da ti ukrepi ne pomenijo državne pomoči. Dejstvo, da se Komisija ni opredelila, ne pomeni, da so bili ti ukrepi odobreni ⁽¹⁷⁰⁾.
- (236) Iz istega razloga dejstvo, da je Komisija v sklepu o razvoju širokopasovnega omrežja ⁽¹⁷¹⁾ kot pravno podlago navedla Zakon o javno-zasebnih partnerstvih, ki vsebuje podobne določbe, ne pomeni, da je Komisija implicitno ocenila te določbe. Končno se zadeva v zvezi z potopljenim predorom v Solunu ⁽¹⁷²⁾ ne zdi pomembna, ker

⁽¹⁶⁷⁾ Glej na primer sodbo Splošnega sodišča v zadevi T-445/05, Assogestioni et Fineco Asset Management proti Komisiji, točka 145, in navedeno sodno prakso.

⁽¹⁶⁸⁾ Glej sklep Komisije v zadevi NN 27/96, Mednarodno letališče Spata.

⁽¹⁶⁹⁾ Glej sklepe Komisije v zadevah N 508/07, Ionia Odos, N 45/08 – Avtocesta Elefsina-Korint-Patras-Pirgos-Tsakona, N 566/07, Avtocesta Korint-Tripoli-Kalamata in odcep Lefktro-Sparti, N 565/07, Avtocesta v osrednji Grčiji, N 633/07, Odsek Maliakos-Kleidi iz koncesijske pogodbe o avtocesti Patras-Atene-Solun-Evzona, N 134/07, Koncesijska pogodba o predoru pod morskim dnom v Solunu.

⁽¹⁷⁰⁾ Združeni zadevi T-427/04, Francija proti Komisiji, in T-17/05, France Telecom proti Komisiji, ZOdl. 2009, str. II-0435, točke 264–266, C-474-09 P do C-476/09 P, Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya, Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, and Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa proti Evropski Komisiji, ZOdl. 2011, str. I-113, točka 70.

⁽¹⁷¹⁾ SA. 32866 (11/N) – Grčija – Razvoj širokopasovnega omrežja na grškem podeželju.

⁽¹⁷²⁾ Glej sklep Komisije v zadevi N 134/07, Koncesijska pogodba o predoru pod morskim dnom v Solunu.

davčni ukrepi niso bili vključeni v oceno in v vsakem primeru uspešni ponudnik ni izkoristil možnosti iz razpisne dokumentacije, da bi koristil subvencije za izvajanje.

- (237) Poleg tega grški organi in podjetje PCT trdijo, da je Komisija vztrajala pri svojem stališču glede svoje ustrezne ocene v teh primerih po objavi svojih sklepov o državni pomoči decembra 2013 v zvezi s spremembami štirih od teh projektov ⁽¹⁷³⁾. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da se ti sklepi sploh ne nanašajo na nobeno davčno določbo, ker sta tako njihov predmet kot ocena Komisije drugačna.
- (238) Glede na navedeno se ne more šteti, da je Komisija v preteklosti „odobrila“ podobne določbe in da bi tako „odobritev“ upravičenec navedel, da bi izključil obstoj državne pomoči ⁽¹⁷⁴⁾.
- (239) Zato Komisija sklepa, da proučeni ukrepi (razen ukrepa iz 5.3.9) pomenijo selektivno prednost, ki se ne more upravičiti na podlagi narave in splošne sheme davčnega sistema.

5.5 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino

- (240) Navedeni ukrepi, ki pomenijo selektivno prednost, lahko predstavljajo državno pomoč, če izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco in če vplivajo na trgovino med državami članicami. V skladu z ustaljeno sodno prakso se šteje, da selektivna prednost, ki jo odobri država, izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, če bi lahko izboljšala konkurenčni položaj prejemnika pomoči v primerjavi z drugimi podjetji, s katerimi konkurira ⁽¹⁷⁵⁾. Zato se v smislu člena 107 PDEU za izkrivljanje konkurence šteje, če država odobri finančno ugodnost podjetju v liberaliziranem sektorju, kjer je ali bi lahko bila konkurenca ⁽¹⁷⁶⁾.
- (241) Ker je grška država koncesijo, h kateri se je zavezalo podjetje Cosco, objavila razpis za zbiranje ponudb na mednarodni ravni, je trg pristaniških storitev odprla konkurenci. Ker za pridobitev koncesije za pristanišče lahko konkurira več podjetij iz različnih držav članic, se odobritev posebnih davčnih ugodnosti podjetju PCT, ki med javnim razpisom niso bile na voljo vsem možnim kandidatom, lahko šteje vsaj za možno izkrivljanje konkurence.
- (242) Že ko je podjetje PCT prevzelo koncesijski sporazum, je pristanišče Pirej imelo znatne zmogljivosti (1,6 mio. TEU) in se je štel za potencialnega konkurenta drugih pristanišč EU ⁽¹⁷⁷⁾. Na primer solunsko pristanišče, pristanišče Konstanca v Romuniji, koprsko pristanišče v Sloveniji in številna pristanišča v Italiji se lahko štejejo za neposredne ali vsaj potencialne konkurente podjetja PCT. V skladu s koncesijskim sporazumom naj bi pomola II in III kontejnerskega terminala, ki ju uporablja podjetje PCT, do leta 2015 dosegla zelo pomembno zmogljivost (do 3,7 mio. TEU). Ta nova zmogljivost, ki je posledica zadevnih ukrepov, lahko vpliva na konkurenco in trgovino med državami članicami, ker različna pristanišča v več državah članicah lahko imajo iste stranke kot podjetje PCT in mu vsaj potencialno konkurirajo.

⁽¹⁷³⁾ Glej Sklep C(2013) 9253 final – Državna pomoč SA.36894 o ponovnem zagonu projekta podjetja Ionia Odos S.A.; Sklep C(2013) 9275 final – Državna pomoč SA.36877 o ponovnem zagonu projekta podjetja Aegean Motorway S.A.; Sklep C(2013) 9253 final – Državna pomoč SA.36878 o projektu podjetja Olympia Odos S.A.; in Sklep C(2013) 9274 final – Državna pomoč SA.36893 o projektu v zvezi z osrednjo avtocesto (E65).

⁽¹⁷⁴⁾ V vsakem primeru Komisija ugotavlja tudi, da so bile davčne oprostitve v korist podjetja PCT uvedene samo v zakonu, s katerim se je ratificiral koncesijski sporazum, in ne v koncesijskem sporazumu samem, ker podjetje PPA ni pristojno za odobritev davčnih oprostitvev. V nasprotju s primeri, ki jih navajajo grški organi in podjetje PCT, naj bi se koncesionar v tem primeru zavezal izključno in samo k naložbenemu projektu, brez kakršne koli državne ali javne podpore.

⁽¹⁷⁵⁾ Zadeva 730/79, Philip Morris, Recueil 1980, str. 267, točka 11, združene zadeve T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do 607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 in T-23/98, Alzetta Mauro in drugi proti Komisiji, Recueil 2000, str. II-2325, točka 80.

⁽¹⁷⁶⁾ Združeni zadevi T-298/97, T-312/97 itd., Alzetta, Recueil 2000, str. II-2325, točke 141–147, zadeva C-280/00, Altmark Trans, Recueil 2003, str. I-7747.

⁽¹⁷⁷⁾ Glej Sklep Komisije z dne 18. decembra 2009 o zadevi C21/09 (ex N 105/08, N 168/08 in N 169/08 – Grčija – Javno financiranje infrastrukture in opreme v pristanišču Pirej (UL C 402, 29.12.2012, str. 25, točki 90 in 91).

- (243) Poleg tega Komisija ugotavlja, da so kontejnerski terminali za pretovarjanje, kot je terminal upravičenca, bistveno bolj izpostavljeni konkurenci, vključno tretjih držav (v Sredozemskem morju). Zaradi te naložbe je na primer podjetje Cosco svojo dejavnost pomorskega prevoza v Sredozemlju osredotočilo v Pireju namesto v italijanskih ali španskih pretovornih pristaniščih, ki jih je uporabljalo pred tem. Podjetje PCT konkurira drugim pristaniščem EU in bo v prihodnjih letih okrepilo svoj položaj na trgu.
- (244) Ker so zadevni davčni ukrepi podjetju PCT zagotovili dodaten denarni tok, zlasti v prvih fazah gradbenega projekta, so podjetju Cosco pomagali razširiti svoje dejavnosti na trg EU pristaniških storitev in morebiti okrepiti svoj konkurenčni položaj na tem trgu.
- (245) Iz navedenega sledi, da bodo zadevni ukrepi najverjetneje vplivali na trgovino med državami članicami in zagotovo ali morda izkrivljali konkurenco. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča zadostuje ugotovitev, da bi zadevna pomoč utegnila vplivati na trgovino med državami članicami in izkrivljati konkurenco ⁽¹⁷⁸⁾. Komisija na podlagi navedene analize meni, da ni potrebno nadalje določiti natančnega obsega storitev ali zadevnega geografskega trga ali natančno analizirati njegovo strukturo in konkurenčnih razmerij na njem ⁽¹⁷⁹⁾.
- (246) Kar zadeva trditev podjetja PCT, da ocena vpliva fiskalnih ukrepov na konkurenco in trgovino zahteva proučitev enakovrednih davčnih sistemov, ki se uporabljajo na upoštevni trgih, Komisija ugotavlja, da v skladu z ustaljeno sodno prakso ⁽¹⁸⁰⁾ dejstvo, da država članica poskuša z enostranskimi ukrepi približati konkurenčne pogoje v nekem gospodarskem sektorju tistim, ki prevladujejo v drugih državah članicah, zadevnim ukrepom ne more odvzeti značaja pomoči.

Sklepna ugotovitev

- (247) Glede na navedeno Komisija sklepa, da vse davčne ugodnosti, odobrene podjetju PCT, pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, razen domnevnega izvzeta od splošnih pravil prisilne razlastitve.

6. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI UKREPOV

- (248) Grški organi in podjetje PCT trdijo, da bi bilo treba ukrepe pomoči šteti za združljive z notranjim trgovom na podlagi členov 107(3)(a) in (c) PDEU ter pravil EU o regionalni pomoči.

6.1 Uporabnost Smernic o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ⁽¹⁸¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Smernice o regionalni pomoči)

- (249) Komisija ugotavlja, da je bila zakonita pravica podjetju PCT, da uporablja ukrepe pomoči, podeljena ob objavi zakona o ukrepih v Uradnem listu, tj. 30. marca 2009 ⁽¹⁸²⁾. Zato bo Komisija ukrepe ocenila na podlagi Smernic o regionalni pomoči 2007–2013, ki so veljale marca 2009.
- (250) Komisija ugotavlja, da ukrepi pomoči, ki se ocenjujejo, zajemajo neomejene davčne ugodnosti, ki se ne morejo šteti za naložbo, ampak za pomoč za tekoče poslovanje v skladu s pravili o regionalni pomoči. Smernice o regionalni pomoči 2007–2013 lahko izjemoma in v zelo omejenih primerih zagotavljajo pomoč za tekoče poslovanje ⁽¹⁸³⁾ v regijah, ki so do nje upravičene v okviru odstopanja iz člena 107(3)(a) PDEU. Pristanišče Pirej se

⁽¹⁷⁸⁾ Glej združeni zadevi T-298/97, T-312/097 itd., Alzetta, Recueil 2000, str. II-2325, točka 95, in zadevo 730/97, Philip Morris, Recueil 1980, str. 267, točke 9–12.

⁽¹⁷⁹⁾ Glej med drugim združeni zadevi v zvezi z Alzetto, točka 95.

⁽¹⁸⁰⁾ Glej zadevo C-372/97, Italija proti Komisiji, Recueil 2004, str. I-3679, točka 67, in v njej navedeno sodno prakso.

⁽¹⁸¹⁾ Smernice o državni regionalni pomoči za 2007–2013 (UL C 54, 4.3.2006, str. 13).

⁽¹⁸²⁾ Glej člen 8 Zakona št. 3755/2009, ki določa začetek veljavnosti tega zakona.

⁽¹⁸³⁾ Glej poglavje 5 Smernic o regionalni pomoči 2007–2013 in Sklep Komisije z dne 13. februarja 2008 v zadevi C 7/08 (ex N 655/07) – Nemčija – jamstvena shema zvezne dežele Saške za obratna sredstva.

nahaja v regiji Attiki, ki je bila marca 2009 po členu 107(3)(a) PDEU upravičena do regionalne pomoči kot regija „statističnega učinka“⁽¹⁸⁴⁾. Zato je treba proučiti, ali so ukrepi pomoči skladni s pogoji pomoči za tekoče poslovanje, ki so določeni v Smernicah o regionalni pomoči. Pomoč za tekoče poslovanje se v skladu s Smernicami o regionalni pomoči 2007–2013 lahko dovoli, če je upravičena v smislu njenega prispevka k regionalnemu razvoju in njene narave ter če je njena raven sorazmerna s pomanjkljivostmi, ki jih želi ublažiti. Poleg tega bi morala biti pomoč za tekoče poslovanje načeloma dodeljena glede na predhodno določen niz upravičenih izdatkov ali stroškov⁽¹⁸⁵⁾ ter omejena na določen delež teh stroškov. Prav tako mora biti začasna in se sčasoma zmanjševati ter postopoma odpraviti, kadar zadevne regije dosežejo realno konvergenco z bogatejšimi območji EU.

- (251) Komisija ugotavlja, da glede na naravo pomoči in pomanjkljivosti, ki jih želi ublažiti, načeloma *ad hoc* pomoč ne more odpraviti takih pomanjkljivosti, ker je zelo malo verjetno, da se z dodelitvijo pomoči za tekoče poslovanje enemu podjetju pomanjkljivosti odpravijo celostno. Poleg tega se utemeljitev grških organov in podjetja PCT glede ukrepov pomoči, tj. razvoj in posodobitev prometnega sektorja pomorskih kontejnerskih terminalov, tako da se zagotovi pravna varnost fiskalnega režima, ki se uporablja za naložbeni projekt, ne more šteti za pomanjkljivosti, povezane z zadevno regijo, ki bi se morale ublažiti. Če je Komisija sprejela tako utemeljitev kot ustrezno v tem primeru, ni predhodno določenih upravičenih izdatkov, povezanih s takimi pomanjkljivostmi in posledično zneskom pomoči. Poleg tega se ukrepi pomoči sčasoma ne zmanjšujejo in njihova odprava ni bila predvidena, če bi regija Attiki 1. januarja 2011 postala regija „c“⁽¹⁸⁶⁾. Zato se ukrepi pomoči ne morejo šteti za združljive na podlagi Smernic o regionalni pomoči 2007–2013.

6.2 Neposredna uporaba člena 107(3)(c) PDEU

Cilj skupnega interesa

- (252) Komisija je v svojem sporočilu z naslovom *Trajnostno naravnana prihodnost prometa: usmeritev k integriranemu, tehnološkemu in uporabnikom prijaznemu prometnemu sistemu*⁽¹⁸⁷⁾ poudarila, da je razvoj pristanišč in intermodalnih terminalov ključ za doseglo povezovalnega in pametnega logističnega sistema v EU. V sporočilu *Strateški cilji in priporočila za pomorsko prometno politiko do leta 2018*⁽¹⁸⁸⁾ Komisija poudarja, da je zagotavljanje novih pristaniških infrastruktur in izboljšanje uporabe obstoječih zmogljivosti bistveno za zagotovitev, da se pristanišča EU lahko učinkovito spopadejo s svojo funkcijo prehoda.
- (253) V skladu z Uredbo (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁸⁹⁾ bi se lahko vseevropsko prometno omrežje bolje razvijalo s pristopom, ki temelji na dvoplastni strukturi, sestavljeni iz celovitega in jedrnega omrežja. Celovito omrežje predstavlja osnovno plast novega vseevropskega prometnega omrežja. Vključuje celotno obstoječo in načrtovano infrastrukturo, ki izpolnjuje zahteve Uredbe o vseevropskem prometnem omrežju. Jedrno omrežje bi moralo biti temelj razvoja trajnostnega multimodalnega prometnega omrežja, spodbujati bi moralo razvoj celotnega celovitega omrežja in moralo bi se vzpostaviti najpozneje do leta 2030. Pristanišče Pirej je eno od obmorskih pristanišč, ki je vključeno v jedrno omrežje EU.
- (254) V tem smislu je pristanišče Pirej eno največjih in najpomembnejših pristanišč v Sredozemskem morju in njegovo obratovanje je ključno za razvoj grškega gospodarstva ter pomembno za razvoj ciljev prometne politike EU. V okviru naložbe podjetja PCT se je del pristanišča Pirej razvil v sodoben pomorski kontejnerski terminal, tako da so se okrepile njegova učinkovitost, skladiščna zmogljivost, sposobnost oskrbe novejših tovornih ladij in medsebojna povezanost. V okviru koncesijskega sporazuma je predvideno, da se bo zmogljivost povečala z vsaj 300 000 TEU v prvem letu koncesijskega obdobja na vsaj 3 700 000 TEU po osmih letih koncesijskega obdobja. Zato se lahko šteje, da naložba v pristaniške zmogljivosti, ki vključuje elemente državne pomoči, lahko prispeva k cilju skupnega interesa.

⁽¹⁸⁴⁾ Glej Sklep Komisije z dne 31. avgusta 2006 v zadevi N 408/06 – Grčija – Karta regionalne pomoči 2007–2013 (UL C 286, 23.11.2006, str. 5).

⁽¹⁸⁵⁾ Na primer nadomestna naložba, prevozni stroški ali stroški dela.

⁽¹⁸⁶⁾ Glej opombo 184.

⁽¹⁸⁷⁾ COM(2009) 279/4, odstavek 46.

⁽¹⁸⁸⁾ COM(2009), 8.

⁽¹⁸⁹⁾ Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

Nujnost in spodbujevalni učinek

- (255) V skladu s prakso Komisije na tem področju se potreba po pomoči določi, če se lahko dokaže, da višina priliva čistih prihodkov, ki jih ustvari naložbeni projekt, ne zadostuje za povračilo stroškov naložbe vlagatelja. V bistvu, če ti prihodki ne zadostujejo, se zasebni vlagatelj projekta ne bi lotil brez javne podpore in državna pomoč bi se štela za potrebno.
- (256) Grški organi in upravičenec trdijo, da so bili ukrepi pomoči potrebni, ker bi bil brez njih finančni režim projekta, ki bi ga podjetje PCT doseglo, bistveno težavnejši in bi lahko ogrozil njegovo izvedbo.
- (257) Komisija vztraja pri mnenju, da pristaniški infrastrukturni projekti zahtevajo znatne kapitalske naložbe, ki se lahko povrnejo samo na dolgi rok in njihova ekonomska upravičenost se ne nujno vedno zagotovi brez javne podpore. Vendar v tem primeru je podjetje PPA, ki je dajalec pomoči in je vodilo postopek oddaje javnega naročila za izbor koncesionarja pristanišča Pirej, že ocenilo, da bo ekonomska upravičenost projekta zagotovljena, kar dokazuje dejstvo, da naj bi v skladu z razpisno dokumentacijo izbrani upravičenec prevzel celotno naložbo na lastne stroške. Poleg tega se je podjetje PCT zavezalo k širitvi pomola II in gradnji pomola III, tako da je nase prevzelo celotne stroške naložbe tega projekta. Podjetje PCT je pred oddajo ponudbe, ki jo je podjetje PPA sprejelo, ocenilo, da bo njegova naložba v pristanišče Pirej donosna in ne bo potrebovala javne podpore, sicer ponudbe ne bi oddalo ali bi jo oddalo s pridržkom, kar zadeva donosnost projekta brez posebne davčne obravnave. Poleg tega dejstvo, da je bil cilj podjetja Cosco pristanišče Pirej spremeniti v prvi kontejnerski terminal v Sredozemskem morju, dokazuje potencial tega pristanišča in donosnost naložbenega projekta, o kateri se ni nikoli dvomilo⁽¹⁹⁰⁾. Zato se ne more šteti, da so bili ukrepi v preiskavi potrebni za zagotovitev ekonomske upravičenosti naložbenega projekta.
- (258) Dejstvo, da je Kitajska razvojna banka čakala na sprejetje ratifikacijskega zakona, ne dokazuje potrebe po ukrepih pomoči. Glede na to, da je bilo treba koncesijsko pogodbo ratificirati z zakonom v skladu z grško zakonodajno prakso, bi vsaka banka počakala, da se sprejme ratifikacijski zakon, ne da bi bilo to posebej povezano z odobritvijo ukrepov v preiskavi. Poleg tega zaščita, ki jo je Evropska investicijska banka zahtevala pred splošno in diskriminacijsko spremembo zakona, prav tako ne dokazuje potrebe po pomoči.
- (259) Podjetje PCT je gradnjo začelo šele po ratifikaciji koncesijske pogodbe z zakonom. Vendar to je povezano tudi z dejstvom, da je treba vse tovrstne javne pogodbe ratificirati z zakonom. Vsako podjetje, ki bi se znašlo v njegovem položaju, bi moralo v vsakem primeru počakati na ratifikacijo pogodbe. Poleg tega se je podjetje Cosco zavezalo k izvedbi projekta že, ko je oddalo svojo ponudbo, in sicer pred sprejetjem akta o odobritvi, tj. ratifikacijskega zakona. Ko je podjetje Cosco oddalo ponudbo, je vedelo, da bo pravno zavezano k izvedbi naložbe, če ga bo podjetje PPA izbralo kot uspešnega ponudnika.
- (260) Poleg tega upravičenec ni nikoli navedel obstoja vrzeli v financiranju, ki bi jo bilo treba z ukrepi v preiskavi odpraviti. Dejstvo, da je podjetje PCT znesek pomoči količinsko opredelilo šele po tem, ko je Komisija začela uradni preiskovalni postopek, tj. vsaj 5 let po podpisu koncesijske pogodbe, dokazuje, da podjetje PCT ni upoštevalo zneska pomoči v svojem začetnem poslovnem načrtu, in zlasti, ko se je podjetje Cosco odločilo prevzeti naložbo. Komisija v zvezi s svojimi sklepi, ki jih je navedel upravičenec in s katerimi je odobrila nepriglašeno pomoč v primerih, ko ta ni bila količinsko opredeljena vnaprej, ugotavlja, da navedeni primeri v tem primeru ne veljajo, ker niso povezani s financiranjem pristaniške infrastrukture, če je treba določiti vrzel v financiranju tudi za naknadno analizo združljivosti. Posledično se ne more šteti, da je ta pomoč potrebna za izvedbo projekta, ker bi ga v vsakem primeru prevzelo podjetje PCT.

⁽¹⁹⁰⁾ Poleg tega sta bila ekonomska upravičenost in donosnost naložbenega projekta že potrjeni z dejstvom, da naložbe podjetja PCT v pristanišče Pirej že imajo zelo pozitivne finančne rezultate.

- (261) Kot je že bilo pojasnjeno, ukrepi v preiskavi v vsakem primeru zajemajo neomejene davčne ugodnosti, ki pomenijo pomoč za tekoče poslovanje, ki je običajno prepovedana. Taka pomoč se lahko sprejme samo v izjemnih, posebej določenih pogojih. V okviru analize združljivosti financiranja pristaniškega infrastrukturnega projekta na podlagi člena 107(3)(c) se ta oblika pomoči ne more šteti za združljivo.
- (262) Upravičenec trdi, da nedelovanje trga v tem primeru predstavlja potrebo, da se zagotovijo stabilnost, pravna varnost in prožnost glede davčnega okvira za izvajanje koncesijske pogodbe. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da se v skladu s svojo stalno prakso potreba po zagotovitvi stabilnosti, pravne varnosti in prožnosti ne more šteti za nedelovanje trga ali za veljavno podlago za združljivost ukrepov pomoči. Poleg tega in najpomembneje pomanjkanje takega „okvira“ podjetja Cosco ni odvrnilo od prevzema naložbe v pristanišče Pirej. Zato Komisija meni, da cilj zagotoviti stabilnost, pravno varnost in prožnost ne more dokazati potrebe ali spodbujevalnega učinka ukrepov pomoči v preiskavi.
- (263) Glede na navedeno Komisija meni, da ukrepi pomoči, odobreni podjetju PCT, niso bili potrebni, ker se ni dokazalo, da bi podjetje Cosco opustilo izvedbo projekta, če ukrepov ne bi bilo. Zato ukrepi pomoči pomenijo pomoč za tekoče poslovanje, s čimer je bilo podjetje PCT razbremenjeno za stroške, ki bi jih običajno moralo kriti, in se ne morejo šteti za združljive. Glede na ta zaključek Komisija meni, da nadaljnja proučitev drugih pogojev iz člena 107(3)(c) o sorazmernosti in izkrivljanju konkurence ni potrebna, da se določi, da so ukrepi pomoči nezdružljivi.

7. VRAČILO POMOČI

V skladu z ustaljeno sodno prakso se mora pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva s skupnim trgom, vrniti, da se ponovno vzpostavijo predhodne razmere⁽¹⁹¹⁾. Ker navedeni ukrepi pomenijo nezakonito in nezdružljivo državno pomoč, bi morala Komisija zahtevati vračilo nezakonito dodeljene pomoči, ki ni združljiva z notranjim trgom, razen če ima upravičenec zaupanje v pravo ali uveljavlja splošno načelo prava EU⁽¹⁹²⁾.

Količinska opredelitev

- (264) Količinska opredelitev pomoči, ki so jo zagotovili grški organi in upravičenec, je temeljila na hipotetičnih predpostavkah poslovnega načrta podjetja PCT iz leta 2009. Zato se ne more uporabiti kot podlaga za natančno količinsko opredelitev zneskov pomoči.
- (265) Če grški organi niso zagotovili ustreznih informacij, ta sklep ne določa natančnega zneska pomoči, ki ga je podjetje PCT prejelo z vsakim posameznim ukrepom. Vendar Komisija meni, da bi morala država članica upoštevati naslednjo metodo za določitev zneska nezdružljive državne pomoči, ki ga mora podjetje PCT vrniti:
- Oprostitev davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti do datuma začetka obratovanja pomola III:
- (266) Ta ukrep zajema pomoč podjetju PCT, ki je enaka davku od dohodkov, ki bi ga podjetje PCT običajno moralo plačati za obračunane in še ne plačane obresti do začetka obratovanja pomola III in do katerega je bilo oproščeno na podlagi člena 2(1) Zakona.
- (267) Grški organi so navedli, da podjetje PCT v praksi ni koristilo te določbe, ker je v svoje obdavčljive dohodke vključilo znesek obračunanih in še ne plačanih obresti, ki izhajajo iz gotovinskih pologov (zato je ta dohodek predmet davka od dohodkov). Zato bi morali zagotoviti dokaze o tem.

⁽¹⁹¹⁾ Glej na primer zadevo C-348/93, Komisija proti Italiji, Recueil 1995, str. I-00673, točka 26, in navedeno sodno prakso.

⁽¹⁹²⁾ Glej na primer združeni zadevi T-239/04 in T-323/04, Italija in Brandt Italia SpA proti Komisiji, ZOdl. 2007, str. II-3265, točke 153–154 in navedeno sodno praks.

- (268) Če bi podjetje PCT uporabilo to določbo, bi morali grški organi najprej zagotoviti naslednje datume:
- datum, ko je bilo podjetje PCT oproščeno davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti,
 - datum začetka obratovanja pomola III.
- (269) Grški organi bi morali kot podlago upoštevati ustrezne letne vloge podjetja PCT v grških bankah (po datumu oprostitve davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti) ter ustrezne obresti, ki so se nabrale vsako leto, in jih upoštevati pri stopnji davka od dohodkov, ki velja vsako leto.
- Pravica do vračila DDV iz dobropisa ne glede na datum zaključka gradnje ali njenih delov
- (270) Ta ukrep vključuje pomoč podjetju PCT, ki je enaka celotnemu znesku vračila DDV, ki ga podjetje PCT lahko zadrži (v skladu s to določbo), če se projekt 5 let po nastalih povezanih izdatkih, ne začne.
- (271) Grški organi so navedli, da je podjetje PCT naložbeni projekt že dal v uporabo v 5 letih od njegovega začetka, zato se v 5-letnem obdobju oprostitve ni nabral poseben znesek, ki bi se moral vrniti.
- (272) Vendar grški organi niso predložili nobenih dokazov o tem, da je gradnja projekta zaključena in da je naložba v uporabi. Zato bi morali zagotoviti dokaze o zaključku gradnje projekta. Poleg tega bi morali zagotoviti tudi seznam računov, povezanih z njo, in datume, ko je podjetje PCT na podlagi teh računov prejelo vračilo DDV.
- (273) Če gradnja projekta ni zaključena, se šteje, da je bila pomoč dodeljena pet let od datuma vračila DDV za vsak posamezen račun, povezan s to gradnjo. Pomoč bi bila v vsakem primeru enaka znesku vrnjenega DDV.
- Široka opredelitev investicijskega blaga => neposredna pravica do vračila 90 % DDV iz dobropisa brez revizije
- (274) Ta ukrep zajema pomoč podjetju PCT, ki je enaka obračunanim in še ne plačanim obrestim od vrnjenega DDV za vse stroške, ki se ne nanašajo na opredmetena osnovna sredstva (povezana z investicijskim blagom), od trenutka, ko je bilo vračilo podjetju PCT dano na voljo, do trenutka, ko bi bilo podjetje PCT do njega upravičeno, namreč 3 leta pozneje ali do takrat, ko bi lahko podjetje PCT svoj vstopni DDV (povezan s stroški) poračunalo z izstopnim DDV.
- (275) Grški organi bi morali razlikovati med DDV, ki se nanaša na opredmetena sredstva, ki spadajo med investicijsko blago, in vstopnim DDV, povezanim z drugimi gradnjami in storitvami. Nato se bo moral ta vstopni DDV izračunati. Grški organi bodo morali na podlagi zneska iz tega izračuna izračunati obresti, ki bi jih morala država zahtevati za vnaprejšnje gotovinsko plačilo pred obdobjem 3 let, do katerega bi bilo podjetje PCT v vsakem primeru upravičeno do vračila. Te obresti je treba izračunati za obdobje, ki se začne, ko je podjetju PCT vračilo dano na voljo, do takrat, ko bi bilo podjetje PCT upravičeno do takega vračila, tj. 3 leta pozneje. Če se lahko dokaže, da se DDV lahko povrne pred zaključkom 3-letnega obdobja, se pri izračunu ustreznih obresti upošteva datum, do katerega bi lahko podjetje PCT svoj vstopni DDV (povezan s temi stroški) poračunalo z izstopnim DDV.
- Pravica do zamudnih obresti brez časovnih ali postopkovnih zahtev, če država ne vrne DDV
- (276) Ta ukrep vključuje pomoč podjetju PCT, ki je enaka obrestim, ki jih slednje lahko zahteva (v skladu s to določbo) od grške države 60 dni od datuma, ko je vložilo ustrezno napoved za odmero davka (na podlagi katere zahteva vračilo DDV), medtem ko druga podjetja v podobnem položaju ne bi bila upravičena do obresti.

(277) Podjetje PCT je navedlo, da te določbe ni uporabilo. Vendar če jo je in je država zares plačala te obresti, bi morali grški organi navesti točen znesek obresti, ki je bil plačan, in datume njihovega plačila. Ti datumi bi bili datumi dodelitve pomoči, ustrezne obresti, ki so bile plačane, pa zneski pomoči, ki so bili na te datume dodeljeni.

— Prenos izgube brez časovne omejitve

(278) V tem primeru bi bila pomoč dodaten davek od dobička pravnih oseb, ki bi ga podjetje PCT moralo plačati, če pri prenosu svojih izgub v naslednja davčna obdobja ne bi preseglo 5-letne časovne omejitve. Z drugimi besedami je pomoč enaka razliki med davkom od dohodkov, ki ga je podjetje PCT dejansko plačalo, in davkom od dohodkov, ki bi ga plačalo, če ne bi imelo možnosti svojih izgub prenašati v naslednja davčna obdobja več kot 5 let po njihovem nastanku.

(279) V tem primeru bi bil datum dodelitve pomoči datum, ko bi davek zapadel v plačilo. Grški organi bi morali predložiti podatke, ki dokazujejo davčne izgube podjetja PCT v posameznih letih in ali je te izgube prenašalo v naslednja davčna obdobja več kot 5 let. Če je tako, bodo morali oceniti vpliv teh izgub na davčno osnovo podjetja PCT in posledično ustrezen davek od dohodkov, ki ga to podjetje zaradi prenosa ni plačalo.

— Izbira med 3 amortizacijskimi metodami

(280) Podjetje PCT je navedlo, da je uporabilo fiksno metodo enakomernega časovnega amortiziranja. Grški organi bi morali zagotoviti dokaze, da je bila uporabljena samo fiksna metoda enakomernega časovnega amortiziranja, ne pa zagotoviti možnosti spremembe amortizacijske metode. Če je bila uporabljena katera druga amortizacijska metoda, bi bila pomoč razlika med davkom od dohodkov pravnih oseb, ki bi ga podjetje PCT moralo plačati pri uporabi fiksne metode enakomernega časovnega amortiziranja, in davkom od dohodkov pravnih oseb pri uporabi drugih dveh metod. Datum dodelitve pomoči bi bil datum, ko bi dodaten davek zapadel v plačilo.

— Oprostitev kolkovin na posojilne pogodbe in kateri koli pomožni sporazum o financiranju gradnje

(281) Grški organi bi morali navesti, ali je podjetje PCT sklenilo še katere druge posojilne pogodbe poleg navedenih, ki jih je sklenilo s podjetjem Cosco. Kar zadeva te pogodbe, bi bila pomoč dodeljena podjetju PCT enaka ustreznim kolkovinam, ki veljajo zanje. Datumi dodelitve pomoči bi bili datumi, ko te kolkovine zapadejo v plačilo.

— Oprostitev upnikov podjetja PCT plačila davkov, kolkovin, prispevkov in katerih koli drugih pravic v korist države ali tretjih oseb, ki bi jih običajno morali plačati za pogodbe, na podlagi katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki izhajajo iz posojilnih pogodb podjetja PCT.

(282) Ta ukrep vključuje pomoč upnikom podjetja PCT, zlasti podjetja Cosco, ki je enaka znesku kolkovine, ki bi ga moralo slednje običajno plačati v skladu s splošno veljavnimi pravili, če bi posojilo, sklenjeno s podjetjem PCT, preneslo na tretjo osebo.

(283) Grški organi trdijo, da je podjetje Cosco podjetju PCT leta 2009 odobrilo dve posojili, ki sta bili poplačani leta 2011. Na tej podlagi Komisija nima razloga, da bi menila, da se je tak prenos zgodil.

(284) Grški organi bi morali pojasniti, ali je bila ta določba uporabljena. Če je bila, bodo morali določiti kolkovino, ki bi se morala plačati za take pravne akte.

— Oprostitev kolkovin za vsako nadomestilo, ki ga podjetje PPA izplača podjetju PCT na podlagi koncesijske pogodbe, ki ne spada na področje Zakona o DDV

(285) Ta ukrep podjetju PCT daje prednost, ki je enaka kolkovini, ki bi jo morale plačati v takih okoliščinah in do plačila katere je oproščeno. Grški organi bi morali navesti, ali je bila ta določba uporabljena. Če je bila uporabljena, bodo morali določiti zneske pomoči, dodeljene podjetju PCT, in ustrezne datume dodelitve pomoči, tako kot je opisano zgoraj za ukrepe.

— Preferencialni režim za tuje naložbe na podlagi zahtevka podjetja PCT

(286) Grški organi so navedli, da ta režim ni bil uporabljen. Kljub temu, kot je navedeno v uvodni izjavi 220, ima podjetje PCT pravico zahtevati in pridobiti preferencialni režim.

Rok Ukrep

(287) Grčija mora v dveh mesecih po tem, ko je bila obveščena o tem sklepu, Komisijo obvestiti o načrtovanih ali sprejetih ukrepih:

(i) navedba ukrepov, ki bi lahko spadali v okvir uredbe de minimis in predložitev ustrezne dokumentacije o tem;

(ii) navedba ukrepov, ki so bili vrnjeni, ali sprejetega načrta vračila;

(288) Grčija mora v štirih mesecih po tem, ko je bila obveščena o tem sklepu, Komisijo obvestiti, da je izvedla vračilo.

(289) V bistvu je to skrajni rok za vračilo.

(290) V primerih, ko je podjetje PCT prejelo prednost, ki ni preseгла pragov, določenih v Uredbi Komisije (EU) št. 1407/2013 ⁽¹⁹³⁾, se taka prednost ne šteje za državno pomoč, če so izpolnjeni vsi pogoji, določeni v tej uredbi, in ni predmet vračila.

(291) Zneskom, ki bi jih bilo treba vrniti, se prištejejo obresti od datuma, ko so bili dani na voljo podjetju PCT, do datuma njihovega dejanskega vračila. Obresti bi se morale izračunati z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹⁹⁴⁾ in Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽¹⁹⁵⁾ o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.

8. SKLEPNE UGOTOVITVE

(292) Komisija ugotavlja, da je Grčija nezakonito izvajala naslednje ukrepe pomoči in pri tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije:

1. oprostitev davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti do datuma začetka obratovanja pomola III;

2. pravica do vračila DDV iz dobropisa ne glede na fazo zaključenosti predmeta pogodbe; opredelitev pojma „investicijsko blago“ za namene pravil o DDV; pravica do zamudnih obresti od prvega dne po 60 dneh vložitve zahtevka za vračilo DDV;

⁽¹⁹³⁾ Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za pomoč de minimis (UL L 352, 24.12.2013, str. 1).

⁽¹⁹⁴⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

⁽¹⁹⁵⁾ Uredba Komisije (ES) št. 271/2008 z dne 30. januarja 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 82, 25.3.2008, str. 1).

3. prenos izgube brez časovne omejitve;
 4. izbira med tremi amortizacijskimi metodami v zvezi s stroški naložb za prenovo pomola II in gradnjo pomola III;
 5. oprostitev kolkovin na posojilne pogodbe in kateri koli pomožni sporazum o financiranju projekta;
 6. oprostitev davkov, kolkovin in prispevkov ter vseh pravic v korist države ali tretjih oseb v zvezi s pogodbami med upniki iz posojilnih pogodb, na podlagi katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki iz njih izhajajo;
 7. oprostitev kolkovin za vsako nadomestilo, ki ga podjetje PPA izplača podjetju PCT na podlagi koncesijske pogodbe, ki ne spada na področje Zakona o DDV;
 8. zaščita v okviru posebnega zaščitnega režima za tuje naložbe.
- (293) Grški organi niso izvzeli podjetja PCT od pravil o prisilni razlastitvi, zato mu glede tega niso odobrili nobene pomoči.
- (294) Noben od navedenih ukrepov pomoči ni združljiv s Pogodbo in se bo moral vrniti –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Naslednji ukrepi državne pomoči v korist podjetja Piraeus Container Terminal S.A. in njegovega upnika, podjetja Cosco, ki jih je Grčija nezakonito izvajala in s tem kršila člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, niso združljivi z notranjim trgov:

1. oprostitev davka od dohodkov za obračunane in še ne plačane obresti do datuma začetka obratovanja pomola III;
2. pravica do vračila DDV iz dobropisa ne glede na fazo zaključenosti predmeta pogodbe; predelitev pojma „investicijsko blago“ za namene pravil o DDV; pravica do zamudnih obresti od prvega dne po 60 dneh vložitve zahtevka za vračilo DDV;
3. prenos izgube brez časovne omejitve;
4. izbira med tremi amortizacijskimi metodami v zvezi s stroški naložb za prenovo pomola II in gradnjo pomola III;
5. oprostitev kolkovin na posojilne pogodbe in kateri koli pomožni sporazum o financiranju projekta;
6. oprostitev davkov, kolkovin in prispevkov ter vseh pravic v korist države ali tretjih strani v zvezi s pogodbami med upniki iz posojilnih pogodb, na podlagi katerih se prenesejo obveznosti in pravice, ki iz njih izhajajo;
7. oprostitev kolkovin za vsako nadomestilo, ki ga podjetje PPA izplača podjetju PCT na podlagi koncesijske pogodbe, ki ne spada na področje Zakona o DDV;
8. zaščita v okviru posebnega zaščitnega režima za tuje naložbe

Člen 2

Grški organi niso dodelili državne pomoči z izvzetjem podjetja Piraeus Container Terminal S.A. od pravil o prisilni razlastitvi.

Člen 3

1. Grčija od podjetja PCT in njegovega nadrejenega podjetja Cosco zahteva vračilo nezdružljive dodeljene pomoči iz člena 1.
2. Znesku, ki ga je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od datuma, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do datuma njenega dejanskega vračila.
3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004 in Uredbo (ES) št. 271/2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.
4. Grčija ukine vse določbe, ki omogočajo nadaljevanje ukrepov iz člena 1 z učinkom od datuma sprejetja tega sklepa.
5. Grčija prekliche vsa neizvedena izplačila pomoči iz člena 1 z učinkom od datuma sprejetja tega sklepa.

Člen 4

1. Dodeljena pomoč iz člena 1 se vrne takoj in učinkovito.
2. Grčija zagotavlja, da bo ta sklep izveden v štirih mesecih po tem, ko je o njem obveščena.

Člen 5

1. Grčija v dveh mesecih po tem, ko je obveščena o tem sklepu, predloži naslednje informacije:
 - (a) skupni znesek (glavnico in obresti pri vračilu), ki ga vrneti podjetje PCT in njegovo nadrejeno podjetje Cosco;
 - (b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
 - (c) dokazila, da sta podjetje PCT in njegovo nadrejeno podjetje Cosco prejela zahtevek za vračilo pomoči.
2. Grčija obvešča Komisijo o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler se dodeljena pomoč iz člena 1 ne vrne v celoti. Na zahtevo Komisije takoj predloži vse informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Prav tako predloži podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih pri vračilu, ki jih je upravičenec že vrnil.

Člen 6

Ta sklep je naslovljen na Grčijo.

V Bruslju, 23. marca 2015

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL